BOLŞEVİK PARTÍ İNŞASI İÇİN - JÎ BO SAZBÛNA PARTÍYA BOLŞEWÎK

BOLŞEVİK PARTİZAN

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! Karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin!

□ Sayı/Hejmar: 68/69 □ 1 Kasım / Gelerêzan 1991 □ 5000 TL.

Her şeye rağmen:

74. yıldönümünde **Ekim Devrimi, bütün dünyada işçi sınıfının ve ezilen halkların devrim yoluna ışık tutuyor!**

Bir seçim sahtekarlığı daha sahnelendi! İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar için değişen bir şey yok! ÇÖZÜM DEVRİMDEDİR!

İÇİNDEKİLER

Ekim Devrimi'nin 74. yıldönümünde artık Ekim Devrimi'nin ürünü olan Sovyetler Birliği ismen de yok...
Her şeye rağmen:
Ekim Devrimi bütün dünyada işçi sınıfının ve ezilen halkların devrim yoluna bugün de ışık tutuyor! **3**

Bir seçim sahtekarlığı daha sahnelendi!
İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ YIĞINLAR İÇİN DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK!
ÇÖZÜM DEVRİMDEDİR! **22**

"Kızıl Sendikalar Enternasyonali"nin (KSE) deneyim ve derslerinden öğrenelim! - IV - **30**

İşçi sınıfının yeni(!) reformist DİSK'e değil; militan sınıf sendikasına ihtiyacı var... **35**

KAWA'dan görüntüler renkleniyor!
Oportünizmin bürünmediği renk kalmadı... **37**

Türkçülük, işçi sınıfının, köylülerin, tüm emekçilerin düşmanı, ırkçı bir ideolojidir! **40**

TKP/ML(BOLŞEVİK)'in Yılmaz Güney'i ve O'nun "Siyasal Yazıları"nı Marksist-Leninist olmanın güncel kıstasları temelinde genel değerlendirmesi üzerine - I - **44**

Revizyonist Tito'nun milliyetçi çocukları... **49**

KOMÜNİST KADIN HAREKETİ İÇİN
- Proletaryanın kadın öncüsünü kazanalım! Komünist Kadın Hareketini yaratalım! (1) **50**
- Irak-İnfo'dan... **55**

Anti-semitizm ve siyonizm üzerine - I - **59**

Seksiyona Kurdistana Bakur **66**

Nazım'dan: "Dünyanın En Tuhaf Mahluku" **68**

Okuyucu Mektupları **69**

BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI İÇİN - JÎ BO SAZBÛNA PARTÍYA BOLŞEWÎK

BOLŞEVİK PARTİZAN

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! Karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin!

V.i.S.d.P.:
M. Korkmaz
11 Stanley Rd., Leeds LH8
England

Yazışma Adresi:
PLK Nr. 106606 C
D-8000 München 32

Fiyatı:
5000 TL, 5 DM,
15 FF, £ 1.5, 40 ÖS

"Sovyetler Birliği"nde iktidar burjuva klikler arasında el değiştirdi!
Artık "sosyalist" maskeli olanlar değil, açık anti komünistler iktidarda...
Yenilen sosyalizm /komünizm değil - Sosyal emperyalizm - sosyal faşizmdir...

Ekim devriminin 74.yıldönümünde artık Ekim devriminin ürünü olan Sovyetler Birliği ismen de yok ...

Her şeye rağmen : Ekim devrimi bütün dünyada işçi sınıfının ve ezilen halkların devrim yoluna bugün de ışık tutuyor!

BU yıl "Büyük Sosyalist Ekim Devrimi"nin 74. yıldönümüdür. Ve fakat bu 74. yıldönümünde artık Ekim Devrimi'nin en özgün sonuçlarından biri olan "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği"nin ismi bile kalmadı.

19 Ağustos 1991'de emperyalist burjuvazinin ve Gorbaçovcu kliğin "tutucu kanat" diye adlandırdığı modern revizyonist bir kliğin, sosyal-emperyalist imparatorluğun açık çöküşüne dur demek için giriştiği darbe başarısızlıkla sonuçlandı. Darbe, darbeyi gerçekleştirenlerin ilan ettikleri amaçlarının tam tersi sonucu verdi.

NEYE NİYET; NEYE KISMET?!

Darbeciler siyasi planda Sovyetler Birliği "Komünist" Partisi'nin giderek sarsılan iktidarını sağlamlaştırmak istiyorlardı. Darbe, yığınların modern revizyonist Sovyetler Birliği "Komünist" Partisi'ne duyduğu nefreti artırdı. Sovyetler Birliği "Komünist" Partisi'nin iflasının ilanını hızlandırdı. Öyle ki, darbe öncesinde kimi kaynaklara göre 16 milyon, kimi kaynaklara göre 18 milyon üyesi olan Sovyetler Birliği "Komünist" Partisi, siyasi iktidarın yeni efendileri olan açık antikomünizm şampiyonu, Batı emperyalizmi hayranı güçler tarafından yasaklandığında, buna karşı hiç bir önemli direnme olmadı. Darbeciler sosyal-emperyalist imparatorluğun çöküşü olarak gördükleri ve 20 Ağustos'ta imzalanması planlanan yeni "birlik anlaşması"nın imzalanmasını önlemek istiyorlar; anlaşma metninin düzeltileceğini belirtiyor ve varolan, fakat iyice sarsılan birliğin gerekirse silah zoruyla "korunmasını" amaçlıyorlardı. Darbenin sonu, zaten parçalanmakta olan birliğin resmi sonu oldu.

Darbenin çöküşü ertesi, bağımsızlığını ilan etmeyen cumhuriyet kalmadı. Darbeciler son dönemde açıkça gelişen iktidar merkezinin, merkezden tek tek cumhuriyetlere kayması eğilimine karşı merkezi iktidarı güçlendirmek istiyorlardı. Darbenin çöküşü, merkezi iktidarın iktidar sınırının iyice daraltılması sonucunu, ülkede gerçek siyasi iktidar odağının kesin bir biçimde merkezden, bölgelere, cumhuriyetlere kayması sonucunu doğurdu. Darbeciler ekonomik alanda *"piyasa ekonomisine kontrolsuz gidiş"*e, *"ekonomik yaşamın spekülatörlerin ve karaborsacıların egemenliğine girmesi"*ne, *"acil ve kararlı önlemler alınmazsa... yakın gelecekte ekonominin çökmesi ve aç kalma"* tehlikesine karşı olduklarını açıklıyorlardı. Onlar da Mihail Gorbaçov'un *"ülkenin dinamik biçimde gelişmesi ve toplumsal yaşamımızdaki demokratikleşmeyi hızla gerçekleştirmek için düşündüğü ve uygulamaya koyduğu reformlar"*dan yana idiler, *(Alıntıların tümü, darbecilerin 19 Ağustos'ta yaptıkları basın açıklamasındandır. Bkz. TAZ ["Günlük Gazete", Almanya'da günlük yayınlanan bir gazete], 20 Ağustos)* ancak *"çeşitli nedenlerden dolayı bunlar çıkmaza girmiş"*ti.

Darbeciler, sosyalizm adı altında sosyal-emperyalist sistemin, açık kapitalist serbest pazar ekonomisinin unsurları ile yukardan kontrollu bir şekilde daha iyi kaynaştırılmasının adı olan "perestroyka" taraftarı idiler. Fakat onlara göre, gelinen yerde pazar ekonomisine "kontrolsuz gidiş" yanlısı olanlara karşı Gorbaçov'un siyaseti ile perestroykanın başarısı mümkün değildi. Darbenin sonu, serbest pazar ekonomisi (ki emperyalizm çağında gerçekte "serbest" pazar ekonomisi tam bir hayalettir. Tekellerin hakim olduğu ekonomilerin serbestliği, tekellerin izin verdiği ölçüde bir "serbest" liktir. -YN) ile bir çeşit tekelci-bürokrat devlet kapitalizminin kontrollu bir biçimde ve sosyalizm adına kaynaştırılması planının da sonu oldu. Darbenin çöküşü ertesinde artık sosyalizm adı da kaldırılıp atıldı.

Sosyalizm adına "perestroyka"dan söz eden, çok değil bir kaç gün önce *"sosyalizm hedefinden vazgeçilemeyeceği"* konusunda teminatlar veren Gorbaçov revizyonisti, sosyalizm/komünizmin büyük bir yanılgı olduğunu kabul ederek, emperyalist burjuvaziye –artık sosyalizm adına değil!– doğrudan, dobra dobra ve açıkça iltihakı i-

lan ediyordu. Kruşçof/Brejnev okulundan yetişme Gorbaçov, kendini "sağ" dan sollayan(!) Yeltsin gibi Amerikan ve Batı hayranı "demokrasi kahraman"larının !!! kendinden bir kaç yıl önce aldığı virajı, darbe ertesinde alıyor; işçi sınıfı ve ezilen halkların verebileceği en büyük onursuzluk nişanlarından birini hak ettiğini emperyalist burjuvaziye müjdeliyordu.

DARBE: NASIL BİR DÖNÜM NOKTASI?

Darbe, Rus sosyal-emperyalisti imparatorluğun çözülme/dağılma sürecinde çok önemli bir dönüm noktası oldu. Fakat bu, sosyalizmin sonu, kapitalizmin başlangıcı veya hakimiyeti anlamında bir dönüm noktası değil. Bu dönüm noktasının gerçek anlamı için Sovyetler Birliği'nin gelişme sürecine kısaca bir göz atalım...

1917 Büyük Sosyalist Ekim Devrimi ile, Bolşevik Parti önderliğinde Rusya'da iktidarı ele geçiren proletarya, bütün dünya emperyalist sisteminin içten ve dıştan azgın saldırılarına yiğitçe direnerek, Lenin ve daha sonra onun eserini devralıp geliştiren Stalin önderliğinde yeni bir dünya yaratma, sömürüsüz bir dünya yaratma muazzam görevine sarılmıştı.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği!.. Bu isim, 1922'de kurulan ve önüne sosyalizmin inşasını büyük hedef olarak koyan, dünün Çarlık Rusyası'nın ezdiği, Ekim Devrimi'nin özgürleştirdiği ulusların emperyalist dünyaya savaş ilanı olan özgür birliğinin adı idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, bütün dünyada proleter iktidarların özgür katılımına açık, devletten devletsizliğe geçişte son biçim olacak olan, uluslararası alandaki proletarya diktatörlüğü devletinin ilk durağı, çıkış noktası, ilk devletsel dayanağı idi.

Bu devlet, uluslararası emperyalist burjuvazinin başdüşmanı, onun etine saplanmış ölümcül bir kama idi. Emperyalist burjuvazi için bu devlet mutlaka yıkılması gerekli olan bir kötülük kaynağı idi. Uluslararası proletarya ve ezilen halklar için ise o, büyük bir dayanak, büyük bir örnek, devrimin mutlaka korunması, savunulması gerekli bir üs alanı; en kısa deyişle emekçilerin gerçek anavatanı idi!

Emperyalist burjuvazi neler yapmadı bu devleti zayıflatmak ve yıkmak için? Fakat belli bir tarihe kadar bütün iç ve dış saldırılar doğru Marksist-Leninist bir önderlik altında Sovyetler Birliği işçi sınıfı ve emekçi yığınları tarafından boşa çıkarıldı. Sosyalizmin inşasında muazzam başarılar elde edildi. 1917'nin diğer emperyalist büyük güçlerin desteğine muhtaç Çarlık ve sonra demokratik Rusyası'nın yerini 1938'lerde her alanda emperyalist büyük güçlere kafa tutabilecek bir sosyalist devlet almıştı.

Bu devlet; temel hedeflerinden biri bu devleti yok etmek, emperyalizmin dünyanın altıda birinde yitirdiği iktidarı yeniden kurmak olan İkinci Dünya Savaşı'ndan da, yine Marksist-Leninist doğru önderlik altında, yenilgi ile değil; zaferle çıktı.

Bu zafer, evet 20 milyon Sovyet vatandaşının, en ön saflarda da komünistlerin hayatları pahasına, Sovyetler Birliği'nde barbar Nazi ordularının gerçekleştirdiği muazzam yıkım pahasına kazanılan bir zafer oldu.

Fakat sonuçta emperyalizm, Sosyalizmin İkinci Dünya Savaşı öncesindeki biricik kalesini yıkma hedefine varamamakla kalmadı. Bir dizi ülkede

Eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni oluşturan Birlik Cumhuriyetleri ve bunların şimdiki durumları hakkında bilgi:

Aşağıda eski Sovyet Sosyalist Cum huriyetler Birliğini oluşturan 15 "Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti"nin darbe öncesindeki nüfus, etnik yapı, ekonomik durumu, Sovyetler Birliği içindeki konumu; ve şimdiki durumu hakkında bilgiler aktaracağız.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin nüfusu ile ilgili bilgiler

Sovyetler Birliği'nde 1 Ocak 1988 verilerine göre 284,5 milyon insan yaşıyordu. Bunun 188,5 milyonu şehirlerde; 95,6 milyonu kırda yaşamaktaydı.

134 milyon erkek; 150,5 milyon kadın nüfus vardı. Bu kadın nüfus fazlası İkinci Dünya Savaşı'nın bu alandaki mirasının sürmesi sonucudur.

Nüfusun sosyal bileşimi % 61,8 işçi; % 12 köylü; % 26,2 hizmet sektöründe çalışan biçimindedir. (Fabrika, işletme, parti yöneticileri, yani Sovyetler Birliği'ndeki gerçek hakim sınıflar bu istatistikte, küçük hizmetliler ile aynı kategori içinde ele alınmıştır.)

Nüfus artışı bütün birlik düzeyinde yılda % 0,9 civarındadır. Ortalama yaşam süresi 68 yıldır. Nüfus artış ortalamasının düşüklüğü sonucu Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dünya nüfusu içindeki payı azalmaktadır. 1950'de dünya nüfusunun % 7,1 Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde yaşarken, Birleşmiş Milletler'in 2000 yılı beklentisi, bu payın % 5,1'e düşmesi idi. (Birleşmiş Milletler, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği olarak varlığını 2000 yılına kadar sürdürmesini bekliyordu !!!) Nüfus artış oranı esas olarak Rus Federasyonunun özellikle batı kesimlerinde sıfıra düşüyordu.

1988'de ülke nüfusunun % 18'ini Orta Asya sakinleri oluşturuyordu. Bu bölge nüfus artışının % 40'ını sağlayan bölge idi! Sovyetler Birliği'nde son nüfus sayımı 1979'da yapılmıştı. Bu nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusun etnik dağılımı şöyle idi (milyon olarak):

daha proletaryanın önderliğinde halk demokrasili devletler kuruldu. Bunlar emperyalizmin pazarı dışına çıktılar. Muzaffer Sosyalist Sovyetler Birliği'nin önderliğinde emperyalist dünyaya karşı ondan kopmuş ayrı bir dünya oluşturdular.

Emperyalizmin etki alanı, İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyalizmin gücü karşısında daraldı. Bir dizi ülkede de milli kurtuluşçu ve proleter devrimci hareketler için de imkanlar genişledi. Sosyalist Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı'nın ekonomide açtığı muazzam yaraları, Marksist-Leninist önderlik altında yığınların muazzam enerjisi ile kısa zamanda aştı.

Sosyalist inşaya önderlik eden Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin başındaki Stalin'in 1953'de ölümü, önderlik alanında doldurulması güç bir boşluk yarattı. Bu boşluk kollektif Marksist-Leninist bir yöntemle doldurulabilirdi. Fakat yapılamadı. Stalin sağken, sert sınıf mücadelesi içinde kendilerini gizleyen parti ve devlet kademelerindeki burjuva yolcu revizyonist unsurlar, onun ölümünden sonra "yeni şartlar" altında Marksizm-Leninizm'i geliştirmek adına, onun sağlığında mücadele ettiği bir çok revizyonist görüşü sistemleştirerek, revizyonist bir çizgi geliştirdiler.

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE BİRİNCİ DÖNÜM NOKTASI: SOVYETLER BİRLİĞİ "KOMÜNİST" PARTİSİ 20. PARTİ KONGRESİ!

Bunlar 20. Parti Kongresi'nde, 1956 da, Marksizm-Leninizm'i geliştirme adına piyasaya sürdükleri revizyonist çizgiyi partiye hakim kıldılar. Bu çizgiyi uluslararası alanda da, 1957/1960 Moskova Toplantılarında Uluslararası Komünist Hareket'e kabul ettirdiler.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi içinde ne yazık ki sosyalizmi, Marksizm-Leninizmi geliştirme maskesi altında gelen revizyonizme karşı önemli bir direniş olmadı. Marksist-Leninist Parti merkezinin varlığı şartlarında merkezi çizginin doğru olduğunu pratikte gören partili ve partisiz yığınlar, merkeze karşı olağanüstü bir güven geliştirmişlerdi. Bu güven, merkezi ele geçiren revizyonist burjuva yolcular tarafından alabildiğine kötüye kullanıldı.

Revizyonist burjuva yolcular, Sovyet iktidarı şartları altında, iktidarın yönetici gücü olan Komünist Partisi içinden gelen, yozlaşan unsurlardı.

Bunlar siyasi iktidarın ve ekonominin kilit mevkilerinde olmanın verdiği avantajları, sovyet işçi-köylü-aydın yığınlarının, uluslararası proletaryanın ve ezilen halkların değil, Sovyetler Birliği'nde parti ve devlet kademelerini oluşturan, önceden sosyalist kamu mülkü haline getirilmiş olan temel üretim araçlarının mülkiyetine hukuken sahip olmayan ve fakat bunların nasıl kullanılacağı konusunda karar alma durumunda olan —kendilerinin de dahil olduğu— yeni tipte bürokrat bir burjuva kastın çıkarları doğrultusunda kullananlardı.

Özde sosyal demokratizme yönelen, emperyalizm ile uzlaşmayı öngören modern revizyonizm, bu yeni tipte bürokrat burjuva kastın sınıf niteliğine uygun bir ideoloji ve siyasetti.

20. Parti Kongresi'ne Kruşçof'un

- *Ruslar 137,4*
- *Beyaz Rus 9,5*
- *Azeri 5,5*
- *Moldavyalı 3*
- *Türkmen 2*
- *Yahudi 1,8*
- *Letonyalı 1,4*
- *Polonyalı 1,2*
- *Udmur 0,7*
- *Koreli 0,4*
- *Yunan 0,35*
- *Kabardinli 0,32*
- *Sinti-Roma 0,2*
- *Macar 0,17*
- *Karaçaylı 0,13*
- *Adıgeyiş 0,11*
- *Finli 0,8*
- *Altaylı 0,6*
- *Fars 0,3*
- *Tatlar 0,22*
- *Kalmük 0,14*
- *Ukraynalı 42,4*
- *Kazak 6,5*
- *Ermeni 4,2*
- *Tacik 2,9*
- *Alman 1,9*
- *Çuvaş 1,8*
- *Başkır 1,4*
- *Estonyalı 1*
- *Mari 0,6*
- *Bulgar 0,36*
- *Yakutlar 0,33*
- *Karakalpak 0,3*
- *İngu 0,18*
- *Tuvin 0,16*
- *Romen 0,13*
- *Türk 0,9*
- *Çakaz 0,7*
- *Dunganlı 0,5*
- *Abaza 0,29*
- *Şoriler 0,16*
- *Kareli 0,14*
- *Özbek 12,5*
- *Tatar 6,4*
- *Gürcü 3,6*
- *Litvanyalı 2,9*
- *Kırgız 1,9*
- *Dağıstan halkları 1,7*
- *Mordvin 1,2*
- *Çeçen 0,8*
- *Oset 0,5*
- *Buryat 0,35*
- *Komi 0,33*
- *Uygur 0,2*
- *Gagavuz 0,17*
- *Kuzey halkları 0,16*
- *Kürt 0,12*
- *Abhaz 0,9*
- *Balkar 0,66*
- *Çerkez 0,46*
- *Asurlu 0,25*
- *Komi-Permyak 0,15*
- *Diğer uluslar 0,14.*

(Bütün veriler SSCB Yıllık 1989)

Nüfusla ilgili bugünkü tüm veriler 1979 sayım sonuçları temelinde tahmini verilerdir.

Genel ekonomik veriler:

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, dünya petrol rezervlerinin % 22'sine; bilinen doğal gaz rezervlerinin % 36'sına; bilenen demir maden yataklarının % 27'sine sahipti. Önemli bazı sanayi ürünleri üretimi bağlamında dünya üretimindeki yeri açısından 1987'de Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği dünyada tüm endüstri ürünleri toplamında 2. sırada; elektrik enerjisi üretiminde 2. sırada; petrol ürünleri ve doğalgaz üretiminde 1. sırada; ticari kömür üretiminde 3. sırada; işlenmemiş demir üretiminde 1. sırada; çelikte 1. sırada; kimya ürünlerinde 1984'de 2. sırada; makine yapım ürünlerinde 2. sırada; traktör üretiminde (motor gücü toplamı olarak) 1. sırada; çimentoda 2. sırada; çelik beton hazır parçalar üretiminde 1. sırada; silah üretimi ve silah satışında 2. sırada idi. (Bkz. "İşte Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Sanayi", APN Verlag 1989, sayfa 49)

Burda gözönünde bulundurulması gereken önemli bir olgu, üretim hacminin büyük olmasına rağmen, üretim tekniğinin geriliği, bunun sonucunda -silah sanayi ve enerji üretimi dışta tutulduğunda- kalitenin düşüklüğüdür. Bilgisayar üretimi ve kullanımı gibi alanlarda Sovyetler Birliği, Batılı emperyalist büyük güçlerle karşılaştırıldığında geri kalmıştır.

1987'de Sovyetler Birliği'nin dış ticaret bilançosu şöyleydi:

Toplam dışticaret hacmi 128,9 milyar dolardı. Dışsatımı toplam 68,2 milyar, dışalımı 60,7 milyar ruble idi. Dışsatım ve alımın ülkelere göre dağılımı şöyle idi:

Dışsatım	*Dışalım*	
44,2	*42,1*	*Sosyalist, yani revizyonistlerin iktidarda olduğu ülkeler*
40,07	*38,9*	*Bunlar içinde Comecon ülkeleri*
14,2	*13,9*	*Gelişmiş kapitalist ülkeler, emperyalist ülkeler*
9,8	*4,7*	*Geri, gelişmekte olan ülkeler*

Burda görüldüğü gibi, 1987'ye dek dış ticarette denge ve evet bir dışsatım fazlası vardır. Son gelinen noktada Sovyetler Birliği'nin dış borcu 60 milyar dolar civarındadır. Fakat eski Comecon ülkelerinden en az o kadar alacağı vardır. Bu borç, yalnızca Rusya'nın bile potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda büyük bir borç değildir. (Bilgiler için bkz. SSCB Yıllık 1989, sayfa 205)

İdari yapı:

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, 15 Birlik Cumhuriyeti; bu cumhuriyetler içinde yer alan 20 özerk cumhuri-

sunduğu Merkez Komitesi raporunda olgunlaşmış ifadesini bulan ve Parti çizgisi haline gelen modern revizyonizme karşı yalnızca Sovyetler Birliği Komünist Partisi içinden değil, Uluslararası Komünist Hareket içinden de direniş yeterli ve tutarlı olmadı.

Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partisi başta olmak üzere, az sayıda komünist ve işçi partisi 20. Parti Kongresi'nin çizgisinin bazı aşırı revizyonist tezlerine karşı çıktılar ve modern revizyonist çizgiye karşı bir çizgi savunmaya çalıştılar.

Ancak Marksist-Leninist güçlerin bu direnişi kendi içinde önemli tutarsızlıkları, eksiklikleri, yanlışları barındırıyordu.

1957 ve 1960 ortak Deklarasyonları, sonuçları itibarı ile 20. Parti Kongresi çizgisini Uluslararası Komünist Hareket tarafından esas olarak onaylayan belgeler oldu.

Daha sonra Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partisi önderliğinde 60'lı yılların ortalarından itibaren Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin başını çektiği modern revizyonizme karşı olma temelinde oluşan Dünya Marksist-Leninist Hareketi, kendine çıkış noktası olarak 57/60 Deklarasyonlarını aldığını ilan ettiğinde, modern revizyonizme karşı mücadelenin tutarsızlıklarını kendi temeline yerleştirmiş oluyordu.

SOSYALİZMDEN, SOSYAL-EMPERYALİZME VE SOSYAL-FAŞİZME...

Sovyetler Birliği'nde iktidarı ele geçiren modern revizyonistler, devraldıkları muazzam sosyalist inşa başarıları üzerine kuruldular. Sovyetler Birliği'nde üst yapıda kısa süre içinde proletarya diktatörlüğü tasfiye edildi; onun yerini yeni bürokrat-burjuvazinin 1960'a dek hala "proletarya diktatörlüğü", 1961, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 22. Parti Kongresi'nden itibaren "bütün halkın devleti" adına uygulanan sözde sosyalist, gerçekte faşist, yani sosyal-faşist diktatörlüğü aldı.

Lenin/Stalin döneminin "işçilerin anavatanı" olan Sosyalist Sovyetler Birliği, modern revizyonist bürokrat burjuvazinin iktidarı şartları altında lafta sosyalist, gerçekte emperyalist, yani sosyal-emperyalist bir güce; diğer emperyalist büyük güçlerle dünya hegemonyası için dalaşan sosyal-emperyalist bir büyük güce dönüştü. Sovyet halklarının yarattığı ve Marksist-Leninist önderlik altında Proleter Dünya Devrimi büyük hedefine varmak için seferber edilen muazzam sosyalist değerler, modern revizyonistlerin elinde emperyalist emellerle yürütülen dünya hegemonyası dalaşında kullanılan değerler haline geldi.

Modern revizyonizmin hakimiyeti şartlarında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin ismi, artık yalnızca gerek Sovyet işçi sınıfı ve halklarını, gerekse dünya işçi sınıfı ve halklarını kandırmak için kullanılan bir araçtı. Varolan devlet modern revizyonist yeni bürokrat burjuvazinin devleti olarak artık yalnızca lafta "Sovyetik"ti. Çünkü sosyalizm döneminde gerçekten proletaryanın diktatörlüğünün, onun yönetime doğrudan katılmasının en temel araçlarından biri olan Sovyet tipi örgütlenme yalnızca ismen ve şeklen korunmuş; Sovyetlerde yönetim modern revizyonist burjuva yolcuların eline geçmiş, onlar böylece proletarya diktatörlüğünün araçlarından, bürok-

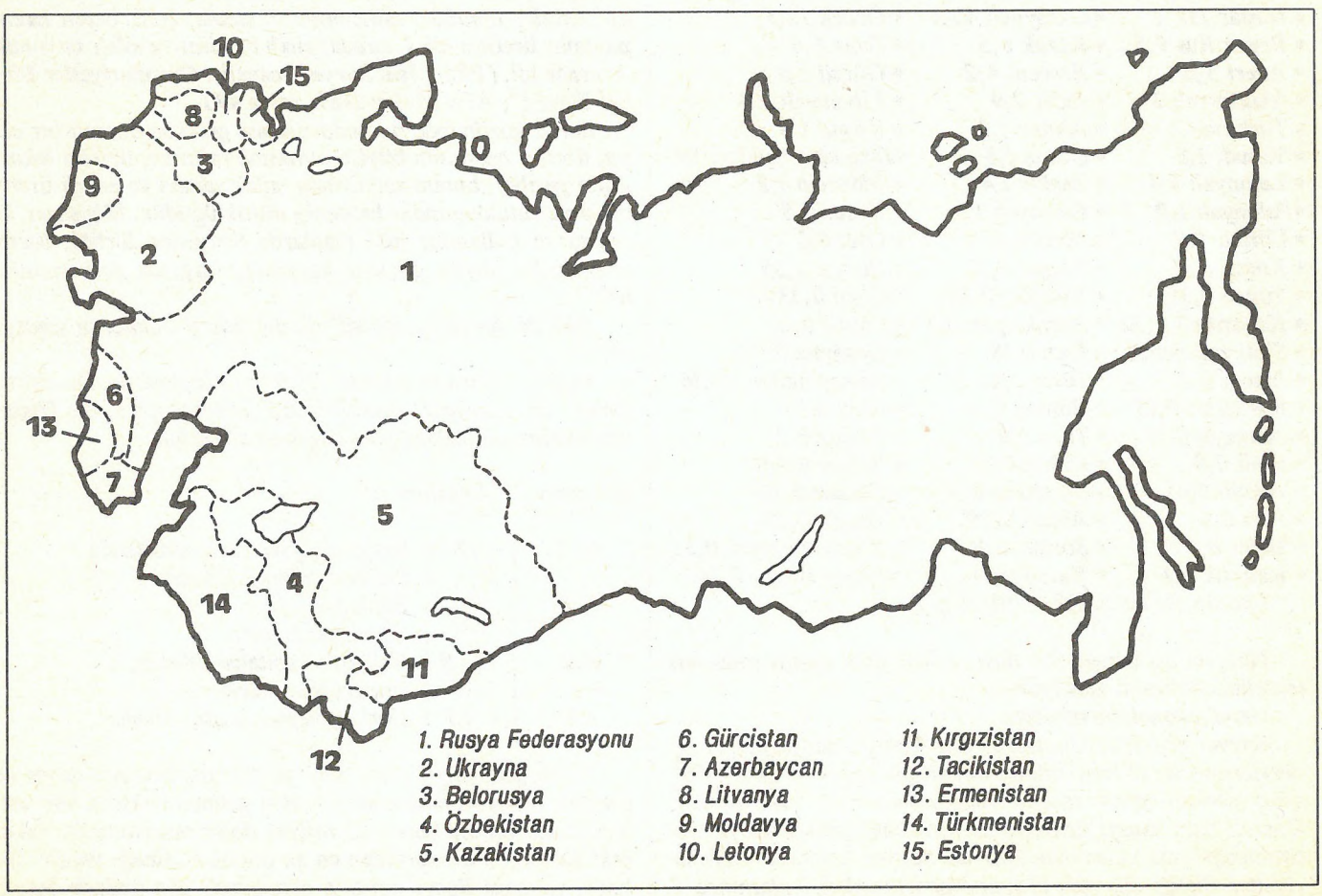

1. Rusya Federasyonu
2. Ukrayna
3. Belorusya
4. Özbekistan
5. Kazakistan
6. Gürcistan
7. Azerbaycan
8. Litvanya
9. Moldavya
10. Letonya
11. Kırgızistan
12. Tacikistan
13. Ermenistan
14. Türkmenistan
15. Estonya

yet (16'sı Rusya'da), 8 özerk bölge (5'i Rusya'da) ve 11 özerk alandan (hepsi Rusya'da) oluşmakta idi. Bazı özerk bölgeler kapladıkları alan veya doğal zenginlikleri açısından büyük öneme sahiptir. Mesela Kuzey Sibirya' daki Yakut Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, alan olarak, ikinci büyük cumhuriyet olan Kazakistan'dan büyüktür.

Şimdi tek tek Birlik Cumhuriyetleri hakkında bilgilere geçelim. Sıralamada önce yeni Birlik içinde yer alan 7 cumhuriyeti; sonra sırası yeni birliğe yakın ve uzak olanları ele alacağız:

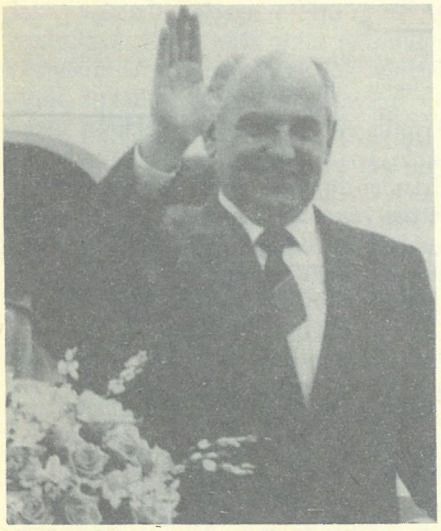

rat burjuva diktatörlüğünün araçlarına dönüşmüştü.

Var olan devletin sosyalistliği de artık yalnızca lafta idi. Devlet gerçekte modern revizyonistlerin hakimiyetinde süreç içinde sosyal-faşist, sosyal-emperyalist bir devlete dönüşmüştü. Sosyalizm döneminin özgür halkların özgür birliği de giderek Rus şovenizminin ve ona tepki olarak yerel milliyetçiliklerin yeniden dirilmesine bağlı olarak, özgür bir birlikten, zoraki bir birliğe dönüşmüştü.

Modern revizyonizm, uluslararası işçi sınıfı ve ezilen halklar içinde Sosyalist Sovyetler Birliğinin ve sosyalizmin prestijini kendi emperyalist çıkarları doğrultusunda kullanabilmek amacıyla sosyalizm maskesini kullanmayı tercih etti. O, emperyalizmini sosyalist söylemlerle örterek, halkların dostu imiş gibi görünerek yürütmeye çalıştı. Bunda da en azından 70'li yıllarda önemli başarılar elde etti.

ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKET İÇİN AYRIM NOKTASI: SOSYAL-EMPERYALİST SOVYETLER BİRLİĞİ'NE KARŞI TAVIR!

Başta Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partisi olmak üzere Marksist-Leninist'ler, 1963'ten başlayarak Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin modern revizyonist bir parti olduğunu, 1968'de Çekoslovakya işgali ertesinde de, Sovyetler Birliği'nin "sosyal-emperyalist" olduğunu teşhir etmeye başladılar. Uluslararası Komünist Hareket içinde saflar bir kez daha belirlendi.

Kendine marksist-leninist/sosyalist /komünist diyen partilerin önemli bir bölümü modern revizyonist yeni bürokrat burjuvazinin hakimiyetindeki lafta sosyalist, gerçekte emperyalist; lafta sosyalist, gerçekte faşist "Sovyetler Birliği"ni hiç bir şey olmamış gibi "sosyalist", "sosyalizmin kalesi" vb. olarak adlandırmaya devam ederken, başta Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partisi ve onların etrafında kümelenen bir dizi yeni Marksist-Leninist güç —bu arada Türkiye-Kuzey Kürdistan somutunda da partimizin öncülü İbrahim Kaypakkaya yoldaş önderliğinde TKP/ML—, Lenin/Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyetler Birliği ile, Kruşçof/Brejnev çizgisinin Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyetler Birliği'ni ilkesel olarak birbirinden ayırıp, ikincisinin sosyalizmle ilgisinin yalnızca lafta olduğunu ortaya koyuyordu.

Kruşçof - Brejnev revizyonizminin

Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti (RSFSC)

Yüzölçümü: 17.075.400 km² (Bütün Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin alanının % 76,7'si)

Nüfusu: 146,5 milyon (Bütün nüfusun % 51,4'ü)

Nüfusun etnik yapısı: % 83 Rus, % 3,6 Tatar, % 2,7 Ukraynalı.

RSFSC içinde 16 özerk cumhuriyet vardır. Bunlar: Karel, Kabardin, Balkar, Kalmük, Kuzey Osset, Çeçen-İngu, Dağıstan, Mari, Çuvaş, Mordvin, Udmur, Tatar, Başkır, Gürcü, Azerbaycan, Tuvin ve Buryat Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyetleridir. RSFSC sınırları içinde beş özerk bölge vardır. Bunlar: Adıgeyiş, Karaçay-Çerkez, Gorno-Altay, Çakas ve Yahudi özerk bölgeleridir.

RSFSC sınırları içindeki 10 özerk alan ise; Komi-Permyak, Ustordjinsky, Aginskoye, Çant-manz, Koryak, Yemalonenz, Çukçen, Anadir, Petropavlovsk, Kamçatka, Evenk özerk alanlarıdır.

Ekonomik açıdan Rusya, tüm Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin merkezi idi(dir). Petrolün % 91'i, doğal gazın % 75'i, ormancılığın % 91'i, çimentonun % 60'ı, kağıdın % 84'ü, çeliğin % 58'i, kömürün % 54'ü, elektrik üretimin % 63'ü Rusya'dadır. Bakır, motorlu araç ve odun dışsatımının % 100'ünü Rusya gerçekleştirmektedir. Petrol, doğal gaz, elektrik ve nikel dışsatımının da aslan payını Rusya gerçekleştirmektedir. Ancak doğal zenginliklerin çok önemli bölümü Sibirya'daki özerk cumhuriyetler sınırları içindedir. Bu alandaki özerk cumhuriyet ve bölgelerin bir bölümü "Sibirya Federasyonu" adı altında birleşip ayrı bir cumhuriyet kurma planları içindedir. Bunun dışında şimdiye dek Karel Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, Komi Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, Yakut Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, Buryat Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, Tuvin Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti, Koryak ve Çukçen özerk bölgeleri bağımsızlık ilan etmişlerdir. Kendisi çokça bağımsızlık ve özgürlükten söz eden Rus yöneticilerinin bu bağımsızlık ilanlarına karşı tavrı, bunları yok saymaktır. Gelecekte en çok milli ayaklanmalara sahne olacak alanlardan biri Rusya'dır.

Beyaz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 207.600 km² (tüm alanın % 0,9'u)

Nüfusu: 10.2 milyon (toplam nüfusun % 3,6'sı)

Etnik yapısı: % 79 Beyaz Rus, % 12 Rus, % 4 Polonyalı, % 2 Ukraynalı, % 1 Yahudi.

Ekonomi: Beyaz Rus sanayii, özellikle tarım makineleri ve motorlu araç üretiminde yoğunlaşmıştır. Sovyet Sosyalist

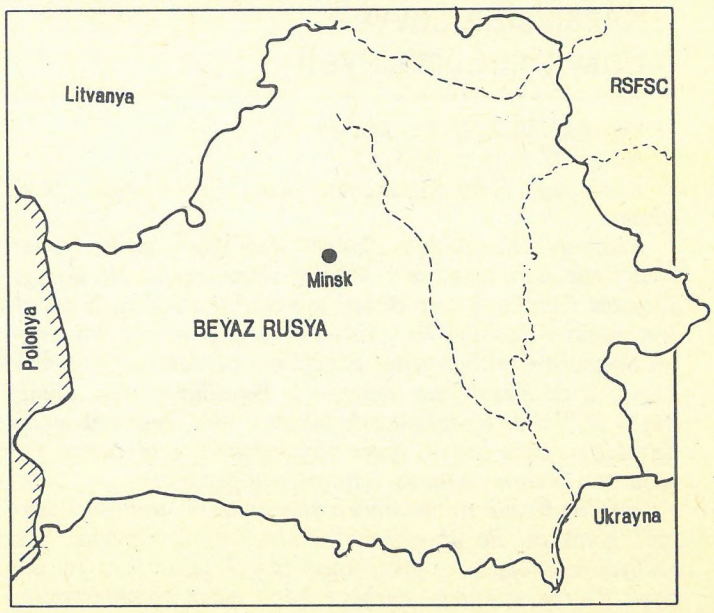

hakimiyetindeki Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni ve onun yönettiği Sovyetler Birliği'ni sosyalist olarak görenlerin en bağnazları, pratikte kendi ülkelerinde bir emperyalist büyük gücün gönüllü uşaklığına soyunuyor, Rus sosyal-emperyalizminin paralı memurları olarak çalışmaya başlıyordu. Ülkemizde sonradan kendini dağıtan ve TİP ile birleşerek TB"K"P'ni oluşturan, son olarak da bazı eski Maocu ve ortayolcularla "S"BP içinde yeralan T"K"P, bu soysuz görevin en otantik temsilcisi idi. T"K"P yanında TİP, TSİP ve bu kökenli örgütler; Kürt milliyetçileri içinde de Özgürlük Yolu/TK"S"P bu akım içinde idiler.

Bunlar uluslararası alanda en büyük karşı-devrimci güçlerden biri olan sosyal-emperyalist Rusya'nın ülkemizdeki uzantıları olarak, lafta ne kadar sosyalizm savunurlarsa savunsunlar, gerçekte karşı-devrimci bir konumda idiler.

Bütün dünyada komünizm/sosyalizm adına konuşan güçlerin yeniden saflaşmasında bu iki temel akım yanında bir de üçüncü akım, ortayolcu bir akım vardı. Bu akımın temel özelliği Rus sosyal-emperyalizminin varlığını red etmek; bu teoriyi anti-Marksist ilan etmek, Sovyetler Birliği devletini sosyalist olarak değerlendirmek ve fakat Rus sosyal-emperyalizminin açık uşaklarının tersine, Sovyetler Birliği'nde bir dizi yanlışların varlığını kabul etmekti.

Bunların eleştiri konusunda en "ileri" gidenleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'de hakim olan çizginin revizyonist olduğunu söylüyordu. Bu akımın ülkemizdeki temsilcileri Aydınlık Sosyalist Dergi/Proleter Devrimci Aydınlık bölünmesinde Aydınlık Sosyalist Dergi saflarında kalanlar, en başta da Mahir Çayan'dı.

Mahir Çayan, *"Mao Zedung düşüncesinin Sovyetler Birliğinde kapitalizme dönüşle ilgili tahlilleri ciddiye alınamaz. Rusya'da rekabetçi piyasa ekonomisi mi var ki, kapitalizmden söz ediliyor." (9 Eylül 1970, Siyasal Bilgiler Fakültesi Toplantısında yaptığı konuşmadan)* diyerek kapitalizmi yalnızca rekabetçi piyasa ekonomisinin varlığı veya yokluğu ile açıklayan bir konumda, Sovyetler Birliği'nin "sosyalist"liğine sahip çıkıyordu.

O yine de, *"Sovyetler Birliği'nde henüz burjuvazinin iktidarı yoktur.* (Aradığı üretim araçları üzerinde özel mülkiyete sahip olan klasik kapitalist/burjuvazidir. O ve onun gibi düşünenler sosyalist dönemde kollektif mülkiyetin gerçekleştirilmiş olduğu ülkelerde, bu mülkiyetin tasarrufunda belirleyici durumda olan parti/devlet/işletme yöneticilerinden oluşan kesimin, yozlaşması halinde yeni tipte bir burjuvazi oluşturacağını ve gerçekte oluşturduğunu görmüyor. –BN) *ve Sovyetler Birliği, Amerika gibi emperyalist bir ülke değildir.* (Tabii Amerika gibi bir emperyalist ülke değildir. Amerika gibi değildir, çünkü gelişmesi Amerika'dan değişiktir. Amerika gibi değildir, çünkü yaptıklarını sosyalizm adına yapmaktadır. Fakat adına sosyalist yardım da dese, ABD ve diğer emperyalist büyük güçler gibi sermaye ihraç etmekte, bundan emperyalist aşırı kâr elde etmekte; adına proleter enternasyonalist dayanışma da dese, ABD ve diğer emperyalist güçler gibi askeri müdahelelerde bulunmakta; nüfuz alanlarını her türlü yolla genişletmeye çalışmakta; ABD ve diğer emperyalist büyük güçlerle dünya hegemonyası için dalaşmaktadır. Marksist-Leninist'ler onun ABD'den başkalığını

Cumhuriyetler Birliği'nde motorsikletlerin % 20'si, traktörlerin % 15'i burada üretilmektedir. Hafif sanayi ve kimya sanayi, tekstil ve gıda sanayi de önemlidir. Tarım alanında Beyaz Rusya, tüm Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tahılının % 5'e yakınını, patatesin % 15,5'unu, etin % 5,9'unu üretmektedir. Diğer cumhuriyetlere öncelikle gıda maddesi satmaktadır. Doğal kaynakları yok denecek kadar azdır.

Ulusal çelişmeler bağlamında: Gelişmiş özel bir Beyaz Rus milliyetçiliği -Büyük Rus milliyetçiliğinden ayrı- sözkonusu değildir. Bu cumhuriyet, Rusya ile her birlik içinde yer alacağı varsayılan bir cumhuriyet olarak ele alınmalıdır. Rusya, bu cumhuriyet üzerinden bağımsızlığını ilan eden Litvanya'ya toprak talebinde bulunmuştur. Şimdi güncel değildir, fakat ilerde yeniden gündeme getirilebilir. Bu cumhuriyet, darbeyi bağımsızlık ilan ederek karşılamıştır.

Kazakistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 2.717.300 km² (% 12)
Nüfus: 17 milyon (% 5,8)
Etnik yapı: % 40 Kazak, % 41 Rus, % 6 Ukraynalı, % 6 Alman.

Ekonomi: Kazakistan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde ekim alanının % 20'sini oluşturmakta idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin tahıl üretiminin % 13, et üretiminin % 7,4'ünü Kazakistan gerçekleştirmekte idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin pamuk üretiminin % 23,4'ünü de Kazakistan yapıyordu. Petrolün % 4'ü, kömürün % 18,7'si de Kazakistan'da çıkarılıyordu. Petrol alanında Kazakistan daha büyük rezervlere sahiptir. Yeni petrol yataklarının üretime açılması için yatırım gereklidir.

1986'da Kazak milliyetinden yöneticilerin "milliyetçi sapma" gerekçesi ile görevlerinden alınmaları, yerlerine Rus milliyetinden olanların geçirilmesi büyük gösterilere yol açmıştı. Darbe sırasında, darbeye karşı çıkan cumhuriyetler-

den biri olan Kazakistan, bağımsızlığını ilan etmiş ve fakat birliğin korunmasının da ateşli savunucularından biri olmuştur. Kazakistan başkanı Nazarbayev, bugünkü birlik içinde önemli bir yere sahiptir; Tacikistan ve Özbekistan adına da konuşur pozisyondadır. Bu üç cumhuriyet yanında Türkmenistan ve Kırgızistan da, "Orta Asya Cumhuriyetleri Danışma Konseyi" adlı, bunların siyaset ve ekonomisini koordine etmesi öngörülen bir örgüt içinde birleşmiştir. Bu cumhuriyetler, Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği'nin üyeleri olmalarına rağmen özellikle Türkiye ve İran ile özel olarak "iyi ilişkiler" geliştirme planları içindedir. Nazarbayev'in son Türkiye ziyareti, bu alanda somut adımlar atmak için önemli bir girişimdir. Şimdilik Rusya Kazakistan'a, Kazakistan Rusya'ya muhtaçtır. Kazak nüfusunun şimdilik dengede olması, burda şu anda ulusal temelde çatışmaları engellemektedir. Fakat Kazak nüfus çoğalırken, Rus nüfus gerileme eğilimi içindedir. Kazakistan ilerde milli temelde çatışmalara gebedir. Ayrıca burda olan azınlık üzerinden Alman emperyalizmi de Kazakistan'a girmeye çalışacaktır. Gelecekte bu alan emperyalistler açısından önemli bir çatışma alanı olacaktır.

vurgulamak için, onun lafta sosyalist, gerçekte emperyalist, yani sosyal-emperyalist olduğunu doğru bir biçimde tespit etmişlerdir. –BN) *Yalnız, Sovyetler Birliği Komünist Partisi yöneticileri Leninizmin barış içinde bir arada yaşama ilkesini tahrif etmişler, geri bıraktırılmış ülke halklarının emperyalizme karşı verdikleri halk savaşlarına gereken aktif desteği sağlamaz hale gelmişler, büyük devlet politikası izlemeye başlamışlar ve bu tavırlarıyla emperyalist güçlerin şımarmasına daha saldırgan hale gelmesine hizmet etmişlerdir. Bu çizgileri yanlıştır, modern revizyonizmin çizgisidir." (Mahir Çayan, 1965, 1971 "Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç" yazısından.)*

Mahir Çayan önderliğindeki THK P/C çizgisinin devamı olan tüm güçler –başta Dev-Yol, Dev-Sol, Kurtuluş–, Mahir Çayan tarafından çizilen bu çerçeve içinde hareket etmişlerdir.

Kürt milliyetçisi örgütler içinde PKK da, uluslararası alandaki bölünmede ortayolcu bir tavır içinde idi. Kürdistan Devriminin Yolu / Manifesto / 1978'de, PKK, Sovyetler Birliği ve revizyonizmin hakim olduğu diğer Doğu Avrupa ülkeleri karşısında tavrını şöyle belirliyordu:

"Revizyonist yönetici kliklerden kaynaklanan bu olumsuzluklara rağmen, bu ülkelerin emperyalizm karşısındaki konumları bir bütün ve objektif olarak devrimden yanadır ve ulusal kurtuluş hareketlerinin başarıya ulaşmasında belirleyici dış etkendir. Sosyalist ülkelerin varlığı emperyalizme karşı duran güçlü bir kuvvettir. Dünyanın üçte birinde geliştirilmeye çalışılan sosyalist toplum, dünya sosyalist devriminin temel güçlerindendir."

SOSYAL-EMPERYALİZMİN KRİZİ VE PERESTROYKA!

70'li yıllarda sosyalizmin geçmiş dönemdeki kazanımlarının hovardaca kullanılması temelinde gücünün doruğuna varan Rus sosyal-emperyalizmi, 80'li yıllarda bir duraklama ve gerileme dönemine girdi.

Dışta emperyalist yayılma amacına yönelik olarak her geçen gün daha fazla askerileştirilen ekonomide, kaynakların çok büyük bir bölümünün askeri harcamalara ayrılması, diğer alanlarda mutlaka gerçekleştirilmesi gereken gelişmeleri engelliyor; diğer yandan sosyalizmin yalnızca lafta olduğunu pratikte gören, toplumun çok küçük bir kesimini oluşturan parti/devlet/işletme yöneticilerinin imtiyazlı yaşantılarını pratikte gören, üretimin emekçi yığınların ihtiyacına göre örgütlenmediğini gören işçi ve köylü kitlelerinin bilinçsiz ve örgütsüz kendiliğinden boykotları ile üretimin verimliliği giderek düşüyor; modern revizyonistlerin kapitalistleşen üretimde verimi arttırmak için getirdikleri "kişisel çıkar" ilkesi de durumu düzeltmeye yetmiyor; bürokratik bir tarzda merkezden ve gerçek üreticilerin tümüyle dışında yapılan planlar da üretimin gelişmesinin motoru değil, engeli haline gelmeye başlıyordu.

Devletin üretim ve dağıtımda mutlak tekel durumu, bu devletin, yönetimin revizyonist burjuva niteliği sonucu, çürümeye yol açıyor; iç pazarda rekabetin dıştalandığı bürokrat kapitalizm, her türlü gelişmenin önünü tıkar hale geliyordu.

Bu gelişmeler Sovyetler Birliği'nde

Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 198.500 km² (% 9)
Nüfus: 4.29 milyon (% 1,5)
Etnik yapı: % 48 Kırgız, % 26 Rus, % 12 Özbek, % 3 Ukraynalı, % 3 Alman.

Ekonomi: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin en yoksul ve geri cumhuriyetidir. Esas olarak tarım ve hayvancılık ağırlıktadır. Hayvancılıkta özellikle keçi ve koyun önemlidir. Yün üretiminin % 8,2 Kırgızistan'da gerçekleştirilmektedir. Sanayi alanında tekstil ve makine yapımı önemlidir. Doğal zenginlikleri büyüktür. Ve fakat fazla kullanılmamaktadır.

Kırgızistan diğer Orta Asya Cumhuriyetleri ile birlikte hareket etmektedir.

Gelecekte Rusya ile milli temelde bir çatışma, Orta Asya Cumhuriyetlerinin tümü için birlikte bir çatışma olarak düşünülmelidir. Anda Kırgızistan, Rusya ile -bölgesel iktidarın güçlendirildiği şartlarda, ki durum budur- ekonomik ve siyasi birlikte çıkar görmektedir.

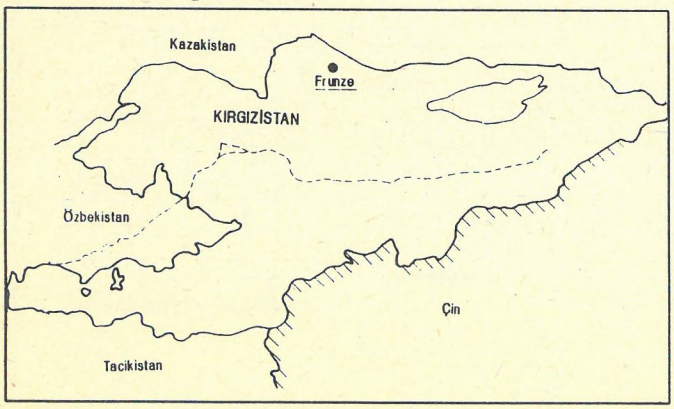

Tacikistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 143.100 km² (% 0,6)
Nüfus: 5.110.000 (% 1,8)
Etnik yapı: % 59 Tacik, % 23 Özbek, % 10 Rus, % 2 Tatar.

Ekonomi: Tacikistan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği'nin esas pamuk üreticileri içindedir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği pamuk üretiminin % 11'ini gerçekleştirmektedir. Tacikistan endüstrisi de pamuk işleme üzerine kuruludur. Oldukça zengin doğal kaynaklara sahiptir (Kurşun, Çinko, Uran, Radyum). Diğer Orta Asya Cumhuriyetleri ile birlikte hareket etmektedir.

yönetici durumda olan Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ndeki revizyonist klikler içinde yeni çatışmalara yol açtı. Sovyetler Birliği'nin bir büyük güç olarak varlığını sürdürebilmesi için, gelinen yerde ekonomide ve üst yapıda artık gelişmenin önünde engel haline gelmeye başlayan bir takım eski biçimlerin terkedilmesi gerektiğini savunan ve buna "perestroyka" politikası adını veren Gorbaçov önderliğindeki revizyonist klik 1985'de işbaşına geldi.

Bu klik, düzenli bir biçimde önemli ölçüde sosyalist söylemden de vazgeçilmesi gerektiğini, zaten sosyal demokratlaşmış olan partinin, resmen de o yönde "gelişmesi" gerektiğini savunuyor, ekonomik zorlukları aşabilmek için de, askeri harcamalara biraz daha az pay ayırmayı, bunun için Batılı emperyalistlerle belirli "silah sınırlandırılması" anlaşmalarına gitmeyi, ve Batılı emperyalist sermayeye Sovyetler Birliği pazarının açılışının kontrollu olarak geliştirilmesini savunuyordu. Ekonominin verdiği kötü sinyallere yeni tipte bürokrat devlet kapitalisti burjuvazinin cevabı idi, "perestroyka" siyaseti.

Bu siyaset, gerçekte Kruşçof'la başlatılan modern revizyonist çizginin, Brejnev'in devralıp sürdürdüğü çizginin, yeni şartlarda "ilerletilmesi"nden, mantıki sonuçlarına kadar geliştirilmesinden başka bir şey değildi. Artık yer yer sosyalist söylemden de daha net ve açıkça uzaklaşmalar, daha net daha açık sosyal demokratizm, meselenin özünü kavramayanlar tarafından sanki revizyonizm Gorbaçovla birlikte iktidara gelmiş biçiminde görülüp, yorumlanmaya başlandı.

Özellikle geçmişte Sovyetler Birliği'ni sosyalist olarak bağnazca savunanların bir bölümü, revizyonizmi Sovyetler Birliği Komünist Partisi 27. Parti Kongresi ile başlatarak, kendilerini açık sosyal demokratizmden ayırma manevralarına girdiler. (Ülkemizde T"K"P, İşçinin Sesi, T"K"P/B gibi örgütler bu tavra örnektir. Bunun yanında orta yolcuların bir bölümü de Gorbaçov revizyonist kliğinin siyasetini, ondan öncekilerden ilkede ayıran bir konuma girdi. Dev-Sol buna örnektir. Kürt milliyetçileri içinde de PKK, önemli ölçüde Sovyetler Birliği'nin Kürt sorunundaki destekçi olmayan tavrına bağlı olarak, kendini giderek daha fazla Sovyetler Birliği Komünist Partisi'den ayırma yönünde geliştirdi.)

Sovyetler Birliği açısından sosyalist söylemden uzaklaşılması, Batı tipi kapitalizmi açıkça ve saldırgan bir biçimde savunan siyasi güçlerin resmen piyasaya çıkması sonucunu vermek zorunda idi. Öyle de oldu.

Ülkede siyasi iktidar tekelini elde tutan Sovyetler Birliği Komünist Partisi içinden, resmen de açık kapitalizme yönelmenin "kontrollu" bir biçimde, korkakça gerçekleştirilmesi planını yavaş bulan, serbest pazar ekonomisi denen Batı tipi emperyalist klasik ekonominin tüm kurallarının sınırsız ve derhal gerçekleştirilmesini talep eden bir kesim çıktı.

Buna karşı, Gorbaçov ile ilkede bir olan ve fakat dönüşümün hızını fazla bulan bir kesim vardı. Gorbaçov, ikincisi burjuvazi tarafından utanmazca tutucular ve yer yer de Stalinistler olarak adlandırılan revizyonist kesim ile; liberaller diye adlandırılan, Batı emperyalizminin sermayesinin derhal ve sınır konmadan akışı yanlısı kesim arasında denge tutturmaya çalışıyordu.

19 Ağustos darbesi ikinci kesimin, iktidarı birinci kesime tümden kaptır-

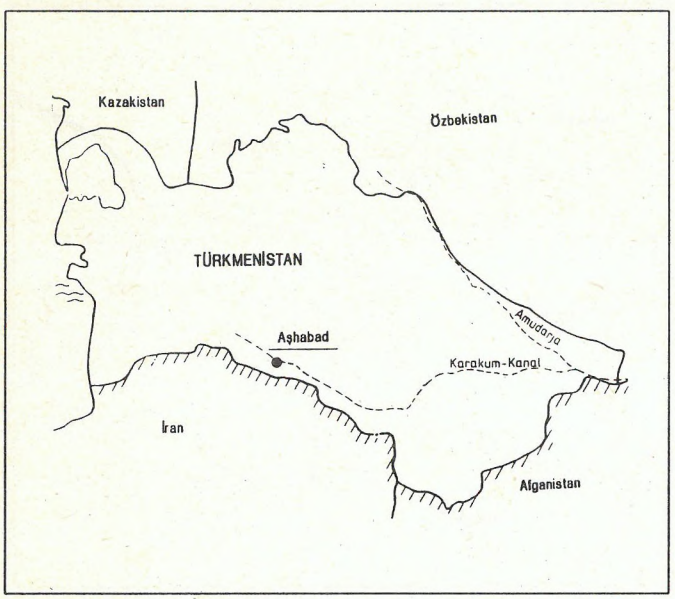

Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 488.100 km² (% 2,2)
Nüfus: 3.53 Milyon (% 1,3)
Etnik yapı: % 68 Türkmen, % 13 Rus, % 9 Özbek, % 3 Kazak.

Ekonomi: Bu cumhuriyet, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde üretilen toplam pamuğun % 15,7'sini üretmektedir. Türkmenistan'daki hafif sanayinin 2/3'si de pamuk işleme ile ilgilidir. Cumhuriyette ayrıca hayvancılık ve ipekçilik gelişmiştir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ipeğinin % 7'si Türkmenistan'da üretilmektedir. Ayrıca sovyet doğalgazının % 12'si Türkmenistan'dan gelmektedir.

Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü; 447.400 km² (% 2)
Nüfus: 19.91 Milyon (% 6,9)
Etnik yapı: % 69 Özbek, % 11 Rus, % 4 Tatar, % 4 Kazak, % 4 Tacik, % 2 Karakalpak, % 1 Koreli.

Ekonomi: Özbekistan, sovyet pamuğunun % 60'nı üretmektedir. Ve bu alanda bir monokultur söz konusudur. Bunun yanında küçük baş hayvancılıkta ve ipekçilikte de Özbekistan, Sov yet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde birinci sıradadır. Az gelişmiş endüstri, pamuk ve ipek kozası işleme üzerine kuruludur. Sovyet doğal gazının % 5,5'u da Özbekistan'dan gelmektedir. Suni gübre üretiminde de Özbe-

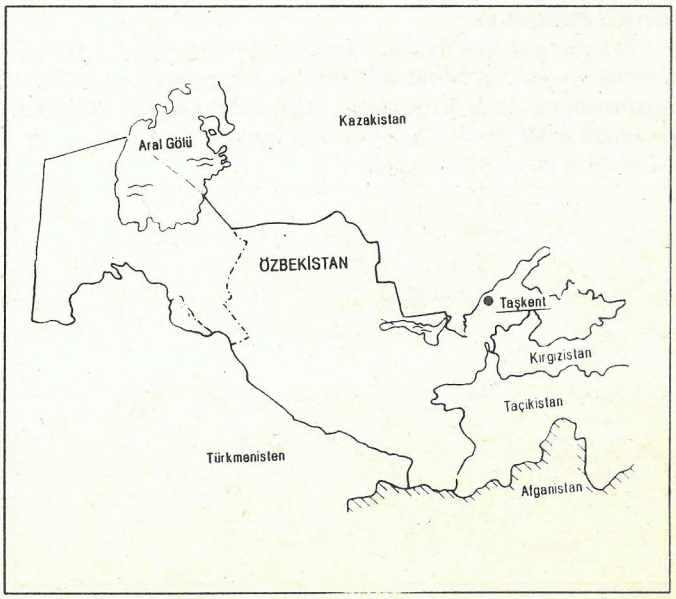

ma korkusu ile yaptığı bir girişimdi. Ve fakat yukarda da ortaya koyduğumuz gibi sonuç amaçlananın tersi oldu. İktidar artık gerçek anlamda özü ve sözü emperyalist olanların, bir çok halde özü faşist, sözü demokrat olanların eline geçti.

SOSYAL-EMPERYALİZMDEN; SOSYALİZM SÖYLEMİNDEN ARINMIŞ EMPERYALİZME!

Ağustos 1991 sonundan bu yana artık Sovyetler Birliği'nde Sovyetler Birliği Komünist Partisi iktidarda değil. Sovyetler Birliği Komünist Partisi her biri bağımsızlık ilan etmiş cumhuriyetlerin hiçbirinde artık Sovyetler Birliği Komünist Partisi adı altında faaliyet yürütmüyor. Büyük çoğunluğunda Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin faaliyeti resmen de yasaklanmış durumda. Artık Sovyetler Birliği'nde faşizm, sosyalizm adına uygulanmıyor! Artık Sovyetler Birliği'nde emperyalizm, sosyalizm lafları ile maskelenmiyor! Artık sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği yok!

Çünkü sosyalizm maskesi, sosyalizm lafı da kaldırılıp atıldı. Uluslararası proletaryanın uzun erimli devrim mücadelesi açısından iyi de oldu. Artık sosyalizm denince, onun ırzına geçilmiş örnekleri gösterilip, sosyalizm budur, istediğiniz bu mudur denemeyecek! En azından geçmişte sosyal-emperyalist blok içinde Sovyetler Birliği etrafında kümelenmiş Doğu Avrupa ülkeleri ve bizzat Sovyetler Birliği açısından bu böyle. Artık Sovyetler Birliği'nin sosyalist olma iddiası yok! Artık ne ismen, ne de cismen eski Sovyetler Birliği yok!

19 Ağustos'a dek Sovyetler Birliği'nin de fakto gerçekliği, onun gerilemekte olan, çok büyük ekonomik ve siyasi zorluklarla karşı karşıya olan; Doğu Avrupa'daki nüfuz alanlarını şimdilik Batılı emperyalistlere terketmek zorunda kalmış olan; ülke içinde milliyetçilik akımlarının güçlenmesi sonucu birliği önemli ölçüde sarsılmış olan; dağılmayı engellemek için yeni bir Birlik anlaşması hazırlayan; dışta Batılı emperyalist büyük güçlerle ilişkisinde şimdilik çatışmadan kaçınan bir tavra giren, ülke içinde ekonomide transformasyonu gerçekleştirmek için Batı sermayesine duyulan ihtiyaç sonucu Batılı emperyalist büyük güçlerle şimdilik işbirliği aramak zorunda kalan *sosyal-emperyalist bir büyük güç olması idi.*

Bu de fakto gerçekliğin, 1977'de yeniden yazılan "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasası"nda yapılan tespitlerle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Söz konusu anayasada "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği"nin *"ülkenin bütün ulus ve halklarının işçileri, köylüleri ve aydınlarının çıkar ve iradelerini temsil eden bütün halkın sosyalist devleti"* olduğu *(Anayasa, I. Bölüm, madde 1)* tespit ediliyor; anayasının girişinde Ekim Devrimi'ne atıfta bulunulurak, *"Rusyanın işçi ve köylülerinin başında Lenin'in bulunduğu Komünist Partisi önderliğinde gerçekleştirdikleri Büyük Sosyalist Ekim Devrimi kapitalistlerin ve toprak beylerinin iktidarını devirdi, baskı zincirlerini parçaladı, proletarya diktatörlüğünü ve Sovyet devletini kurdu. Bu devrimin kazanımlarını koruma ve sosyalizm-komünizmi inşa görevlerine sahip yeni tipte bir devletti. Bununla insanlık açısından kapitalizmden sosyalizme ge-*

---

kistan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde birinci sırada idi. Siyasi alanda diğer Orta Asya Cumhuriyetleri için söylediklerimiz Özbekistan için de geçerlidir.

(Buraya kadar saydığımız 7 cumhuriyet; gerek ekonomik, gerek siyasi birlik anlaşmasını ilk imzalayarak Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği'ni oluşturan yedi devlettir. Bu birlik içinde, Rusya ve Beyaz Rusya endüstriyel merkezleri oluştururken, Orta Asya Cumhuriyetleri de esasta tarım alanlarını oluşturma durumundadır. Burjuvazinin iktidarı şartlarında bu birlik içinde milli çelişmeler temelinde çatışmalar ilerde kaçınılmazdır. Bu bağlamda Orta Asya Cumhuriyetlerinde hakimiyet konusunda Batılı emperyalistler ile, Rus emperyalizmi arasında çelişmeler kaçınılmazdır. Bu bağlamda Türkiye ve İran da Sovyetler Birliği'nin parçalanmasından kendi çıkarları doğrultusunda sonuna dek yararlanmaya çalışacaklardır. Bu da gelişmelerin yeni çelişmelere, çatışmalara gebe olduğunu göstermektedir.)

Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 86.600 km² (% 0,4)
Nüfus: 7.1 milyon (% 2,5)
Etnik yapı: % 78 Azeri, % 8 Rus, % 8 Ermeni.

Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti sınırları içinde Dağlık Karabağ özerk bölgesi vardır. Ayrıca Nahcevan Özerk Cumhuriyeti de -coğrafi olarak Azerbaycan toprakları içinde olmadığı halde- Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetine dahildir. Dağlık Karabağ bölgesinde Ermeni nüfus çoğunluktadır (% 80 üzerinde). Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin parçalanma süreci içinde Dağlık Karabağ bölgesinde yapılan referandumda büyük çoğunluk, Azerbaycan'dan ayrılma, Ermenistan'la birleşme yönünde tavır belirlemiştir. 1988'den bu yana bölgede sıcak savaş vardır. Azeri milliyetçileri "Dağlık Karabağ Azeridir, Azeri kalacaktır!" şiarı ile, Dağlık Karabağı "Ermenilerden temizleme" ye(!) çalışırken, tarihlerinde Türklerin soykırımını yaşamış olan Ermeniler de Dağlık Karabağı Ermenistan'a bağlamanın mücadelesini vermektedir. Değişik etnik kökenli insanların birlikte yaşadıkları köy, yerleşim birimi kalmamış, nüfus değiş tokuşu bu kanlı savaş içinde de fakto gerçekleştirilmiş durumdadır. Dağlık Karabağ konusunda savaş, bütün diplomatik girişimlere rağmen, kısa aralıklarla sürmektedir. Azerbaycan'daki Muttalibof yönetimi darbeyi önce selamlayan, ve fakat darbe başarısız olduktan sonra lanetleyen bir tavır takınmış; darbenin başarısızlığı ertesi bir çok cumhuriyet gibi Azerbaycan da bağımsızlık ilan etmiştir. Azerbaycan, Türkiye ve İran tarafından tanınması halinde, yeni birliğe girmeyebilir. Şimdilik bekleme tavrı için-

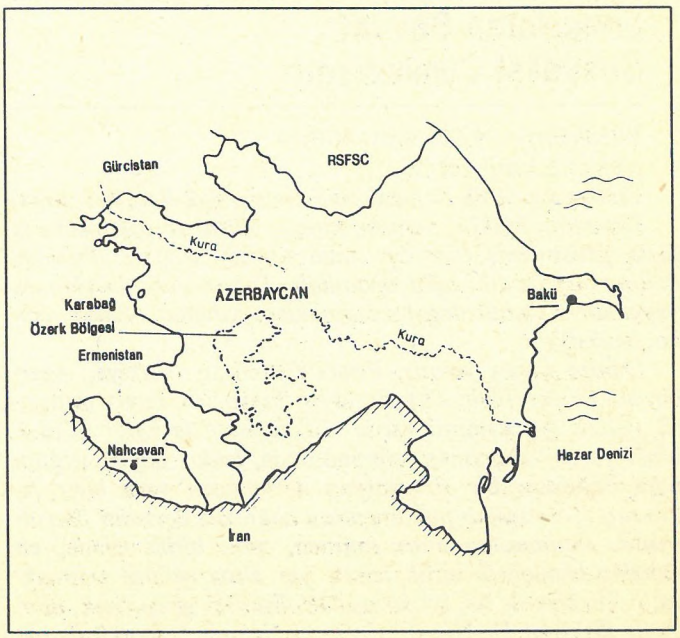

çiş tarihi dönüşümü başladı." (Anayasa, Alm. Progress Yayınevi, Moskova, sayfa 3) deniliyordu.

Anayasa'da açık olarak bu anayasanın *"1918'deki birinci Sovyet Anayasasının, 1924 ve 1936 Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasalarının düşünce ve ilkelerinin"* sürdürücüsü olduğu söyleniyordu. Anayasa'nın 70. maddesinde *"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği sosyalist federalizm ilkesi temelinde ulusların özgürce kendi kaderlerini tayin etmesi ve eşit haklara sahip Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin gönüllü birliği sonucu oluşturulan çok uluslu birleşik federal bir devlettir" (age, sayfa 34)* deniyor; 72. maddede *"Her Birlik Cumhuriyetine Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nden özgürce ayrılma hakkı tanınır." (age, sayfa 34)* tespiti yapılıyordu.

Açıktır ki, daha 1977'de –ve ondan çok daha önce de, gerçekte 50'li yılların sonları, 60'lı yılların başlarından itibaren– Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasası toplumun de fakto gerçekliğinin ifadesi değildi. Yığınları kandırmanın bir aracı haline gelmişti.

1980'li yılların ortalarından itibaren Anayasanın yeniden yazımı ve artık de fakto gerçeklikle çeliştiği körlerce bile görülebilecek maddelerin değiştirilmesi için çalışmalar başlatıldı. 20 Ağustos'ta imzalanmak istenen yeni "Birlik Anlaşması", gerçekte 1977 Anayasasının resmen de rafa kaldırılması anlamına geliyordu. Aynı şekilde Birlikten çıkmayı bir dizi şarta bağlayan yasa, bu anayasanın resmen de rafa kaldırılması anlamına geliyordu.

Yozlaşan, tekelci devlet kapitalisti bürokrat burjuvazinin sosyal-faşist dik tatörlüğüne dönüşen iktidar gerçekliği; anayasada lafta savunulan sosyalizmle de çelişiyordu. De fakto gerçeklik, bu çelişmenin çözümünü er veya geç dayatacaktı. 19 Ağustos darbesi, darbeyi planlayanların isteklerinin tersine bu çelişmenin çözümünü erken ve onların hesaplamadığı bir biçimde dayattı!

ESKİ BİRLİĞİN PARÇALANMASI, YENİ BİRLİĞE ADIMLAR...

19 Ağustos darbesi öncesinde, geçerli olan anayasada var olduğu söylenen 15 "Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti" arasındaki *"eşit haklara dayalı, gönüllü birlik"* zaten çözülme süreci yaşıyordu. 15 Cumhuriyetin en batıdaki üçü –Baltık Cumhuriyetleri Estonya, Letonya ve Litvanya– "Sovyet" ve "Sosyalist" ibarelerini isimlerinden çıkarmış, yapılan ve merkezin illegal ilan ettiği halk oylamalarında da Sovyetler Birliği'nden ayrılma yönünde kararlar almış, bu kararları hayata uygulamak için fırsat kollama durumunda idiler.

Kafkas cumhuriyetlerinden Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan da daha darbe öncesinde parlamentolarından "bağımsızlık" kararları çıkarmış durumda idi. Birliğin en büyük Cumhuriyeti olan Rusya Federatif Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde Yeltsin önderliğinde Birlik Anayasası'nda öngörülmeyen bir başkanlık sistemi kurulmuş, Rusya Federatif Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde iktidar de fakto modern revizyonistlerin elinden, açık dobra dobra anti-komünistliklerini haykıran, Batı hayranı Rus şovenistlerinin eline geçmişti.

Bütün "birlik" cumhuriyetlerinde ulusal temelde çatışmalar gündemde idi. Merkezi iktidar iyice zayıflamış, gerçek iktidarın tek tek cumhuriyetler-

dedir. Etnik yapısı ile ve ülke içinde muhalefeti faşist yöntemlerle ezen, yönetimine karşı gelişen muhalefet hareketi ile yeni kanlı çatışmalara gebedir.

Ekonomi: Yüzyılın başında petrol ve doğal gaz açısından Rusya'da en zengin alandı. Fakat bugün bütün Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri petrol üretimi içindeki yeri, % 2,2'ye kadar düşmüştür. Petrol üretimi için gerekli makine ve araç gereç yapımında, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde birinci sıradadır. Bu alanda üretimin % 70'ni gerçekleştirmektedir. 1988'den bu yana sanayi üretimi 1/3 gerilemiştir.

Doğal zenginlikleri: Demir, kobalt, bauksit, bakır, kurşun, çinko. Tarım alanında: pamuk (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği üretiminin % 8,7'si), üzüm, tütün, tahıl, çay, narenciye. Ayrıca balıkçılık, havyar.

Ermenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 29.800 km² (% 0,1)
Nüfus: 3.3 milyon (% 1,1)
Etnik yapı: % 88 Ermeni; % 5 Azeri, % 2 Rus, % 2 Kürt.

Ekonomi: Makine yapımı; kimya; tekstil ve gıda alanında fazla gelişmemiş olan bir sınai temele sahiptir. Tarımda üzüm, meyvacılık, tahıl önemlidir. Hayvancılık da oldukça yaygındır. Önemli doğal zenginliklere sahiptir. (Bakır, çinko, bauksit)

Denize kıyısı yoktur. Etrafı Gürcistan, Türkiye, Azerbaycan ile çevrilidir. Dış dünyayla ilişkisi için bunların transit yoluna gereksinimi vardır. Ermenistan'da Eylül 91'in ikinci yarısında yapılan referandumda, halkın büyük çoğunluğu bağımsız bir Ermenistan devletinden yana tavır takınmış; Ermenistan parlamentosu bağımsız devletini ilan etmiştir. Ermenistan buna rağmen, yeni birlik içinde, en azından ekonomik birlik içinde yer alma eğilimi taşımaktadır. Türkiye ile de, iyi komşuluk ilişkileri geliştirirek, dünya ile ilişkisini Türkiye üzerinden sağlamak, bugünkü Ermenistan yönetiminin ilan edilmiş siyasetidir. Azerbaycan ve Nahcevan ile ulusal temelde çatışmalar gündemdedir; gündemde kalacaktır.

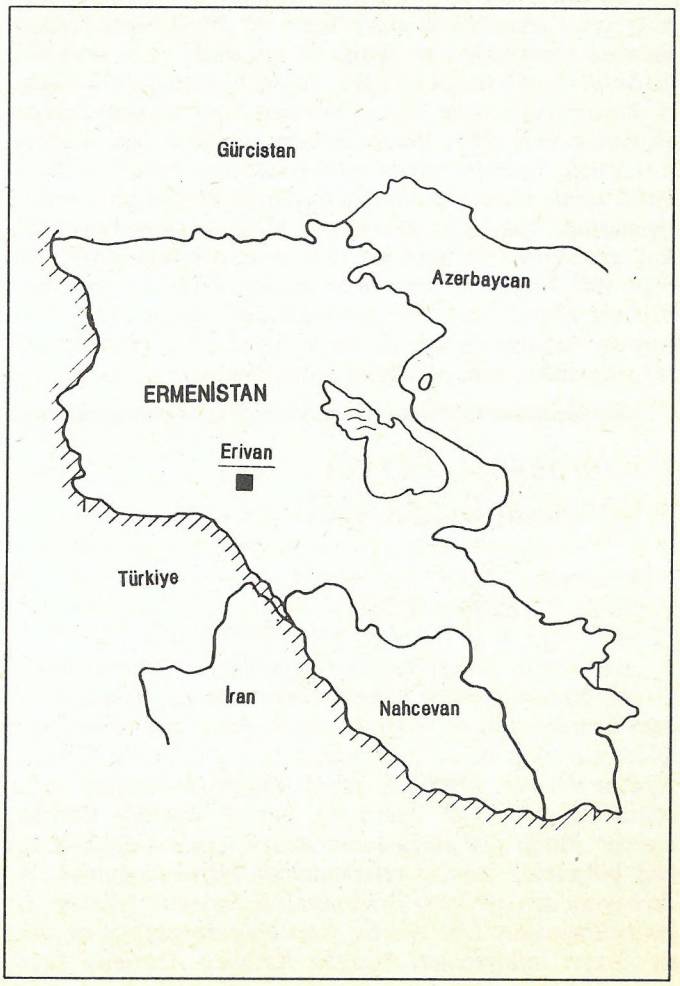

deki yerel iktidarlara geçme süreci iyice hızlanmıştı.

Darbe işte bu durumda geldi. Darbenin üç gün içinde çöküşü, gelinen yerde modern revizyonist sosyal-faşistlerin gerçekte kendi aygıtlarını bile kontrol edemez hale geldiklerini gösteriyor, onların yığınlardan iyice tecrit olmuşluğunu sergiliyordu.

Darbenin başarısız sonu, Sovyetler Birliği'nde modern revizyonizmin, sahte sosyalizmin iktidarının da sonu oluyordu. Darbenin sonu, Sovyetler Birliği'nde bir anlamda yeni bir dönemin başlangıcı oluyordu: Bu dönemin belirleyici özelliği şimdi geçmişte Sovyetler Birliği'ne sosyalist diyen orta-yolcuların iddia ettiği gibi, artık sosyalizmin bitip, kapitalizm-emperyalizmin egemenliğinin başlaması vb. değildir.

Hayır, belirleyici özellik, sosyalist maskeli tekelci devlet kapitalisti bürokrat burjuvazinin temsilcilerinin iktidarı "serbest rekabetçi" (emperyalizm çağında olduğu ölçüde "serbest"!!) kapitalizm temsilcilerine kaptırmış olması, artık Sovyetler Birliği'nde emperyalizmin sosyalizm adına uygulanmayacak olmasıdır. Öz ve söz birleşmiştir. Olan budur. Diğer yandan yeni dönem eski zoraki birliğin (gönüllü birlik modern revizyonizmin hakimiyeti şartlarında zaten söz konusu değildi.) önemli ölçüde parçalanmış olması, şimdi yeni bir birliğin oluşturulması çabalarının gündemde olmasıdır.

19 Ağustos darbesinin başarısız sonu ardından eski Sovyetler Birliği'nde devlet yapısı bütünüyle değiştirilmiş durumdadır.

DARBEYE DEK SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEKİ DEVLET YAPISI

19 Ağustos'a dek Sovyetler Birliği'nde devlet yapısı şöyle idi: Birlik devleti, bir dizi *"özgür olarak birleşen"* 15 "Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti"nin kullanımını özgür olarak Birlik devletine devrettiği yetkilere sahipti. Bu yetkiler anayasada şöyle belirlenmişti:

"73. madde: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği onun devlet iktidarı ve yönetiminin en yüksek organları şahsında kullandığı şu yetkilere sahiptir:

1. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne yeni cumhuriyetlerin kabülü; birlik cumhuriyetleri içinde yeni özerk cumhuriyetler ve özerk bölgelerin kuruluşunun onaylanması;

2. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği devlet sınırlarının tespiti ve birlik cumhuriyetleri arasındaki sınır değişikliklerinin onaylanması;

3. Devlet iktidarı ve yönetiminin cumhuriyetlerdeki ve bölgelerdeki organlarının örgütlenmesinin genel geçerli temellerinin tespiti; (Bu üç madde devletin yapısı ile ilgili belirleyici konularda birlik cumhuriyetlerinin karar yetkisi olmadığı anlamına gelir. O kadar ki, birlik cumhuriyeti içinde özerk cumhuriyetlerin veya özerk bölgelerin kuruluşu bile merkezin onayına bağlıdır. –BN)

4. Bütün Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği toprakları içinde yasal düzenlemelerin birliğini garanti altına almak, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve birlik cumhuriyetlerinde yasa yapmanın temellerini belirlemek; (Bu yasa, hukuk alanında belirleyici olanın merkez olduğu, birlik cumhuriyetlerinin yasama alanının olağanüstü sınırlı olduğu anlamına gelir. –BN)

Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 69.700 km² (% 0,3)
Nüfus: 5.45 milyon (% 1,9)
Etnik yapı: % 69 Gürcü, % 9 Ermeni, % 7 Rus, % 5 Azeri, % 2 Oset, % 2 Abaza.

Gürcistan Cumhuriyeti sınırları içinde, Abaza Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti ve Acar Sovyet Sosyalist Özerk Cumhuriyeti bulunmaktadır. Gürcistan darbeden önce devlet bağımsızlığını ilan etmiş ve birliğe katılmayacağını açıklamıştır. Halkoyuyla seçilen başkan Gamzahurdiya tam bir tek adam diktatörlüğü kurmuştur. Muhalefetle iktidar yanlıları arasında bir iç savaş durumu yaşanmaktadır. Gerek Abazalar, gerek Osetler Gürcistan'dan ayrılma taleplerini dile getirmişlerdir. Gürcistan bu özerk cumhuriyetleri bugün zorla elde tutma durumundadır. Çatışmaların gelişmesi kaçınılmazdır. Gelişme içinde Oset ve Abazaların Gürcistan'dan ayrılması, bu ayrılıkta merkezi birlik tarafından des teklenip, Rusya'ya katılmaları mümkündür.

Ekonomi: Gürcistan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde çıkan çayın % 95'ini üretmekte idi; narenciye üretiminin hemen tamamı Gürcistan tarafından gerçekleştiriliyordu. Şarap, meyva ve sebzecilikte gelişmiştir. Gürcistan endüstrisinin % 40'ı gıda maddeleri üretimi, işlenmesi ile ilgilidir. Önemli madenlere sahiptir (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde çıkan Mangan'ın % 30'u). Enerji alanında, Azerbaycan doğal gazına bağımlıdır.

Moldavya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 33.700 km² (% 0,2)
Nüfus: 4.34 milyon (% 1,5)
Etnik yapı: % 64 Moldau'lu (Romen), % 14 Ukraynalı, % 13 Rus, % 4 Gagavuz (Gökoğuz), % 2 Yahudi.

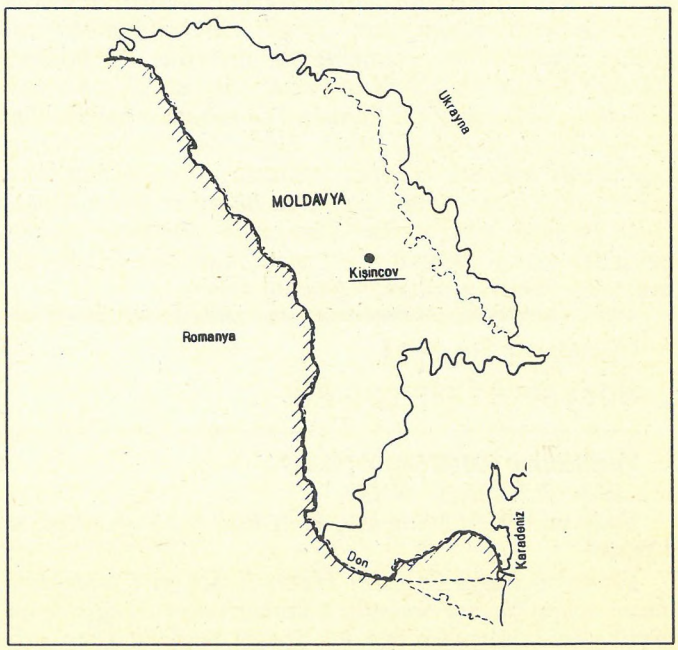

5. Birleşik ve sosyal-ekonomik politikanın, ülkenin ekonomisinin yönetiminin gerçekleştirilmesi; bilimsel teknik ilerlemenin esas yöneliminin ve doğal kaynakların akılcı kullanımı ve korunması için genel önlemlerin belirlenmesi; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin ekonomik ve sosyal gelişimi için devlet planlarının onaylanması, planların gerçekleştirilmesi ile ilgili raporların onaylanması;

6. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin birleşik devlet bütçesinin hazırlanması ve bütçenin uygulanması ile ilgili raporun onaylanması; birleşik para ve kredi sisteminin yönetilmesi; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği devlet bütçesine aktarılacak vergi ve gelirlerin belirlenmesi; ücret ve fiyat politikasının belirlenmesi;

(Bu iki madde, merkezin bütün temel ekonomik kararlarda belirleyici olması; birlik cumhuriyetlerinin gerçekte ekonomik alanda bir yetkisinin olmaması demektir. –BN)

7. Birlik tarafından yönetilen birlik ve işletmeler (bazında -ÇN) halk ekonomisi dallarının yönetimi, birlik ve cumhuriyetlere bağlı dalların genel yönetimi; (Bu çok dar olan özel küçük mülkiyet dışında bütün ekonominin merkezi devlet tarafından yönetilmesi demektir. –BN)

8. Savaş ve barış sorunları; egemenliğin korunması sorunları; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği toprakları ve devlet sınırlarının korunması; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği silahlı kuvvetlerinin yönetimi ve savunmanın örgütlenmesi; (Görüldüğü gibi bütün askeri güç ve örgütlenme merkeze aittir. –BN)

9. Devlet güvenliğinin sağlanması; (Yani KGB! gerçekte merkezi iktidarın yönetim ve denetimindedir. –BN)

10. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin uluslararası ilişkilerde temsili; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin yabancı devletler ve enternasyonal örgütlerle ilişkisi; birlik cumhuriyetlerinin yabancı devletler ve enternasyonal örgütlerle ilişkilerini düzenlemek ve bunların koordinasyonunu sağlamak için genel yönergelerin tespiti; devlet tekeli temelinde dış ticaret ve diğer dış ekonomik ilişkiler; (Burda net olarak dışişleri gerçekte bütünüyle merkezi devlet tekelindedir. –BN)

11. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasası'nın uygulanmasının denetimi ve Birlik Cumhuriyetleri Anayasalarının Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasasına uygunluğunun güvence altına alınması;

12. Bütün birlik için önemli olan diğer sorunlar konusunda karar alma. (Bu madde ile gerçekte her konuda yetki merkeze verilmektedir. Bir konuda kararın merkezden çıkması için onun önemli ilan edilmesi yeterlidir. –BN) *(age, sayfa 35/37)*

Görüldüğü gibi, 19 Ağustos'a kadar en azından kağıt üzerinde var olan devlette *merkez* olağanüstü yetkilere sahiptir. Proletarya diktatörlüğü şartlarında doğru kullanıldıklarında, sosyalizmin inşasında dayanılabilir yetkiler olan bu yetkiler; burjuvazinin iktidarı şartlarında çok uluslu bir federal devlette milli açıdan baskının araçları; ekonomik açıdan da mutlak devlet tekelinin olduğu şartlarda giderek çürümenin, yozlaşmanın, her türlü insiyatifin köreltilmesinin araçları haline gelirler. Sovyetler Birliği'nde de bu böyle olmuştur !

Sözkonusu yetkileri kullanacak olan organlara gelince, 19 Ağustos öncesinde bu organlar şunlardı: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde

Moldavya, Sovyet Sosyalist Cum-huriyetler Birliği'nin nüfus yoğunluğu en fazla olan cumhuriyeti idi. Tarım, ekonomide belirleyici rol oynamakta, ve Gayri Safi Milli Hasılanın (GSMH) % 50'sini tarım oluşturmakta idi. Sovyetlerde üretilen üzüm ve şarabın dörtte biri Moldavya'da üretilmekte idi. Sanayi alanında gelişme öncelikle gıda sanayi, tarım ürünleri işleyen sanayi dallarında idi.

Moldavya; bağımsızlık, bağımsız devlet, birlikten ayrılma yönünde en erken hareket eden cumhuriyetlerden biridir. Yeni birlik görüşmelerine katılmayı red etmiştir. Romanya, şimdiye dek Moldavya'nın bağımsızlık ilanını tanıyan tek devlettir. Moldavya Romanya ile birleşme eğilimindedir. Moldavya'nın topraklarının endüstriyel açıdan en gelişmiş bölgelerini oluşturan üçte biri kadarında Rus ve Ukrayna kökenli nüfus, çoğunluğu oluşturmaktadır. Bunlar Moldavya 'nın bağımsızlık ilanını, genel grevle, merkezi tren istasyonlarının işgali ile vb. eylemlerle karşılamıştır. Bir bölümü 700.000 nüfuslu bir alanda bağımsız Dinyestr Cumhuriyeti ilan etmiş, Mol davya'nın Romanya'ya katılması halinde Rus ya ile birleşeceğini ilan etmiştir. Gagavuzlar da özerklik ve bağımsızlık talepleri ile ortaya çıkmıştır. Resmi istatistiklere göre 90.000 kadar nüfusa sahip olan Bulgarlar için de Bulgaristan özerklik talebini ileri sürmüştür. Moldavya da Ukrayna'dan Kuzey Bukovina ve Güney Besarabya'yı talep etmektedir. Burası çatışmalara gebe bir alandır.

Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 603.700 km² (% 2,7)
Nüfus: 51.7 milyon (% 18)
Etnik yapı: % 74 Ukraynalı, % 21 Rus, % 1 Beyaz Rus, % 1 Yahudi.

Ekonomi: Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyetinden sonra, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin en büyük dayanaklarından biri idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin toplam endüstriyel üretiminin % 17'si, tarımsal üretiminin % 22'sini Ukrayna gerçekleştiriyordu. Sovyet ölçütlerine göre Ukrayna, güçlü bir endüstriye ve kendine yetmenin ötesinde dışsatım yapabilecek bir tarıma sahipti. Bunun dışında maden bakımından da zengin yataklara sahiptir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği kömürünün % 25-30 arası Ukrayna'da çıkarılmaktadır. Toplam enerjinin % 17'si burada üretilmekte idi. Bu yüzden Ukrayna'nın yeni birliğe katılmaması, yeni birliğin gücünü en fazla zayıflatan olgudur. Ukrayna şimdi bağımsızlık ilanı temelinde, pazarlık gücünü hem Batılı büyük emperyalistlere, hem de Rusya'ya karşı arttırmaya çalışmakta, beklemektedir.

Ukrayna'da milliyetçilik gelişmektedir. Henüz resmen toprak talebi ileri sürülmemiştir. Fakat Ukrayna milliyetçiliğinin gelişmesi ile Rusya'dan toprak talepleri gündeme gelecektir. Diğer yandan Ukrayna'nın birliğe katılmaması halinde 1954'de Ukrayna Cumhuriyeti topraklarına dahil edilen, ve fakat Ukraynalı nüfusun azınlıkta olduğu Kırım, Rus-

devlet iktidarının en yüksek organı "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Halk temsilcileri Kongresi" idi. Bu Kongre, toplam 2250 temsilciden oluşuyordu. Bunlardan 750'si nüfusa göre bölünen seçim çevrelerinde yapılan –eşit sayıda seçmene eşit sayıda temsilci ilkesi temelinde– seçimlerde seçilerek geliyor; 750'si seçmen sayısından bağımsız olarak "ulusal-bölgesel seçim çevrelerinden –her birlik cumhuriyeti için 32, her özerk cumhuriyet için 11, her özerk bölge için 5 ve her özerk alan için 1 şeklinde bir anahtar temelinde– seçilen temsilcilerden oluşuyor; 750'si ise "toplumsal örgütler" (SBKP, Komsomol, sendikalar, kooperatifler, Sovyet kadınları komitesi; sanatçı ve bilim adamları birlikleri vb.) tarafından gönderiliyordu. *(Bilgiler için bkz. SSCB Yıllık 1989, Presse Agentur Novosti Alm, sayfa 122/123)* (*)

Bu "Halk Temsilcileri Kongresi" her yıl olağan toplanıyordu. O, kendi içinden "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği yüksek Sovyeti"ni gizli oyla seçiyordu. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti, Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti olarak adlandırılan ve her biri 271 kişiden oluşan iki kamaraya sahipti. Birlik Sovyeti, Birlik seçim bölgelerinden gelen 750 kişi tarafından ve bu temsilciler içinden seçilirken; Milliyetler Sovyeti ulusal birlik/bölgelerden gelen temsilciler ve toplumsal örgütlerin temsilcilerinden oluşan 1500 temsilci tarafından, ulusal birlik ve bölgelerden gelen 750 temsilci arasından seçiliyordu. Bu seçimlerde her Birlik Cumhuriyetinden 11, her özerk cumhuriyetten 4, her özerk bölgeden bir temsilci anahtarı kullanılıyordu.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti, iki "Halk temsilcisi Kongresi" arasında onun yetkilerini kullanmakta idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Bakanlar Kurulu Başkanını seçmekte ve onun önerisi temelinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Bakanlar Kurulunu onaylamaktaydı. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti Bakanlar Kurulunun önerisi üzerine bakanlıklar ve devlet komiteleri kurma veya dağıtma hakkına sahipti. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Bir-

(*) Bu "Halk Temsilcileri Kongresi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 27. Parti Kongresi ertesinde; geçerli 1977 Anayasası resmen değiştirilmeden(!) ve ona ters olarak, "Halk denetimini daha iyi sağlamak" gerekçesi ile oluşturulmuştur. 1977 Anayasası, ondan önceki 1936 Anayasası gibi, en yüksek iktidar organı olarak "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti"ni öngörüyordu. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti, eşit haklara sahip iki kamaradan oluşuyordu; "Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti". Her iki kamara da eşit sayıda temsilciden oluşuyordu. Birlik Sovyeti, eşit seçmen sayısına göre bölünen seçim bölgelerinde yapılan seçimlerde seçilen temsilciler tarafından oluşturuluyor, Milliyetler Sovyeti ise ulusal birlik, ulusal bölgeler temelinde belli bir anahtara göre seçiliyordu. Bu anahtar Halk Temsilcileri Kongresi için de korunan anahtardır. Görüldüğü gibi Halk Temsilcileri Kongresinde yeni olan "toplumsal örgütlere" ayrılan üçte bir temsilcidir. Bu, "halkın iktidarı daha iyi kontrolu" adına yapılan bir düzeltme de olsa, gerçekte modern revizyonist iktidar sahiplerinin, en yüksek iktidar organında gücünü arttırma operasyonudur. Fakat pratik, bu operasyonun da sonuçta fazla işe yaramadığını göstermiştir. (Bilgiler için bkz. 1977 Anayasası 108-109-110. maddeler.)

ya tarafından geri istenecek veya Kırım'ın bağımsızlığı gündeme getirilebilecektir. Oldukça güçlü Rus azınlık da, Ukrayna'da sürekli bir çatışma kaynağı olacaktır.

•••

Darbe ertesi bağımsız devlet olarak Batılı emperyalist büyük güçlerce tanınan 3 Baltık ülkesi, Rusya'dan bağımsızlık sorununu çözmüş üç cumhuriyet durumundadır. Bunların geçmişteki Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde yerleri şöyle idi:

Estonya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 45.100 km² (% 0,2)
Nüfus: 1.57 milyon
Etnik yapı: % 65 Estonyalı, % 28 Rus, % 2,5 Ukraynalı, % 2 Beyaz Rus.
Ekonomi: Gelişmiş ve dışsatıma dönük tarım. Endüstride makine yapımı, tekstil, elektro-endüstri, ağaç işleme.

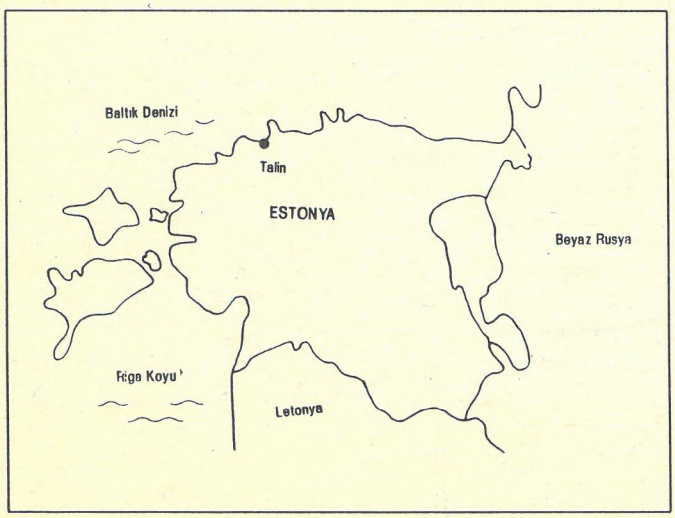

Estonya Bağımsız Demokratik Cum huriyeti, şimdi uluslarası devletler topluluğu içinde bağımsız bir devlet olarak yerini almıştır; ve Rusya da şimdilik bunu kabul etmek zorunda kalmıştır. Fakat büyük Rus azınlık, gelecekte bu bağımsızlığın yeniden sorgulanacağının habercisidir. Daha şimdiden Rusların çoğunlukta olduğu bir dizi bölgesel yönetim Estonya'dan bağımsızlık ilan edip Rusya'ya katılma kararı almıştır. Şimdilik bu kararlar kağıt üzerindeki kararlardır. Rusya'nın yeniden güçlenmesi halinde fiile çıkarılacaklardır.

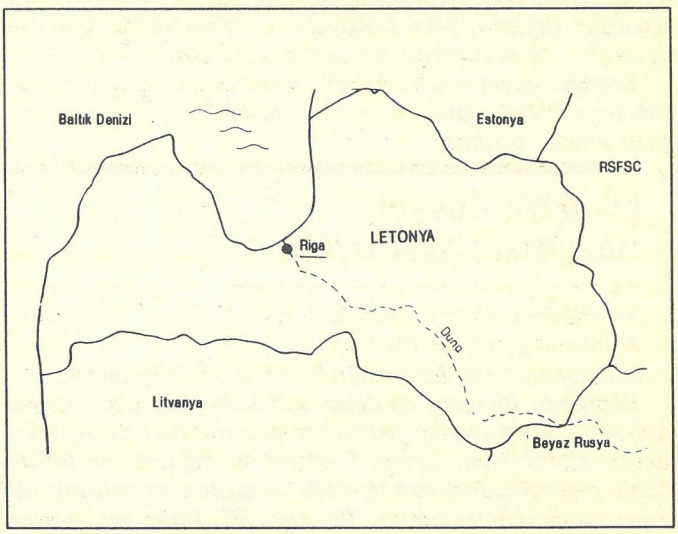

Letonya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 63.700 km² (% 0,3)
Nüfus: 2.68 Milyon (% 0,9)

liği Yüksek Sovyeti, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği savunma konseyini kurma, silahlı kuvvetler yönetimini tayin etme yetkilerine sahipti. Kısaca anayasada öngörülen tüm merkezi yetkiler Halk Temsilcileri Kongresi adına onun seçtiği Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti tarafından kullanılma durumunda idi. *(Bilgiler için bkz. SSCB Yıllık 89, sayfa 122-124)*

DARBE SONRASI DEVLET YENİDEN KURULUYOR: SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLER BİRLİĞİ YERİNE, SERBEST EGEMEN CUMHURİYETLER BİRLİĞİ...

19 Ağustos darbesinin başarısız sonu ertesinde toplanan "Halk temsilcileri Kongresi" yeni de fakto duruma uygun olarak devlet yapısını bütünüyle değiştiren kararlar aldı. Önce ne zamana kadar olduğu kesin olarak belirlenmeyen bir süre ile sınırlı, "geçici" olarak arta kalan –Baltık ülkeleri bu arada ayrı devlet olduklarını ilan etmişler, Halk Temsilcileri Kongresine katılmayı red etmişlerdi. Ukrayna, Moldavya, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan'ın arta kalan birlik içinde kalıp kalmayacakları belli değildi– "Sovyetler Birliği" içinde devlet iktidarında, en yüksek organın *"Devlet Konseyi"* olacağını karara bağladı.

Devlet Konseyi denen organ Birlik içinde yer alan cumhuriyetlerin başkanları (bunların kimi Rusya'da olduğu gibi halk oylaması ile seçilmiş, kimi ise daha önceki parlamentolar tarafından seçilmiş kişilerdi) ve Birliğin başkanı'ndan (yani şu an Gorbaçov) oluşmakta idi. Bu devlet konseyinin yetkisi öncelikle dış politika ve savunma sorunlarında idi ve kararlar da yalnızca oybirliği ile alınabilecekti!

Bu karar gerçekte eski merkezi iktidarın bütünüyle tasfiyesinin resmen ilanı; iktidarın gerçekte tek tek cumhuriyetlerde hakim olan güçlerin eline geçmesinin resmen ilanı; eski biçimde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin artık olmadığının resmen ilanı demek oluyordu.

Bu en yüksek karar organının altında *"Yüksek Sovyet"* bulunuyordu.(Eski devlet yapısı, alınan kararlarda paramparça oluyordu, fakat hala eskinin belli geleneklerinden lafta da kopuş tam gerçekleştirilmiyor; acele ile alınan kararlarda hala isim olarak "Yüksek Sovyet" lafı kullanılıyordu. Devletin adı da henüz değiştirilmiyordu. Fakat onların sırası gelecekti. Nitekim kısa süre sonra geldi de!) Yüksek Sovyet *"Cumhuriyetler Konseyi"* ve *"Birlik Konseyi"*nden oluşmakta idi. Cumhuriyetler Konseyine her üye cumhuriyet 20 delege; Rusya Federasyonu ise 52 delege gönderecekti; fakat oylamada her cumhuriyet bir oya sahip olacaktı. (Burda en önemli nokta daha fazla demokrasi, eşitlik, özgürlük vs. adına yapılan bu değişiklikte cumhuriyetler içinde yer alan özerk cumhuriyetler, özerk bölgeler ve özerk alanların geçmişte var olan temsilinin güme gitmiş olması olgusudur.) Birlik Konseyi ise, her cumhuriyetin nüfus yoğunluğuna oranla göndereceği halk temsilcilerinden oluşacaktı. Yüksek Sovyet, yasa-

Etnik yapı: % 54 Letonyalı, % 33 Rus, % 5 Beyaz Rus, % 3 Ukraynalı, % 3 Polonyalı.

Ekonomi: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde endüstriyel alanda en gelişmiş cumhuriyetlerden biri idi.

Sovyetler Birliği'nde üretilen tranvayların % 20'si, tren vagonlarının üçte biri, radyoların % 20'si, çamaşır makinelerinin % 12'si, süt sağma aletlerinin yarısı, telefonların, mopedlerin yarısı Letonya'da üretiliyordu. Kağıt ve yün üretiminde de Küçük Letonya, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde dördüncü sırada idi. Kişi başına sanayi üretimi açısından Letonya, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde birinci sırayı alıyordu. Alt yapısı gelişmişti.

Burdaki güçlü Rus azınlık da, Letonya'nın kendini Letonyalıların devleti olarak kavraması halinde ilerdeki çatışmaların temeli olacaktır.

Litvanya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 65.200 km² (% 0,3)

Nüfus: 3.69 milyon (% 1,3)

Etnik yapı: % 80 Litvanyalı, % 9 Rus, % 7 Polonyalı.

Ekonomi: Litvanya da diğer Baltık ülkeleri gibi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin gelişmiş batı kuşağı içinde yer almakta idi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde elektro-endüstrinin ve hafif sanayinin en gelişmiş olduğu cumhuriyetlerden biri Litvanya idi. Et ve süt üzerine kurulu hayvancılıkta da çok gelişmişti. Bu alan, Gayri Safi Milli Hasılanın (GSMH) 1/3'ini yaratmakta idi. Ayrıca balıkçılık ve balık işleme konusunda da gelişmişti. Ulusal temelde esas çatışma anda Wilna bölgesinde yoğun olan ve özerklik talep eden Polonyalı azınlıkla olmaktadır. Polonyalıların çoğunlukta olduğu iki yerel yönetimde Polonyalıların seçilmiş yönetimlerinin dağıtılması, Batılı emperyalistlerce çok övülen Litvanya demokrasisinin niteliği hakkında bilgi vermektedir.

Ukrayna dışında birlikten ayrılmaları Rusya'nın gücüne en fazla zarar veren cumhuriyetler Baltık cumhuriyetleridir. Rusya bu ayrılığa şimdilik onay vermek zorunda kalmıştır. Fakat güçlendiğinde bölgede yeniden hakimiyet talep edecektir. Litvanya somutunda Polonya-Litvanya çatışmaları da gündeme gelecek, diğer yandan Batılı emperyalist büyük güçler de Baltık ülkelerinde nüfuzlarını arttırmak için yarışı hızlandıracaktır. Bu yarışta, şimdilik "geleneksel" bağları güçlü olan Alman emperyalistleri öndedir. Fakat çözülmüş görülen problemlerin de hiç biri kalıcı olarak çözülmemiştir.

ma organı görevini yerine getirecekti.

Devlet Konseyi yukarda sayılan görevler yanında bir de bütün cumhuriyetlerin ortak çıkarlarının sözkonusu olduğu noktalarda iç siyaset sorunları ile uğraşacaktı. Bütün cumhuriyetleri en fazla ilgilendiren ortak sorun ise sovyet ekonomisinin bürokrat devlet tekelci yapısının dönüştürülmesi sorunu idi. Bu yüzden Devlet Konseyinin ilk işlerinden biri, bu sorunla ilgili çözüm önerileri getirecek, "Ekonomik Birlik için anlaşma önerisi" hazırlayacak ve cumhuriyetlerin ekonomilerini koordine edecek bir *"Ekonomi Komitesi"* oluşturmak oldu. Bu komite de bütün cumhuriyetlerden eşit sayıda temsilciden oluşuyordu; komitenin baş kanı ise Birlik başkanı (Gorbaçov) tarafından atanıyordu; ve fakat atama Devlet Konseyi'nin onayına bağlı idi.

Bu komisyonun hazırladığı taslak, 19 Ekim günü eski Sovyetler Birliği cumhuriyetlerinden Rusya; Beyaz Rusya; Kazakistan; Kırgızistan; Tacikistan; Türkmenistan; Özbekistan Cumhuriyetleri temsilcileri tarafından imzalandı. Eski Sovyetler Birliği cumhuriyetlerinden Azerbaycan; Ermenistan ve Gürcistan yeni "ekonomik Birlik" anlaşmasının yapıldığı toplantıya gözlemci düzeyinde katıldılar; ve ekonomik birliğe katılma sorununu açık bıraktılar. Ukrayna başlangıçta imzalamaya hazır olduğunu bildirdiği Ekonomik Birlik anlaşmasına katılmaktan son anda vazgeçti. Moldavya toplantıya gözlemci olarak da katılmadı. Baltık devletleri ise, zaten artık ayrı devletler olarak ortaya çıktıklarından, Ekonomik Birlik anlaşması tamamen bunların dışında gelişti.

Bu anlaşma ile eşzamanlı olarak devlet konseyi adına ortaya konan yeni siyasi "Birlik Anlaşması" da eski Sovyetler Birliğinin tarihe karıştığının res men ilanını içeriyor; yeni Birlik devletinin isminin *"Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği"* olmasını öngörüyordu. (Rusça olarak bu ismin baş harfleri, eski SSSR ile aynıdır!) Yeni Birlik anlaşmasının taslağında Birlik devleti *"Federal demokratik bir devlet"* olarak nitelendirilmekte, Birlik devletinin kendisini oluşturan tarafların vereceği yetkiler ölçüsünde hükümet edebileceği söylenmekte, bu Birliği oluş turan cumhuriyetlerin *"Bireyin mülkiyet ve seçme hakkını tanımayı, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi'ne ve öteki temel uluslararası hukuk belgelerine uygun dil, din ve kültürü seçme ve geliştirme özgürlüğüne saygı duymayı temel ilke olarak kabul edeceğini"* belirtilmektedir.

Yeni Birlik sözleşmesi, bir yandan birliği oluşturan devletlerin *"devletler topluluğunun eşit haklara sahip üyeleri olarak başka ülkelerle merkezden bağımsız olarak diplomatik ilişkiler kurabilmesi"*ni öngörürken, diğer yandan *"Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği'nin egemen bir devlet olarak uluslararası hukukun nesnesi"* olduğunu vurguluyor.

Taslakta Birlik devlet başkanının 5 yıl süre ile ve iki defadan fazla olmamak üzere halk oyuyla seçilmesi öngörülüyor. Taslakta resmi dil olarak Rusça öngörülüyor. Bu taslak temelinde bir araya gelen eski cumhuriyetler, bu anlamda da yeni SSSR/Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği'ni oluşturan cumhuriyetler, şimdilik eski 15 cumhuriyetin yalnızca, ekonomik birlik anlaşmasına da imza atan, yukarda saydığımız yedisi. Kafkas cumhuriyetlerinden Azerbaycan, Birlik anlaşmasının imzalandığı günlerde tam bağımsızlığını ilan etti. Siyasi Birliğe değil ama Ekonomik Birliğe girebileceğini belirtiyor. Siyasi Birliğe de girip girmeyeceği önemli ölçüde bağımsız devlet olarak dışarda ne ölçüde ve ne hızla tanınacağına bağlı. Benzer bir durum Ukrayna için de söz konusu.

Moldavya'nın ayrı devlet olma ve giderek Romanya ile birleşme eğilimi kesinleşmiş gibi. Birliğe, birlik anlaşmasını imzalayanlar dışında katılmaya en yakın cumhuriyetler Gürcistan ve Ermenistan. Bunların da Siyasi Birliğe katılıp katılmayacakları, yine önemli ölçüde dışta ne ölçüde tanınacaklarına bağlı.

BAZI SONUÇLAR:

Bütün bu gelişmeler yanyana getirildiğinde bugün için şu sonuçlar kesindir:

19 Ağustos öncesinin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarihe karışmıştır. Onun yerine bugün kurulan "Birlik";

a) Ekonomik olarak eski birliğin gelişmiş alanlarından olan Baltıkları ve Ukrayna'yı kaybetmiş durumdadır. Birliği oluşturan cumhuriyetler içinde Rusya, diğerlerinin yanında gelişmiş bir dev durumundadır. Yeni birlik içinde ekonomik açıdan Rusya'nın hakimiyeti tartışılmaz bir gerçektir. Kuşkusuz bugünkü birlik eski sosyal-emperyalist büyük güç Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde gerilemiş, dünya hegemonyası dalaşında eski ağırlığını yitirmiş durumdadır. Yine de yalnızca Rusya bile ele alınsa, gelişmiş tekelci bir ekonomiye ve muazzam bir potansiyele sahip bir emperyalist büyük güçle karşı karşıya olunduğu tespit edilmek zorundadır.

Rusya'da şimdi eski devlet tekelcisi bürokrat kapitalizmin, serbest rekabetçi kapitalizmle kaynaştırılması ve esas olarak birincinin ikinciye dönüştürülmesi görevinin yarattığı büyük zorluklar; ve önemli ölçüde –Rus sosyal-emperyalizminin etki alanlarının özellikle 1980'lerin ikinci yarısındaki ve sonundaki gerilemesi sonucu da– sermaye ve bilgi eksikliği vardır. Ancak bunların giderilmesi, Batılı emperyalist sermayenin bu kârlı alana akması ile fazla uzun sürmeyecektir. Rusya eskiye göre Batılı emperyalizmle daha fazla entegre olarak gelişecek, gelişme sürecinde artan ölçüde emperyalist rekabette şimdi yitirdiği yerini yeniden talep edecektir.

b) Siyasi açıdan bu yeni Birlik, eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin tersine, lafta da olsa, kendini emperyalist dünyanın sosyalist bir alternatifi olarak değil, "demokratik!" "özgür" devletler topluluğunun –yani emperyalist dünyanın– entegre bir parçası olarak görmektedir. Rusya'nın ve diğer birlik cumhuriyetlerinin karmaşık etnik yapısı ve yığınların burjuva demokrasisi bağlamında deneyim ve gelenek eksikliği; Rusya'nın ve diğer cumhuriyetlerin ekonomik zorlukları gözönüne alındığında, burjuva anlamda gerici demokrasininin bile ancak kırıntılarına rastlanabileceği, ulusal baskının artması, ulusal temelde savaşların gündeme gelmesi; tek tek cumhuriyetlerde faşist, ırkçı demagogların (Rusya'da Yeltsin, Gürcistan'da Gamsahurdiya gibi) yığınların gözünde kurtarıcılar haline gelmesinin ve bunların faşist diktatörlüklerinin demokrasi-özgürlük adına gündeme gelmesinin, bu birliğin kısa erimli geleceği açısından en yakın olasılık olduğu tespit edilmelidir. Eski Sovyetler Birliği artıkları içinde Batı tipi demokrasisine en yakın olanları, bugünkü birlik içinde yer almayan, gelişmiş Batı cumhuriyetleri olan Baltık ülkeleri ve Ukraynadır. Onlarda da büyük-güçlü ulusal azınlıkların varlıkları; daha ilk anda "Komünist Partisi" isimli partilerin yasaklanması vb. olgular, bunların demokrasinin de ne kadar gerici olacağının işaretleridir.

c) Askeri açıdan yeni birlik, eskisinin gücünde olmasa da, hala dünyanın en büyük askeri güçlerinden biri; atom silahları bağlamında dünyanın ikinci büyük gücü durumundadır. O, bu muazzam gücü kuşkusuz emperyalist büyük güç konumunu korumak ve güçlendirmek için azami ölçüde kullanacaktır. Sovyetler Birliği'nin yeni birlik anlaşması ile mezara gömülmesi ile birlikte; Rusya'da sosyal-emperyalizm dönemi –lafta sosyalizm, gerçekte emperyalizm– de resmen kapanmış olmaktadır. Bu, fakat lafta sosyalizmden kesin olarak vazgeçilmesi, em-

peryalist siyasetin ona uygun söylemle savunulması biçiminde bir kapanmadır. Öz, aynı emperyalist özdür.

EMPERYALİST BURJUVAZİNİN SEVİNÇ VE ZAFER ÇIĞLIKLARI BOŞUNA!

Şimdi emperyalist burjuvazi ve onun çanak yalayıcıları ellerindeki medya tekeli aracılığı ile yürüttükleri muazzam boyutlarda bir anti-komünist kampanya ile emekçilerin beyinlerini yıkıyor. Sovyetler Birliği'ndeki darbeciler utanmazca *"son Stalinistler"*, *"tutucu komünistler"* olarak tanıtılıp, onların başarısız darbe girişimi *"komünizmin son çırpınışı"* olarak adlandırılıyor.

Revizyonist, yozlaşmış Sovvyetler Birliği Komünist Partisi'nin, Yeltsin gi bi onun içinden yetişme sahte demokrat gerçek faşistler tarafından yasaklanması, komünizme karşı kazanılmış nihai zafer olarak tanıtılıyor. Komünizmle ilişkisi, ancak lafta sosyalist söylemlerde olan, son dönemde bu ilişkisini de kesmek için çabaları burjuva kalemşörlerin hayranlığını kazanan Gorbaçov gibi bir karşı-devrimcinin *"Sovyetler Birliği'nde sosyalizm bir yanılgı idi"* "özeleştirisi", komünistlerin bile komünizmden vazgeçtiği tezine tanık gösteriliyor.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin yıkılışı, yerine Serbest Egemen Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşu, artık komünizmin geri gelemez biçimde tarihe gömüldüğünün, büyük bir yanılgı olduğunun son kesin kanıtı olarak gösteriliyor. Ve bu kampanya, geniş emekçi yığınlar içinde büyük etki ve iz bırakıyor. Geniş emekçi yığınlar açısından –öncelikle emperyalist medyaların gücü sayesinde– yenilen sosyalizm olarak görülüyor.

Gerçekte ise yenilen sosyalizm değildir. Çünkü bütün dünyada Marksist-Leninistlerin on yıllardır ortaya koyduğu gibi, Sovyetler Birliği'nde var olan, 50'li yılların sonlarından bu yana proletarya diktatörlüğü / sosyalizm değildi. Var olan; sosyalizm adına emperyalizm, sosyalizm adına faşizmdi. 80'li yılların sonunda Doğu Avrupa'da, şimdi Rusya'da çatır çatır çöken, yerini özü-sözü bir emperyalizme terkeden sosyalizm değil! İşte budur: Sosyal-emperyalizm, sosyal-faşizm...

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin eseri olan gerçek Sosyalist Sovyetler Birliği, daha Kruşçof döneminde tarihe gömülmüştür. Bu gerçeği bilinçli olarak çarpıtan emperyalist burjuvazi, şimdi büyük bir pişkinlikle, pişman ve teslim olmuş modern revizyonist ideolog eskilerini de yedeğine alarak, Ekim Devrimi'nin bir devrim değil, bir darbe olduğunu; sonuçları itibarı ile bu darbenin Rusya ve dünya halklarına 70 yıl kaybettirdiğini, sosyalist devrim iddiasının boşluğunun artık görülmüş olduğunu anlatıyor.

GELECEK YA SOSYALİZMİNDİR, YA DA GELECEK YOKTUR!

Bunlara söylenecek şudur: Önce Sovyetler Birliği'nde sosyalizm deneyi 70 yıllık değil, en fazla 40 yıllık –1917 Ekim Devrimi'nden, modern revizyonistlerin kesin hakimiyeti dönemi olan 20. Parti Kongresi'ne dek– bir deneydir.

Bu 40 yılın ilk 5 yılı, ve 1939-1945 arası 6 yılı, yani toplam 11 yılı sıcak savaş içinde geçmiştir. Dıştan saldıran güçlere karşı sıcak savaş içinde olmamak anlamında "barışçı" inşa yıllarının tümü 30 yıl bile değildir.

Bu otuz yıllık "barışçı" inşa dönemi, ülke içinde burjuvaziye, toprak beylerine, kulaklara, NEP burjuvazisine, spekülatörlere, ajanlara, sabotörlere... kısacası emperyalist dünyanın ülke içindeki tüm temsilcilerine, uzantılarına ve bunun yanında geniş feodal artıklara sahip bir ülkede gerici geleneklerin alışkanlıkların muazzam gücüne; küçük-burjuvalar okyanusunda küçük mülkiyet düşüncesine karşı ölümüne bir sınıf savaşı dönemidir. Ve tüm olumsuz şartlara rağmen, bu deneyim geleceğin işçi sınıfına, emekçilere ait olduğunu, burjuvazinin iktidarının devrimle yıkılıp, proletarya dikkatörlüğünün kurulmasının ve tüm saldırılara rağmen sosyalizmin –bir ülkede de– inşasının mümkün olduğunu ispatlamıştır. Bu, hiçbir şarlatanlıkla ve demagoji ile ortadan kaldırılamayacak, silinemeyecek olan tarihsel bir gerçektir.

Bu silinmez bir tarihsel gerçek olduğu kadar, Sovyetler Birliği'nin modern revizyonizmin iktidarı altındaki dönemi de, sosyalizm inşasında ilerlendiği ölçüde, geri dönüş tehlikesinin parti ve devlet kademelerinde yönetici mevkileri elde tutan kadroların yozlaşması alanına kaydığını; modern revizyonizmin iktidarının gerçekte burjuvazinin iktidarı demek olduğunu; ve modern revizyonist iktidarın sonunun sosyalizmin lafzından da vazgeçip, emperyalizme açık iltihak olduğunu göstermiş, ispatlamıştır.

30 yıl, bırakalım insanlık tarihi açısından yaklaşmayı, bir insan ömrü açısından bile yaklaşıldığında, bir insan ömrüne sığan kısa bir dönemdir. İnsanlık tarihi açısından otuz yıl, bir insan ömründe bir göz açıp kapamaya eş bir zamandır.

Sosyalizm-komünizm, on binlerce yıllık geçmişe sahip özel mülkiyet düzeninin bilimsel alternatifi olan düzenin adıdır.

Kendinden önceki bütün devrimlerin tersine, sosyalist devrim, bir sömürü düzeninin yerine bir başka sömürü düzenini geçirme amacına değil; her türlü sömürü sistemini yıkma amacına sahiptir. Ve sosyalizm, sömürü düzeni içinde yetişen, onun eğitimini alan insanlar tarafından inşa edilecektir, edilmek zorundadır. Bu yüzden sosyalist devrim, kendinden önceki tüm devrimlerden daha zorlu, daha karmaşıktır.

Sosyalist devrim de –tarihin diyelektiğine uygun olarak– kendinden önceki tüm devrimler gibi, düz bir çizgi boyunca sürekli zaferler kazanarak, "hep ileri" biçiminde ilerlemiyor, ilerleyemez. Kesintiler, geri dönüşler, nasıl burjuva devrimi sırasında yaşandı ise, sosyalist devrim boyunca da –belki burjuva devriminden daha çok– kaçınılmazdır.

30 yıllık deneyim sonrasında geri dönme olgusuna bakıp, *"gördünüz mü sosyalizm mümkün değildir"* diyen burjuvalara, Fransa'da 1789 Devrimi'nden sonra, cumhuriyetten yeniden "krallığa" geri dönüşü hatırlatıp, "kral lığa geri dönüşün" burjuva cumhuriyetçiliğinin imkansızlığını gösterip, göstermediğini sormak gerekir!

Hayır... İflas eden, çöken; sosyalizm, komünizm değil!

Evet, sosyalizm - komünizm, 1956 Sovyetler Birliği Komünist Partisi XX. Parti Kongresinde modern revizyonizmin –sosyalizm adına iktidarı ele geçirmesi ve modern revizyonist çizginin Uluslararası Komünist Hareket içinde de hakim olması ile– zafer yolunda yürüyüşüne ara vermek zorunda kalmış, kısa tarihinin en önemli yenilgisini almış; bu yenilgiden de doğru dersleri tam olarak çıkartıp, kendini toparlayamamıştır.

İktidardaki modern revizyonizm, bir zamanların sosyalist Sovyetler Birliği'ni, lafta sosyalist, gerçekte emperyalist bir güce dönüştürmüş, gelişme süreci içinde, sosyalizmi lafta da terketme yönünde gelişmiştir. O, özü-sözü emperyalist olan güçler karşısında teslim olmak zorunda kalmıştır. Şimdi yenilen ve iflas eden sosyalizm ve komünizm değil; modern revizyonizm, sosyal-emperyalizm ve sosyal-faşizmdir.

Sosyalizm dün olduğu gibi bugün de insanlığın geleceği için tek bilimsel

proje; işçi sınıfı ve emekçilerin oluşturduğu "büyük insanlık"ın sömürüsüz, sınıfsız dünya hedefinin adı; geleceğidir. Gün emperyalizmin, gelecek sosyalizmindir. Sosyalizm, evet bugün emperyalizmin insanlığın doğal yaşam temellerinin yok edilmesi demek olduğunun çok daha berrak bir biçimde görüldüğü ortamda, barbarlığın biricik ve tek alternatifi olarak kendini dayatmaktadır. O, bugün hergünkünden daha günceldir, daha acil bir ge-

LENİN YOLDAŞ İLE KONUŞMA

(1929)

İşlerin,
olayların, planların
akını içinde,
yavaşça
karardı gün
ve kayboldu.
Odada iki kişi:
ben
ve Lenin...
O, beyaz duvarda
bir fotoğraf.
Konuşurken ağzı açık,
hafif dağınık
bıyığının kılları.
Alnı
buruşuklarında düşünceleri,
kocaman: dünyayı saran
bir alın.
Orada
onun altında
yürüyorlar
bin kere bin...
bir bayrak ormanı...
dalgalanan eller...
Sevinçle kalktım.
Bir dürtü
kulaklarımda çınlıyor,
haydi selamla,
haydi hesap ver!
"Lenin yoldaş,
anlatayım size,
memur değil,
oğlunuz olarak.
Lenin yoldaş,
muazzam bir iş
önümüzde duran,
lâkin başaracağız.
Aydınlatıyoruz,
ve giydiriyoruz
yoksul sınıfı,
yükseltiyoruz üretimini
kömürün ve madenin.
Bunların yanında elbette
bir yığın pislik,
her çeşit saçmalık ve
lümpen ticareti.
Haydutlarla dövüşmekten
yoruluyor insan.
Daha da çoğaldı bu güruh
siz bizden ayrılalı.
Çeşit çeşit alçak
dolaşıyor
toprağımızda ve etrafta.
Tipler
sayısız ve isimsiz
bir resim sergisi sanki:
Bürokrat,
spekülant
ve göbekli büyük köylü,
sekterler,
dalkavuklar
ve
ayyaşlar.
Mürekkep kalemi ve nişanlarla
yürüyorlar,
bakın şurada,
şişkinler ve kibarlar.
Şüphesiz,
acımasız davranacağız,
ne var ki yine de
oldukça zor
hepsiyle başa çıkmak.
Lenin yoldaş,
tahıl tarlalarının tohumlarında,
işletmenin
rekabetinde
sesinde
ve buharında
gerçekleşiyor,
yoldaş,
sizin ruhunuzda
ve sizin
adınıza
düşüncemiz,
varlığımız,
yaşamımız,
kavgamız!"
İşlerin,
olayların, planların
akını içinde,
yavaşça karardı gün
ve kayboldu.
Odada iki kişi:
ben
ve Lenin...
O, beyaz duvarda
bir fotoğraf.

MAYAKOVSKİ

(Eserler Cilt I, sf. 336-338, Almanca)

rekliliktir. Ve herşeye rağmen, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin adının da silindiği Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 74. yıldönümünde, Ekim Devrimi'nin dersleri, sosyalizme giden yolda, sosyalist devrim yolunda dünya işçi sınıfına ve ezilen halklarına ışık tutmaktadır.

Burjuvazinin sevinç ve zafer çığlıkları boşunadır. Yeter ki komünistler geçmişten doğru dersler çıkarmayı bilsinler!

YA BARBARLIK! YA SOSYALİZM! ALTERNATİFLER BUNLARDIR!

Oportunizmin çıkardığı sonuçlar, Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelerden nasıl sonuç çıkarılmaması gerektiğini gösteriyor:

Modern revizyonizmin iktidarda olduğu Sovyetler Birliği'ni "sosyalist" olarak değerlendirenlerin, eğer biraz mantıklı olmak istiyorlarsa, modern revizyonizmin –dolayısı ile, bizim oportunistlerimizin deyimi ile– sosyalizmin ömrünü biraz da olsa uzatabilmek için girişilen darbe hareketini desteklemesi gerekli idi.

Bu tavrı, Türkiye-Kuzey Kürdistan somutunda açıkça takınan tek "sosyalist"imiz Yalçın Küçük oldu. Onun da temel gerekçesi, bu *"müdahelenin anti amerikan bir müdahele olduğu"* gerekçesidir. *(Bkz. 2000'e Doğru, 1 Eylül 1991, sayfa 8)*

Aslında bu bakış açısı ile üç dünyacı, –lafta hızlı anti-sosyal-emperyalist– karşı-devrimci Doğu Perinçek de hemfikirdir. O da şöyle demektedir: *"Ben darbecilere sınıfsal özellikleri bakımından bir sempati beslememekle birlikte, sosyalizme tamamen yabancı, kapitalist ezenler sınıfının temsilcileri olarak görmekle birlikte, bugünkü dünya konjonktüründe güçler dengesinde bu darbeden fukaraların sevindiğini tespit ediyorum ...."* *(agd, sayfa 10)*

Kendisi ve tartıştığı Yalçın Küçük ve Sadun Aren hakkında alıntı yaptığımız söyleşide, *"Emperyalizmi karşıya alıyoruz, sosyalizm davasını taşıyoruz. Ve bu arada Saddam gibi adamlar da, ne kadar beğenmesek, ne kadar bizden ayrı olsalar da bizim safımıza düşüyorlar. Aynı saftayız, ama farklıyız."* tespitini yapan Doğu Perinçek, bu sözleri ile, Körfez savaşında nasıl Saddam yanlısı tavır takındı ise; Sovyetler Birliği'ndeki son darbede de kendini –istemese de, beğenmese de– Yanayevlerle aynı safta gördüğünü açığa vuruyor. Böylece karşı-devrimci üç dünya teorisi savunucularının anti-modern revizyonistliklerinin de hiç de sağlam olmadığı bir kez daha belgeleniyor.

BÜYÜK İNSANLIK

Büyük insanlık gemide güverte yolcusu
tirende üçüncü mevki
şosede yayan
büyük insanlık.

Büyük insanlık sekizinde işe gider
yirmisinde evlenir
kırkında ölür
büyük insanlık.

Ekmek büyük insanlıktan başka herkese yeter
pirinç de öyle
şeker de öyle
kumaş da öyle
kitap da öyle
büyük insanlıktan başka herkese yeter.

Büyük insanlığın toprağında gölge yok
sokağında fener
penceresinde cam
ama umudu var büyük insanlığın
umutsuz yaşanmıyor.

Nazım HİKMET
7 Ekim 1958, Taşkent

Geçmişte Sovyetler Birliği'ni –modern revizyonist yönetime rağmen– sosyalist diye savunanların bir bölümü, darbe karşısında tavırlarını belirlerken utangaç darbe destekçisi; darbecileri yine de ötekilerden iyi gören ve onları "kararsızlıkları", "cesaretsizlikleri" dolayısı ile eleştiren bir konum aldılar. Bunlardan Mücadele dergisinin 1 Eylül 91 tarihli sayısının başyazısında, *"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde darbeyi gerçekleştirenler Marksist-Leninist değildir. O yüzden de darbe başarılı ya da uzun süreli olsaydı bile mevcut açmazları çözemeyecekti. Darbeciler kararsız ilkesiz ve halka güvenmeyen, halka dayanmayan anlayış-*

ları, revizyonist ve bürokrat çizgileri ile sosyalist dönüşümleri gerçekleştirmekten uzaktı. Darbeciler bir olasılık olarak ancak kapitalizme dönüş hızını yavaşlatabilirlerdi. Ama bunu gerçekleştirme kararlılığı ve cesaretine sahip olamadıkları görüldü." (agd, sayfa 4) deniyor.

Mücadele, kendi mantığı içinde her şeye rağmen yine de "kapitalist restorasyona karşı" olarak değerlendirdiği darbecilerden yana olmak zorunda idi. Fakat o bunu açıkça yapacak tutarlılığı ve cesareti gösteremiyor. Opurtünistlere yakışır bir biçimde darbecilerin cesaretsizliği ve tutarsızlığını eleştirmeyi yeğliyor. Aynı akım için, *"Dün ve bugün ileri sürülen sosyal emperyalizm temelli kapitalist restorasyon tezlerinin altında sosyalizmi, sosyalist toplumu kavrayamamak yatar". (Mücadele, 31 Temmuz 1991)*

Sosyalist toplumu çok "kavrayan" bu arkadaşların modern revizyonistlerin hakimiyeti şartlarında proleterya diktatörlüğünün mümkün olup olmadığı; proletarya diktatörlüğünün olmadığı yerde sosyalizmin nasıl olacağını açıklamalarını, bizi aydınlatmalarını talep etmek herhalde hakkımızdır.

Bu arkadaşlar aynı yazıda, *"kimse bizi on yıl öncesinden kehanette bulunmadınız diye suçlayamaz herhalde. Yıllarca revizyonizmin iflas edeceğini söyledik, ancak gerek bu ülkelerdeki güçler dengesini, gerekse de uluslararası mücadelenin rolünü bir kenara atıp, o günden revizyonizm iflas etti, kapitalizm geldi diyemezdik." (agd.)* diyorlar.

Önce unuttukları bazı şeyleri hatırlatmakta yarar var: Bu kişiler, yıllarca Marksist-Leninistlerin Sovyetler Birliği'nde yozlaşmış revizyonist yönetim altında, sosyal-emperyalist bir düzenin var olduğu tezine karşı, Sovyetler Birliği'ni sosyalist, dünya devriminin safında gören bir konumun bağnaz savucusu olmuştur. Gorbaçov çizgisinin özde Kruşçof ve Brejnev çizgisi ile bir ayrılığı yoktur. Sosyal demokratizm revizyonist çizginin temelinde yatar! Hiç kimse, kimseden kahinlik yapmasını talep etmedi. Talep edilen gerçeklere gözlerin kapanmaması idi!

Bu arkadaşların temel yanılgısı, kapitalizmin gelmesini revizyonizmin iflasına bağlamalarıdır. Onlar revizyonizmin iktidarının, burjuvazinin iktidarı demek olduğunu görmüyor, kavramıyor.

Aynı kavrayışsızlık, PKK'nın şahsında kendini 70 yıllık geçmişin tümünü –yani Lenin Stalin dönemini de işin içine katarak– "zaten sosyalizm yoktu!" genellemesi içinde inkara vararak gösteriyor. Abdullah Öcalan, "Zindan Direniş Konferansına sunduğu politik rapor"da aynen şöyle diyor:

"Reel sosyalizm veya başını Sovyetlerin çektiği sosyalizm, kapitalizmin başına bela olabilecek bir çok gücü bela olmaktan çıkardı. Yaratılan sistem, SAHTE KOMÜNİST ÜTOPYASI BİÇİMİNDE İFADESİNİ BULAN BİR SİSTEMLE 70 YIL GİBİ UZUN BİR SÜRE KAPİTALİZMİN KENDİNİ TOPARLAMASINA YOL AÇTI. EMİNİM Kİ BÖYLE BİR SOSYALİST GELİŞME OLMASAYDI, KAPİTALİZM KENDİ KENDİNE BİRÇOK CEPHEDEN AĞIR SORUNLARLA KARŞI KARŞIYA OLURDU VE DAHA İYİ YIKILMA KOŞULLARINI HAZIRLAYABİLİRDİ." (Serxwebun, Sayı 117, sayfa 12)

Evet, dün Sovyetler Birliği'nin sosyal-emperyalist olduğu tezine karşı onun sosyalist ve dünya devriminin temel itici güçlerinden biri olduğunu savunan, bugün –dün dündür hesabı!– 70 yıldır sahte komünist sistem olduğunu, olmasa daha iyi olacağını söyleyebiliyor. Dilin kemiği yok! Ve kağıt sabırlı!

Biz Bolşevikler, gelişmelerin, doğru Marksist-Leninist çözümlemeleri pratikte kanıtladığını, Sovyetler Birliği sosyalist mi değil mi tartışmasının, bugün pratikte Sovyetler Birliğinin özü ve sözü ile emperyalizme evrimlenmesi ile çözülmüş olduğunu, artık hiç kimsenin Sovyetler Birliği'nin –şimdiki adıyla Serbest Egemen Cumhuriyeler Birliği'nin– sosyalist olduğunu savunmadığını; ve fakat gelişmelerin modern revizyonizmin hakimiyetindeki Sovyetler Birliği'nin sosyalist adlandırılmasının bir sahtekarlığa ortak olmak anlamına geldiğini çok net gösterdiğini, bunu hala görmek istemeyenlerin, oportunizmde ısrarlı olduklarından başka bir şeyi ispatlamadıklarını söylüyoruz.

Oportünizm ve revizyonizm yenilgiye ve çöküşe götürür...

Proletaryanın zafer yolunun ışığı, Marksizm-Leninizm bilimidir!

25 Ekim 1991 ●

Boris ile Gorbi...

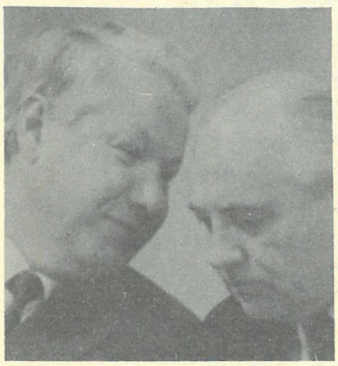

-Gorbi'ciğim, biliyorsun biz Kruşçev-Brejnev okulunun sadık öğrencileriyiz... Laf aramızda sosyalist filan da değiliz!... Niye bunu açıkça söylemiyoruz?!...

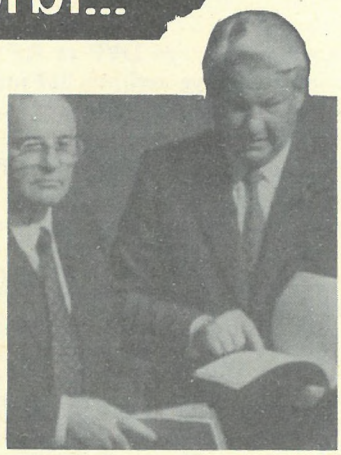

-Bak yaptığımız işlerin kitapta yeri de var: Kapitalizm-emperyalizm...

-Hımmm... Öyle be Boris... Açıklık olmalı, açıklık... Glasnost... Perestroyka...

-Bundan böyle sosyalizm-mosyalizm yok! Duymiiim bu lafları, sonra karışmam haaa! Zaten "darbe"yi yemişiz!

-Helal olsun bize be Gorbi... Bağırarak söyleyelim, bağırarak! Yaşasın kapitalizm!

Bir seçim sahtekarlığı daha sahnelendi!

İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ YIĞINLAR İÇİN DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK! ÇÖZÜM DEVRİMDE!

AĞUSTOS'un 20'sinden bu yana Türkiye / Kuzey Kürdistan kamuoyunun gündeminin baş köşesini işgal eden –öne alınmış– parlamento seçimleri sahtekarlığı 20 Ekim 1991'de sahnelendi. Gürültülü bir kampanya ertesinde yapılan seçimlere toplam 6 parti katıldı. ANAP, RP, SP, DYP, DSP ve SHP.

Katılan partilerden RP, seçime katılma hakkını kazanan ve fakat RP ile anlaşarak onunla "ittifak" gerçekleştiren MÇP ve IDP'nin adaylarına kendi listelerinde yer verdi.

SHP ise kendi listelerinde, seçime katılma hakkı elinden alınan HEP'in adaylarına yer verdi. Yani bu şekilde gerçekte seçime üçü diğer partilerle ittifak halinde, onların listelerinden katılma biçiminde, toplam dokuz parti katılmış oldu.

Tümü 107 olan seçim bölgelerinin 28'inde ise, partilerin yanında bağımsız adaylar seçime katıldılar. Seçimlerin Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından 25 Ekim'de ilan edilen (geçici) resmi sonuçları şöyle :

- Kayıtlı Seçmen Sayısı: 29.932.429
- Gümrük kapılarında kullanılan oy: 46.408
- Bu ikisinin toplamı: 29.978.837
- Türkiye-Kuzey Kürdistan'da 107 seçim bölgesinde kullanılan oy: 25.249.001
- Seçime katılma oranı: % 84.35
- Kullanılan oylar içinde geçerli olanlar: 24.370.501
- Gümrük kapılarında kullanılan oylar içinde geçerli olanlar: 45.192
- İkisinin toplamı/Tüm geçerli oylar: 24.415.693
- Katılmayanların ve geçersiz oyların toplamı: 5.563.144
- Bunların tüm seçmenlere oranı: % 18.43

GEÇERLİ OYLARIN DAĞILIMI

Partiler	Aldığı oy	Geçerli oylara oranı	Tüm seçmenlere oranı
ANAP	5.862.404	% 24.01	% 19.55
RP+(MÇP/IDP)	4.121.162	% 16.88	% 13.74
SP	108.364	% 00.44	% 00.36
DYP	6.600.331	% 27.03	% 22.16
DSP	2.624.251	% 10.75	% 8.75
SHP+(HEP)	5.066.463	% 20.75	% 16.90
Bağımsızlar	32.718	% 00.13	% 00.11

SEÇİM SONUÇLARININ YENİ DÖNEM PARLAMENTOYA YANSIMASI

Partiler	Oy oranları	Çıkardıkları MV/ Parlamentoda gerçek MV sayısı	Oy oranlarına uygun temsil oranları
ANAP	% 24.01	115 / 108 (+7)	% 25.55
RP	% 16.88	62 / 76 (-14)	% 13.77
SP	% 00.44	0 / 2 (-2)	% 00.00
DYP	% 27.03	178 / 122 (+56)	% 39.55
DSP	% 10.75	7 / 48 (-41)	% 1.55
SHP	% 20.75	88 / 94 (-6)	% 19.55
Bağımsız	% 00.13	0 / 0	% 00.00

(29 Ekim'de YSK'nun Adıyaman'da DYP ve RP'nin itirazlarını sonuçlandırdığı; yapılan yeni sayım sonucu SHP'ye verilmiş 217 mükerrer oy tespit edilip bunların silindiği; bunun sonucunda daha önce Adıyaman'da 4 milletvekilliğinin 4'ünü de aldığı ilan edilen SHP'nin iki milletvekilliğini çok küçük farkla barajı geçen DYP ve RP'ye kaptırdığı açıklandı. Bu durumda parlamentoda temsilde partilerin milletvekili sayısı ANAP: 115; RP: 63; DYP: 179; DSP: 7; SHP: 86 olarak değişti.)

Seçim Sistemi sonucu her parti kaç geçerli oy ile 1 milletvekilliği kazandı?

Parti	ortalama toplam oy ile	milletvekili sayısı
ANAP	50.977	1
RP	66.470	1
SP	108.364	0
DYP	37.080	1
DSP	374.893	1
SHP	50.573	1
Bağımsızlar	32.718	0

Bütün bu sonuçlar neleri gösteriyor:

SEÇİMLER HAKİM SINIFLARA ARZULADIKLARI SİYASİ İSTİKRARI GETİRMEDİ!

20 Ekim seçimlerinin en önemli sonuçlarından biri, bu seçimlerin hakim sınıfların arzuladıkları siyasi istikrarı getirmemiş olmasıdır. Bilindiği gibi hakim sınıf partilerinin erken seçimden en büyük beklentisi, seçmenlerin hakim sınıf partilerinden birine

tek başına hükümet olabilmesi için yeterli desteği vermesi idi.

Özellikle DYP ve (fakat yalnızca o değil SHP de!) seçimlere tek başına iktidar talebi ve iddiası ile girmişti. 8 yıllık icraatı sırasında yıpranan ANAP hükümeti de, yitirmiş olduğu seçmen desteğini yeniden kazanma talebi ve iddiasında idi.

DYP ve SHP tek başına hükümet olma dışında, birlikte Anayasayı değiştirme için gerekli olan 2/3 çoğunluğu kazanma ve şimdiki cumhurbaşkanı Özal'ı Çankaya'dan indirme iddiasında idi. DYP Özal'ın 20 Ekim gecesi istifa etmek zorunda kalacağı, *"Çankaya krizinin"* bu şekilde çözüleceği, *"21 Ekim sabahı Yepyeni Bir Türkiye"* kurulacağı iddiasında idi.

ANAP seçim hedefini *"Daha yapacak çok iş var"* olduğu için(!), Mesut Yılmazlı ANAP'a bir beş yıl daha verilmesi talebini gerçekleştirmek olarak koymuştu.

Refah Partisi, 21 Ekim'de *"Batıcı, taklitçi partilerin iktidarına son vermek"* Refah iktidarını kurmak iddiasında idi.

DSP, Türkiye çapında % 10 barajını aşma ve en azından koalisyon ortağı olma iddiasında idi.

SP'nin hedefi de % 10 barajını aşma idi. Parti başkanı kaşarlanmış revizyonist Doğu Perinçek SP'yi hep % 1'ler altında gösteren kamuoyu yoklamacılarının 21 Kasım'da utanacaklarını söylüyordu!

Ama yalnızca seçimlere katılan bu burjuva partiler değil, *"Bağımsız, devrimci ve sosyalist adaylara oy ver!"* çağrısı yapan "Devrimci Seçim Blok çu" oportunistler de az iddialı değillerdi. Ne de olsa *"Türkiye'de ilk defa, gerçekten, henüz kitlelerin hareket halinde olan kesimlerini olmasa da, ÖNCÜLERİNİ KAVRAYAN (bhby) bir somut politik halka yakalanmış oluyor"*du! (Bkz. Emeğin Bayrağı Sayı 50, sayfa 2)

Seçim sonuçları her şeyden önce bunların hepsinin iddialarının boşluğunu kanıtladı.

Hakim sınıfların hiçbir partisi seçmenin çoğunluğunun güvenini kazanamamıştır. Geçerli oylar bazında en fazla oy alan burjuva partisinin karşısında onu beğenmeyen, ona oy vermeyen % 73 geçerli oy vardır. (Geçen dönem muhalefetteki burjuva partilerinin haklı olarak yeterli seçmen desteğine sahip olmadığını iddia ettikleri ANAP'ın bundan önce yapılan genel seçimlerde aldığı oy % 36.20 idi!)

En fazla oy alan parti DYP geçerli oyların ancak % 27.03'ünü kazanmıştır. Tüm seçmen bazında ele alındığında, DYP'nin seçmen desteği yukarda görüldüğü gibi % 22'lere düşmektedir. Ülkemizde en "güçlü(!)" burjuva partisinin karşısında her beş seçmen vatandaştan dördü vardır!!! Seçmen hiç bir partiye ona tek başına hükümet olacak ölçüde oy vermemiştir.

Seçim sonuçlarının burjuvaziye dayattığı tablo, bir koalisyon hükümeti tablosudur. Matematik olarak mümkün olan koalisyon hükümetleri;

a) DYP–SHP koalisyonu,
b) DYP–ANAP koalisyonu,
c) DYP–RP koalisyonu,
d) DYP'nin her türlü kombinezonla birden fazla parti ile yapabileceği koalisyonlardır.

Bunun dışında DYP'nin katılmayacağı tek olanaklı koalisyon (matematik olasılık olarak) ANAP–SHP–RP koalisyonudur.

Bu matematik olasılıklar içinde hakim sınıflar açısından en istenilir olanı kuşkusuz DYP–ANAP koalisyonudur. Geçerli oylar bazında % 51 seçmen desteğine sahip böyle bir koalisyon, programları açısından birbirine en yakın iki merkez/merkez sağ partininin koalisyonu olarak hakim sınıfların acil ihtiyaç duyduğu yeni bir *"ekonomik istikrar"* (yığınlar bunun ne olduğunu 24 Ocak 1980 kararlarından tanımaktadır!) programını uygulayabilecek hükümettir.

TÜSİAD, İSO vb. hakim sınıf kuruluşları DYP–ANAP koalisyonu tercihlerini seçim öncesinde de, sonrasında da seslendirmişlerdir. Böyle bir koalisyon, hakim sınıfların bir kesimi açısından *"sağın bir partide birleştirilmesi"* için de önemli bir adım olarak düşünülmektedir. Ancak böyle bir koalisyonun kurulmasının önünde ciddi engeller vardır.

Her şeyden önce DYP'nin seçim kampanyası boyunca sürdürdüğü *"hesap sorma"* edebiyatı bu koalisyonun önünde engeldir. ANAP iktidarını indirmek, ondan hesap sormak iddiası ile kampanya yürütenler, şimdi nasıl onunla iktidar ortağı olacaktır?

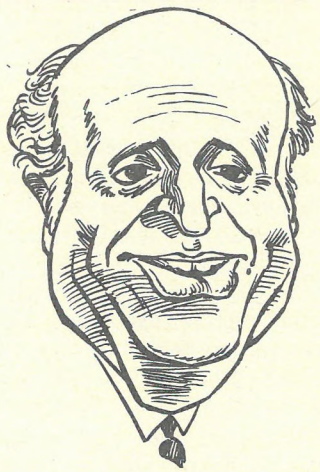

ANAP açısından da –en azından Mesut Yılmaz önderliğindeki ANAP'ı yenileme iddiasındaki kanat açısından– DYP–ANAP koalisyonu pek istenir bir tercih değildir. ANAP yeni hükümetin hangi ekonomik mirası devraldığını, hangi zorluklarla karşılaşacağını, seçim kampanyası sırasında verilen sınırsız vaadlerin faturasının ne olduğunu vb. iyi bilmekte; şimdi bir süre muhalefette kalarak ve DYP'yi verdiği vaatler konusunda sürekli teşhir ederek güçlenmek, iki-üç yıl içinde yapılacak yeni bir erken genel seçimden birinci parti olarak çıkmak hesapları yapmaktadır. ANAP'ın DYP'nin küçük koalisyon kardeşi olarak güçlenme şansı yoktur. Fakat muhalefette kalarak güçlenme şansı vardır. Bu yüzden ANAP bir DYP azınlık hükümetini dışardan desteklemeyi, koalisyon ortağı olmaya tercih edecek bir görüntü sergilemektedir şimdilik.

DYP'nin en istekli göründüğü koalisyon DYP–SHP koalisyonu olarak görünmektedir şu anda. Fakat gerçekte birbirinden farkları olmayan bu iki parti seçmen yığınlarının gözünde bir birinin alternatifi partiler olarak görülmektedir. Bu görüntüyü sürdürebilmek açısından böyle bir koalisyon ancak sınırlı hedeflerle gerçekleştirilebilir ve süresi herhalde 5 yıl olmayacak bir koalisyondur. Böyle bir koalisyonun da önünde ciddi engeller vardır. Her şeyden önce böyle bir koalisyonun gerçekleşmesi için seçim sonrası yeniden karışan SHP'nin kendi içişlerini "hal etmesi" zorunludur, ki bu oldukça güç görünmektedir.

Bunlar dışındaki koalisyonlar, matematik olarak mümkün olmasına rağmen, hakim sınıfların siyasi istikrarı açısından olmayacak koalisyonlardır.

Görüldüğü gibi hakim sınıflar açısından en tercih edilir görülen olası koalisyon hükümetleri, hakim sınıfların ihtiyaç duyduğu siyasi istikrarı getirmekten uzaktır. Seçimler, her şeye rağmen hakim sınıflar açısından siyasi istikrar bağlamında lafta demokrasi

şartlarında en iyi iktidar biçimi olan tek parti hükümetine son vermiş; siyasi istikrar yerine daha fazla siyasi istikrarsızlığın kapısını açmıştır.

Diğer yandan seçim kampanyasında DYP ve SHP'nin başhedef ilan ettiği *"Çankaya'nın boşaltılması"* hedefi açısından ise, bunun için önşart olan anayasa değişikliği için gerekli olan 300 oy, ancak DYP–SHP–RP oyları birleştirildiğinde toplanabilmektedir.

RP'nin *"Cumhurbaşkanının indirilmesi için kerhen destek karşılığı"* kendi deyimi ile *"renksiz"* partilerden isteyeceği en düşük fiyat bile DYP için yüksek olacaktır. Yani Türkiye-Kuzey Kürdistan'da hakim sınıflar önümüzdeki (süresi pratik içinde ortaya çıkacak bir) dönem, birbirlerinin elini sıkmama konusunda sözleri olan bir cumhurbaşkanı (Özal) ve başbakan (Demirel) ile "idare etmek" durumunda olacaklardır. Bu da geçmişteki duruma göre yeni bir istikrarsızlık kaynağı olacaktır.

SEÇİM SONUÇLARI, TÜRKİYE-KUZEY KÜRDİSTAN'DA BURJUVA PARLAMENTARİZMİNİN SİYASİ AÇIDAN HENÜZ MİYADINI DOLDURMADIĞINI GÖSTERİYOR!

Seçim sonuçları bir kez daha net olarak şu gerçeği göstermiştir: Burjuva parlamentarizmi ülkemizde geniş emekçi yığınlar açısından hala var olan durumu değiştirmenin bir aracı, demokratik irade belirlemenin bir aracı olarak görülmektedir. Emekçi yığınların büyük çoğunluğu durumlarından hoşnutluluk, ya da hoşnutsuzluklarını şu veya bu partiye oy vererek belirtmektedir. Devlete karşı konumu itibarıyla devrimci mücadelenin en gelişmiş olduğu Kuzey Kürdistan bölgesinde bile seçimlere şu veya bu partiye oy verir biçimde katılmak "parlamentoya adam/kadın" sokmak çok önemli görülmektedir.

Kuşkusuz bunda Kuzey Kürdistan'daki mücadelede önder rol oynayan PKK'nın yanlış siyasetinin de önemli payı vardır. Fakat belirleyici olan, emekçi yığınların büyük çoğunluğu açısından ülkemizde gerçek işlevi faşizme maske geçirmek olan parlamentonun hala bir umut olma durumunu korumasıdır. Seçimlerde kullanılan % 80 civarında geçerli oy bunun ifadesidir.

Ülkemizde ancak 40 yıllık geçmişe sahip biçimde "çok partili parlamentarist burjuva demokrasisi" maskeli faşizmin, şimdiye dek hemen her on yılda bir gelen askeri müdahelelerle "kesintiye uğrayarak" yerine açık askeri faşist cunta yönetimlerinin gelmesi, yığınlar içinde cuntaya göre ehven-i şer görülen "parlamenter demokrasi"ye güvenin nedenlerinden biridir.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da komünist ve devrimci siyaset bu gerçeği gözönünde bulundurmak zorundadır. Emekçi yığınlar içinde burjuva parlamentarizmine duyulan güven, burjuva parlamentarizminin teşhiri ve özellikle de ülkemizdeki parlamentonun gerçek niteliğinin yığınlar içindeki teşhir görevlerinin önümüzdeki dönemde ajitasyon-propoganda çalışmasında daha fazla ağırlık kazanmasını dayatmaktadır.

Cunta yerine parlamento iyidir düşüncesine karşı, *"Ne cunta, ne parlamento... Hakim sınıfların faşist diktatörlüğünün tüm biçimlerine hayır... Kurtuluş devrimde"* düşüncesi bütün araçlarla yaygınlaştırılmak zorundadır. Kuşkusuz burjuva parlamentarizmine duyulan güvenin salt ajitasyon/propoganda ile yıkılması mümkün değildir. Bunun için kitlelerin kendi siyasi deneyimleri gereklidir. Askeri cunta müdahelelerinin olmaması halinde, yığınların gözünde burjuvazinin faşizme maske olan parlamentosunun gerçek niteliğinin görülebilmesi için şartlar daha olgun hale gelecektir.

Seçimlerde komünist ve devrimci siyaset açısından en fazla dikkat edilmesi gerekli olan sonuçlardan biri, kullanılmayan ve iptal edilen oylardır. Burjuva istatistiklerinde bilinçli olarak iptal edilen oylarda, bu oyların ne kadarının bilinçli iptal oyları olduğu, ne kadarının yanlış kullanılma sonucu iptal edilmiş olduğu görülmemektedir. Bu durumda iptal edilen oylarda bunların ne kadarının bilinçli iptal olduğunu kesin söylemek mümkün değildir. Yine de bunların en azından yarısının bilinçli iptal oyları olduğu varsayılabilir.

Seçimde oy kullanma zorunluluğu olduğu ve oy kullanmama halinde 50.000 TL para cezası öngörüldüğü bilindiğinde, seçime katılmayanların çok büyük çoğunluğunun bu tavırları ile bilinçli olarak hiç bir partiden hiç bir şey beklemediklerini dile getirdikleri, para cezasını göze alarak bilinçli olara seçime katılmadıkları tespit edilmelidir. Bu seçimlerde bilinçli olarak oy vermeyi red eden, veya bilinçli olarak iptal oyu veren seçmen kitlesi nerden bakılırsa bakılsın 5 milyonluk bir kitledir. Kaba bir hesapla Türkiye-Kuzey Kürdistan'da her altı seçmenden biri, bu seçimlerin sahtekarlık olduğunu ve özde bir şey değiştirmeyeceğine inandığını seçimdeki tavrı ile göstermiştir. Bu bölüm Türkiye Kuzey Kürdistan'ın "büyük" partileri ile çekişecek kadar büyük bir bölümdür.

Kuşkusuz, oy kullanmayan veya iptal oyu veren kitlenin çok küçük bir azınlığı bilinçli devrimciler, komünistler, komünistlerin etkilediği kesimdir; büyük çoğunluk seçimde boykot tavrını bir bütün olarak düzene değil, şu andaki partilere duyduğu güvensizliğin ürünü olarak takınmakta, veya umutsuzluğun, adam sendeciliğin ifadesi olarak takınmaktadır. Buna rağmen, seçmenler bazında burjuva parlamentarizminden kopmaya en yakın grup budur. Komünistler seçim taktiklerini öncelikle bu grubu bilinçli devrimcilere dönüştürme hesapları üzerine kurmalıdır.

Evet yığınlar için parlamentarist hayaller yaygındır ve fakat bütün "büyük" hakim sınıf partilerinin tek tek aldıkları oy oranına yakın bir oranda seçmen kitlesi de seçimleri boykot tavrı içindedir. Bu kesim cunta tehditleri azaldığı; burjuva parlamentosunun gerçek yüzü tanındığı ölçüde, ve tabii komünistlerin yapacağı çalışma ölçüsünde de büyüyecektir.

SEÇİMDE KAZANANLAR, KAYBEDENLER VE SEÇİM SİSTEMİ KUMARININ BAZI SONUÇLARI ÜZERİNE:

20 Ekim seçimleri bu seçimlere katılan partiler açısından onların seçim propagandası sırasında önlerine koyup ilan ettikleri hedeflerle karşılaştırıldığında gerçekte "yeneni olmayan" seçimlerdir.

Tabii ki parti temsilcilerinin her biri yine de sonuçları nalıncı keseri gibi kendine yontup başarısızlığa kılıf geçirmeye çalışmaktadır. Onların bu palavraları bir yana bırakılırsa, parlamento seçimlerinin tek tek katılan partiler açısından ortaya koyduğu bazı nesnel sonuçları şöyle tespit edebiliriz:

▸ Seçimin hakim sınıfların siyasi partileri arasındaki dalaş açısından en önemli sonuçlarından biri ne merkez/sağda ANAP–DYP, ne de merkez/"sol"da SHP–DSP arasında, birbirlerini eritme, yok etme, yutma konusunda yürüyen mücadelede son sözü söylememiş olmasıdır. Bu partiler görünen odur ki en azından bir dönem daha yanyana yaşamak zorunda kalacaklardır.

(Burda "merkez / sağ" kavramını,

DP-AP geleneğinden gelen ve laftaki programları itibarı ile Batıdaki partilerle karşılaştırıldığında merkez/sağ partilere (Hristiyan Demokratlar/Hür Demokratlar vb) benzemeye çalışan ANAP ve DYP için; merkez "sol" kavramını da CHP'nin devlet partisi geleneğinden gelen ve laftaki programları itibarı ile Batıdaki merkez/"sol"a (Sosyal-Demokrat / Sosyalist Partiler vb.ne) benzemeye çalışan SHP ve DSP için kullanıyoruz. Okuyucu bu bağlamda benzerliğin öncelikle lafta olduğunu; gerek ANAP ve DYP'nin, gerekse SHP ve DSP'nin ülkemizde parlamenter demokrasi maskeli faşizmin uygulayıcısı partiler olduğunu unutmamalıdır.)

▸ Seçimin en önemli sonuçlarından biri, seçim öncesi mecliste mutlak çoğunluğun çok üstünde (276) milletvekiline sahip ve 8 yıldır iktidarda bulunan ANAP'ın tek başına iktidarına seçmen eliyle son verilmiş olduğu olgusudur. 12 Eylül paşalarından icazetli bu son parti (kurulmasına izin verdikleri diğer iki parti MDP ve HP'nin ömrü bir yasama dönemi bile sürmemişti) bundan önce yapılan genel seçimlere oranla çok önemli bir oy kaybına uğramıştır.

Bugün seçime giren partilerle 1987' de yapılan genel seçimlerde de yarışan ANAP, o seçimlerden birinci parti olarak çıkmış, oyların % 36.20'sini toplamıştı. İki genel seçim arasındaki oy kaybı % 12'dir! Ve bu yalnızca iktidar yıpranması olarak açıklanamaz.

Bu açıdan bakıldığında seçim AN AP için büyük bir yenilgidir. Hele hele ANAP'ın çevresinde toplananların önemli bölümünün iktidar olmanın avantajlarından yararlanmak için onun etrafında toplanmış oldukları; ANAP' ta olmalarının temel dürtüsünün pragmatizm olduğu bilinirse, bu yenilginin ANAP için ne kadar önemli olduğu da görülür. Bu seçim sonuçlarının gösterdiği madalyonun bir yüzüdür. Madalyonun öbür yüzünde ise şu vardır:

ANAP seçimlere 8 yılın iktidar partisi; ve 12 Eylül'ün son partisi olarak girmiş, bütün seçim kampanyasında diğer tüm partilerin boy hedefi olmuştur. Seçim bir bakıma ANAP ile tüm diğer partiler arasında olmuştur. Diğer partilerle özde bir olmasına rağmen, 12 Eylül icazetli olması, cuntalara duyulan nefretin de ANAP'a yönelmesini beraberinde getirmiştir.

ANAP'ın üzerinde bir de –özellikle basın üzerinden sürekli pompalanan– "Özal Hanedanlığı" gölgesi bulunmuştur. Seçimler muhalefet partileri tarafından halk yığınları içinde Özal hanedanlığına duyulan antipatiden yararlanmak amacıyla Özal ve Çankaya konusunda bir referanduma dönüştürülmeye çalışılmış, bu halde ANAP yine tek başına diğer partilere karşı olma durumunda kalmıştır.

ANAP, seçimden çok değil dört ay önce kıran kırana bir kongre yaşamıştır. Bütün bu dezavantajlara rağmen ANAP'ın oylarında, geçen genel seçim sonrası yapılan yerel seçimlerde genel seçim sonuçları ile karşılaştırılabilecek İl Genel Meclisi seçimlerinde tutturduğu oy oranına göre (26 Mart 1989 Yerel Seçimlerinde, İl Genel Mec lisi için verilen oylarda ANAP'ın oyu % 21.8 idi!) % 3'lük bir artış olması, ve ANAP'ın bütün dezavantajlara rağmen seçimden ikinci "büyük" parti olarak çıkması kendisi açısından büyük başarıdır. Birinci parti haline gelen DYP ile ANAP arasındaki fark % 3'lük bir farktır bu fark kapatılamaz bir fark değildir.

Bu genel seçim sonuçlarının ANAP DYP arasındaki dalaş açısından gösterdiği en önemli şey, DYP'nin ANAP'ın bitip, tükendiği iddiasının boş olduğunun; ANAP'ın artık partileştiğinin, ANAP-DYP birleşmesinin DYP çatısı altında; ANAP'ın DYP tarafından yutulması biçiminde gerçekleşmesi planlarının artık rafa kaldırılması gerektiğinin kanıtlanmış olmasıdır.

ANAP'ın % 24 oyu içinde bu kez RP–MÇP–IDP'den kerhen alınmış oyu da yoktur! Ve ANAP, DYP ile karşılaştırıldığında bir "büyük şehir partisi" görünümündedir. Her şeye rağmen en büyük kent İstanbul'da ANAP birinci parti konumundadır. Üç büyük kentte milletvekili dağılımı ANAP (İs tanbul 33 + Ankara 7 + İzmir 8 = toplam 48) DYP (5+7+7= toplam 19) SHP (5+7+4= toplam 16) RP (4+2+0= toplam 6) ve DSP (3+0+0= toplam 3) biçimindedir. Yani üç büyük şehirden ANAP'ın çıkardığı milletvekili sayısı, diğer dört partinin toplamından fazladır! Bu, DYP–ANAP arasındaki dalaş açısından, gelecekte büyüme eğilimine sahip partinin ANAP olduğunun işaretidir.

Yapılan seçmen araştırmalarında ANAP seçmenlerinin –DYP'ye göre– genç yaş dilimlerinden gelmesi de, ANAP'ın DYP'den daha çok geleceğe yönelik olduğunu göstermektedir. Nitekim ANAP seçim kampanyasını da bu temel düşünce üzerine oturtmuş, "İkibinli Yıllar"ın partisi olma iddiasını öne çıkartmıştır.

Seçim sonuçları, ANAP'ın Özalsız da yaşayabileceğini; ve gelinen yerde Mesut Yılmaz aşısının tuttuğunu, belki Özalsız daha iyi yaşayabileceğini de göstermiştir. Şimdi ANAP'ta Mesut Yılmaz takımı –yukarda da belirttiğimiz gibi– bir süre muhalefette kalıp, bir DYP azınlık hükümetine 500 günlük destek garantisi veriyor(!), bir dahaki genel seçimlerden yeniden birinci parti olarak çıkmanın hesaplarını yapıyor.

Bu seçim sonuçları Mesut Yılmaz açısından, Demirel–Özal sonrası dönem için merkez/sağın liderliği konusunda en önemli adaylardan biri olarak tescil edilme anlamını da taşıyor. TÜSİAD toplantılarında Mesut Yılmaz'ın kazandığı "aferin"lerin, Demirel' inkinden fazla olması, hakim sınıfların gelecekte Mesut Yılmaz'a güvendiklerinin açık bir işaretidir.

Seçim sistemi kumarı açısından: ANAP'ın kurallarını kendisinin tek başına belirlediği seçim sistemi kumarı, güçlü olduğu büyük şehirlerde kazandırmış, kırlık bölgelerde ise kaybettirmiştir. Bütün olarak ele alındığında, ANAP'ın seçim sistemi kumarı ANAP –az da olsa– kâr getirmiştir.

▸ Seçimlerin görünürdeki galibi DYP'dir. DYP bu seçimlerde oylarını hem bundan önceki genel seçimlere (1987'deki genel seçimde DYP'nin oyu % 19.20 idi) hem de yerel seçimlerde İl genel meclisi için verilen oylara göre (DYP'nin 1989 26 Martında oyu % 25.7 idi) önemli ölçüde arttırmış; seçimlerden birinci parti olarak çıkmıştır. Askeri cuntalar eliyle iki kez görevden uzaklaştırılan Demirel, şimdi üçüncü kez seçmen eliyle başbakan yapılmaktadır. Bu, DYP ve Demirel açısından çok önemli bir başarıdır. Bu "Baba'nın intikamı" isimli seçim zaferi madalyonun bir yüzüdür.

Madalyonun diğer yüzünde DYP' nin seçim sırasında ilan ettiği seçim hedefi olan tek başına iktidara ulaşılmamış olması; DYP oylarının ağırlıklı olarak kırlık bölgelerden gelmesi, bütün "vitrin değişiklikleri" Çillerler, Da lanlara rağmen DYP'nin mesela İstanbul'da 3. parti olma konumundan çıkarmamış olması gibi olgular vardır. Seçim sırasında ortaya konan ve hemen tüm kampanyanın üzerine otur-

tulduğu "Çankaya boşaltılacaktır!" iddiasına ulaşılmamış olduğu olgusu vardır. Seçim kampanyası sırasında ileri sürülmüş ve gerçekleştirilmesi imkansız ölçüsüz vaadlerin ipotegi vardır, vs. vs. ... Soruna bu açıdan bakıldığında, DYP'nin seçim zaferi bir Pirus zaferi olarak görülmektedir.

Seçim sistemi kumarı, en fazla, seçimlerden en büyük parti olarak çıkan DYP'ye yaramıştır. Bu seçim sistemi kumarının marifeti sonucu geçerli oyların % 27'si meclise milletvekili sayısı olarak, milletvekillerinin % 40'ı olarak yansıyacaktır.

▸ Seçim sonuçlarında üzerinde önemle durulması gereken noktalardan biri RP–MÇP–IDP ittifakının aldığı sonuçtur. RP listelerinde gerçekleştirilen RP–MÇP–IDP ittifakı bu seçimlerde oylarını bu partilerin ayrı ayrı katıldıkları 1987 genel seçimine (RP % 7.10 + MÇP % 2.92 + IDP % 0.82 = toplam % 10.84) hem de 26 Mart yerel seçimlerine (İl Genel Meclisi seçimleri sonuçlarına göre RP % 9.7 + MÇP % 4.2 + IDP % 1.0 = toplam 14.9) göre % 2 arttırmıştır. Kuşkusuz bunda ittifak kurulmuş olması, ve böylece oy kaybı korkusundan kurtulmuş, bu partilere oy vermek isteyenlerin "gönül rahatlığıyla" oylarını ittifaka verebilmiş olmasının rolü vardır. Fakat bunun getireceği oy artışının, dinci faşist RP'nin, ırkçı, dokuz ışıkçı faşist MÇP ile girdiği ittifakın Kuzey Kürdistan bölgesinde getirdiği oy kaybı ile dengelendiği var sayılırsa, açık dinci faşist ve ırkçı faşist partilerin oy oranında abartılmaması ve fakat küçümsenmemesi de gereken bir artış olduğu tespit edilmek zorundadır.

Özellikle İstanbul'un bir çok gecekondu semtinde RP ittifakının birinci parti olması çok önemli bir gelişmedir ve bu düzenden beklentisi kalmayan en yoksul yığınların, devrimci-komünist alternatifi pratikte göremedikleri noktada düzenin "adil" alternatifi olarak ortaya çıkan dinci faşizme yönelebildiğini, yönelebileceğini göstermektedir.

İttifakın seçim başarısının somut sonucu, şimdi RP+MÇP+IDP'nin toplam 63 milletvekili ile yeni mecliste yer alacağı olgusudur. Yeni mecliste yer alan bu 63 milletvekilinden 20'si eski MHP'lidir. Bunlar içinde ırkçı faşist "Başbuğ" Türkeş'in yanında, cinayet ve cürüm şebekesi Ülkücü Gençlik Derneği'nin eski başkanlarından Muhsin Yazıcıoğlu ve Muharrem Şemsek; Kahramanmaraş katliamının başsanıklarından Ökkeş Şendiller; Mamak'ta 30 kişinin ölümüyle sonuçlanan otobüs taraması olayının başsanığı Esat Bütün gibi "ünlü"ler de vardır!

Seçim sistemi kumarı, bazı yerlerde (mesela Yozgat) ittifakın tulum çıkarması sonucunu vermiş olmasına rağmen, bütün olarak ele alındığında ittifakın oy oranının meclise tam olarak yansımaması sonucunu vermiştir.

▸ Seçimden açık yenilgi ile çıkan hakim sınıf partisi SHP'dir. Seçim kampanyasını DYP ve ANAP'ın; Demirelin, Özal'ın, Akbulut'un, Yılmaz'ın birbirlerinden farkı olmadığı; SHP'nin ve İnönü'nün bunlardan farklı olduğu düşüncesi üzerine kuran *"Onurlu, sağlıklı, varlıklı Türkiye"* için seçmenden *"Sandıkta güller açtırması"*nı talep eden SHP'ye seçmenin cevabı, onun ikinci "büyük parti" durumuna da son vermesi, DYP ve ANAP ardından üçüncü parti konumuna sokması oldu. SHP, 1987 genel seçimlerinde % 24.90'lık; 26 Mart 1989 yerel seçimlerinde –İGM için verilen oylar bazında– % 28.70'lık bir oy oranı tutturmuştu. Genel seçimlerden önceki son genel prova olan 26 Mart seçimlerinden SHP birinci parti olarak çıkmıştı.

Bu genel seçimlerde SHP'nin aldığı geçerli oylar yüzde 20.75'e geriledi. Bu yüzde 20.75 içinde HEP ile gerçekleştirilen ittifak sonucu Kuzey Kürdistan'da alınan HEP oylarının ağırlığı da hesaplanırsa (bunun meclise yansıması 86 milletvekilinin 20'sinin HEP kontenjanından seçilenler olması biçiminde olacaktır) yenilginin ağırlığı anlaşılır.

SHP'nin İnönücü kanadının bu seçim yenilgisini açıklamak için kullandığı "DSP oylarımızı böldü" gerekçesi de % 8 oranında oy gerilemesinin açıklaması olamaz. Çünkü önce DSP'nin oy artışı (26 Mart seçimlerine göre) yalnızca % 1 civarındadır. Sonra da bu seçimlerde DSP'nin yöneldiği seçmen, klasik CHP seçmeni olmamış, DSP, SHP'ye oy vermeyecek kitleden de oy almıştır.

Bütün veriler 26 Mart seçimlerinde ANAP'ı cezalandırmak için ve SHP'yi denemek için SHP'ye oy veren seçmenlerin bir kesiminin bu kez ANAP'a ve DYP'ye kaydığını göstermektedir. Yani seçmenlerin önemli bir bölümü için hakim sınıfların partileri arasında önemli bir fark yoktur. Bu kesim oyunu seçim sırasındaki günlük değerlendirmelerine göre, kendine anda en yakın gördüğü partiye oy vermek biçiminde kullanmakta; bir başka seçimde bir başka partiye oy vermekte hiç bir zorluk çekmemektedir.

Kamu oyu yoklamalarında "kararsız" diye adlandırılan klasik anlamda "partili olmayan" bu kesimin oy ağırlığı % 20-25'lerde dolaşmakta, ve sonuçta seçimlerin - partilerin kaderini belirlemektedir. SHP'nin reklamlarında DYP ve ANAP için sorduğu *"Ne farkları var?"* sorusuna bu kesim, SHP ve DSP'yi de dahil ederek "Özde bir farkınız yok" cevabını vermiş; bu kez yerel yönetimlerde deneyip beğenmediği SHP'den desteğini önemli ölçüde çekerek; gelecek için daha fazla umut vadeden partilere yöneltmiştir.

SHP açısından bu seçim yenilgisi parti içi bitmez tükenmez iktidar mücadelesinde yeni bir raund başlatmış; Baykal kanadı *"Seçim yenilgisinin nedenlerini görüşmek üzere"* olağanüstü kurultay çağrısını 300 üzerinde oyla dayatmıştır. İnönücü kanat DYP ile mümkün olan en kısa süre içinde koalisyon hükümeti kurup, seçim yenilgisini hükümet ortağı olarak, partiyi yine de hükümete taşıyan yönetim olarak unutturma hesapları yaparken, Baykalcı kanat İnönü'yü başkanlıktan devirmek için en uygun fırsatı ele geçirdiği düşüncesi ile *"önce SHP içindeki yönetim sorunu çözülmeli; koalisyon sorunu yeni yönetimce ele alınmalı"* demektedir.

Bu arada SHP'nin seçimler sırasında ittifak kurularak listelerini açtığı ve Kuzey Kürdistanı adeta ona havale ettiği HEP kontenjanından seçilmiş olanlar sorunu vardır. Bu 20 milletvekili toptan ayrılmaları halinde grup kuracak güçtedirler. HEP içinde –seçilen milletvekillerinin bir bölümü de dahil olmak üzere– bir kesim HEP'lilerin yuvaya dönmesinden yanadır. Bir bölüm ise SHP içinde kalıp iktidar ortağı olmaktan yanadır.

DYP ise SHP ile koaliyon için HEP'in SHP'den dıştalanmasını istemektedir. HEP'liler SHP içinde Baykal kanadının iktidara gelmesi şartlarında ayrılacaklarını söylemektedir. HEP'lilerin tavrının ne olacağı Kasım başında yapılacak Genel Kurul'da belirlenecektir.

Her halde SHP'nin bu ağır seçim yenilgisi SHP içinde tahribata yol açacaktır. Tahribatın boyutlarının ne olacağı önümüzdeki günlerde yaşanacaktır.

Seçim sistemi kumarı açısından SHP, bu kumardan az da olsa zararla

çıkmıştır. Aldığı oy oranının milletvekili olarak meclise yansıması 93 milletvekili iken; SHP'nin milletvekili sayısı 86'dır. Fakat bu seçimlere bu seçim yasası temelinde katılan hiç bir partinin olmadığı gibi SHP'nin de seçim kanunundan şikayetlenmeye hakkı yoktur.

▸ Seçim sistemi kumarının en ağır zararını çeken parti DSP'dir. DSP bun dan önceki genel seçimlerde % 8.50; yerel seçimlerde % 9.10 olan oy oranını bu genel seçimlerde % 10.75'e yükselterek, Türkiye-Kuzey Kürdistan düzeyinde % 10'luk genel barajı geçmeyi başarmıştır. Fakat bu % 10.75'lik oy desteğinin milletvekili olarak meclise yansıması % 1.55 olmaktadır. DSP kazandığı 2.587.661 oyla ancak 7 milletvekilini meclise sokabilmektedir. Bu bu partinin başkanı Ecevit'in (haklı olarak) "adaletsiz ve eşitsiz" ilan ettiği seçim sistemi kumarının çarpıcı bir örneğidir. Fakat DSP'nin de –kurallarını bilerek oynadığı bu oyun ertesinde– şikayetlenmeye hakkı yoktur.

Bu parti esas olarak büyük şehirlerde güçlüdür. Ve giderek yalnızca eski CHP tabanına seslenen bir parti olmaktan uzaklaşmaktadır. Türk milliyetçiliği konusunda bu partinin aldığı mesafe, Ecevit'e Kuzey Kürdistan'da Ecokeş denme noktasına kadar ilerlemiştir. CHP kökenli iki parti SHP ve DSP'nin bir parti içinde birleşmesi, bu seçimler sonrası iyice "olmaz"lık haline gelmiştir. Görülen bu iki partinin de bir süre daha yanyana varlığını koruyacağıdır.

▸ Bu partiler dışında seçime katılan ve lafta sosyalizmi savunduğunu iddia eden SP'nin aldığı seçim sonucu, bu parti başkanının Türkiye-Kuzey Kürdistan düzeyinde % 10 barajını aşma; işçi sınıfının öncülerini kazanmış olma vb. palavra iddiaları ile karşılaştırıldığında kelimenin tam anlamı ile acınacak bir sonuçtur. Seçmen bu partiye verdiği toplam % 00.36'lık geçerli oyla, bu legalist cüce sahte sosyalistlerin boyunun ölçüsünü çıkarmıştır. Bütün Türkiye/Kuzey Kürdistan çapında toplam 108.364 oy kuşkusuz Türkiye-Kuzey Kürdistan'da gerçek sosyalist-komünist bir alternatifin potansiyel ve gerçek gücü hakkında değil, fakat PDA kökenli üç dünyacı, devlet savunucusu, son dönemde Kürt milliyetçiliğine elini uzatan kemalist karşı-devrimci sahte sosyalist partinin gerçek gücü hakkında bilgi vermektedir. Ve böyle bir sahte sosyalist partiye bu oy bile çoktur!

Bir bütün olarak ele alındığında 1991 genel seçimleri; a) partilerin kemikleşmiş oylarının azaldığını, seçimden seçime partiler arasında dolaşan "kararsız" ya da "yüzer gezer" oyların arttığını, yani hakim sınıf partileri arasındaki ayrımların büyük olmadığını görenlerin sayısının arttığını göstermektedir. b) Klasik "sağ"-"sol" oylardaki kümelenme de önemli değişiklikler göstermektedir. 12 Eylül öncesi yapılan son seçim olan 1977'deki genel seçim sonuçları ile yapılan karşılaştırma, 12 Eylül sonrasında ortaya yeni bir siyasi yapı çıktığını; 12 Eylül öncesi partilerinin blok oylarında bir parçalanma olduğunu göstermektedir.

Şimdi bu karşılaştırmalı tabloya bakalım :

TOPLAM KAYITLI SEÇMEN AÇISINDAN 1977 VE 1991 GENEL SEÇİMİ SONUÇLARI

	1977	1991
• AP/DYP	% 25.8	% 22.16
• MSP/MHP RP/MÇP/IDP	% 10.5	% 13.74
• Diğer "sağ" (DP/CGP)	% 02.6	---
• Bunların toplamı	% 38.9	% 35.90
• CHP/SHP+DSP	% 28.9	% 25.65
• Diğer "Sol": (TİP/TSİP)../SP	% 00.40	% 00.36
• Bunların toplamı	% 29.30	% 26.01
• Bağımsızlar	% 01.70	% 00.11
• 12 Eylül sonrası parti / ANAP	---	% 19.55
• Oy kullanmayan	% 27.60	% 15.65
• Geçersiz oy kullanan	% 02.50	% 02.78

1977 ile 1991 arasında üç şey öncelikle dikkat çekmektedir. Birincisi oy kullanmayanların yüzdesindeki gerilemedir. Bu bağlamda 1977'de seçime

katılma zorunluluğu olmadığı bilinmelidir. 1991'de seçime katılmayanlar 50.000 TL para cezasını göze alarak seçime katılmama durumundadır.

İkincisi 1991'de 1977 döneminin partileri, bir 12 Eylül dönemi "yeni" partisi ile birlikte seçime girmiştir. 12 Eylül öncesinin hem "sağ" partileri, hem "sol" partilerinde toplam % 3'lük gerilemeler vardır. Ancak bu gerileme "sağ" açısından dinci ve ırkçı faşist kesimde değil, merkez /"sağ" kesimdedir.

Üçüncüsü 12 Eylül sonrası ortaya çıkan "yeni" parti, hem geçmişte oy kullanmayan kesimden, hem de geçmişte "sağ" ve "sol" partilere oy veren kesimin kaybedilen oylarından oy toplayarak kendine % 20'ye yakınlık bir yer edinmiştir. ANAP'ın oyları da "sağ"a eklenirse, "sağ" 1977'deki geçerli oy desteği olan % 38.9'dan, % 55.45'e çıkmış görülmektedir. Bu toplumda önemli bir sağa kayışın ifadesi sayılabilir. Ancak böyle bir sağ kayış –özellikle sahte sosyalizmin çöküşünün geri yığınlar içinde yarattığı bilinç gözönüne alındığında– var sayılsa bile, boyutları bu kadar büyük değildir.

Çünkü ANAP, klasik "sağ"ın tersine, bir çok noktada "klasik sol"un reformcu kesiminin slogan ve programlarını da sahiplenmiş bir partidir. Bu parti programı itibarı ile bir çok noktada bugün mesela "sol" SHP'den daha "liberal" bir görünüm sergileyebilmektedir, daha yenilikçi, daha dönüşümcüdür. Tutuculuğu ifade için de kullanılan "sağ" kavramı, bugün ANAP için ne kadar kullanılabilirse, SHP için de o kadar kullanılabilir.

Aynı şey yenileşmeye çalışan DYP programı için de söylenebilir. Gelinen yerde "yoktur birbirlerinden farkları" tespiti yığınlar içinde giderek yerleşen bir kanı haline gelmektedir. Bu partilerin niteliği hakkında doğru bir değerlendirmeye giden yolda önemli bir ileri adımdır.

Bu yüzden şu anda toplumda göz-

lenmekte olan bir "sağa kayış"ın varlığı tespit edilmeli ve fakat bunun boyutları abartılmamalıdır.

SEÇİM SONUÇLARI, OPORTUNİST SEÇİM TAKTİKLERİNİN FİYASKOSUNU BELGELİYOR !

Bu seçimler de Marksizm-Leninizm adına konuşan bir dizi oportünist gücün ince(!) seçim taktikleri açısından tam bir fiyasko oldu.

Seçim taktiği açısından Marksizm-Leninizm, sosyalizm adına konuşan güçler içinde önüne koyduğu hedefe varma açısından en başarılı olan kuşkusuz Kürt milliyetçisi PKK idi.

PKK'nın seçim taktiği Serxwebun' un Eylül 91 sayısında (117) "Erken Seçim de Çürüyen Rejimi Kurtaramayacak" başlıklı makalede *"HEP'in SHP ile oluşturduğu ve SBP'nin de katıldığı seçim ittifakı desteklenmesi gereken bir ittifaktır"* biçiminde ortaya konuyor ve Kürdistan halkı tek yumruk olarak SHP'ye oy vermeye çağrılıyordu.

Makalede *"Bugün Kürdistan zemininde SHP listelerinden milletvekilliğine adaylığını koyanlar ağırlıklı olarak HEP üyeleridir. Dolayısıyla Kürdistan' da oylar SHP'ye değil, özünde HEP'e verilecektir. HEP adaylarının şahsında halkımız kendi iradesini ortaya koyacaktır, oyları bireylere değil, özgürlüğüne, kurtuluş özlemine verecektir... Kürdistan halkı .. şu veya bu partiden ya da bağımsız olarak adaylığını koyanlara değil, SHP listelerinden adaylığını koyan yurtsever ilericilere, kendi çıkarlarının sözcülüğünü yapacak olanlara oylarını verecektir." (agd, sayfa 4)*

Bir taktiğin doğruluğu yalnızca onun başarısı ile ölçülürse, doğrusu PKK'nın bu taktiği "doğru"dur. Bu taktikle SHP listelerinden 20 HEP'li "Türkiye Büyük Millet Meclisi"ne girmiştir. Bu bağlamda fakat PKK'nın bu taktikle yığınlara verdiği bilinç, hiç de devrimci bir bilinç değil, en kötüsünden parlamentarist bir bilinçtir.

Şimdiye kadar Kürdistan halkının iradesini temsil ettiği iddiasında olan PKK, şimdi bu iradeyi temsil işini "HEP adaylarına" bırakmış görünmekte; HEP'ten adayların parlamentoya girmesini *"Kürt halkını inkar edenlerin, görmek istemeyenlerin beynine bir balyoz gibi inmek"* olarak görmektedir. PKK, *"ulusal kurtuluş mücadelemiz sağlam bir zemine oturmuş bulunduğundan legal zeminler kendi denetimi altında olacak ve mücadeleye karşı bir tuzağa dönüşme tehlikesi boşa çıkarılabilecektir."* demekte, ama bunu dediği bütün makalede tam da bu tuzağa düşmenin belgelerini sunmaktadır.

PKK, Türk burjuvazisinin kitleselleşme eğilimi içinde olan Kürdistan' daki mücadeleyi parlamento zeminine çekip boğmayı planladığını; SHP'nin HEP'i kendi listelerine almış olmasını *"Güneydoğunun kaybedilme tehlikesine karşı yerinde bir adım"* olarak selamladığını görmüyor. O kendi gücünü abartıp, *"legal zemini kendi denetimi altında tutacağını"* iddia ederken, hakim burjuvazinin gücünü küçümsüyor.

Yığınları seçimlere katılmanın bir anlamda güçsüzlüğün ifadesi olduğu yönünde eğitecek yerde; güçlülüğün sonucu seçimlere katıldığını anlatıyor. Orda da katılım zemini, hakim sınıfların bir partisinin safları(!) Ama ne de olsa SHP'ye Kürdistan'da verilen oylar, SHP'ye verilmiş olmuyor. O oylar HEP, dolayısı ile Kürt, dolayısı ile PKK'ya verilmiş oylar oluyor!!! Biraz fazla dolaylı ve dolambaçlı bir yol bu! PKK'nın seçim taktiği evet başarılı olmuştur; fakat sosyalizm açısından doğru ve devrimci bir taktik değildir. Sonuç olarak giderek daha geniş bir biçimde devrimcileşen yığınları parlamentarizmin kuyruğuna takan bir taktiktir.

Boykot taktiği bugün devrimci mücadelenin en gelişmiş olduğu alan olan Kuzey Kürdistan'da bugünkü şartlarda en doğru olan taktikti ve bu taktik bu alanda yer yer aktif boykot eylemlerine de dönüştürülebilirdi.

PKK gücünü bunun için seferber edecek yerde HEP'lileri seçtirmek için seferber ederek reformist bir taktik izlemiştir.

Bu seçimlerde Türkiye-Kuzey Kürdistan somutunda hemen hemen tüm oportunist-revizyonist cephe seçimlere *"bağımsız-demokratik-devrimci-sosyalist... adaylara oy ver!"* çağrısı temelinde katılmıştır. (Şimdiye kadar elimize geçen tavırları içinde buna iki istisna "Yeni Demokrasi" ve "Halk Demokrasisi" dergileri çevreleridir.

Bunlar merkezi tavırlarında bizim gibi *"oy kullanmama"* çağrısı yapmışlar, ama en azından bu merkezi tavrın tersine, bölgesel olarak yurtdışında; Türkiye'de belirli bölgelerde –örneğin: Mersin– bölgesel olarak *"bağımsız devrimci adaya oy ver"* çağrısı yapmışlardır.)

Hemen hemen bütün oportunist-revizyonist cephenin *"boykot"* tavrına karşı çıkarken getirdiği gerekçeler birdir; bunların hepsi için "boykot" taktiği ancak devrimin yükseldiği anda, boykotla, seçim konusu kurumu dağıtmak mümkün olduğu zaman kullanılacak bir taktiktir. Şimdi durum bu olmadığına göre, görev *"parlamento kürsüsünden yararlanmaktır!"*

Bütün bu oportunistlerin anlamadığı şey, taktiğin yığınları devrime yakınlaştırmak için bir araç olduğudur. Onlar, "Somut olarak bugün hangi taktiği uygularsam, yığınlara doğru devrimci bilinci en iyi biçimde ulaştırır, onların bilincini devrim yönünde ilerletirim?" sorusuna somut cevap arayacakları yerde, "boykot" taktiğinin içini izin verilmez bir biçimde daraltarak, aslında devrim anı dışında her an yapılan her seçime şu veya bu şekilde oy vererek katılmanın teorisini yapıyorlar.

İzledikleri taktik, bugün Türkiye-Kuzey Kürdistan somutunda kendiliğinden bu seçimler hiç bir şey değiştirmez diyen 5 Milyon seçmenin bilinç seviyesinden geri bir taktiktir, sonuç olarak.

Oportunistler içinde Deng, Devrim, Emeğin Bayrağı, Eksen, İşçi Partisi Yolunda Politika, Kurtuluş, Komün, Newroz ve Özgürlük Dünyası dergileri bir "DEVRİMCİ SEÇİM BLOKU" kurarak, yığınlara *"Burjuva partilere oy yok! Bölgenizde Devrimci Seçim Blokunun çıkaracağı adayları destekleyin! Devrimci Seçim Bloku'nun aday göstermediği bölgelerde bağımsız devrimci, demokrat, yurtsever ve sosyalist adayları destekleyin!" (Bkz. Emeğin Bayrağı sayı 50, sayfa 2)* çağrısı yaptılar.

"Bugün devrimci taktik boykot değildir, seçimlere katılmaktır!" diyen bu ince taktikciler(!) yaptıkları özel çağrılarda da, *"Sokaktaki mücadelenizin parlamento kürsüsünden yankılanmasını sağlayacak bağımsız, devrimci, yurtsever ve sosyalist adayları destekleyin. ADAYLARIN OLMADIĞI YERDE SANDIK BAŞINA GİDERSENİZ BOŞ OY VERİN!" (Bkz. Emeğin Bayrağı sayı 50, sayfa 16)* diyorlardı. Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın 107 seçim bölgesinin yalnızca 28'inde bağımsız adaylar seçime katıldı!!! Katılanların tümünün "devrimci, demokrat, yurtsever ve de hatta sosyalist" olduğunu var sayalım! Bu durumda bile, bizim anti-boykotçu devrimci seçim blokçularımızın devrimci olan taktiği Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın ancak dörtte bir seçim bölgesi için geçerlidir!!!

Bizim boykot taktiğine karşı olan oportunistlerimiz, kendi taktiklerinin (buna taktik denirse tabii!) seçim bölgelerinin dörtte üçü için boykot çağrısı olduğunu bile kavramayacak kadar kafa karışıklığı içindedir! Böyle öncülere seçmenler hak ettiği cevabı vermiştir. Bütün Türkiye-Kuzey Kürdistan genelinde toplam 32.718 geçerli oy!!! Bütün seçmen bazında % 00.11' lik bir destek! İşte devrimci taktisyenlerimizin muazzam başarısı(!).

Bunlar önerdikleri *"parlamento kür süsünü devrim için kullanma taktiği"* nde sınıfta çakmıştır. Seçmenler onlara bu bağlamda "başka bahara, başka kapıya" cevabını vermiştir. Bugünkü güç dengesinde, bu seçim sisteminde, bu parlamentoyu "devrim için kürsü olarak kullanmak" çağrısı da bundan başka cevap bulamazdı. Sandık başına gitmeyerek, bu seçimlerle bir şey değişmeyeceğini tavırları ile haykıran 5 milyon seçmen, bizim oportunistlerimizin devrimci taktiğinden çok daha ilerici ve devrimci bir tavır takınmıştır.

Biz bu tavrın komünistlerin çağrısı sonucu takınıldığı iddiasında değiliz. Fakat komünistlerin seçmen yığınlarının nabzını elinde tutmak konusunda oportunistlerden çok ilerde olduğunun bir kez daha belgelenmiş olduğunun açık olduğu iddiasındayız. Devrimci olanları da ince taktikler üretmek adına boş işlerle uğraşıp, bu seçim kampanyası bağlamında –bir yandan faşizm yaygarası koparırken, diğer yandan parlamentoya bağımsız aday sokma hayalinin peşinde ateş içinde– legalizmin batağına köküne kadar batan tavırları terk edip özeleştiri ile kendilerini düzeltmeye çağırıyoruz.

YENİ PARLAMENTO ESKİ FAŞİST DÜZEN... ÖZDE DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK!

Şimdi hakim sınıflar yeni parlamentolarını oluşturdular. Yığınlardan yeni bir parlamento için meşruiyet talep edip, aldılar. Aldıkları yetkiyi parlamenter maskeli faşist düzenlerini; erkek egemen düzenlerini; Türk şovenisti düzenlerini sürdürmek için tepe tepe kullanacaklar.

ANAP gidecek DYP ağırlıklı koalisyon hükümeti gelecek... Değişen hamamcıbaşı.. Hamam eski hamam! Tas eski tas!

Biz seçimlerle ilgili çağrı tavrımızda şöyle demiştik:

"İşçi sınıfının hangi temel sorunu bu seçimler ertesinde kurulacak yeni bir hükümet yönetiminde çözülebilir?

Köylülerin, ezilen Kürt ulusunun ve Türk olmayan milliyetlerin, ezilen kadınların hangi temel sorununda bu seçime katılan partiler bugünkü hükümetin siyasetinin gerçek alternatifidir?

Hangi burjuva hükümeti Kürt ulusunun ayrılma hakkını ve milliyetlerin tam eşitliğini tanıyacaktır?

Hangisi Kuzey Kıbrıs'taki faşist Türk işgaline son verecektir?

Hangisi işkenceye son verecektir?

Hangisi emperyalist boyunduruğu kıracaktır?

Hangisi kalkınma adına doğanın hoyratça talanına son verecektir? ... Hiç biri! Yoktur gerçekte birbirlerinden farkları!

Hepsinin uygulayacağı zamdır, zulümdür, işkencedir, sıkıyönetimdir, olağanüstü haldir, büyük Türk şovenizmidir, milli baskı siyasetidir, erkek şovenizmidir, emperyalizme uşaklıktır, askeri saldırganlıktır, yayılmacılıktır, faşizmdir!"(Bkz. BP sayı 67, sayfa 9)

Bu söylediklerimiz günün gerçeğidir, yarının gerçeği olacaktır... Ta ki bu gerçeği devrimle altüst edene dek! Çözüm, hakim sınıfların faşist düzeni içinde, onların şu veya bu hükümetinde, faşizmin şu veya bu biçimi, tonunda değildir!

Çözüm, gerçek ve biricik çözüm emperyalizme bağımlı hakim sınıfların faşist devletini işçi sınıfı önderliğinde demokratik halk devrimi ile yerle bir etmektedir!

Çözüm, insanın insan tarafından sömürülmesine son verecek olan SOS YALİZM'e giden yolu açmak için, sos yalist proleter devrimin yolunu temizlemek için,

İşçilerin-Köylülerin şiddete dayalı devrimi sonucu kurulacak Devrimci Demokratik Diktatörlüğündedir! Bu yüce amaç için mücadele her kadın-erkek, milliyeti ne olursa olsun bütün işçilerin ve emekçilerin görevidir.

Hakim sınıflar eğer faşist diktatörlüklerini sürdürebiliyorlarsa, bu işçiler-emekçiler buna izin verdiği içindir. Onların faşist düzeni bize rağmen ayakta duramaz...

O halde görev başına!

Görev başına!

29 Ekim 1991 ●

TKP/ML(BOLŞEVİK)'in Türkiye/Kuzey Kürdistan'da seçimler sırasında kullandığı kuşlama ve pullardan bazıları...

"Kızıl Sendikalar Enternasyonali"nin (KSE) deneyim ve derslerinden öğrenelim!
- IV -

KOMÜNİST ENTERNASYONAL ÜÇÜNCÜ DÜNYA KONGRESİ VE KIZIL SENDİKALAR ENTERNASYONALİ'NİN EYLEM PROGRAMI

Komünist Enternasyonal Üçüncü Dünya Kongresi, 22 Haziran ile 12 Temmuz 1921 tarihleri arasında Moskova'da toplanır. Oldukça geniş bir alanı kapsayan tartışmaların sonucunda şu çağrılar ve kararlar onaylanır:

- *"Rus Proletaryasına, Rusya'nın Yoksul Köylülerine ve Kızıl Ordu'ya"*,
- *"Beyaz Terör Üzerine Karar"*,
- *"İngiliz Proletaryasına, Büyük-Britanya'nın Grevdeki İşçilerine"*,
- *"Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulunun Raporu Üzerine Karar"*,
- *"Dünyada Durum ve Komünist Enternasyonal'in Görevleri Üzerine Tezler"*,
- *"Taktik Üzerine Tezler"*,
- *"Mart Eylemi ve Almanya Birleşik Komünist Partisi Üzerine Karar"*,
- *"Max Hölz İçin Miting"*,
- *"Komünist Enternasyonal ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali Üzerine Tezler"*,
- *"Kooperatifler Alanındaki Çalışma Üzerine Karar"*,
- *"Komünistlerin Kooperatiflerdeki Çalışması Üzerine Tezler"*,
- *"Rusya Komünist Partisi'nin Siyaseti Üzerine Konuşma Hakkında Tezler"*,
- *"Rusya Komünist Partisi'nin Taktiği Üzerine Karar"*,
- *"Komünist Partilerin Örgütsel İnşa Çalışma Metodları ve İçeriği Üzerine Yönergeler"*,
- *"Komünist Enternasyonal Üzerine Karar"*,
- *"Komünist Partilerin Kadınlar Arasındaki Çalışmasının Metodları ve Biçimleri Üzerine Tezler"*,
- *"Komünist Kadınların Uluslararası İletişimi ve Enternasyonal Kadın Sekreterliği Üzerine Karar"*,
- *"Kadınlar Arasında Komünist Çalışmanın Biçimi ve Metodları Üzerine Karar"*,
- *"Komünist Enternasyonal ve Komünist Gençlik Hareketi Üzerine Karar"*.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresinde, özellikle Komünist Enternasyonal örgütünün ve seksiyonlarının örgütsel inşa sorunları ve örgütsel ilkeleri üzerinde durulmuş, bu konularda Komünist Enternasyonali ve seksiyonlarını bağlayıcı kararlar alınmıştır. Bu kongrede ilk defa geniş ve detaylı olarak komünist kadın hareketi ve komünist gençlik hareketi üzerine de tartışılmış, bunların çıkış noktası ve temeli olan ideolojik ve örgütsel ilkeler belirlenmiştir. Bu ve diğer Kızıl Sendikalar Enternasyonali üzerine özel olarak durmayan kararlarda da komünist sendika çalışması noktasında görüşler geliştirilmiş ve genel komünist sendika çalışması bu alanlarda da somutlaştırılmıştır. Biz bu kararlara daha ilerde değineceğiz.

Kızıl Sendikalar Enternasyonali konusunda, Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi'nde "Komünist Enternasyonal ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali Üzerine Tezler" başlığı altında özel bir karar vardır. Bu kararda Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin çizgisi ve eylem programı açısından ilkesel görüşler benimsenmiş ve aynı tarihte toplanan Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin Birinci Kongresi'nin delegelerine sunulmuştur. Sözkonusu bu karar metni, hem tarihi öneme sahip olması, hem de komünist sendikal çalışmanın çok önemli ilkelerini içermesi bakımından özel ve ayrıntılı olarak üzerinde durulması gereken bir belgedir. Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi'nin 24. oturumunda, 12 Temmuz 1921'de kabul edilen bu belge, 5 bölümden ve "Eylem Programı" başlıklı bir alt bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde karar, burjuvazi ve reformistler tarafından yoğun bir biçimde savunulan ve "demokratik sendikacılık siyaseti"nin temeli olarak gösterilmeye çalışılan "tarafsızlık ve apolitiklik" yalanı üzerinde durmaktadır. Çok doğru olarak burada, *"Burjuvazi işçi sendikalarını açıktan burjuva partilerini desteklemeye çağıramaz. Bu nedenle o (burjuvazi /BN) hiçbir partiyi desteklememeyi talep etmekte, ama bundan gerçekte, sendikaların, komünizmin partisini desteklememesini anlamaktadır." ("Komünist Enternasyonal, Tezler, Yönergeler, Kararlar ve Açıklamalar", Derleme Cilt I, sayfa 154, Almanca)* denmektedir.

1920'lerin başında burjuvazi ve reformistler yoğun olarak sendikaların tarafsızlığı yalanını yaymaya çaba gösteriyordu, çünkü komünist ve devrimci partiler, yani açıkça burjuva partilerinin karşısında ve işçi sınıfının yanında yeralan partiler, burjuvaziyi ve reformist sendikaları büyük ölçüde tedirgin edecek biçimde güçleniyor ve taraftar kazanıyordu. Bu gelişmeyi engellemek amacıyla sermaye ve sermayenin "işçi uşakları" güya yalnızca komünist partisine karşı değil, aynı zamanda burjuva partilerine karşı da tarafsız kalacak olan sendikacılık anlayışına sarıldılar. Gerçekte bu görüş, işçi sınıfının çıkarlarından başka hiç bir şeyi amaçlamayan ve tüm sınıfın genel ve can alıcı çıkarları için burjuvaziye karşı mücadeleye atılmış komünist partisini desteklemeyin çağrısı idi. Komünist partilerinin güçlü bir yapıya ve kitle temeline sahip olduğu 1920'li yıllarda sermayenin ve onun reformist uşaklarının bu "tarafsızlık" tezine karşı etkili bir mücadele yürütüldü.

Gerçek komünist örgütlerin parmakla zor sayıldığı, revizyonizmin iflasının komünizmin iflası olarak görüldüğü/gösterildiği ve komünist sınıf sendikacılığının rüşeym halinde bulunduğu günümüzde burjuvazi ve reformistler çok daha pervasız ve engel-

siz bir biçimde "sendikaların tarafsızlığı" zehirini işçi sınıfı kitlelerine taşımakta ve bu yanlış bilinci pekiştirmektedir.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da da en büyük "işçi" sendikası Türk-İş'in sendikacılık felsefesinin temeli Türk-İş'in "tarafsızlığı"ndan oluşmaktadır. Ama bu, öyle bir tarafsızlıktır ki, en küçük grev savaşımında olsun, 15-16 Haziran Direnişi gibi çok daha önemli kitlesel eylemlerinde olsun, Türk-İş sürekli ve sistemli olarak, işçi sınıfının başdüşmanı faşist devletin ve sermayenin tarafını tutmuştur ve tutmaya da devam etmektedir.

Tarafsızlık siyaseti, yalan siyaseti olduğu için Komünist Enternasyonal, *"Sendikaların tarafsızlığı işçi sınıfı için yalnızca zararlı olmakla kalmamaktadır, tersine o gerçekleştirilemez de." (age, sayfa 155)* demektedir.

Sendikalar doğası gereği, ortaya çıktıkları andan itibaren bir tarafın, bir sınıfın acil çıkarlarını, sömürücülerin çıkarlarına karşı savunmak ve işçilerin taleplerini zorla kapitalistlere ve hükümetlerine kabul ettirmek amacını gütmüşlerdir ve öyle de olmak zorundadırlar. Bu amacı gütmeyen her sendika, işçilerin karşısında, patronların çıkarlarının tarafındadır.

"Emek ile sermaye arasındaki savaşta işçilerin hiçbir kitle örgütü tarafsız kalamaz. O halde sendikalar da burjuva partiler ve proletaryanın partisiyle ilişkisinde de tarafsız kalamaz. Burjuvazinin önderleri bu konuda tamamen açıktırlar. Aynı şekilde ama nasıl burjuvazi için yığınların öbür dünyadaki hayata inanmaları zorunlu gereklilik ise, onların (kitlelerin /ÇN) sendikaların, apolitik ve komünistlerin işçi partisi karşısında tarafsız kalması gerektiğine de inanmaları gereklidir. Burjuvazi, egemenliği ve işçilerden artı değeri koparabilmek için yalnızca papaza, polise, generale, polis ajanına değil, tersine, sendikalara tarafsızlık ve siyasi mücadeleye katılmaktan kaçınmayı vaaz eden sendika bürokratlarına "işçi önderlerine" de gereksinim duyar." (age, sayfa 155)

Tam da bu türden "işçi önderleri" sendikaların tarafsızlığı ve apolitikliği şeklinde ifade edilen zararlı eğilimleri özellikle işçilere aşılamaya çalışırlar. Bu tür reformist dolandırıcılığa karşı şu ilke ileri sürülmelidir:

"Ekonomi ve siyaset her zaman koparılmaz bağlarla birbirine bağlıdır." (age, sayfa 155)

"Siyasi yaşamın yalnızca işçi partisini değil, aynı zamanda sendikaları da ilgilendirmeyen bir tek önemli sorunu olamaz; ve tersine, yalnızca sendikaları değil, aynı zamanda işçi partisini ilgilendirmeyen bir tek önemli iktisadi sorun da olamaz." (aynı yerde)

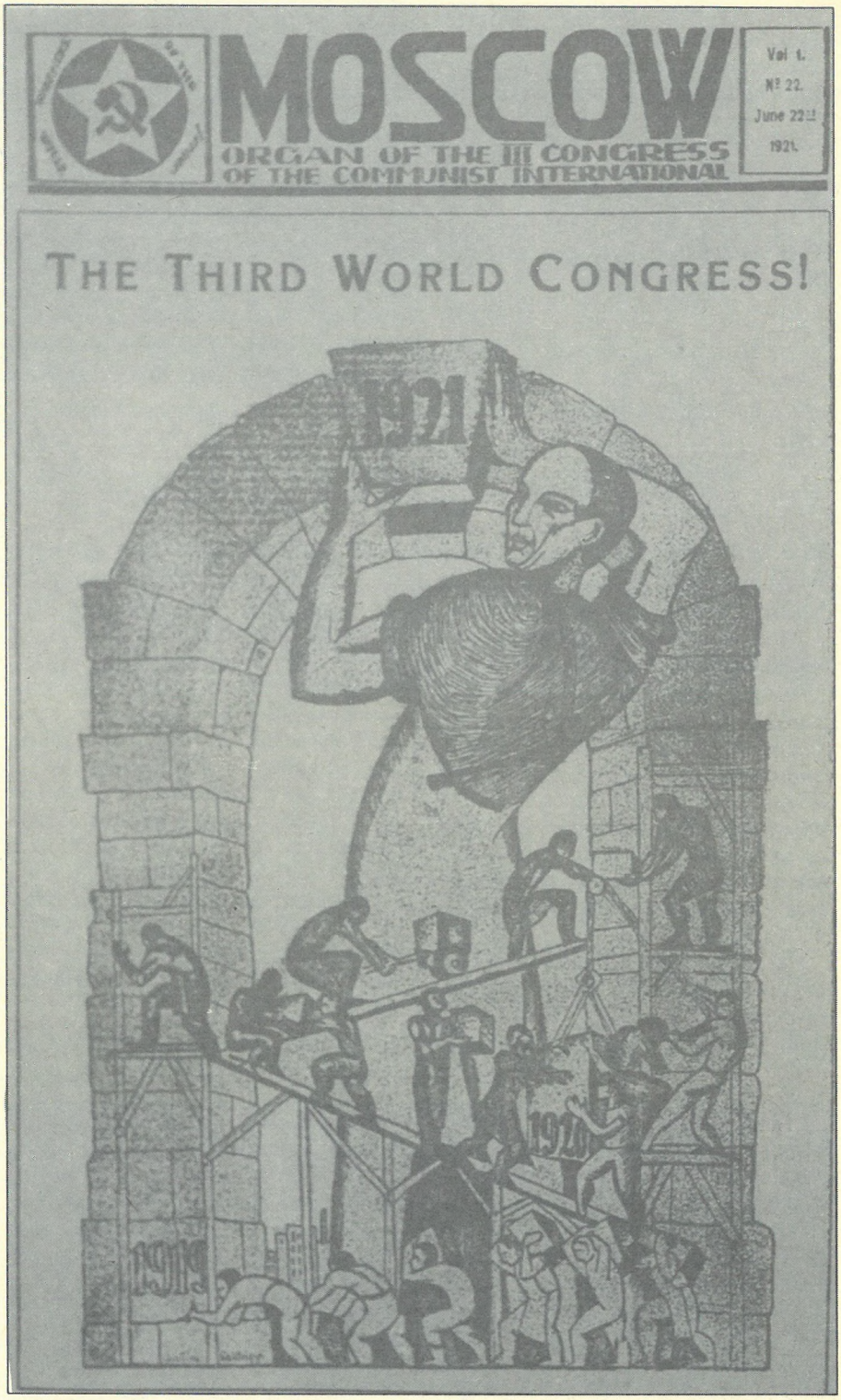

Komünist Enternasyonal'in III. Kongre hazırlığı sırasında Almanca, İngilizce ve Fransızca dillerinde çıkarılan "Moskova" bülteninin 22 Haziran 1921'de yayınlanan sayısının İngilizce kapağı...

Bu iki alıntıda, iki sapmaya birden açık bir tavır takınılmaktadır. Birinci sapma, şimdiye kadar esas olarak üzerinde durulan ve ekonomiyle siyaset, sendika ile parti arasındaki ilişkiyi, sendikalar tarafsız ve apolitik olmalıdır diye savunan sapmadır ve özellikle reformistler ve sendika bürokratları tarafından ileri sürülmektedir. İkinci bir sapma ise, siyasete öncelik verme adına, iktisadi sorunlara ve işçi sınıfının iktisadi savaşımına yeterli ve gerekli önemi vermeyen ya da bu önemi tamamen reddeden sol sapmadır.

İki farklı noktadan hareket etseler de, iki sapmanın da birleştiği nokta, ekonomi ile siyaset, sendika ile parti arasındaki kopmaz bağı reddetmeleridir.

İkinci bölümde, reformist *"Amsterdam Enternasyonal Sendika Birliği günümüzde uluslararası sermayenin temel dayanağıdır." (age, sayfa 156)* tes-

piti ve ona karşı etkili bir mücadele çağrısı yapılmaktadır.

Bu çağrısını Komünist Enternasyonal, sendika ile parti arasındaki ilişkinin; *"Sarı Amsterdam Enternasyonali'ne karşı amaca uygun mücadele metodlarını geliştirmek için herşeyden önce ilişkilerin (sendika ile parti arasındaki /ÇN) kesin sınırları çizilmiş ve açık tespiti gereklidir."* (age, sayfa 156) şeklinde tamamlamaktadır.

Üçüncü bölümde de bu ilişki ortaya konmaktadır. Bu ilişkide öncelik komünist partisine verilmektedir, çünkü o tüm işçi hareketinin olduğu gibi tüm diğer işçi örgütlerinin de öncüsüdür.

"Komünist partisi proletaryanın öncüsüdür, işçi sınıfının kapitalist boyunduruktan kurtuluşunun yolu ve araçlarını tam olarak bilen ve bu nedenle bilinçli olarak komünist programı kabul eden öncüsüdür." (age, sayfa 156)

Partinin rolü vurgulandıktan sonra, sendikaların karakteri açıklanır:

"Sendikalar, daha çok ilgili üretim dalındaki tüm işçileri içerecek örgüt yönünde gelişen ve yalnızca bilinçli komünistleri değil, aynı zamanda, orta tabakaları da ve hatta, sadece yaşamın deneyimlerinden adım adım komünizme sahip olacak proletaryanın tamamen geri kalmış tabakalarını barındıracak proletaryanın kitle örgütleridirler." (age, sayfa 156)

Her iki sınıf örgütünün karakterleri vurgulandıktan sonra, bu iki örgütün arasında olması gereken ilişkinin bugünü, yakın geleceği ve sosyalist devrimden sonraki durumu üzerine şu geniş ve önemli açıklama yapılır:

"Hem iktidarın fethinden önce, hem de onun (iktidarın fethi /ÇN) sırasında ve ondan sonra sendikalar, partiden daha geniş, daha büyük kitleleri barındıran bir genel örgüttürler ve parti ile ilişkilerinde belirli ölçüde merkezle çevre ilişkisindeki rolü oynamalıdırlar. İktidarın fethinden önce, gerçekten proleter devrimci sendikalar işçileri esas olarak iktisadi temelde, kapitalizmin tam yenilgisi öncesinde mümkün olan iyileştirmelerin elde edilmesi için örgütlerler; esas dikkatlerini ama sermayeye karşı ve proleter devrim için proleter kitle savaşımının örgütlenmesine yöneltirler. Proleter devrim sırasında gerçekten devrimci sendikalar parti ile beraber kitleleri, sermayenin kalelerine dolaysız saldırı için örgütlerler ve sosyalist devrimin örgütlenmesinde bu temel görevi üstlenirler. Proleter iktidarın fethinden ve sağlamlaştırılmasından sonra sendikaların işi esas olarak örgütsel-iktisadi alana kayar ve sendikalar güçlerini hemen hemen tam olarak toplumun sosyalist temelde örgütlenmesine adarlar ve bu şekilde gerçekten komünizmin pratik okulu haline gelirler. Savaşımın tüm bu üç aşaması sürecinde sendikalar, proleter öncüyü proletaryanın mücadelesini tüm aşamalarında yöneten komünist partiyi desteklemelidirler. Bu amaca ulaşmak için komünistler ve komünistlere sempati duyan unsurlar sendikalar çerçevesinde tümüyle komünist, genel partiye tabi olan komünist hücreleri örgütlemelidirler." (age, sayfa 156)

Dördüncü bölümde komünistlerin parti ile sendikalar arasındaki işbirliğini geliştirmek ve güçlendirmek amacıyla yerine getirmesi gereken pratik görevler üzerinde durulur. Sendikalı işçileri ve sendikaları komünizm davası için kazanmanın en önemli *aracı* olarak partinin *işyeri hücreleri* ile, yine işçileri ve sendikaları kazanmanın tek doğru *yöntemi* olarak *"ikna etme"* yöntemi savunulur ve şöyle anlatılır:

"Komünistler için önümüzdeki çağın temel görevi -sabırlı, enerjik, inatçı bir biçimde tüm sendikalardaki işçilerin çoğunluğunu kazanmaktan, sendikalardaki şimdiki gerici ruh hallerinden kesinlikle cesaretlerini kırdırmamaktan, tersine bütün güncel savaşımlara en canlı katılım aracılığı ile tüm direnişlere rağmen sendikaları komünistler için kazanmak amacıyla çalışma yolunu aramaktan oluşmaktadır." (age sayfa 157)

"Her komünist partisinin gücünün en iyi ölçütü, sendikalardaki işçi kitleleri üzerinde yaptıkları gerçek etkidir." (aynı yerde)

"Partiye yalnızca sendikadaki ilgili komünist hücre tabidir, fakat sendikanın kendisi değil. Yalnızca sendikadaki komünist hücrelerin sürekli, fedakar ve aklı başında çalışması aracılığıyla parti tüm yapılarıyla sendikaların sevinç ve gönül rızasıyla partinin tavsiyelerine uydukları bu türden bir duruma ulaşabilir ve ulaşmalıdır." (aynı yerde)

Beşinci bölümde Komünist Enternasyonal ile Kızıl Sendikalar arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiğine değinilir.

Komünist partisi ile sendikalar arasındaki ilişki, Komünist Enternasyonal ile Kızıl Sendikalar Enternasyonali arasında da esas olarak geçerlidir.

Komünist bir Dünya Partisi olarak kendini değerlendiren Komünist Enternasyonal, gerçekten devrimci proleter sendikalar dünya örgütü Kızıl Sendikalar Enternasyonali ile arasındaki ilişkiyi, komünist parti ve sendikalar arasındaki ilişkinin ilkelerine göre geliştirmeyi savunmaktadır.

Yine Komünist Enternasyonal, Kızıl Sendikalar Enternasyonali gibi devrimci proleter kitle örgütlerinin Komünist Enternasyonal çerçevesinde sıkı bir birliğini, Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin Komünist Enternasyonal'in üyesi olarak hareket etmesini gerekli görmektedir. Fakat Komünist Enternasyonal ile Kızıl Sendikalar Enternasyonali arasındaki ilişkinin bu türden ideal bir seviyeye ulaşması için sürece ihtiyaç vardır.

Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin kapsadığı kitlenin ideolojik ve örgütlülük seviyesindeki farklılığı vurgulayan Komünist Enternasyonal, esas olarak Komünist Enternasyonal'in programı üzerinde duran, ama Komünist Enternasyonal'den farklı olarak daha büyük özgürlükle üyelerini kabul eden Kızıl Sendikalar Enternasyonali'ni yaratmayı (age, sayfa 159) savunmakta; Komünist Enternasyonal ile Kızıl Sendikalar Enternasyonali arasında en yakın ilişkinin yaratılmasını arzulamakta ve Komünist Enternasyonal'in Kızıl Sendikalar Enternasyonali Yürütme Kurulu'nda 3 üye ile temsil edilmesini önermektedir.

Daha sonra Komünist Enternasyonal, Kızıl Sendikalar Enternasyonali için önerdiği "Eylem Programı"nı sunmaktadır.

Biz bu sayımızda, okuyucuya bu "Eylem Proramı"nı olduğu gibi sunuyoruz. İlerki sayılarımızdan birisinde, Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin ilk kongresinde, üzerinde uzun uzun tartışılan ve kabul edilen; ve her bir noktasında açılan bu belge üzerinde özel olarak duracağız...

EYLEM PROGRAMI

1. Tüm dünyaya yayılan keskin iktisadi kriz, toptancı fiyatlarının yıkımsal düşüşü, mala duyulan gerçek açlık şartlarında, üretim fazlası işçi sınıfına karşı burjuvazinin saldırgan politikası, iş ücretinin düşürülmesi için inatçı çabalar ve işçileri gelişmeleri içerisinde onyıllarca geriye atma çabaları ve bunların sonucu, bir yanda kitlelerin büyüyen kızgınlığı ve diğer yanda eski yöntemleri ile sendikaların zavallılığı, bütün ülkelerin devrimci sendikalarına yeni görevler yüklemektedir. Yeni, kapitalizmin bozulması ile ortaya çıkan iktisadi savaşım yöntemleri gereklidir; sermayenin saldırısını geri çevirmek ve eski pozisyonların sağlamlaştırılmasından sonra, bizzat saldırıya geçmek için, sendikaların saldırgan iktisadi bir politikaya gereksinimi vardır.

2. Sendika taktiğinin temelini, sermayeye karşı, devrimci kitlelerin ve örgütlerinin dolaysız eylemi oluşturur. İşçilerin tüm kazanımları dolaysız eylem ve kitleler tarafından devrimci baskı uygulanması ile ilişki içerisindedir. Dolaysız eylemden, işçiler tarafından işverenlere ve devlete karşı doğrudan baskı uygulamanın tüm türleri anlaşılmalıdır: Yani boykot, grevler, sokak eylemleri, gösteriler, işletmelerin mülküne elkonulması, işletmelerden mal çıkartılmasına karşı şiddete dayanan direnişler, silahlı ayaklanma ve işçi sınıfını sosyalizm için mücadelede birleştirmeye uygun diğer devrimci eylemler. Bu sebepten dolayı devrimci sendikaların görevi, dolaysız eylemi, sosyal devrim ve proletarya diktatörlüğü için mücadele uğruna işçi kitlelerinin bir eğitim ve hazırlık aracı haline getirmektir.

3. Savaşımın son yılları özel açıklıkla sendikal örgütlerin tüm zayıflığını göstermektedir. Bir işletmenin işçilerinin birçok sendikaya üye olması onları mücadelede zayıf düşürmektedir. Zayıflatılmayacak savaşım için çıkış noktası, saf sendikal (mesleklere göre /ÇN) inşadan, sendikaların üretim dallarına göre örgütlenmesine geçiş olmalıdır. "Bir işletmede-bir sendika", örgütlenme inşası alanındaki slogan olmalıdır. Birbirlerine yakın sendikaların bir birlik içinde kaynaşması —bu sorunun dolaysız olarak fabrika ve işletmelerdeki birlik üyelerine, devamla mahalle ve bölge konferansları ve ulusal kongrelerine getirilmesi yoluyla— devrimci yoldan olmalıdır.

4. Her fabrika ve her işletme devrimin bir müstahkem mevkii, kalesi olmalıdır. Basit birlik üyeleri (kasadar, başkan, işletme temsilcileri ve diğerleri) arasındaki ilişkilerin eski biçimi fabrika komiteleri ile değiştirilmelidir. Fabrika komiteleri, hangi düşünceye sahip olduklarından bağımsız olarak ilgili işletmenin tüm işçileri tarafından seçilmelidirler. Kızıl Sendikalar Enternasyonali taraftarlarının görevi, sözkonusu işletmedeki tüm işçileri kendilerini temsil eden organın seçimlerine çekmek olmalıdır. Fabrika ve işletme komitelerinin seçimlerini sadece aynı düşüncedeki insanların toplantısı ile sınırlama, yalnızca bir parti yönünde yürütme ve geniş tarafsızlar kitlesini seçimlerden dıştalama çabaları tümüyle, kategorik olarak mahkum edilmelidir. Bu bir hücre olurdu ama bir fabrika ve işletme komitesi değil. İşçilerin devrimci kesimi hücreleri, eylem komisyonları ve nihayet her bir üyesi aracılığı ile genel toplantılarda, genel toplantı tarafından seçilen fabrika ve işletme komitesi üzerinde etkide bulunmalıdır.

5. Fabrika ve işletme komitelerine yöneltilecek ilk talep, işsizlik sonucunda işten çıkartılan işçiler lehine işletmenin sosyal yardım yapmasıdır. Hiç bir şart altında, işçilerin sokağa atılmasına ve işletmenin bunu yaparken hiçbir yükümlülük taşımamasına izin verilmemelidir. İşletmeci, işsizin tam iş ücretinin ödenmesi ile yükümlettirilmelidir. Bu platformda işsizler değil, esas olarak çeşitli işletmelerdeki işçiler, onlara işsizlik sorununun kapitalist düzen çerçevesinde çözülmeyeceği ve işsizliğe karşı en iyi aracın, devrim ve proletarya diktatörlüğü olduğu açıklanarak örgütlenmelidir.

6. İşletmelerin kapatılması ve işgünü sayısının (kısa çalışma /ÇN) indirilmesi burjuvazinin elinde günümüzde, onun yardımıyla iş ücretinin düşürülmesi, iş zamanının uzatılması ve kollektif anlaşmaların (toplu sözleşmelerin /ÇN) kaldırılması için işçileri zorladığı en önemli araçlardan biridir. Lokavt, birleşik işverenler tarafından örgütlü işçi kitlelerine karşı giderek daha açık "dolaysız eylem" biçimlerine bürünmektedir. Bu nedenle savaşım işletmelerin kapatılmasına karşı yürütülmeli ve bir fabrikanın kapatılmasına götüren nedenlerin araştırılması, işçiler tarafından talep edilmelidir. Bu amaç için hammaddelerin, enerjinin, siparişlerin kontrolüne yetkisi olan; ayrıca, üretim için gerçekten gerekli hammadde mevcudunu gözden geçiren ve bankalarda depolanmış para rezervlerini kontrol eden özel kontrol komisyonları oluşturulmalıdır. Özel olarak seçilmiş kontrol komisyonları, alış-veriş sırlarının ortadan kaldırılmasını önde duran en önemli pratik görevlerden biri olarak işçilere sunarak, en büyük itina ile ilgili işletme ile diğer işletmeler arasındaki mali ilişkileri denetlemelidirler.

7. İşçilerin fabrikanın ya da işletmenin mülküne el koyması ve işverenin iradesine rağmen üretimi devam ettirmesi, işletmelerin kitle halinde işten çıkartmalarına, iş ücretlerinin düşürülmesine ve çalışma koşullarının kötüleştirilmesine karşı en önemli savaşım araçlarından biri olarak geliştirilmelidir. Varolan meta açlığı şartlarında üretimin devam ettirilmesi gereklidir ve bu sebeple işçiler, fabrikaların ve imalathanelerin kapatılmasına izin vermemelidirler. El koyma, yerel ilişkilere, üretim koşullarına, politik duruma, sosyal savaşımın uygunluğuna göre, sermaye üzerinde baskı uygulamanın diğer metodları ile desteklenebilir ve desteklenmelidir. İşletmenin mülküne el konulmasında, yürütme, fabrika ve işletme komitelerinin, ya da bu amaç için özel olarak seçilmiş birlik (sendika /ÇN) temsilcilerinin elinde bulunmalıdır.

8. İktisadi savaşım, savaş öncesi dönemdeki (duruma karşı) iş ücretinin yükseltilmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi sloganı altında yürütülüyor. Çalışma koşullarını savaş öncesi dönemin seviyesine geri götüren bütün çabalar kararlı ve devrimci bir geri çevirme ile yanıtlanmalıdır. Savaş, işçi sınıfının güçsüzleştirilmesi sonucunu getirdi; buna karşı etki yapmak için, iyileştirilmiş çalışma koşulları önkoşuldur. Kapitalistlerin yurtdışının rekabetine değinmeleri kesinlikle göz önünde bulundurulmamalıdır; devrimci sendikalar, iş ücreti ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi sorunlarını, çeşitli ulusların yağmacı unsurları arasındaki rekabet açısından değil, tersine işgücünün korunması ve elde tutulması açısından ele almalıdırlar.

9. Kapitalistler tarafından ücret baskısı taktiği ve ülkedeki iktisadi bir kriz durumunda devrimci sendikaların görevi, çeşitli üretim dallarında iş ücretlerinin birbiri ardından düşürülmesini engellemek; yani (işçileri/ÇN) bir çok gruba parçalattırmamaktır. Başından itibaren kamusal yararlı işletmelerin işçileri (kömür işçileri, demiryolu işçileri, elektro-teknisyenler, gaz işçileri ve diğerleri) mücadeleye katılmaya çekilmelidirler, ki böylece

sermayenin saldırısına karşı savaşım en önemli sinir merkezlerini, iktisadi-ekonomik organizmayı kapsamalıdır. Kısmi grevlerden başlayarak herhangi bir önemli üretim dalında genel greve kadar tüm direniş türlerini kullanmak burada gerekli ve amaca uygun olacaktır.

10. Sendikalar pratik görev olarak, belirli bir üretim dalını kapsayan uluslararası grevlerin hazırlanmasını ve örgütlenmesini önlerine koymalıdırlar. Uluslararası çapta kömür çıkartılmasının durdurulması ya da taşımacılığın kesintiye uğraması, bütün ülkelerin burjuvazisini gerici darbelerine karşı önemli savaşım araçlarıdırlar. Saldırıları için uygun anı seçmek için sendikalar dünya konjonktürünü dikkatli olarak takip etmeli, bu arada, hangi türde olursa olsun uluslararası bir saldırının ancak, Amsterdam Enternasyonali ile hiçbir ortaklığı olmayan gerçekten devrimci enternasyonal sendikalar oluştuğunda mümkün olacağını, bir an olsa da gözden kaçırmamalıdır.

11. Bütün ülkelerin oportünistleri tarafından kollektif anlaşmaların (toplu sözleşmelerin /ÇN) mutlak değerine yönelik yaygın inanç, devrimci hareket tarafından keskin ve kararlı bir geri çevirme ile karşılaşmalıdır. Kollektif anlaşmalar ateşkesten başka hiç birşey değildirler. En ufak bir fırsat doğduğunda işverenler, sürekli olarak kollektif anlaşmaları yaralamaktadırlar. Kollektif anlaşmalara duyulan dinsel inanç, işçi sınıfının önderlerinin burjuvazinin ideolojisi tarafından derinden etkilendiğini ispatlamaktadır. Devrimci sendikalar kollektif anlaşmaları reddetmemeli ama göreceli değerini tanımalı ve işçi sınıfına yarar getirdiğinde, bu anlaşmaların bozulmasının metodlarının sorunlarını her zaman açık olarak gözönünde bulundurmalıdırlar.

12. Bireysel ve kollektif işverenlere karşı işçi örgütlerinin mücadelesi, ulusal ve yerel ilişkileri gözönünde tutarak, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin tüm tecrübesi için değerlendirilmelidir. Bu nedenle her önemli grev, yalnızca işçiler tarafından iyi hazırlanmakla kalmamalı, tersine, aynı zamanda da grevin başlamasıyla birlikte grev kırıcılara ve burjuva hükümetler tarafından desteklenen beyaz muhafız örgütlerinin provokasyonlarına karşı özel kadrolar da oluşturulmalıdır. İtalyan faşistleri, Almanya "teknik acil yardımı", Fransa ve İngiltere'nin eski subay ve assubaylarından oluşan beyaz muhafız örgütleri —bütün bu örgütler her işçi eylemini dağıtmayı, yok etmeyi, yalnızca grevcilerin yerine başka işçilerin geçirilmesi aracılığı ile değil, aynı zamanda işçi hareketinin yöneticilerinin maddi yıkımı ve katledilmesi aracılığı ile de— amaçlamaktadırlar. Bu şartlar altında özel grev ve öz koruma güçleri hayati öneme sahiptir.

13. Bu yeni oluşan mücadele örgütleri, kendilerini yalnızca işverenlerin ve grev kırıcı örgütlerin saldırılarına karşı korumamalı, aynı zamanda ilgili fabrika için olan bütün mal ve metaların elde tutulması inisiyatifini üstüne almalı ve ürünlerin diğer fabrika ve işletmelere ulaşımını engellemelidirler. Bu bağıntıda ulaştırma işçilerine çok özel tayin edici bir rol düşmektedir; bunlar, bütün yerel işçilerin ortak desteğinde yapılabilecek olan, metaların giriş ve çıkışını durdurmalıdırlar.

14. Yakın gelecekte tüm işçi sınıfının iktisadi savaşımı, partinin "üretimde işçi kontrolü" sloganı üzerinde yoğunlaşmalıdır. Bu kontrol, hükümet ve hakim sınıflar kendi sahte kontrol araçlarını yaratmadan önce gerçekleşleştirilmelidir. Belirli sonuçlara ulaşmak için, işletmelerin kontrolünü sıkı bir biçimde yürüterek, hakim sınıflar ve reformistler tarafından eşit sayıda temsilcilerden oluşan çalışma grupları nın (Paritätsarbeitsgemeinschaften) ve eşit sayıda temsilciden oluşacak kontrol komisyonlarının kurulması çabalarına karşı kararlı bir savaşım verilmelidir. Devrimci sendikalar tüm kararlılıkla, eski sendika önderlerinin, hakim sınıfların yardımıyla yürüttükleri sosyalist göz boyama ve dolandırıcılığa karşı çıkmalıdırlar. Bu bayların barışçıl sosyalleşme üzerine bütün boş lafları yalnızca, işçileri devrimci bir eylemden ve sosyal devrimden saptırmayı hedeflemektedir.

15. İşçilerin dikkatini dolaysız görevlerinden saptırmak ve onlarda küçük-burjuva eğilimleri uyandırmak için, işçilerin kâra katılması düşüncesi, yani kendileri tarafından yaratılan artı-değerin önemsiz bir bölümünün işçilere geri verilmesi propaganda edilmektedir. İşçilerin demoralize edilmesinin bu sloganı, şiddetli ve acımasız bir eleştiriye tabi tutulmalıdır. (Kâra katılma değil; "kapitalist kârın yokedilmesi" devrimci sendikaların sloganıdır.)

16. İşçi sınıfının mücadele gücünü felce uğratmak ya da kırmak için burjuva devletler, hayati önemdeki sanayilerin korunması bahanesi altında, tek işletmelerin veya bütün sanayi dallarının geçici militaristleştirilmesine sarılmışlardır. Güya mümkün olduğunca ekonomik sarsıntılardan kaçınmak için, sermayenin korunması amacı ile zorunlu hakem mahkemelerini ya da uzlaştırma komisyonlarını yürürlüğe koydular. Savaşın yükünü tamamen işçilerin omuzuna yüklemek için, sermayenin çıkarına, işverenin vergi toplayıcısı rolünü aldığı, iş ücretinin doğrudan vergilendirilmesi de uygulandı. Bu devletsel, yalnızca kapitalist sınıfa hizmet eden tedbirlere karşı, devrimci sendikalar tarafından amansız bir savaşım başlatılmalıdır.

17. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, yaşam seviyesinin yükseltilmesi ve işçi kontrolü için mücadele edilirken, bu problemleri kapitalist ilişkilerin alanında çözmenin mümkün olmadığı gözönünde bulundurulmalı ve bu nedenle devrimci sendika birlikleri, onları sosyalist kanunları uygulamaya zorlayarak hakim sınıflardan adım adım imtiyazlar elde etmelidirler; sosyal sorunun yalnızca kapitalizmin yok edilmesi ve yerine proletarya diktatörlüğünün geçirilmesi ile çözülebileceğini işçi kitlelerine tam berraklıkla açıklamalıdırlar. Bu bakış açısından bakarak, işçilerin hiçbir kısmi eylemi, kısmi grevi, hiçbir daha önemsiz bir çatışması iz bırakmadan geçip gitmemelidir. Devrimci sendikalar bu çatışmaları genelleştirmeli ve işçi kitlelerini sosyal devrimin ve proletarya diktatörlüğünün zorunluluğu bilgisine getirmelidirler.

18. İktisadi mücadele aynı zamanda politik, yani genel bir sınıf savaşımıdır. Mücadelenin kendisi, ülkedeki geniş işçi kitlelerini kapsasa da, ancak devrimci sendika birlikleri ülkenin komünist partisi ile elele, en yakın çalışma ortaklığında ve en yakın ittifakla hareket ederse, gerçekten devrimci ve işçi sınıfının tümü için mümkün olan en büyük yararla sürdürebilir. İşçilerin sınıf mücadelesinin iki bağımsız kısma bölünmesinin teori ve pratiği, günümüzdeki devrim anında oldukça zararlıdır. Bu adım, sadece işçi sınıfının devrim enerjisinin, yani kendisinin bütün komünist ve devrimci unsurlarının en büyük çabasıyla düşünebilen, maksimal güç yoğunlaşmasını gerektirmektedir. Komünist partisinin ve kızıl devrimci sınıf birliklerinin (birbirinden ayrı /ÇN) kısmi eylemleri başından başarısızlığa ve yokedilmeye mahkumdur. Bu nedenle eylemin birliği ve komünist partisinin sendikalarla örgütsel ittifakı, kapitalizme karşı mücadelenin başarısının önşartıdır.

(Tezler, Karar Tasarıları, Kararlar ve Çağrılarla Komünist Enternasyonal; Derleme Cilt I, sayfa 159-162, Almanca) ●

İşçi sınıfının yeni(!) reformist DİSK'e değil; militan sınıf sendikasına ihtiyacı var...

"Satılmış Türk-İş". Bu slogan, özel likle 1991 yılı içerisinde gerçekleştirilen işçi eylemlerinde giderek daha fazla işçi kitlesi tarafından atılmaya başlandı.

İşçiler hemen her eylemde, öncelikle de grevlerde Türk-İş'in sarı sendikacı bürokratlarının sınıfın çıkarlarının ve taleplerinin değil, gerçekte patronların çıkarlarının ve taleplerinin temsilcileri olduklarını gördüler, yaşadılar. Türk-İş'in ve sendika ağalarının hain rolünü pratikte gören işçiler, önceleri kendiliğinden bireysel ve geçici kızgınlık tepkileri göstererek protesto ediyorlardı. Ama bu kızgınlık ve öfke, daha fazla işçi kitlesini kapsadıkça, ilk tepkiler toplu gösterilere dönüşmeye başladı.

1991 yılında, patronlar, Türkiye-Kuzey Kürdistan işçi sınıfına yoğun bir saldırı başlattılar. Bu saldırının en önde gelen silahı toplu işten çıkarmaydı. Patronlar halen yaygın olarak bu silahı kullanmaya devam ediyorlar. Toptan işten çıkarmaların doğal ve doğrudan sonucu olarak, işçilerin mücadele içerisindeki, taleplerinde de değişiklikler oldu. Artık hem toplu sözleşme görüşmelerinde, hem de yürütülen diğer işçi eylemlerinde *"işten çıkarmaya karşı, işyeri garantisi"* talebi, genel taleplerin en önemli taleplerinden biri, bir çok eylemde de en önemli talep haline geldi.

Türk-İş'in "işçi" kodamanları ise, patronların toptan işçi kıyımına karşı, birkaç kınayıcı demeç vermenin ötesinde hiçbir şey yapmadılar. Bu sessizlik tavrı, patronların saldırısını diplomatik olarak desteklemekten başka hiç bir anlama gelemezdi. Sayısı gün geçtikçe artan işçi kitlesi, bu gerçeği daha açıkça görmeye ve toplu halde bu ihaneti protesto etmeye başladı. İşçi kitlesi arasında gün geçtikçe şu sloganlar daha gür bir sesle haykırıldı: *"Türk-İş, Şevket Yılmaz istifa!"*, *"Satılmış Türk-İş!"*, *"Geri adım atmayın, işçileri satmayın!"*

Bu ve benzeri sloganlar da, giderek geniş işçi kitlesi tarafından Türk-İş ve yönetimine karşı yönelen tepkinin genişlediği, yaygınlaştığı bir ortamda; faşist diktatörlüğün "adaleti" geç de olsa işletilerek, 11 yıl önce 12 Eylülcü generaller tarafından kapatılan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) faaliyetine yeniden izin veren hukuki karar ortaya çıktı. Askeri yargıtay DİSK'i kapatma kararını kaldırdı. Bu kararla birlikte, 1980 öncesinde "sınıf sendikacılığı" adına reformist sendikacılığın takipçisi DİSK'in yeniden sendikal alanda faaliyet göstermesinin önünde önemli bir engel kalmamıştır.

Askeri yargıtayın beraat kararından sonra, eski DİSK yöneticileri, arka arkaya toplantılar yaparak, DİSK'in çalışmalarını resmen başlatarak, genel kongreyi 6 ay içerisinde toplama kararını aldılar. Yine bu toplantılar sonucunda eski DİSK üyesi olupta şimdi başka sendikalarda üye olan yaklaşık 600 bin işçiye "yuvaya dönün" çağrısı yaptılar.

Alınan başka kararların yanısıra, bu toplantılarda DİSK'in "yeni sendikacılık anlayışı" da formüle edildi. Aslına bakılırsa, biraz ilerde değineceğimiz yeni sendikacılık anlayışında esasa ilişkin yeni olan hiçbir şey yoktur. Eskiden yer yer sosyalist laflarla süslenmiş reformcu ihanet çizgisinin bugünkü evrimlenmiş hali olan, yeni sendikacılık anlayışı, DİSK yöneticilerinin toplantılarında değil, en berrak bir biçimde askeri yargıtayın gerekçeli beraat açıklamasında veriliyor. Orada DİSK için şöyle deniyor:

"Artık teröre destek olmadığı, şiddeti benimsemediği sabit olan (abç) bir sendika veya üst kuruluşun kapatılması mümkün değildir." (Gazetelerden, Temmuz '91 sonu)

Ne güzel ve doğru yazıyor Türk devletinin askeri yargıçları! Gerçekten de hakim sınıfların terör denilen devrimci eylemi hiçbir zaman desteklemeyen ve devrimci şiddeti her zaman reddeden DİSK'in reformizmini onaylıyor ve beraat vererek ödüllendiriyor askeri yargıtay...

Reformist yöneticiler de "Hayır biz devrimci eylemden, devrimci şiddetten yanaydık, onun için DİSK kapatıldı" diyecek değiller ya. DİSK öyle olduğu halde, kapatılmasını "haksızlık", "adaletsizlik" olarak değerlendiriyorlar.

DİSK'İN YENİ(!) SENDİKACILIK ANLAYIŞI

11 yıllık hasretlerini gideren DİSK yöneticileri, yeni toplantıları sonucunda, genel başkan Abdullah Baştürk'ün demeciyle "yeni sendikacılık anlayış" larını şöyle açıkladılar:

"Önümüzdeki günlerde kendini hakem olarak atayan devleti aradan çıkaran, her şeyi tüm toplumun gözleri önünde tartışan bir tür 'şeffaf sendikacılığı' yaşama geçirmek için uğraş vereceğiz. İşveren rakamlarıyla, işçilerin ürettikleri ile artı-değeri, vergi ve sigorta kalemlerini, sosyal güvenlik harcamalarını, sendikalarımızın bilimsel araştırmalara dayalı eleştirileriyle birlikte öneri ve taleplerimizi tüm halkımızın gözleri önüne seren bir sendikacılığı amaçlayacağız. Açık bir işveren muhasebesi sendika muhasebesi ve işçi aileleri bütçelerine bütünsellik içinde bakacağız." (Cumhuriyet Hafta 13-19 Eylül)

Bir sürü laf salatası içinde anlatılmaya çalışılan, Abdullah Baştürk'ün "şeffaf sendikacılığı"nı burjuvazinin kalemşörleri ortalama okuyucunun diline çevirerek, büyük bir sevinçle anlatmaya giriştiler. Bunlardan birisi, bay köşeyazarı Yalçın Doğan, DİSK'in "şeffaf sendikacılığı"nı şöyle açıklıyor:

"Kıran, döken, parçalayan, korkutan bir DİSK bekleyenler aldanıyor."

"Dünyadaki değişime ayak uyduran, eski tabularda ısrar etmeyen, eskiden varolan imajını yenilemek isteyenlerin kervanına DİSK de katılıyor. Hiç kimsenin beklemediği bir sendikal anlayışla önümüzdeki günlerde toplumdaki yerini yeniden almaya hazırlanıyor." (Milliyet, Temmuz 1991)

12 Eylül 1980 öncesinin gelişmiş

sınıf mücadelesinin zorlaması ile yer yer hakim sınıfların başını ağrıtan reformist eylemlerini bile kıran, döken, parçalayan eylemler olarak değerlendiren bir burjuva köşe yazarı, DİSK'in lafta da devrimcilikten uzaklaşma ilanını sevinçle karşılıyor ve devamında şunları yazıyor:

"Bir zamanların ünlü devrimcisi, gölgesiyle herkesi korkutan DİSK, sendikacılık anlayışını 'şimdi daha çok üretim' modeline oturtuyor. Çünkü yeni DİSK'e göre, üretim ne kadar daha çok artarsa, işçi bundan o kadar daha çok pay alabilecek. Eskiden 'üretimi durdurmak' sloganı şimdi, 'üretimi elden geldiğince artırmaya' dönüşüyor. Müthiş bir değişim! ... Üstelik, DYP'den ANAP'a kadar uzanan çağdaş bir anlayışın sendikal yorumu..." (aynı yerde)

"DYP'den ANAP'a kadar uzanan çağdaş bir anlayışın sendikal yorumu", kısaca özetlenirse "yeni" iddia şuymuş: *"Daha çok üretim, daha çok ücret"*. Bu yalan hem DİSK'in hem de onun savunduğu kapitalist düzenin tarihinden daha eskidir. Bu nedenle, yeni olan şey, sömürücülerin bu yalanına bugünkü DİSK yöneticilerinin açıktan sahip çıkmış olmasıdır.

Kapatılmadan önceki DİSK'le, şimdi yeniden açılan DİSK'in sendikacılık siyaseti arasında *özde* hiçbir değişiklik olmayacaktır. Eski DİSK reformistti, şimdiki de reformist. Eski DİSK kapitalist ücret köleliğinin sınırlarını aşmayan, en iyi halde ücret köleliğinin şartlarını biraz olsun düzeltmek ve böylece ücret köleliği düzeninin yamalıklarını kapatmaya çalışan ve bu sendika siyasetini devrimcilik, sosyalist sendikacılık adına savunan ve uygulayan bir sendikaydı. Eski DİSK, gerçekte sınıf uzlaşmasını savunan bir DİSK'ti, şimdiki de öyle...

Şimdiki DİSK ile eski DİSK arasında farklılıklar özsel olmayan noktalarda var. Örneğin eski DİSK içerisinde, emperyalist büyük güçlerden Rus sosyal-emperyalizmini savunan ve bu savunusunu sosyalizm maskesi altında yapan TKP'nin çok önemli bir etkisi vardı. Zaman zaman bu revizyonist partinin DİSK'e önderlik etmesi sözkonusu idi. Rus sosyal-emperyalizminin uşağı bu parti kendini dağıttığı için modern revizyonistlerin örgütsel etkisi, yeni DİSK'te pek olmayacaktır. Fakat eskiden revizyonistçe ve reformistçe yapılan propaganda ve ajitasyon yeni DİSK'te yapılmayacaktır. DİSK'in eski reformist sosyalizminin yerini açık liberal sosyal-demokratizm propagandası alacaktır, vb. vb. ...

Sosyal-demokratizmin şeffaf sendikacılık okulu DİSK yeniden açıldığında, DİSK'in şimdiki yönetimine oynayan sendika ağalarının çıkar dalaşları da güçlenecek, şeffaf siyasetin ne türden bir bürokratizmi barındırdığı daha açık görülecektir. DİSK'in talep ettiği ve önemli bir bölümünü gene alabileceği çok büyük menkul ve gayrimenkul değerleri vardır. Bu varlığına sahip olduğunda DİSK, yeniden ortak kapitalist tekelci konumuna bürünecektir.

İşçiler için ne Türk-İş, ne de DİSK gibi sarı veya reformist sendikalar alternatif olamazlar. İşçilerin hem acil taleplerini ve çıkarlarını savunacakları, bugünden inşasına omuz verecekleri biricik alternatif sendikal anlayış, ***sınıf sendikası*** anlayışıdır... ●

DİSK'İN MALVARLIĞI

DİSK ve üyesi sendikaların şubat 1991 başında yapılan hesaplamalara göre bankalardaki parası yaklaşık 180 milyar lira; taşınabilir ve taşınamaz mallarının (sendika binaları, arsalar, tatil köyleri, eğitim ve dinlenme birimleri, otomobiller, matbaalar, bilgisayarlar, büro malzemeleri v.s.) değeri ise yaklaşık 1 trilyon 440 milyar liradır. DİSK ve üyesi sendikaların bankalardaki nakit para ve malvarlığının dolar olarak dökümü şöyle:

	Bankalardaki nakit para ($)	Malvarlığı ($)
DİSK	526.316	350.877
Asis	421.053	
Aster-İş	21.053	10.526
Bank-Sen	17.543.860	35.088
Basın-İş	115.789	1.404
Baysen	210.526	
D.Sağlık-İş	8.772	17.544
D.Toprak-İş	561.404	35.88
D.Yapı-İş	702	
Dev-Maden-Sen	350.877	87.719
Fındık-İş	877.193	5.263
Genel-İş	17.543.860	175.438.596
Gıda-İş	875.305	157.895
Hür Cam-İş	414.035	315.789
İ.Deri-İş	421.053	98.246
Keramik-İş	385.965	
Lastik-İş	877.193	4.210.526
Limter-İş	2.877	
Nakliyat-İş	298.246	210.526
Oleyis	4.912.281	210.526
Petkim-İş	1.929.825	2.631.579
Sine Sen	298.246	236.842
Sosyal-İş	350.877	
T.İ.S.	526.316	456.140
T.Maden-İş	5.964.912	280.701.754
Tek Ges-İş	210.526	526.316
Tekstil	3.157.895	350.877
Tümka-İş	8.772	70.175
Y.Maden-İş	175.539	
Y. Haber-İş	188.772	17.544

Aşağıda elimize geçen TKP/ML(BOLŞEVİK) Kuzey Kürdistan Seksiyonu'nu Örgütleme Komisyonu imzalı bir yazıyı yayınlıyoruz. -YAZI KURULU-

Kawa'dan görüntüler renkleniyor! Oportünizmin bürünmediği renk kalmadı...

BOLŞEVİK Partizan Sayı 65'te *"KAWA'dan bazı görüntüler"* başlıklı yazımızda verdiğimiz ilk görüntüde, KAWA'nın Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk hakkındaki suskunluğunu bozması sonrasında, sözkonusu suskunluğun nasıl bozulduğuna dikkat çekip, tutarsızlıklarını eleştirmiştik. Ala Yeki ti'nin elimize geçen son sayısında (Sayı 24), Arnavutluk hakkında takındığı yeni tavır, bizi bu konuda tekrar tavır takınma zorunda bıraktı.

Sözkonusu makale *"Arnavutluk'ta kapitalizmin restorasyonu ve sosyalizmin tasfiyesi üzerine notlar"* başlığını taşıyor. Bu başlığın, KAWA'nın şimdiye kadar Arnavutluk noktasında savunduğu politikanın tam tersi bir politikayı barındırdığı, KAWA'yı biraz tanıyanlar için tartışma götürmeyecek kadar açıktır. Yazıda bu bağlamda değişik bir tavır olsa da, gerçek anlamda KAWA'da değişen birşey yoktur. Oportünizm, değişik renge bürünmüş, ve fakat yine eskisi gibi oportünizm olarak kalmıştır. Bu yazımızda ortaya koyacağımız esas sorun, KAWA'nın bu tavır değiştirmesindeki tutarsızlığıdır.

Bunu ortaya koymak için ilk önce, yukarıda bahsettiğimiz yazımızdan kısa bir alıntı yapmak gerekiyor. O yazımızda, Ala Yekiti'nin 19. sayısındaki tavırları eleştirdikten sonra, şu tespiti yapmıştık:

"... Ayrıca burada yapılan tespitler önümüzdeki dönemde KAWA için tavır değiştirmenin de temelini oluşturmaktadır. Şöyle ki, Arnavutluk Emek Partisi'nin yozlaştığını söylediklerinde, «bizim tespit ettiğimiz konularda var olan eksiklikler giderilmediği için yozlaştı» gerekçesinin köşe taşlarıdır burada yapılan tespitler." (BP Sayı 65, sayfa 32)

KAWA, bizim bu tavrımızı tasdik edercesine tavır değiştirmiştir. Hem de öyle bir tasdik ki, Arnavutluk Emek Partisi'nin yozlaşmasının ötesinde, Arnavutluk'ta kapitalizmin restore edildiğini söyleyerek tasdik etmektedir. Tespitimizden sonra, aradan geçen geçen zaman, yarım senelik bir zaman bile değildir. Altı ay önce "çelik leblebi" olan Arnavutluk Emek Partisi, altı ay içinde yozlaşmakla kalmamış; altı ay önce "sosyalizmi" inşaya devam eden Arnavutluk'ta, "kapitalizm restore" edilivermiştir! Buna ancak, kağıt sabırlıdır denebilir!

Makalenin hemen girişinde şu tespit yapılmaktadır:

"Arnavutluk, uzun süredir baskı altındaydı ve doğrudan ciddi bir şekilde burjuva-revizyonist sistemlerin kuşatması altında bulunuyordu. ***Buna rağmen o, son dönemlere kadar sadece ideolojik düzeyde değil, politik alanda da saygı uyandıran bir kararlılık gösterdi. Onun bu kararlılığı "Stalinizmin son kalesi" olarak bütün gerçek komünistler tarafından savunuldu."*** *(abç) (Ala Yekiti Sayı 24, sayfa 6)*

Alıntının devamını aktarmadan önce, bir iki noktaya dikkat çekmek gerekiyor:

a) KAWA, Arnavutluk'un baskı ve kuşatma altında bulunduğu görüşü ile giriş yapıp, bu baskı ve kuşatmaya karşı, *"ideolojik ve politik düzeyde kararlılık"* gösterdiği tespiti ile sonuca varmaktadır. KAWA, kuşatma ve baskı altında olan bir ülke ile, o ülkenin, bu kuşatma ve baskıya karşı ideolojik ve politik mücadeleyi yürütmesi gereken siyasi iktidar –Arnavutluk bağlamında iktidarda olan parti Arnavutluk Emek Partisi– arasında ayrım yapamayacak kadar cehalet içinde olduğunu göstermektedir. (Sorun bu bağlamda eğer kavram sorunu ise, Marksist-Leninist olduğu iddiasında olanların, kavramları kullanmadaki bu özensizliği göstermeleri af edilemez!)

b) *"son dönemlere kadar"* kararlılık gösterdi tespiti, *"son dönemlere kadar"* dan ne anlaşıldığı somut olarak ortaya konmazsa, hiçbir şeyi ifade etmemektedir. Tam tersine oportünizm için her türlü anlama büründürülecek bir tespittir.

c) *"Stalinizmin son kalesi"* olarak tespit edilen Arnavutluk, ne yazık ki bu niteliğini çoktan yitirmiştir. (Yanlış olan "Stalinizm" kavramına burada değinmiyoruz).

Bu gerçek, biz Bolşevikler tarafından önceden ortaya konmuş ve eleştirilmiştir. Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti'nin 1991'e dek hala *"Stalinizmin son kalesi"* olarak gösterilip savunulması, gerçekte Stalin şahsında da Marksizm-Leninizm'e saldırı anlamına gelmektedir. Arnavutluk'ta sosyalizm tasfiye olmadan önce de, Arnavutluk Emek Partisi ve önderi Enver Hoca, modern revizyonizmden etkilenip, revizyonistleşmeye doğru dönüşüm içine girdiklerinde, artık Marksizm-Leninizmi ve bu bağlamda, Stalin'i gerçek anlamda savunmadıkları da, biz Bolşevikler tarafından ortaya konulup gösterilmiştir. Bütün bu gerçeklere rağmen, durumu KAWA'nın yaptığı gibi ortaya koymak, siyasi körlükten başka bir anlama gelmemektedir. Bu siyasi körlük, aşağıdaki alıntıda kendisini daha açık bir biçimde göstermektedir:

"Ne varki, Gorbaçev'in «Perestroyka»sının rüzgarları Doğu Avrupa'nın sözde sosyalist ülkeleri üzerinde estikçe ve birbiri peşisıra bütün çürümüşlükleriyle burjuva kapitalist dünyanın ayakları dibine yığıldıkça Arnavutluk'ta da AEP yavaş yavaş teslimiyetin teorisini yapmaya ve devrimci eleştiriyi terk edip anti-emperyalist özelliğini bile yitirerek Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nin içinden geçmekte oldukları sürece girdi. ... Ancak, 1956'lardan bu yana bu ülkelerdeki revizyonist değişime, kapitalist burjuva restorasyona ciddi devrimci eleştiriler yönelten, marksizm-leninizmi, devrim ve sosyalizm davasını savunan -hem de küçük ve yoksul yapısıyla çok ciddi zorluklarla karşı karşıya kalma pahasına- AEP ve Arnavutluk'un beklenilmeyen bir hızla aynı sürece girmesi ilginçtir. Çünkü sonuçları itibarıyla, yıllardır doğru eleştiriler yönelttiği sözde sosyalist ülkelerin geçtiği yola saptı ve aşağı yukarı aynı olayları yaşadı, aynı olguları ortaya çıkardı. Hiç şüphesiz bunun üzerinde durulmalı ve derin bir analiz yapılmalıdır. Sovyet modern-revizyonizmine aldığı doğru, bilimsel ve cesaretli tavrıyla, bu tutumunu sonuna kadar sürdürmesiyle bu eleştirilere uygun sosyalist inşasında onlardan farklı iktisadi ve

kültürel bir yapının ortaya çıkması kaçınılmazdı. Dolayısıyla Arnavutluk'ta aynı gelişmeler ve aynı sonuçlar ortaya çıkmaması gerekirdi. Ama, şimdi sonuçları itibarıyla değerlendirildiğinde Arnavutluk'taki sosyalist inşanın aynı yolu izlediği kaygıları ve soruları ortaya çıkıyor. Bu çok ciddi bir çelişki ortaya çıkarmaktadır. Yapılan doğru ideolojik, teorik eleştirilere tezat teşkil eden bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bunun mutlaka bilimsel analizlerle açığa çıkarılması lazımdır..." (sayfa 6)

Evet, evet, bütün bunların bilimsel analizlerle ortaya çıkarılması lazım. Ama nasıl? Marksizm-Leninizm bilimiyle tabii ki. Marksist-Leninistler bunu yaptılar da. Marksizm-Leninizm bilimi ile ortaya koymak için de, oportünizmin bataklığı içinden çıkmak gerekli. Oportünizmin bataklığı içinden çıkmadıkça, KAWA, –Marksizm-Leninizm bilimi bağlamında– herhangi bilimsel bir açıklama yapamayacaktır. O, ancak "nasıl olur" sorusunu sorup, araştırmamız gerekli deyip orda duracak, veya burjuvazinin kalemşörlerinin yaptığı gibi, suçu Leninizm'de arayan bir noktaya evrimlenecektir.

Geçelim sorunun diğer bir yanına. Gerçekten sormak gerekiyor. Eğer Arnavutluk Emek Partisi modern revizyonizme karşı, *"doğru, bilimsel ve cesaretli tavrıyla, bu tutumunu sonuna kadar"* sürdürmüş ise, farklı bir *"iktisadi ve kültürel yapının ortaya çıkması"* gerekiyordu. İşte tam da bu soru, KAWA'nın Arnavutluk Emek Partisi'nin çizgisi dışına çıkmadığını bize göstermektedir. Sorunun özü, yıllardan beri, biz Bolşevikler tarafından ortaya konan şey; ***tam da Arnavutluk Emek Partisi'nin modern revizyonizme karşı tutarlı ve doğru bir çizgi izlemediği sorunudur.*** Sözkonusu tutarsızlık, Arnavutluk Emek Partisi'ni yozlaştırmış ve bu durum, Partinin yozlaşması, Arnavutluk'taki düzeni de yozlaştırıp, kaçınılmaz sonucu, kapitalizmin restorasyonunu beraberinde getirmiştir. KAWA geçmişe bakıp, bizler tarafından ortaya konanların doğruluğunu tespit etse, ağır bir yükün altından çıkması için köklü bir özeleştiri sözkonusu olacaktır; bunu yapmak KAWA'ya ters geldiği için, oportünizmden kopmak istemediği için, daha basit bir yol seçmektedir. Bilimsel analizlerden bahsetmek, böylece sorunun özüne cevap vermekten kaçıp, genel laflarla sorunun çevresinde dönüp dolaşma oportünist siyaseti ile herşey halledilmiştir...

KAWA'nın tavrını özetlersek şu sonuç ortaya çıkar: Arnavutluk'ta Arnavutluk Emek Partisi'nin doğru siyasetine rağmen sosyalizmin inşası yolunda modern revizyonizmin gittiği yolu izlediği kaygıları ve soruları ortaya çıkmıştır. Sosyalizmin tasfiyesi aylara sığdırılmıştır. Bu bir çelişki ortaya çıkarmaktadır. Bu konuda kafamız açık değil. Başkalarının yaptığı bilimsel analizler bizi ilgilendirmez. Biz Kuzey Kürdistan'da tek "komünist" örgüt olarak kendi bilimsel analizlerimizle ilgileniriz. Fakat bu analizler şimdiye dek yapılmamıştır, bu analizlerin yapılması lazım. Çünkü biz, aradaki çelişkiyi ortaya koymuş durumda değiliz. Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk'un yozlaşmasının gerekçeleri bizim için açık değil...

Bu yorum dışında, başka bir anlama gelmeyen KAWA'nın tavrı, makale içinde şu "çok bilimsel" noktaya varmaktadır:

"Fakat, bizim açımızdan şurası çok açıktır, bu sürece öyle birdenbire, küçük Arnavutluk'un yetmezliklerinden dolayı, Doğu Avrupa'daki gelişmelerin rüzgarlarının AEP'ni ve Arnavutluk'u etkileri sonucu, dahası AEP yöneticilerinin dönekleşmesiyle girilmedi. Bütün bunların etkileri vardır ve olmuştur elbette. İçine yuvarlanan süreçlerin, ortaya çıkan sonuçların tarihsel, sosyo-ekonomitk ve siyasal nedenleri vardır." (sayfa 6)

Bu "çok bilimsel" açıklama karşısında, insanın "sevinçten gözyaşlarını" tutması mümkün değil... Yukarıda "Perestroyka" rüzgarının esintisi ve bu esintinin sonuçlarına bağlanan Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk'un yozlaşması, burada genel laflar ardında saklanılan belirsiz gerekçelere bağlanarak, aynı paragraf içinde birbiriyle çelişen iki tespit yapılmaktadır.

Okuyucu bu iki tespiti karşılaştırırsa, KAWA'nın çelişkisini görmesi için, bizim yorumumuza gerek kalmadığı sonucuna kendiliğinden varacaktır. KAWA neyi savunacağına bir türlü karar veremiyor, dükkanında her türlü malı bulunduruyor. Ama, bu oportünizm için doğaldır da.

Bu "çok bilimsel" tespitleri yapan KAWA, devamla *"sovyet modern-revizyonizmine"* karşı mücadelede savundukları düşüncelerin, *"yüzeysel metodları"*nın *"yanlışına"* düşmemek için; bu "çok bilimsel", *"tarihsel, sosyo-ekonomik ve siyasal nedenleri"* ortaya çıkarma metodunu savunduklarını ve bunun geçmişte yapılmaması sonucu *"bürokratizmi ve revizyonizmi ortaya çıkaran toplumsal nedenlerin"* yeterince kavranmadığını açıklayarak; Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk sorununun bu geçmişteki metodla çözülemeyeceğini belirterek şu tespiti yapmaktadır:

"... Görülen odur ki Türk solunun belli yelpazede yer alan «AEP»çi cenahının soruna yaklaşımı eski yüzeysel metodları kapsamaktadır..." (sayfa 7)

KAWA'nın Türk solu olarak niteledi̇ği diğer AEP'çilerin yaklaşımlarının yüzeysel metodları kapsadığı doğrudur. Fakat, KAWA'nın kendisi de aynı çerçeve içindedir. KAWA konuştukça kendisini daha çok ele vermektedir. Yukarıda özetlediğimiz görüşlerde ortaya çıkan sonuç, KAWA'nın modern revizyonizme karşı mücadelede yüzeysel kaldığı sonucudur. Bu sonuç, KAWA'nın kendi ağzıyla, TKP/ML(BOL ŞEVİK)'in 4. Kongresi'nde yapılan *"KAWA modern revizyonizme karşı mücadele bağlamında tutarlı konumda değildir." (BP Sayı 62, sayfa 25)* tespitinin onaylanmasıdır. Bu da KAWA'nın "yüzeysel metodlar"dan kopması için öncelikle geçmişini, gözden geçirmesini önşart olarak gündeme getirmektedir. Aksi halde, kulağa hoş gelen tespitlerle yüzeysel metodtan kopulamaz. KAWA metodun kendisini eleştirirken, geçmişte savunduğu yanlış politikaya hiç değinmemektedir. Onlara göre yanlış ve yüzeysel bir metodla da olsa geçmişte savundukları politika doğru bir politika idi. Bu metot, "yüzeysel" olmasa bile, oportünist bir metodtur. Bunun ötesinde Türkiye-Kuzey Kürdistan'da AEP'çi olmayan örgütler de Marksist-Leninist temelde eleştiri getiren ve Arnavutluk Emek Partisi'nin ve Arnavutluk'un yozlaştığını gösteren biz Bolşeviklerin tavrını, nedense görmemezlikten gelmektedir.

KAWA, bu tavrı ile TKP/ML(BOL ŞEVİK) 4. Kongresinin KAWA'yı değerlendirmesi de gözönüne alındığında, ideolojik mücadeleden kaçtığını göstermektedir.

Metot konusunda bu tavrı takınan KAWA, daha sonra şu tespiti yapmaktadır:

"... Ancak, AEP'in bazı örgütlerin yaptığı gibi körce bir takipçisi olmadık. 80'li yıllarda çeşitli vesilelerle AEP'i eleştirdik, bu eleştirilerimizi son 88 Konferansımızda da resmi düzeye ulaştırdık." (sayfa 7)

Bu konuda da, KAWA'nın 1988 Konferans belgelerini temel alıp değerlendiren 4. Kongremiz şu tespiti yapmıştır:

"AEP ve Enver Hoca'ya yaklaşımda KAWA, Kürdistan'ı doğrudan ilgilendirmeyen ve ikincil bazı meseleler dışında tüm genel konularda(abç) AEP'nin bugünkü yanlış çizgisini temel almaktadır." (BP Sayı 62, sayfa 26)

KAWA, Arnavutluk Emek Partisi'ni bazı noktalarda eleştirmiştir. Fakat sözkonusu noktalar, Marksizm-Leninizm bilimi açısından ***temel*** değil, ***tali*** noktalardır. KAWA, bu tali noktaların eleştirisini –ki bu eleştirilerin de özel olarak tartışılması gerekir– esas noktalar gibi göstererek, güya kendisini

diğer AEP'çi örgütlerden nitelik olarak farklı olduğunu göstermeye çalışıyor. Ama bu çabası da boşuna...

Kendisinin *"tek doğru"* yaklaşıma sahip olduğunu belirten KAWA, Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk konusundaki "çok bilimsel" düşüncelerini Ala Yekiti'nin gelecek sayılarında ortaya koyacağını belirtmektedir. Biz de bu tavırlarını büyük bir sabırsızlıkla bekliyoruz. Tabii ki, bu ortaya konacak tavırlar karşısında biz de sessiz durmayacağız.

Makalenin sonuna doğru ilerledikçe, KAWA'nın "cevherleri" de çoğalmaktadır. Bu cevherlerden biri Arnavutluk'ta sosyalizmden kopuşun ne zaman başladığına verilen cevaptır. Tavırları şöyledir:

"Arnavutluk'ta sosyalizmden, ML' den kopuş, daha önce belirttiğimiz gibi kökleri ve nedenleri eskiye uzanmakla birlikte, esas olarak(abç) Eylül 1989' da AEP Merkez Komitesi 8. Plenumunda açık belirtilerini ortaya koyarak, kendisini gösterdi. Ocak 1990'da yapılan 9. ve Nisan 1990'da yapılan 10. Plenumlarda ise belirgin biçimiyle bu kopuş teorik temellerine oturtuldu. AEP yöneticileri geriye dönüşün, karşı devrimci sürecin başlatıcısı ve mimarı oldular. Sosyalist, marksist-leninist söylevlere bu kısa sürede son verildi. Bilindiği üzere AEP ve sosyalist Arnavutluk'ta Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin 30-40 yılda tamamladıkları süreci aylara sığdırılarak son verildi. Revizyonist ülkelerde yaşanan bütün olaylar ve değişiklikler büyük bir benzerlikle Arnavutluk'ta gerçekleşti. İhanetin ve dönekliğin böylesine herhalde az rastlanmıştır." (sayfa 7)

Bu "cevheri" atomlarına böldüğümüzde karşımıza şunlar çıkmaktadır:

a) Makalenin içinde çözümlenmesi gereken sorun olarak gösterilen Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk'un yozlaşması, ***esas olarak*** Eylül 1989'da yapılan Arnavutluk Emek Partisi 9. MK 8. Plenumu ile başlatılmaktadır.

b) Bu tespit, aynı zamanda "son dönem" olarak adlandırılan belirsiz dönemin, hangi zamana tekabül ettiğini de ortaya çıkarmaktadır.

c) 1989'da, *"açık belirtileri"*nin ortaya çıkmasına rağmen, 1991'in ortasına kadar "sayın gerçek komünistler" dışa karşı susup beklemiş, daha doğrusu, Marksizm-Leninizm'den, sosyalizmden kopuşa göz kapayıp, bu kopuşu gelinen yere kadar Marksizm-Leninizm, sosyalizm olarak gösterme sahtekarlığı görevini üstlenmişlerdir. Arnavutluk Emek Partisi'nin 9. MK 8. plenumuna kadar savunulan politikayı ise –bazı tali sorunlar dışında– hala Marksist-Leninist bir politika olarak göstermektedirler.

d) Daha önce *yozlaşma sürecine "AEP yöneticilerinin dönekleşmesiyle"* girilmediği, bunun başka nedenleri (de) olduğu tespit edilirken, burada, *"AEP yöneticileri geriye dönüşün, karşı-devrimci sürecin başlatıcısı ve mimarı oldular"* tespitini yaparak, yine ne söyleyeceklerini, neyi savunacaklarını bilmediklerini göstermektedirler.

e) *"Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin 30-40 yılda tamamladıkları süreci aylara sığdırılarak son verildi"* tespiti ile, gerçekten idealist yaklaşımlarını ortaya sermektedirler.

f) Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk'un yozlaşmasının köklerinin geçmişe uzandığını söylemeleri de burada ortaya konan şeyler sonucunda kendi içinde çelişki arzetmektedir. Bu çelişki, KAWA'nın oportünizminin iç çelişkisidir.

Bu tespit, bir zamanlar Mao Zedung'u, Arnavutluk Emek Partisi'nin görüşleri temelinde "karşı-devrimci" ilan ettikleri anlayışın devamı olan bir tespittir.

Aynı anlayışla, Arnavutluk Emek Partisi ve Enver Hoca'yı da bir bütün olarak "karşı-devrimci" ilan etmelerinin önünde hiç bir engel yoktur. KAWA, her yöne açık yol bırakmakta bayağı ustalaşmıştır. Tebrik etmek gerekir...

"Cevherlerden" bir tanesi de KAWA'nın özeleştiriye yaklaşımıdır. Bizim Bolşevik Partizan Sayı 65'de eleştirdiğimiz, Ala Yekiti Sayı 21'deki *"91' e Girerken"* başlıklı makale hakkında şu tespit yapılmaktadır:

"Ala Yekiti'nin 21. sayısında, geçen sene Arnavutluk'ta yaşanan olaylara ilişkin bazı hatalı ve yanlış anlaşılmalara neden olan görüşlere «91'e Girerken» adlı makalede yer verilmiştir. Arnavutluk'taki olayları ve görüşlerimizi bazı yanlarıyla doğru yansıtmayan yorumların yayınlanması yanlıştı. Soruna yaklaşımımız ana hatlarıyla bu makalede verilmeye çalışılmıştır." (sayfa 7)

Bu "özeleştiri" örneği de, 4. Kongremizin yaptığı şu tespiti bir kez daha doğrulamaktadır:

*"KAWA, Marksizm-Leninizmin yöntemsel önermelerine, özellikle de teori-pratik uyumluluğu ve özeleştiri yöntemlerine sıkıca bağlılık kıstası bağlamında **vahim bir durumdadır**." (abç) (BP sayı 62, sayfa 26)*

Gerçekten de vahim bir durumdadır. KAWA için önemli olan savunduğu görüşlerin içeriği değil, bu görüşlerin dışa yayınlanmasıdır. Onun ötesinde, bazı yanlış anlaşılmalara yol açan düşüncelerin neler olduğu da yine KAWA'nın gizidir. Böyle bir özeleştiri ancak ve ancak oportünizmin kendisini yeni duruma uydurmasını sağlamaya hizmet eder. KAWA'nın durumunda da bu hizmeti görmektedir. Fakat bu hizmet de KAWA'nın siyasi sahtekarlığını ortadan kaldırmamaktadır.

"Soruna yaklaşımımız ana hatlarıyla bu makalede verilmeye çalışılmıştır" tespiti, bu makalenin içinde savunulan görüşlerin, bir önceki makalede savunulan görüşler ile 180 derece çeliştiğini okuyucudan gizlemek için yapılan bir tespittir. KAWA, okuyucuyu kendileri gibi siyasi kör sanmaktadır.

KAWA, Ala Yekiti'nin 21. sayısı için "özeleştiri" yapmaktadır. Peki ama insana sorarlar. Haydi diyelim ki, siz Ala Yekiti'nin 21. sayısında hata işlediniz!? Şimdi de görüyorsunuz!? O zaman, bizim Ala Yekiti'nin 19. sayısında eleştirdiğimiz düşünceler nerede kalıyor? 1990 Eylül ayı ile 1991 Ocak ayı arasında sadece 3-4 aylık bir zaman süreci vardır. O zaman, sayı 19' da yaptığınız –ki bu tespitler, 1989 Eylül Arnavutluk Emek Partisi MK 8. plenumundan bir yıl sonra, 10. plenumdan ise beş ay sonra yapılan tespitlerdir– şu tespitler hakkında ne düşünüyorsunuz? Aydınlatırsanız memnun oluruz...

"Arnavutluk emperyalistlerin rahatlıkla çiğneyip yutamıyacakları «çelikten bir leblebidir». Emperyalistler Arnavutluğu çiğnemeye kalkıştıklarında muhtemelen önemli dişlerini kaybedeceklerdir." (Ala Yekiti Sayı 19, sayfa 5)

Ve, *"Şüphesiz AEP'nin ve Arnavutluk'taki sosyalist iktidarın bazı hataları vardır. Ama bu hatalar her an düzeltilebilecek, zamanında müdahalelerle giderilebilecek türdendir." (agd, sayfa 5)*

Geçmişte Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk hakkında takınılan diğer yanlış tavırlara dikkat çekmeye bile gerek yok. Evet KAWA'ya göre, KAWA'nın Ala Yekiti'nin 21. sayısına kadar, Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk hakkında takındığı tavırların hepsi doğru olan tavırlardı. Ne yazık ki, küçük bir dikkatsizlik yüzünden 21. sayıda yanlış anlaşılmalara neden olacak ve görüşlerini tam yansıtmayan bazı yorumlar yayınlanmıştır! Görüşlerimizi bazı yanlarıyla doğru yansıtmayan, yanlış düşünceleri yayın ladığımız için okuyucumuzdan çoook çok özür dileriz... KAWA'nın özeleştirisi bu!

Ve okuyucu da, KAWA'nın bu alçak gönüllülüğünü gözönüne alarak diyecektirki: Her iki yazı da Yazı Kurulu adına –imzasız olduğu için öyle düşünüyoruz– çıkan yazılardır. Eğer kendi düşüncelerinizi yanlış anlaşılmalara meydan vermeyecek bir şekilde yazamıyorsanız, o zaman bırakın yazmayı. Daha iyi yapmış olursunuz. Bir dahaki makalede, yine düşüncelerinizi doğru yansıtmadığınızı söylemeyece-

ğinizin garantisi var mı? Siz, özür dilemekte ciddi iseniz, o zaman yazdıklarınızın içeriği hakkında tavır takının. Belki o zaman —o da belki— biraz inandırıcı olursunuz.

• • •

Yazımızda değinmenin gerekli olduğu bir başka nokta ise, KAWA'nın şu tespiti ile ilgilidir:

"Sosyalist sistemin en son duvar taşının da düşmesiyle hareketimiz birçok M-L örgüt ve Parti gibi çözülmesi gereken ciddi teorik ve ideolojik sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Sorun uluslararasıdır ve uluslararası bir çözümü beklemektedir. Bu, bir dizi büyük bilimsel çalışmayı gerektiriyor." (abç) (agd, sayfa 7)

Günaydın... Çözülmesi gereken ciddi teorik ve ideolojik sorunlar, KAWA için ancak 1991'in ortalarında peydah olmuştur. Siyasi körlüğün böylesi ancak mahkum edilir. Bu, aynı zamanda Arnavutluk Emek Partisi'nin körce takip etmedikleri konusunda ettikleri "yemin"in bozulması demektir. Şöyle ki, ciddi teorik ve ideolojik sorunların ortaya çıkması, Arnavutluk'ta sosyalizmin tasfiyesine bağlanmaktadır.

"Sosyalizmin tasfiyesinin aylara sığdırıldığı" görüşü savunulduğunda ise, bu sorunların 1991'de ortaya çıktığı, ondan önce böyle bir sorunun olmadığı, kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Burada KAWA'nın şimdiye kadar neden *"bir dizi büyük bilimsel"* çalışma yapmadığının gerekçesi de ortaya çıkmaktadır. *"Sorun uluslararasıdır."* O zaman Arnavutluk Emek Partisi çözümlüyordu, orada ortaya konanların kontrolüne gerek yoktu... Şimdi Arnavutluk Emek Partisi gitti, işin kolay yanı bitti. Çıkış noktası Marksizm-Leninizm bilimi olmadığı zaman, böyle şeyler doğaldır da.

Kısaca toparlarsak, KAWA, Arnavutluk'ta kapitalizmin restore edildiğini savunarak, önceden savunduğu politikayı değiştirmiştir. Bu değiştirme Marksist-Leninist bir yöntemle değil, oportünist bir yöntemle yapılmıştır. KAWA neyi nasıl savunacağına tabii ki kendisi karar verir. Fakat biz, oportünizmin Marksizm-Leninizm olarak sunulması karşısında, Marksizm-Leninizm'i her türlü oportünizme karşı savunma görevine sahip olduğumuz için, KAWA'nın oportünizmini de ortaya koyuyoruz. Gelecekte de bunu yapacağız. Aynı zamanda, biz Kuzey Kürdistanlı komünistler olarak KAWA'yı, yönelttiğimiz eleştirilere tavır takınmaya davet ediyoruz.

Kuzey Kürdistan Seksiyonunu
Örgütleme Komitesi

14.9.1991 ●

Türkçülük, işçi sınıfının, köylülerin, tüm emekçilerin düşmanı, ırkçı bir ideolojidir!

REVİZYONİST blokun hızla çözülmesi birçok şeyin yanında, milliyetçilik rüzgarlarının güçlenmesini beraberinde getirdi. Öyle ki, çok uluslu bir halklar hapishanesi olan Sovyetler Birliği'nde milliyetçilik temelinde cumhuriyetlerin aldıkları "bağımsızlık" kararları, bu cumhuriyetlerden bir bölümünün kendi aralarındaki etnik çatışmalar, gerginlikler; benzer konumda olan Yugoslavya'da Sırp-Hırvat-Sloven milliyetçiliği ve bu temelde yürüyen iç savaş, milliyetçiliğin günümüzde hangi boyutlarda olduğunun iki açık örneğidir.

Ancak günümüzde milliyetçilik bu örneklerle sınırlı değildir. Avrupa'nın birçok bölgesinde etnik temelde gelişen gerginlikler yer yer çatışmalar düzeyine dek yükselmektedir. Emperyalizmin ırkçı-şoven yönü hergeçen gün daha da canlanmakta, halklar açısından ciddi bir tehlike oluşturmaktadır.

SOVYETLER BİRLİĞİNDE GELİŞEN "TÜRKÇÜLÜK" HAREKETLERİ

Sovyetler Birliği'nde Baltık ülkelerinin "bağımsızlıklarını" ilan etmeleriyle başlayan çözülme devam ediyor. Sovyet Cumhuriyetlerinden Litvanya, Estonya ve Letonya'nın bağımsızlık kararları ve bu kararların Batılı emperyalist devletler başta olmak üzere birçok ülke tarafından, en sonda Moskova tarafından tanınması Sovyetler Birliği mozayiğinin taşlarının birer birer sökülmesinin ilk adımlarını oluşturdu. Bu çözülme kısa sürede genişleyerek diğer cumhuriyetlerde de devam etti. Bugün 12 cumhuriyet ve özerk bölge "bağımsızlık" kararı almış durumdadır. Bunların içinde sadece üçü (Baltık ülkeleri) tanındılar. Diğer cumhuriyetlerin aldıkları bağımsızlık kararları tanınmadı. Bu cumhuriyetlerdeki eğilim, kerhen de olsa yeni "Birlik Antlaşması" çerçevesinde kurulacak konfederatif yapıya katılmaktır.

Baltık ülkeleri dışında kalan cumhuriyetlerin bir bölümünü "Türk kökenli"ler oluşturmaktadır. Bunlardan; Azerbaycan, Özbekistan, Kırgızistan "bağımsızlıklarını" ilan etmişlerdir. Ancak bu kararlar, başta faşist Türk devleti olmak üzere hiçbir ülke tarafından resmi olarak tanınmamıştır. Kazaklar, Tatarlar ve Türkmenler "bağımsızlık" yönünde güçlü eğilimler taşımaktadırlar. Birlik mozayiği içinde Moldavya'daki Gagavuz (Gök Oğuz) Türkleri ile Kırım Türkleri de "bağımsızlık" kararları alan diğer "Türk kökenli" topluluklardandır.

Birlik içinde gerek "Türk kökenli" cumhuriyetlerde olsun, gerekse diğer cumhuriyetlerde gelişen hareketlerin temelinde yatan şeyin milliyetçilik olduğu açık bir durumdur. Milliyetçiliğin sonuçta halkları birbirinin boğazını sıkmaya götürdüğü de günümüzde yaşanan gerçeklerdendir. Bunlardan Ermeni-Azeri çatışması, Gürcistan'da "bağımsızlık" isteyen Osetyalılar ile Gürcü ordu birliklerinin çatışması şu andaki örneklerdendir.

"Türk kökenli" cumhuriyetlerin "bağımsızlık" yönündeki eğilim ve kararlarının temelinde yatan nedenlerden(!) birisi ve en önemlisi islamiyetin de rol oynamasıyla gelişen Pan-Türkizmdir. Öyle ki bu cumhuriyetler kendilerini "Türk" saymakta; Türklüğü, "birleştirici bir ülkü" olarak görmekte, "Türk

kültürünü milli kültürleri" olarak sahiplenmeye çalışmaktadırlar. Kısacası Türkçü-Turancı görüş, bu cumhuriyetlerde geliştirilip yaygınlaştırılmaktadır. Bilindiği gibi Turancılık, "bütün Türklerin birleştirilmesi" düşüncesidir. Bu düşünceye göre, "Türkiye dünyadaki bütün Türklerin kâbesidir" ve "tüm dünyadaki Türkler er-geç 'bağımsızlığa' kavuşup, Türkiye ile birleşecektir". Çıkış noktası olarak İttihat ve Terakki Partisine dek uzanan Turancılık, Osmanlının son dönemlerinde Türkleri yeni bir siyasal birliğe ulaştırmak amacını güden bir düşünce olarak ortaya atılmış, dönem dönem emperyalizmin de kullandığı –özellikle sosyalist SSCB'ye karşı– bir araç olmuştur.

Osmanlı imparatorluğunun yıkılış dönemlerinde Alman emperyalizminin İngilizlere ve Çarlık Rusya'sına; Sovyetler Birliği'nin kuruluşunun ilk yıllarında Batılı emperyalistlerin sosyalizmin anayurdunu yıkmaya yönelik araçlarından biri olarak kullandıkları Turancılık; Nazi Almanyası ve II. Dünya Savaşı döneminde Alman, savaş sonrasında da ABD emperyalistlerinin yine SSCB'ye karşı kullanmak istedikleri bir araç olmuştur. Sosyalizmin uygulandığı Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'nde başarı kazanamayan Turancılık; revizyonizm şartlarında gelişme ortamı bulabilmiş, özellikle de perestroyka döneminde olumsuz ekonomik ve sosyal koşulların yanı sıra, Batılı emperyalist güçlerin kışkırtmaları ve revizyonistlerce pohpohlanan dinin, islamiyetin Türk kökenli topluluklarda birleştirici bir rol oynaması sonucu bugünkü düzeyine erişebilmiştir.

Bugün Sovyetler Birliği dışında, Avrupa'nın değişik bölgelerinde, Yunanistan toprakları içinde Batı Trakya'da; Bulgaristan'da, Yugoslavya'nın Makedonya ve Bosna-Hersek Cumhuriyetlerinde Türkçü hareketler de güç kazanmaktadır. Batı Trakya'da "çeşitli kültürel hakların ellerinden alınması ve Yunan zulmüne karşı çıkma" şeklinde gelişen ve son "Müftü krizi" ile bir kez daha kendini hissettiren Türkçülük, geçtiğimiz yıllarda Bulgaristan'da "Bulgar mezalimine karşı mücadele" ve göç şeklinde kendini göstermiş, Yugoslavya'da da içsavaşın genişlemesi halinde bir tehdit unsuru olacak duruma gelmiştir.

TÜRK HAKİM SINIFLARININ YAKLAŞIMLARI...

Türkçü hareketlerin gelişmesi ve faşist Türk devletinin buna karşı tavrı konusunda TKP/ML(BOLŞEVİK) 4. Kongresi Siyasi Raporu'nda şunlar tespit ediliyordu:

"Sovyetler Birliği'ne gelince: Türk faşistleri, Sovyetler Birliği'ndeki türkmen kökenli ve Müslüman ulusların hareketlerini Rus sosyal-emperyalizmi ile ilişkilerde bir baskı unsuru olarak kullanmanın hazırlığı içindeler. Azerbaycan'daki gelişmeler karşısında takınılan tavırlar bunu açıkça gösteriyor. Bunun yanında Rusya'dan 'anavatana' göç eden 'soydaşların' da Kürt milli hareketine ve diğer milliyetlere karşı kullanılmasının imkanları var. Bu bağlamda, Temmuz ayında 5000 Mesket Türkünün Kürdistan'a yerleştirilmesi kararının açıklanması bu yöndeki plan ve girişimlerin ilk habercisidir. (Bkz. Milliyet, 16 Temmuz, "Devlet Bakanı Konukman Açıkladı: 5000 Mesket Ceylan pınar'a".)

Kaldı ki, önümüzdeki yıllar içinde, Türkiye'nin doğrudan Kuzey komşusu, Türk hakim sınıfları açısından "Kızıl Komünist Rusya"dan da "beter" bir "düşman", "Ermenistan Cumhuriyeti" olacaktır. Türkiye, Ermenistan Cumhuriyeti ile komşu haline gelecektir. Bu Türk hakim sınıfları açısından yeni bir saldırı, ve savaş nedenidir. Onlar kuşkusuz fırsatını bulduklarında elini Ermeni kanında yıkayan dedelerinin başladığı işi bitirmeye çalışacaktır. Herhalükarda, önümüzdeki dönemde Ermeni düşmanlığı körüklenecek ve Ermenistan'a karşı kışkırtmalar boyutlanacaktır. Bu kışkırtmaların aynı anda Ermenistan'la da "iyi komşuluk ilişkileri" istendiği yönünde açıklamalarla elele yürütülmesi burjuvazinin ikiyüzlü politikası gereğidir.

Çizdiğimiz bu resim, Türk hakim sınıfları açısından, onların yeniden paylaşmada mümkün olan en fazla payı alabilmek için yeni arayışlar içine girmek zorunda kalacaklarını gösteriyor.

Bu arayışın hangi yönde olabileceğine bir işaret olarak Özal 17 Temmuz 1990'da bir dizi gazeteci ile yaptığı söyleşide açıkça ortaya koyuyor. Özal gazetecilerin soruları üzerine, NATO'nun artık öneminin azaldığını, "Sovyet tehditi açısından Türkiye'nin eski öneminin kalmadığını" belirttikten sonra, bundan böyle Türkiye'nin asıl kozlarının "Ortadoğu, Balkanlar ve Sovyetler Birliği'ndeki mozaikteki Türklerin ağırlığı" olduğunu söylüyor. (Bkz. Milliyet, 18 Temmuz 90)

Bu, önümüzdeki dönemde Türk faşistlerinin "misak-ı milli sınırları" dışındaki "dış Türkler" üzerinde oynayacağını, ve onları koz olarak kullanmaya çalışacağını gösteriyor. Fakat bu Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da önümüzdeki dönemde şoven milliyetçiliğin çok daha planlı ve sistemli biçimde kışkırtılacağı anlamına gelmektedir.

Aynı konuşmada Özal, Türkiye'nin AT'ye üyeliği bağlamında "Ne kadar aksi iddia edilirse edilsin, din faktörü önemli rol oynamaktadır. Bunları nasıl değiştirebiliriz ki? Bizi Ortak Pazar'a -Yunanistan gibi- alacaklarını sanmıyorum" diyerek, Türkiye'nin AT kapısında bekletilmesini AT'nin hıristiyanlığına, Türkiye'nin müslümanlığına bağlamak suretiyle, arayışın ne yönde olacağına bir başka işaret veriyor. Din faktörü önümüzdeki dönemde siyasette şimdiye kadar olduğundan çok daha fazla rol oynayacaktır.

Türk hakim sınıflarının bir bölümü yüzlerini doğuya çevirmenin, Türkçü-İslamcı bir ideoloji ile, dünya Türklüğünün(!) merkezi olarak ve "hıristiyan batının haçlı seferine karşı" müslümanlığın ön kalesi ve kılıcı olacak bir "büyük güç" olmanın planları ve hayalleri içindedir. Dünya Türklüğünün önderliği konusunda, Türkiye'deki Türk hakim sınıflarının rakibi yoktur. Fakat müslümanlık konusunda, müslümanların "liderliği" Türk faşistleri açısından bir hayal olarak kalacak, bu alanda Fars-Arap-Türk milliyetçiliğinin mücadelesi sürecektir. Önümüzdeki dönem herhalükarda şoven milliyetçiliğin ve dinciliğin güçlendiği; ve hakim sınıflar arasında da "batıcı laik" kesim ile, "doğucu-islamcı" kesim arasında çelişmelerin, dalaşmaların artacağı bir dönem olacak. Bu gelişmenin de işaretleri dönem içinde yeterince vardı."

Bu tespitlerin haklılığını bugüne değin yaşanan bir dizi olay kanıtlamıştır.

Gelinen noktada faşist Türk devletinin "dış Türkler" üzerine oynayacağı tespiti doğrulanmıştır. Bu noktada faşist Türk devletinin resmi politikası bağımsızlık ilan eden cumhuriyetleri tanıma yerine, onları şimdilik koz ve baskı unsuru olarak kullanma politikasıdır. Örneklersek; yukarıda da belirttiğimiz gibi, Sovyetler Birliği'ndeki "Türk kökenli" cumhuriyetlerden Azerbaycan, Özbekistan ve Kırgızistan'ın bağımsızlığı faşist Türk devleti tarafından tanınmamıştır. Bunun nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür:

Birincisi, bugünkü *resmi* devlet ideolojisi "Pan-Türkist" ve "Turancılık" görüşlerinden bir noktada ayrılmaktadır. Turancı görüşe göre, "bütün dünya Türklüğünü birleştirmek" hedef iken, resmi devlet ideolojisi kemalizm, "Türkiyeciliği" önplanda tutar. Bu görüş bugün de geçerliliğini korumakta, şimdilik buna uygun bir dış politika yürütülmektedir. Ancak bunun uygulanması demek "Türk kökenli cumhuriyetlere" tavırsız kalındığı anlamına gelmez. Tersine eğilim pan-Türkizm yönündedir. Dinin ya-

nında ideolojik planda temel ayaklardan birisini oluşturacak olan "Türkçülük" akımı süreç içinde güçlenecektir.

İkincisi, dağılan ve yeni pazar alanları olan Sovyetler Birliği ile ticari ilişkilerin zedelenmesine yol açmamak eğilimi şimdilik hayırhah bir tavrı beraberinde getirmiştir. Sovyetler Birliği'ndeki "Türk kökenli cumhuriyetleri" birer tehdit unsuru olarak ileri sürüp daha fazla pay kapma bugün faşist Türk devletinin istediği birşeydir. Bunun için "bağımsız" cumhuriyetlerin merkezi birlik içerisinde yer almaları da şimdilik istenen bir durumdur. Bu durumu bilen Rus emperyalizmi de Türkiye ile ilişkilerinde, Türkiye'nin Türk kökenli cumhuriyetlere göz kırpmaması karşılığında pazarlarını açacaklarını geçtiğimiz günlerde Türkiye'yi ziyarete gelen Gorbaçov'un başdanışmanlarından Primakov kanalıyla iletmiştir.

Türk faşist hakim sınıflarının Türk kökenli cumhuriyetlerin "bağımsızlığı"nı tanımamasının –özellikle de Azerbaycan bağıntısında– nedenlerinden birisi Azerbaycan'ın bugün Nahcevan sorunundan ötürü Ermenilerle çatışma halinde olmasıdır. Azerbaycan'ın tanınması ileride Azerbaycan lehinde Türkiye'nin hiç olmazsa siyasi planda devreye girmesini gerektirecektir ki, faşist Türk devleti, yine öncelikle Rusya ile ilişkilerini düşünerek buna şimdilik yanaşmamaktadır. Ermenistan'la komşuluk durumu ve Ermenistan'ın birlik çatısı altında kalma eğilimi, faşist Türk devletinin Azerbaycan'ın "bağımsızlığı"nı tanımamasındaki önemli faktörlerdendir.

Faşist Türk devletinin Sovyetlerdeki Türk kökenli Cumhuriyetlere yönelik izlediği politika, Yugoslavya'da da devam ettirilmektedir. Bilindiği üzere Yugoslavya cumhuriyetlerinden Makedonya'da 200 bin Türkmen yaşamaktadır. Yine Bosna-Hersek'te müslüman ve Türkmen azınlık vardır. İçsavaşın başladığı dönemlerde her iki cumhuriyetin devlet başkanları Griyorov ve İzzet Begoviç Türkiye'ye yaptıkları ziyaretlerde TC'den garantörlük istemişler, faşist Türk devleti de bunlara istedikleri siyasi desteği vermiştir. Böylece Türk faşistleri bu cumhuriyetlerde Türkleri de birer koz olarak kullanacağını da açığa vurmuştur.

Kısaca faşist Türk devleti açısından bugün, gelişen Türk milliyetçiliği ekonomik ve siyasi çıkarlar yönünden birer kaldıraç rolü oynuyor. Bu durumun ileride de daha açık bir şekilde gelişeceğinin işaretleri ve koşulları vardır. Burada şunu da vurgulamak gerekir ki, gelişen Türk milliyetçiliği süreç içinde diğer halklara karşı saldırıları ve katliamları da beraberinde getirecektir. Bugün bunun da işaretleri vardır.

Bugün Türk hakim sınıflarının geneli açısından ele alındığında, Türkiye Cumhuriyeti faşist devleti, henüz ideolojik, siyasi, herşeyden önce de ekonomik olarak "dünya Türklüğünü birleştirme" misyonuna soyunacak durumda olmadığından, dış Türkler şimdilik koz ve baskı unsuru olarak kullanılmakta; ve fakat 21. yüzyıl için hummalı hazırlıklar yapılmaktadır. Faşist

BARBARLIK: IRKÇILIK VE ŞOVENİZM!

Barbarlığın bir başka yüzü ırkçılık ve şovenizmdir. Emperyalizm ırk üstünlüğü teorilerinin mucidi, etnik farklılıkları ve milli çelişmeleri, emekçileri birbirlerine karşı kışkırtmada kullanmanın, ezilen ve sömürülenleri "bölerek yönetme"nin ustasıdır.

Kendi ulusunun diğer uluslara; kendi ırkının diğer ırklara üstünlüğü düşüncesi, milyonlarca emekçiyi, emperyalist parababalarının çıkarları için savaşlara sürmenin belirleyici idelojik araçlarından biri olmuştur. Bugün de işçileri, emekçileri bölmenin en temel araçlarından biridir.

Kendi ulusunu diğerlerinden üstün görme, diğer ulusları aşağılama, saldırgan milliyetçilik olan şovenizm, bu yüzyıl içinde Türk şovenizminin gerçekleştirdiği Ermeni soykırımı; Alman Nazizminin gerçekleştirdiği Yahudi soykırımı gibi insanlık tarihinin yüzkaralarının ideolojik temeli olmuştur. Ve bu temel, emperyalizm ve gericilik tarafından sürekli olarak canlı tutulmaktadır.

Şovenizmin bugün de nelere yol açabileceği, Kafkasya'daki gelişmeler somutunda görülmüştür; Yugoslavya'da Sırpların Arnavutlara karşı tavırlarında görülmektedir vb. vb.

Şovenizmin ne olduğunu, Kürt ulusu ülkemizde hergün, her saat kendi somut pratiğinde jandarma, özel tim, ordu, polis dipçiği, copu, silahı altında, Türk faşizminin yalnızca Türklere devlet kurma imtiyazını tanımasını sorgulayanlara karşı yürütülen savaş gerçeğinde görmekte, yaşamaktadır. Türkiye genelinde olmayan demokrasi, Kuzey Kürdistan'da resmen de yoktur. Türkiye'de var olan faşizm, Kuzey Kürdistan'da en ağır biçimi ile vardır.

Hakim, ezen ulus şovenizmi, her yanda, ezilmeye, baskıya karşı haklı, demokratik bir muhtevaya da sahip olan ezilen ulus milliyetçiliğinin gelişmesine de zemin yaratmakta, işçilerin, emekçilerin enternasyonalist birliğinin önüne milliyetçilik çitleri bu yönden de dikilmektedir.

Bugün bir dizi eski çok-uluslu devlet parçalanma süreci içindedir. Yugoslavya çözülmeye başlamıştır. Yeni çarların Rusya'sında çözülme rüzgarları esmektedir. Alman milliyetçiliği ve ırkçılığı artık kendini gizleme ihtiyacı duymamaktadır. Her yanda milliyetçilik salt verili baskıya karşı çıkan, ve eşitlik, özgürlük isteyen savunmacı milliyetçilik değil, kendi için imtiyazlar isteyen, ve "kendi azınlıkları"nı ezmeye yönelen saldırgan milliyetçilik, şovenizm biçiminde gelişmektedir. Önümüzdeki yıllar "bütün ülkelerin işçilerinin birbirinin boğazını kesmesi"nin (Rosa Luksemburg) ideolojik temelleri güçlenmektedir. Bu emperyalizmin marifetidir.

İşçilerin-emekçilerin birleşmesinin önündeki büyük engeller olan, "bütün ülkelerin işçilerinin birleşmesi" yerine "birbirinin boğazını kesmeye yönelmesi"ne temel olan ideolojik baş belaları, ırkçılık ve şovenizm, ancak, onları büyütüp besleyen emperyalizmin Proleter Dünya Devrimi ile mezara gömülmesinin sonucunda ortadan kalkabilir. Fakat emperyalizmin devrimle yıkılması da, ancak işçiler, emekçiler arasındaki şovenist, ırkçı düşüncelerin ideolojik mücadele ile geri itilmesi, proleter enternasyonalizminin temel alınması ile mümkündür.

Irkçılık, şovenizm ve milliyetçiliğe karşı proleter enternasyonalizmi!

Bütün ülkelerin işçilerinin birliği! Bütün ülkelerin işçilerinin ve ezilen halkların birliği! dir bizim şiarımız.

TKP/ML(BOLŞEVİK) 4. Kongresine sunulan
Siyasi Rapordan...

hakim sınıf sözcülerinin hemen hepsi 21. yüzyılın "Türk Yüzyılı" olacağını propaganda etmekte ve bunun hazırlıklarını yapmaktadır.

Gelişmekte olan Turancılık; Türk, Kürt, Çerkez, Ermeni, tüm milliyetlerden Türkiyeli işçi ve emekçiler açısından, gelecek için sürekli büyüyen ve sonuçta büyük emperyalist savaşlara gebe bir beladır.

• • •

Faşist TC'nin yukarıda özetlediğimiz politikası dışında, bugün Türk hakim sınıflarının bir takım sözcülerince de milliyetçilik körüklenmekte, açıkça Turancı görüşler savunulmaktadır.

Bunlardan Ecevit faşisti, iktidar olduklarında bir "Dış Türkler Bakanlığı" kuracaklarını söylemektedir. Yine faşist Ecevit'in şu sözleri ilginçtir:

"Sovyetler Birliği'ndeki, Balkanlar'daki ve Doğu Avrupa'daki hızlı ve köklü değişim, uluslararası ilişkiler bakımından, Türkiye'ye geniş ufuklar açmakta, büyük olanaklar sağlamaktadır. Dünya kamuoyu ilk kez, Türkiye'nin dışında, Türkiye nüfusundan daha büyük bir Türk varlığının farkına varıyor. Biz, Sovyetler Birliği'ndeki Türk varlığının, Türk ve Müslüman ağırlıklı Sovyet cumhuriyetlerinin, Türkiye'den bek lentilerini süratle karşılamak zorundayız. Bunları karşılayabildiğimiz oranda Türkiye'nin dünyadaki gücü ve önemi artacaktır." (Milliyet, 25 Eylül 1991)

Bu sözler, dünün Kıbrıs halklarının birbirlerine düşmanlığını körükleyen Ecevit faşistinin, değişen konjonktürde Türk yayılmacılığı hedefini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu örneğin dışında çok daha açık biçimde Türkçü-Turancı eğilimlerini ortaya döken odaklar vardır Türk hakim sınıfları içinde... Bunlardan birisi de Türkiye adlı faşist gazete çevresidir. Bu gazete çok sistemli bir şekilde konuyu işlemektedir. Birçok örnekten sadece üç tanesini almakla yetineceğiz.

Türkiye gazetesinin dış politika yazarlarından M. Necati Özfatura'nın şu sözleri bu gazetenin ve çevrenin savunduğu görüşün bir özeti gibidir. Şöyle diyor bu faşist yazar:

"Türkiye, 2000'li yıllarda Türk dünyasına ve bilahare İslam Dünyasına lider olacak, çok sayıda imkanlara sahiptir. Türkiye'nin aydınları fütüroloji iliminin metod, teknik ve sistemleri, geleceğin güçlü ve lider Türkiye'nin hedeflerini ve hedefe giden yolları gösterecek eserleriyle yarınların imarında rol üstlenmelidirler." (Türkiye, 17 Eylül 1991)

Aynı yazar, Sovyetler Birliği'ndeki Türkçülük hareketlerine ilişkin de şunları yazıyor:

"Şu anda SB'nde 80 milyona yakın, birbirinden habersiz Müslüman vardır. Bunların 70 milyonu Türk'tür. Bu müslümanlar şu isimlerle anılmaktadırlar: Özbek-Kazan Tatarları, Kazaklar, Azeriler, Tacikler .... Bunlar, Türk ve İslam Dünyasını kurtaran şerefli ordunun şerefli mensupları olacaklardır. ... Sovyetler Birliği tarihe karışmıştır. Yeni birlik için yapılanmaya gidilirken, güçlü olanlar zayıfı ve Hıristiyan olanlar Müslüman ve Türk ülkelerini yutmak isteyeceklerdir. Müslümanlar ve Müslüman Türkler birbirleriyle kenetlenmeli ve kaynaşmalıdırlar." (Türkiye, 26 Eylül 1991)

Bu gazetenin bir diğer yazarı, Mim Kemal Öke de Turancı görüşleri şu sözleriyle dışa vuruyor:

"... Bu gidişle dünya ABD'ye mi teslim edilecek? Onun dümen suyuna mı girilecek.

Yoksa, devletler arasında eşitliği, kalkınanlar arasında dayanışmayı ve sistemde insan haklarını savunan bir "merkez" olacak mıdır?

Bu merkez, etrafında bir tür milliyetçi enternasyonal toplamalıdır, derim.

Ve derim ki, "Yeni Turan" işte bu tür bir Birleşmiş Milletler olmalıdır.

Bu misyon Türk'ündür.

Türkiye'nindir; Dış Türkler'indir.

Eğer Rusya bu enternasyonale katılırsa Galiyev(*)'in dedikleri bir bir çıkmış olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti, "Yeni Uluslararası Siyasi Düzen"in öncüsü oldukça Orta Asya Türklüğü'nün, Rus'a karşı prestiji de o kadar yükselecektir." (Türkiye, 2 Eylül 1991)

Türkiye gazetesinden aldığımız bu örnekler, Türkçü-Turancı düşüncenin bu gazete ve çevresinde açıktan savunulduğunu kanıtlamaktadır. Ancak burjuva basında bugün bu düşünce hemen herkes tarafından savunulmaktadır. Türkiye gazetesinden Ömer Öztürkmen bu durumu şu övgü dolu sözlerle aktarmaktadır:

"Vaktiyle dış Türklerle ilgilenmek suçtu... Irkçılıktı, Turancılıktı.. Ama bugün toplumumuzun her kesimi ve basınımızın üç-beş sapık dışındaki her kalemi dış Türklerle yakından ilgileniyor ve kimse de bunlara ırkçı, Turancı demiyor... Demek ki, milliyetçi görüşler artık toplumun her kesimine yayılmış, toplumun ve basınımızın her kesimi tarafından benimsenir olmuştur." (Türkiye, 29 Eylül 1991)

Turancılığın toplumun bütün kesimlerince benimsendiği abartısı dışında, faşist yazarın, burjuva basına yönelik tespitleri doğrudur. Burjuva basın sistemli bir şekilde Türkçülük hareketiyle daha yakından ilgilenir olmuştur. Ermeni düşmanlığı yanında, "Kıbrıs Türkünün haklarını savunma", "Yunanistan ve Bulgaristan'daki soydaşlarımızın(!) zulüm görmesini engelleme", vb. yaftaları altında hergün sistemli şoven propaganda, gazete okuru için yabancısı olmadığı bir durumdur. Konuyla ilgili olarak bir örnek verip geçelim.

Sözümona "sosyal-demokrat" gazete olan Cumhuriyet'in dış politika yazarlarından Ergun Balcı, Avrupa'daki karışıklıklara değinirken, "Türkiye hazır mı?" başlığı altında şunları belirtiyor:

"Bilindiği gibi gerek Kosova'da gerekse Makedonya'da Üsküp yöresinde Türk asıllı halk da yaşamaktadır. Kosova ve Makedonya patlarsa, Bulgaristan Arnavutluk ve Yunanistan'ın yanısıra Türkiye de bunalıma şu ya da bu şekilde bulaşacaktır. ... Şimdi soruyoruz: Türkiye, doğusundaki ve batısındaki bu büyük çalkantılara, patlaması olası depremlere karşı hazır mı?" (Cumhuriyet, Eylül 1991)

Bu "demokrat" yazar da Türkiye'nin Türkmen topluluklarla ilgili daha "aktif" bir politikanın izlenmesi taraftarıdır.

• • •

Bugün her geçen günden daha fazla kendini hissettiren şovenizm ve ırkçılığın, emperyalizmin bir sonucu olduğu bilince çıkarılıp, çeşitli ulusların proleterlerini birbirine düşman eden şovenizme, Türkçü-Turancı teorilere karşı mücadele edilmelidir. Bu yapılmadığı sürece, emperyalizmin ulusları birbirine düşman ederek, onların kölelik zincirlerini daha da sağlamlaştıracağı unutulmamalıdır! Irkçılığa, şovenizme ve milliyetçiliğe ve çeşitli uluslardan emekçilerin saflarına bu zehirleri akıtan, onları besleyip güçlendiren emperyalizme karşı mücadele edilmeksizin gerçek özgürlük ve bağımsızlık kazanılamaz, çeşitli uluslardan proletarya ve emekçi yığınların proleter sınıf kardeşliği ve dayanışması sağlanamaz!

30 Eylül 1991 ●

(*) Yazarın bahsettiği Sultan Galiyev, Sovyetlerdeki devrimden sonra emperyalistlerin Sovyet Düzenini yıkmak için kullandıkları Turancılık akımının öncülerinden birisidir. 1923 yılında Volga-Ural Cumhuriyeti'nin yanısıra, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tacikistanı kapsayacak bir "Turan Cumhuriyeti" kurma girişimi başlatan Sultan Galiyev ve yandaşları, milliyetçilikleri nedeni ile tasfiye edildiler. Sultan Galiyev karşı-devrimci faaliyetlerinden ötürü 1928'de tutuklanıp, yargılandı. -Bizim Notumuz.

TKP/ML(BOLŞEVİK)'in Yılmaz Güney'i ve O'nun "Siyasal Yazıları"nı Marksist-Leninist olmanın güncel kıstasları temelinde genel değerlendirmesi üzerine – I –

TKP/ML(BOLŞEVİK), bir çok reformist, oportünist ve revizyonist kişi, grup ve örgütün Yılmaz Güney'e yaklaşımlarının tersine, doğru olan bir ilke ile Yılmaz Güney'e ve O'nun sanatına, siyasi mücadelesinin ürünlerine yaklaşmıştır. TKP/ML(BOLŞEVİK), devrimci sanatçı Yılmaz Güney'in devrimciliğini, militanlığını temel ve çıkış noktası olarak ele almış, O'nu öncelikle bu yönüyle değerlendirmiştir. Devrimci sanatçı Yılmaz Güney'e tek doğru yaklaşım da budur.

TKP/ML(BOLŞEVİK) 4.Kongresi'nde bir dizi önemli sorun ve konuların yanısıra, geçmişte Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın siyasal yaşamı içerisinde yeralan, daha sonra dağılan, ya da halen varlığını devam ettirmeye çalışan ve Marksizm-Leninizm adına konuşan bir çok ***örgütle*** karşılaştırıldığında, çok daha önemli ve herşeyden önce de olumlu bir rol oynamış ***bir kişinin***, bir devrimci sanatçının genel siyasi mücadelesini ve bu mücadelesi içerisinde geliştirdiği, savunduğu siyasal görüşlerinin Marksist-Leninist olmanın güncel kıstasları temelinde genel değerlendirmesini yapmış ve kamuoyuna açıklamıştır.

Bu devrimci sanatçı ve devrimci savaşçı, faşizmin zindanlarındaki uzun tutsaklık döneminin sonucu olarak yakalandığı mide kanseri sonucu 9 Eylül 1984'te, Paris'te, aramızdan ayrılan Yılmaz Güney'dir.

Yılmaz Güney, hiç kuşkusuz Türkiye-Kuzey Kürdistan sinemasında, genelde Türkiye-Kuzey Kürdistan sanat yaşamında önemli bir köşe taşı, bir dönüm noktasıdır.

Bu yönüyle geniş yığınlar arasında, uluslararası ve ulusal planda geniş çapta tanınmakta, Türk hakim sınıflarının tüm engelleme çabalarına rağmen Türkiye-Kuzey Kürdistan emekçi sınıfları arasında yıkılmaz ve coşkulu bir sempati ile karşılanmaktadır.

Türk hakim sınıfları umutsuz çabalarıyla, Yılmaz Güney'in devrimci sanatını ve bu sanatının emekçi yığınlar içerisindeki olumlu etkisini yıkamamıştır, yıkamayacaktır da.

Bu gerçeği gören Türk hakim sınıfları ve onların "entellektüel" kalemşörleri giderek daha yoğun bir biçimde Yılmaz Güney'e ve O'nun devrimci sanatına karşı yeni bir kampanya geliştirmektedirler.

Artık Yılmaz Güney'in sanat alanındaki başarıları genelde reddedilmemekte, ama O'nun sanatının ruhu, içeriği boşaltılarak emekçi yığınlara sunulmaktadır.

Sermayenin bilinçli bir çok uşağı tarafından O'nun "aşırılıkları", "dogmatik yönleri" olarak adlandırılan devrimci, Marksist-Leninist yönleri törpülenmekte, sermayenin kabul edebileceği Yılmaz Güney ve O'nun sınıflar üstü sanatı, sineması yaratılmaya çalışılmaktadır.

Sermayenin bu türden kalemşörleri ince düşünülmüş bu oyunlarında yalnız değiller. Birçok reformist, revizyonist kişi ve grup, evet Marksizm-Leninizm adına konuşan birçok "sol" örgüt de bu kampanyaya kendisini kaptırmış ve bu kampanyanın parçaları haline gelmiş durumdalar.

Bu türden bir Yılmaz Güney savunusu, ne adına yapılırsa yapılsın, hangi niyetle hareket edilirse edilsin, ***tamamen*** Yılmaz Güney'e ve O'nun sanatına yönelen kötü ve geri çevrilmesi gereken bir saldırıdır.

Yılmaz Güney kendisini herşeyden önce bir "devrimci", bir "militan", sanatını "devrimin bir aracı", bir "silahı" olarak değerlendiren ve bu değerlendirmesine uygun davranmaya özen gösteren bir devrimci sanatçıdır.

Bu nedenle O, devrimci bir sanatçının niteliğini şöyle vurguluyordu:

"Devrimci sanatçı, devrimci tabiatı gereği militandır, yenileştirici ve değiş-

tiricidir. Toplumsal kurtuluş mücadelesinden ayrı düşünülemez. ...devrimci mücadeleye organik bir biçimde bağı olmalıdır. Bu nedenle, devrimci bir sanatçı, o ülkenin devrimci mücadelesinin hedefleri ve görevleri doğrultusunda görevlerle yüklüdür. O herşeyden önce bir devrimcidir, militandır, sanatı devrimin bir aracıdır, bir silahıdır."

(Yılmaz Güney, "Siyasal Yazılar I", sayfa 15, Mayıs Yayınları)

TKP/ML(BOLŞEVİK), bir çok reformist, oportünist ve revizyonist kişi, grup ve örgütün Yılmaz Güney'e yaklaşımlarının tersine, doğru olan bir ilke ile Yılmaz Güney'e ve O'nun sanatına, siyasi mücadelesinin ürünlerine yaklaşmıştır.

TKP/ML(BOLŞEVİK), devrimci sanatçı Yılmaz Güney'in devrimciliğini, militanlığını temel ve çıkış noktası olarak ele almış, O'nu öncelikle bu yönüyle değerlendirmiştir. Devrimci sanatçı Yılmaz Güney'e tek doğru yaklaşım da budur.

TKP/ML(BOLŞEVİK)'nin Yılmaz Güney üzerine değerlendirmesini ele almaya ve tek tek noktalarını incelemeye geçmeden önce, bu değerlendirmeyi olduğu gibi aktarmak istiyoruz:

Yılmaz Güney'in "Siyasal Yazıları"nın ve kişi olarak Yılmaz Güney'in Marksist-Leninist olmanın güncel kıstasları temelinde genel değerlendirilmesi

Yılmaz Güney'in ideolojik-siyasi görüşlerinin ve kişi olarak Yılmaz Güney'in Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde bir genel değerlendirilmesi, bugünkü ideolojik mücadele açısından gerekli olmasından daha çok; Türkiye-Kuzey Kürdistan Devrimci Hareketi'nin yakın geçmişinde yer alan ve Marksizm-Leninizm adına konuşan bir çok gruptan daha fazla etkiye sahip bir parçasının yerini ve niteliğini tespit etmek açısından önemlidir.

Yılmaz Güney'in siyasi görüşlerinin ve Yılmaz Güney'in kişi olarak böyle bir değerlendirilmesi; bu anlamda, tarihi bir görevin yerine getirilmesi anlamına gelmektedir. Bu bağlamda şunları dikkate alıyoruz:

- *Yılmaz Güney'in değerlendirilmesi, Marksizm-Leninizm adına konuşan herhangi bir örgütlü yapının, bir örgütün, bir kollektifin değerlendirilmesi değil; Marksist-Leninist görüşleri kavradığı ölçüde savunma iddiasında olan ve "proletaryaya esas olarak sanat ve kültür cephesinde" hizmet iddiasında olan devrimci bir k i ş i nin değerlendirilmesidir.*
- *Yılmaz Güney, bilinçli politik yaşamına esasta cezaevi koşullarında başlayan ve siyasal savaşımının hiç bir döneminde gerçekten örgütlü birlikteliğin ortamına, toplu çalışma ve savaşım koşullarına kavuşamamış olan bir devrimcidir.*
- *Yılmaz Güney, yaşadığı dönemde uluslararası üne sahip bir sanatçı ve aydın olarak, içinde bulunduğu çevre içinde, Rus sosyal-emperyalizmine ve modern revizyonizme karşı açık, berrak tavır takınan ve açıkça Komünist, Marksist-Leninist olduğunu ilan eden ve bunun sonuçlarını taşımaya hazır olduğunu pratiğiyle de ispatlayan ender kişilerden biridir.*
- *Yılmaz Güney, bizim Marksizm-Leninizmin güncel kıstaslarını açıkça*

formüle edip, Partimizin bağlayıcı ilkeleri olarak güvence altına aldığımız 1986 yılında, yaşamını yitireli iki yıl olmuştu. Onun yanlışlarına karşı, sağlığında tarafımızdan ilkeli, tutarlı, yeterli bir ideolojik bir mücadele yürütülememişti.

■■■

Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde, Yılmaz Güney'in "Siyasi Yazıları"nda dile gelen görüşlerini şöyle değerlendiriyoruz:

• Yılmaz Güney, yalnızca Marx, Engels ve Lenin'i Marksizm-Leninizm'in klasikleri olarak savunmuş; Stalin'i Mao Zedung düzeyinde "değerli Marksist-Leninistlerden biri", "Marksist-Leninist hazineye birşeyler katmamış ... ve üstelik sonuçları bugüne taşan hatalar işlemiş" bir Marksist-Leninist olarak değerlendirmiş ve Stalin'in Marksizm-Leninizm'in bir ustası olarak görülmesine karşı da mücadele yürütmüştür.

O, Sovyetler Birliği'nde geriye dönüşün köklerinin Stalin döneminde ve Stalin tarafından savunulan çizgi ve uygulanan pratik içerisinde de olduğunu ileri sürmüştür.

Yılmaz Güney, Stalin'e getirdiği yanlış eleştirilere rağmen, anti-Stalinist bir konumda değildir. O, Stalin'i "Lenin'in öğretilerine ve ilkelerine içtenlikle bağlı kalarak (bütün hatalarına karşı) proletarya diktatörlüğü altında Lenin'in eserini devam ettirmeye çalışan", "değerli bir Marksist-Leninist" olarak nitelemiştir. O, Lenin, Stalin Rusyası ile Kruşçef, Brejnev Rusyasını ilkesel olarak birbirinden ayırmıştır. Yılmaz Güney'in siyasi yaşamındaki en büyük hatalarından biri, Stalin konusundaki yanlış tavrıdır. Bu tavır esası itibarı ile Mao Zedung önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin 1956 sonrası Stalin savunusu ile uyum içinde olan ve açık anti-Stalinist bir konumda olmamasına rağmen, Marksist-Leninist olmayan bir savunudur.

• Yılmaz Güney, modern revizyonizmi Marksizm-Leninizm'e düşman, karşı-devrimci bir çizgi olarak mahkum etmiş; Kruşçef tipi modern revizyonizmi, Rus sosyal-emperyalizminin ideolojik dayanağı olarak kavramış; modern revizyonizme karşı mücadeleye, genel ideolojik-siyasi mücadelesi içerisinde ağırlıklı bir yer vermiştir.

O, modern revizyonizmi Komünist Hareket'in gelişmesinin önünde "en tehlikeli düşman", Rus sosyal-emperyalizminin niteliği konusundaki tavrın Marksist-Leninistleri, her türden oportünist, revizyonist ve orta yolcudan ayıran "en temel ölçüt" olduğunu savunmuştur.

O, bu bağlamda esasta Marksist-Leninist pozisyondadır.

• Yılmaz Güney, Kruşçef modern revizyonizmine karşı mücadelenin ideolojik planda tamamlanıp/tamamlanmadığı sorununu tartışmamış, bu mücadelenin tamamlanması görevini tespit etmemiş ve fakat güncel mücadele açısından "en tehlikeli düşman" olarak değerlendirdiği modern revizyonizme karşı başarılı bir mücadele vermenin gerekliliğini tespit etmiştir. Modern revizyonizme karşı ideolojik mücadelenin tamamlanıp/tamamlanmadığı sorununu tartışmadığı için, modern revizyonizme karşı mücadele veren Uluslararası Komünist Hareket'in bu mücadele içerisinde önemli hata ve sapmalarının olduğunu da tespit etmemiştir. Fakat ÇKP ve Mao'nun, AEP ve Enver Hoca'nın da önemli hataları olduğunu savunmuş; bu hatalar veya sapmalar üzerinde yetersiz olarak durmuştur. Bu bağlamda, Uluslararası Komünist Hareket içinde açık ve kamuoyu önünde eleştiri yöntemini savunması ve uygulaması ile kendini tüm oportünist akımlardan olumlu olarak ayırmıştır. Modern revizyonizme karşı mücadelede eksiklik ve hataları bu bağlamdaki tavrında ikincil bir rol oynamaktadır.

• Yılmaz Güney, üç dünya teorisini karşı-devrimci bir teori olarak mahkum etmiş ve ama üç dünya teorisinin en temel tezlerinden olan "dünyada baş düşman", "dünyada baş çelişki", "iki süper güç" gibi tezlerden köklü olarak kopmamış, bunları dünya ve Türkiye-Kuzey Kürdistan üzerine yaptığı değerlendirmelerinde esasta çıkış noktası yapmıştır.

Üç dünya teorisi bağıntısında pozisyonu özde AEPçi çizgiyle aynıdır.

• Yılmaz Güney, Mao Zedung'un Marksizm-Leninizm'in bir klasiği olarak değerlendirilmesini reddetmiştir. O nun kimi yanlış pozisyonlarını Marksist-Leninist bakış açısıyla eleştirmiş, ona yönelen AEP kökenli yanlış eleştiri ve saldırılara da karşı çıkmış, Mao'nun değerli bir Marksist-Leninist olduğunu savunmuştur. O, Mao Zedung'un değerlendirilmesi bağlamında Marksist-Leninist konumdadır.

• Yılmaz Güney, Türkiye-Kuzey Kürdistan'da Marksizm-Leninizm adına konuşan ve modern revizyonizme karşı tavır takınan grup ve kişiler içinde, AEP'nin 1978 sonrasında geliştirdiği çizgiye karşı ilk defa açık ve kamuoyu önünde eleştiri getirenler arasında bulunmaktadır. O, AEP'nin 1978 sonrasında geliştirdiği ve 8. Parti Korgresi ile sistemleştirdiği çizgiyi genel değerlendirmede revizyonist olarak değerlendirmemiş ve fakat bu çizginin Marksist-Leninist olduğu biçimde açık bir pozisyon da formüle etmemiştir. Bu bağlamda kendini somut eleştirilerle sınırlamıştır. AEP ve AEP çizgisini değerlendirmesi konusunda, pozisyonu Marksist-Leninist değildir ve fakat bizim dışımızda Marksizm-Leninizm adına konuşanlar içinde Marksist-Leninist pozisyona en yakın olanıdır.

• Yılmaz Güney, Uluslararası Komünist Hareketi'nin platformunu yaratacak bir çalışmanın esas kavranacak halka olduğunu görmemiş, bu bağlamda doğru bir görev tespiti yapmamıştır. Buna rağmen AEP ve ÇKP'ne eleştirici yaklaşımı ile Uluslararası Komünist Hareket'in yeni bir platform ihtiyacını dolaylı olarak dile getiren bir konumdadır. Bu bağlamda da tavrı açıkça Marksist-Leninist değildir ve ama oportünist tavırlardan da ayrıdır.

• Yılmaz Güney, Leninist bir Partinin en temel bir çok özelliğini (Partinin öncü örgüt, en yüksek örgüt biçimi olduğunu, Parti olmadan devrimi başarıya ulaştırmanın mümkün olmadığını, Partinin illegal temelde, esas olarak profesyonel devrimcilerden oluşması gerektiğini) savunmuştur.

Leninist bir Partinin bir çok temel özelliğine doğru olarak sahip çıkan Yılmaz Güney, iki aşamalı parti öğretisini ne evrensel bir öğreti, ne de bazı ülkeler için geçerli bir öğreti olarak savunmuştur.

• Yılmaz Güney, Marksizm-Leninizm'in yöntemsel önermeleri bağıntısında, özellikle teori-pratik uygunluğu bağıntısında önemli hatalar (Türkiye-Kuzey Kürdistan'da Parti yaratılması sorununu proleter devrimcilerin en önemli görevi görmesine rağmen, buna uygun davranmaması, oportünist veya küçük-burjuva örgütlerden Marksizm-Leninizm adına bir şey beklemediğini savunmasına rağmen, oportünist ve küçük-burjuva örgütlerinin bir bölümü ile parti kurma imkanını savunması ve bunlarla böyle bir partinin kuruluşuna katkı olarak ortak yayın faaliyetine girmesi gibi hatalar) yapmış; gördüğü veya gösterildiği yerde özeleştiri yapmaktan çekinmemiştir.

Özeleştiri konusundaki olumlu tavrı, onu bütün oportünistlerden ayıran bir tavırdır.

Burada değerlendirmesini yapmadığımız Türkiye-Kuzey Kürdistan devriminin programatik bazı sorunlarıyla ilgili olarak; örneğin ulusal sorunda Yılmaz Güney, bir dizi olumlu, kendini oportünist görüşlerden ayıran doğru görüşlere sahiptir.

Görüldüğü gibi, Yılmaz Güney'in "Siyasi Yazıları"nda dile gelen çizgisi, Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde değerlendirildiğinde bir dizi noktada Marksist-Leninist, bir dizi hoktada Marksist-Leninist olmayan ve fakat o noktalarda oportünist temel ide-

olojik akımlardan ayrı; kendine özgü ve yer yer Marksizm-Leninizm'e yakın olan bir konumdadır. Özellikle eleştiri-özeleştiriye açık olan konumuyla da, Marksist-Leninist bir çizgiye doğru gelişme olasılığı da olan bir çizgidir.

Yılmaz Güney'in yukarda bazı noktalarına dikkat çektiğimiz şartları ve durumu gözönüne alındığında, O'nun kişi olarak Marksizm-Leninizm'den önemli hata ve sapmalara sahip olan bir KOMÜNİST olduğu değerlendirmesini yapıyoruz.

TKP/ML(BOLŞEVİK), Yılmaz Güney ve O'nun siyasal yönleri konusunda yaptığı değerlendirmeye, önce Yılmaz Güney'e özgü bazı noktalara değinerek başlıyor. Kararın başlığından da anlaşılabileceği gibi, Yılmaz Güney'i ve "Siyasal Yazıları"nı Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde inceliyor. Çünkü Bolşevikler genelde Marksizm-Leninizm'in savunusunun, somut olarak gerçekten sınandığı, güncel mücadelenin temel taleplerinin, kıstaslarının doğru savunusu ile birleştirilmediğinde işe yaramayacağını savunmaktadır.

Bolşevikler, Yılmaz Güney'e ve onun "Siyasal Yazıları"nı Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde ele alırken, bu güncel kıstaslar temelinde Yılmaz Güney ile tartışılamadığının, O'nun erken aramızdan ayrılışının bu imkanı ortadan kaldırdığının ve bu nedenle O'nun doğrularına ve yanlışlarına karşı tarihi koşulları içerisinde yaklaşılmasının bilincinde hareket ediyorlar ve girişte buna açıkça dikkat çekiyorlar. Bu girişten sonra Yılmaz Güney'in ve "Siyasal Yazıları"nın Marksizm-Leninizm'in güncel kıstasları temelinde kısa, öz ve berrak bir değerlendirmesini yapılıyor.

Biz bu sayımızdan itibaren dizi halinde TKP/ML(BOLŞEVİK)'in 4. Kongresi'nin bu konudaki kararını her bir kıstası ayrı ele alıp daha geniş bir biçimde açıklayacağız.

Bu sayımızda, açıklamamıza Yılmaz Güney'in Marksizm-Leninizm'in dört klasiğinden biri olan J. W. Stalin üzerine yaklaşımını ele alarak başlıyoruz.

STALİN'E YAKLAŞIM VE YILMAZ GÜNEY

Yılmaz Güney, hiç bir yazısında doğrudan doğruya "Marksizm-Leninizm'in klasikleri, ustaları" kimlerdir sorusunu tartışmamıştır, ama bu sorunu tartışmasa da, "Marksizm-Leninizmin ustaları" olarak Marks, Engels ve Lenin'i saymış ve birçok yazısında Stalin'in Marksizm-Leninizm'in ustası olarak değerlendirilmesine karşı çıkmıştır.

O, kime danışılacağı sorusuna yanıt verdiği bir yerde şu görüşü ileri sürmüştür:

"Yazılarımız incelenirken, sürekli bir biçimde, esas olarak Marks, Engels ve Lenin'e danışmak temel yöntemimiz olmalıdır. M-L'in ustalarının çeşitli yazıları, düşünceleri, tarihi ve siyasi koşullara bağlı olarak değerlendirilmeli, ne yazdığından, ne söylediğinden çok, içinde bulundukları koşulları nasıl değerlendirdikleri ve buna bağlı olarak nasıl düşündükleri, nasıl bir mantık izledikleri dikkate alınmalıdır." (Siyasal Yazılar II, "Ne İçin Savaşıyoruz", sayfa 101)

Yılmaz Güney Stalin'i burada başdanışmanlar içerisinden çıkartmış, temel yöntem olarak Marks, Engels ve Lenin'e danışmayı savunmuştur. Eğer Stalin'e de danışmak temel yöntemlerimizden birisi olmayacaksa, onun Marksizm-Leninizm'in bir ustası olarak da değerlendirilemeyeceği gayet açıktır.

Stalin'in Marksizm-Leninizm'in ustası olarak görülmesine karşı çıkan Yılmaz Güney, çeşitli yazılarında şu tavırları takınmıştır (1. örnek):

"M-L'in evrensel gerçeği yolumuzu aydınlatacaktır; Marks, Engels, ve Lenin'in sadık öğrencileri olmaya çalışan YD-D'lar (Yurtsever Devrimci - Demokratlar /BN) Stalin ve Mao'dan, eleştirel bakışı elden bırakmadan dersler çıkartacaklardır."

Stalin ve Mao'dan öğrenmeyi savunmasına rağmen Yılmaz Güney, eleştirel bakış açısını yalnızca onlara yaklaşımda gerekli görmektedir. Öğrenmeyi, onlardan dersler çıkartmayı esas almak kaydıyla Marksist-Leninistler her Marksist-Leninist ustaya yaklaşımında eleştirel bakış açısını elden bırakmamalıdırlar. Ama bundan bağımsız olarak Marks, Engels ve Lenin'e eleştirel bakış açısını vurgulamayan ve fakat Stalin'e yaklaşımında eleştirel bakış açısını zorunlu gören bir kimsenin, bu türden bir ayrımcılığı savunmasının temelinde ancak Stalin'in ilkesel hatalar yaptığı düşüncesi yatabilir.

2. örnek:

"Marksizm-Leninizm, tamamlanmış bir bilim değildir. Bir doğma değil, bir eylem klavuzudur. Marks, Engels ve Lenin, bilimin temel taşlarını koymuşlardır. Onu geliştirme görevi, onlardan sonra gelen M-L'lerin görevidir. Ancak, Lenin'den sonra M-L zenginleştirilemiştir. Bazılarınca "usta" olarak gösterilen Stalin ve Mao, değerli M-L'ler olmalarına karşın, hazineye birşeyler katmamışlar ve üstelik sonuçları bugüne kadar taşan önemli hatalar işlemişlerdir." (Siyasi Yazılar III, "Yeni Tipte Devrimci Örgütlenmenin Zorunluluğu Ve Bizi Bekleyen Acil Görevler" yazısından, sayfa 29)

Burada O, çok açık olarak Stalin'in Marksizm-Leninizm'in ustası olarak değerlendirilmesini reddetmektedir. Bu bir. Stalin'in Marksizm-Leninizm'i zenginleştirmediğini iddia etmektedir. Bu iki. Stalin'in "sonuçları bugüne taşan önemli hatalar" işlediğini ileri sürmektedir. Bu üç. Bu iddialar Yılmaz Güney'in Stalin konusunda ne kadar derin bir yanılgı içerisinde olduğunu göstermektedir.

3. örnek:

"Bizim için 917 Ekim devriminin içeriği ve karşılaştığı zorluklar, siyasi ve ekonomik özüyle NEP dönemi, Lenin sonrası Rusya ve Stalin önderliğinde yürütülen sosyalizmin inşası, Sovyetlerde ulusal sorunun ele alınış biçimleri, Lenin sonrası Üçüncü Enternasyonal ve Stalin, İkinci Dünya savaşı öncesi ve sonrası gelişmeler, Stalin'de parti ve parti işleyişi, Kruşçev darbesinin tarihi kökleri, AEP ve Enver Hoca'ya bakarken Stalin'in yeri, Çin Devrimi ve Mao, Çin'de sosyalizmin inşa çalışmaları ve geriye dönüşün kökleri, uluslararası yeni durum ve Ortadoğu'daki muhtemel gelişmeler, Türkiye-Kürdistan devriminin yakın ve uzak geleceği açısından, acilen incelenmesi gereken hayati derecede önemli konulardır. Eğer bu sorunlar gereken ciddiyetle ele alınmazsa, doğru sonuçları hayata geçirilemezse, yine oradan oraya savrulmamız, kendiliğindenliğin bataklığına saplanmamız kaçınılmaz olacaktır. Eğer berrak bir görüşe ulaşamazsak, Afganistan'ın işgalini "devrim", Afgan direnişçilerini de "demokrasi savunucuları" olarak görürüz. Stalin'i "usta" ilan ederken, O'nun yolunda yürüyen AEP ve Enver Hoca'yı revizyonist ilan ederiz. Eklektizmin buna benzer örneklerini çoğaltabiliriz." (age, sayfa 31)

Bu alıntı da Yılmaz Güney'in Stalin konusundaki hatasının derinliğini göstermek açısından önemli bir alıntıdır. Yılmaz Güney, revizyonist bir çizgiye sahip olduğu bir dönemdeki AEP ve Enver Hoca'nın halen Stalin'in yolunda yürüdüğünü söyleyebilmektedir.

"Kayseri Konuşmaları 4"te, Mao'nun Stalin'e, "hataları %30, doğruları %70" şeklindeki yaklaşımını "tartışılabilir bir yaklaşım" sınırlamasını getirmesine rağmen, O da, Stalin'in doğrularının kesinlikle ağır bastığını üstüne basa basa vurgulamıştır. Yani O da yüzde hesabı yapmadan Mao'nun Stalin'e genel yaklaşımını benimsemiştir. Bu nedenle Mao'nun yaklaşımına değindiği yerde Mao'nun yaklaşımına ya da Mao'nun Stalin değerlendirmesine herhangi bir eleştiri getirmemektedir.

"Mao, Stalin'den söz ederken, O' nun büyük bir M-L olduğunu söyler; fakat hatalı yanlarını eleştirmekten de geri kalmaz. Hatta, başarıları ve hatalarını ölçüye vururken, başarılarının yüzde yetmiş, hatalarının da yüzde otuz olduğunu söyler. Böyle bir yaklaşım tartışılabilir belki... yalnız, hatalarını tarihi zorunlulukları da hesaba katarak ele alır. Ve bir kısım hataların tarihi olarak kaçınılmazlığı biçiminde bir ifade kullanır. Hatalardan mutlak olarak kaçınılabilir mi? Birçok hatadan kaçınılabilir, en aza indirilebilir, fakat öyle tarihi koşullar vardır ki, bazı hataları da kaçınılmaz yapar. Hatalardan bir bütün olarak, mutlak bir biçimde kaçınılabileceğini söylemek anti-diyalektik bir görüştür." (Siyasal Yazılar I, sayfa 67)

"Sosyalist Toplumda Sınıf Mücadelesi Ve Bürokratik Yozlaşma" başlıklı yazısında Yılmaz Güney, Stalin ve Stalin dönemine yönelttiği eleştirilerini yetersiz de olsa somutlaştırmakta ve şu iddiaları ileri sürmektedir:

"Ne yazık ki, Sovyetler Birliği'nde, sosyalizmin çok yönlü kuruluşu, kitlelerin çok yönlü sosyalist eğitimi, M-L' in ilkelerine bağlı kalınarak derinlemesine ve en yaygın biçimde gerçekleştirilemediği için, kitlelerin devlet ve parti bürokrasisini denetleme görevleri layıkiyle yerine yerine getirilemediği için, emekçi kitlelerin devlet yönetimine layıkiyle katılımı sağlanamadığı için, sosyalist toplumda, kapitalizmin yeniden kuruluşunun maddi ön koşulları filizlendi... parti ve devlet bürokrasisi, sanayi ve tarım işletmeleri yöneticileri, aydınlar ve sanatçılar arasından ayrıcalıklı bir tabaka doğdu.

Sovyetler Birliği'nde, kapitalizme geriye dönüş, sosyalizmin yadsınması sonucu değildir; yani, modern revizyonistlerin, "sosyalizmin bir üst aşaması, komünist topluma geçişin ön aşaması" biçiminde yutturmaya çalıştıkları yeni tipteki kapitalizm, sosyalist üretim güçlerinin gelişmesi sonucu varılan bir üst aşama değildir; tersine, sosyalist kuruluş görevlerinin, ekonomik, toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel vb. alanlarda, komünist topluma geçişin M-L yasalarına uygun olarak yerine getirilememesi, proletaryanın, yeni doğan bir sınıf olan bürokrat burjuvaziye yenilmesinin sonucudur." (Siyasi Yazılar II, sayfa 52-53)

Burada Yılmaz Güney SSCB'de kapitalizmin yeniden kuruluşunun maddi ön koşullarının Stalin döneminde yapılan hatalarda yattığını savunmakta ve hata olarak şu noktaları öne çıkarmaktadır:

1. "Kitlelerin çok yönlü sosyalist eğitimi, ideolojik-siyasi-kültürel ve felsefi eğitimi, M-L'in ilkelerine bağlı kılınarak derinlemesine ve en yaygın biçimde" gerçekleştirilmemiştir.

2."Kitlelerin devlet ve parti bürokrasisini denetleme görevleri layıkiyle yerine" getirilmemiştir.

3."Emekçi kitlelerin devlet yönetimine layıkiyle katılımı" sağlanmamıştır.

4. Bütün bunlardan dolayı, "parti ve devlet bürokrasisi, sanayi ve tarım işletmecileri yöneticileri, aydınlar ve sanatçılar arasından ayrıcalıklı bir tabaka" doğmuştur.

Burada Stalin dönemine getirilen haksız eleştiriler, esas olarak ÇKP'nin "63 Polemikleri"nde Stalin dönemine getirdiği eleştirilerin farklı formülasyonlarla tekrarıdır.

Yılmaz Güney, Stalin ve Stalin döneminin değerlendirmesinde ***ilkesel olarak yanlış bir pozisyonda durmakta dır.*** Fakat O'nun pozisyonu "anti-stalinist" bir pozisyon da değildir. O, Stalin konusunda Stalin'in Marksizm-Leninizmin ustası olarak görülmesine karşı sürekli mücadele yürütmesine rağmen, kendisini Stalin düşmanı, "anti-stalinist" akımlardan da ayırmaya özen göstermiştir. O, Stalin'in Marksizm-Leninizm'in dört ustasından biri olarak değerlendirilmesini reddetmesine rağmen, Stalin'i *"değerli M-L"*lerden *(Siyasi Yazılar III, sayfa 29)* biri, *"Lenin'in öğretilerine ve ilkelerine içtenlikle bağlı kalarak (bütün hatalarına karşın) proletarya diktatörlüğü altında Lenin'in eserini devam ettirmeye çalışan" (Siyasi Yazılar I, sayfa 54)* bir Marksist-Leninist olarak değerlendirmiştir.

O, Lenin-Stalin Rusyası ile Kruşçev-Brejnev Rusyasını ilkesel olarak birbirinden ayırmış, Lenin ve Stalin dönemini proletarya diktatörlüğü, ve Kruşçev-Brejnev dönemini ise burjuva diktatörlüğü olarak görmüştür.

O, Stalin'e modern-revizyonistlerin yönelttiği saldırıları, Lenin'e yapılan suikast ile öz bakımından aynı safta görmekte ve şunu demektedir:

"Lenin'e yapılan suikast ile Stalin'e yapılan revizyonist saldırılar, öz bakımından aynı namlulardan çıkmaktadır." (Siyasi Yazılar II, sayfa 55)

Yine bir başka yerde, *"Lenin'in Stalin'in proleter Rusyası ile Kruşçev-Brejnev revizyonistlerinin sosyal-emperyalist Rusyası birbirinden ayrılmalıdır." (age, sayfa 60)* doğru düşüncesini belirtmektedir.

Stalin konusunda Yılmaz Güney'in yaptığı önemli bir yöntemsel hataya parmak basmak da gereklidir. Bilgimiz dahilinde Yılmaz Güney'in Stalin'in eserlerini değerlendiren, Stalin dönemini inceleyen yayınlanmış herhangi bir araştırması yoktur. Ama O, buna rağmen Stalin ve Stalin dönemi üzerine ilkesel eleştiriler getirmekte herhangi bir problem görmemektedir. Birçok yazısında ve değişik bağıntılarda Marksizm-Leninizm adına konuşan çevreleri, derin ve bilimsel araştırma yapmadan, ikna edici bir şekilde gerekçelerini koymadan iddia düzeyinde görüşler ileri sürmelerini haklı olarak eleştirirken, aynı hataya Stalin konusunda kendisi düşmektedir.

Yılmaz Güney'in Stalin konusunda yanlış bir yaklaşıma ve pozisyona sahip olmasında, kendisinin sosyalizm, proletarya diktatörlüğü konusunda belirli yanlış anlayışlara da sahip olmasının rolü olduğu gibi; 70'li yılların ikinci yarısına kadar Uluslararası Komünist Hareketin önderi olarak tanınan ÇKP'nin ve Mao Zedung'un Stalin konusunda yanlış bir çizgiye sahip olmasının ve Yılmaz Güney'in bu alanda ÇKP ve Mao Zedung'tan etkilenmesinin de önemli bir rolü vardır. Aynı dönemde ÇKP ve Mao Zedung ile modern revizyonizme karşı mücadele yürüten Arnavutluk Emek Partisi ve Enver Hoca, ÇKP ve Mao gibi Stalin'e eleştiriler getirmemelerine rağmen Mao Zedung ölene kadar ÇKP' nin ve Mao Zedung'un bu konudaki görüşlerine kamuoyu önünde ve açık olarak hiç bir eleştiri getirmemiştir.

Bunun dışında, Uluslararası Komünist Hareket içerisinde olup da, aynı dönemde Stalin konusunda doğruyu savunan ve tanınan bir başka örgüt de yoktur. Bu şartlarda Yılmaz Güney, ÇKP ve Mao'nun Stalin konusundaki pozisyonunu eleştirel olarak gözden geçirmeden benimsemiş ve tüm siyasal yaşamı boyunca da esasta bu çizgide kalmıştır.

Stalin konusunda özde doğru bir çizgiye sahip olmamanın pratik sonuçları tüm revizyonist ülkelerin ve partilerin tarihi ile ispatlanmıştır: Anti-Stalinizm ve Stalin'e yanlış yaklaşım; tutarlı davranıldığında, üzerinde diretildiğinde ve derinleştirildiğinde revizyonizme, oradan kapitalizm savunuculuğu ve anti-komünizme götürmektedir.

Yılmaz Güney, hiçbir zaman genelde revizyonizmin savunuculuğunu yapmamış, kapitalizm taraftarı olmamıştır. Fakat kapitalist yolcular olan modern-revizyonistlerden Stalin konusunda etkilenmiştir. Bu nedenle Stalin konusundaki hatası önemli bir hatadır.

Yılmaz Güney'in Stalin Savunusu, *"açık anti-stalinist bir konumda olmamasına rağmen, Marksist-Leninist olmayan bir savunudur".*

Bu noktadaki hatası, O'nun siyasal yaşamının en önemli hatasıdır.

(Devam edecek)

Revizyonist Tito'nun milliyetçi çocukları...

YUGOSLAVYA'NIN dağılması son dönemde hızla devam etmektedir. Yugoslav cumhuriyetleri içerisinde en gelişmiş sanayiye sahip, burjuvazisinin en iyi örgütlü olduğu Sırbistan, pratik olarak Yugoslavya birliğinden kopmuştur.

Federe hükümet –Sırp burjuvazisinin hükümeti demek daha doğru olur– siyasi ve diplomatik olarak Slovenya'nın bağımsızlığını halen tanımamış olsa da, merkezi hükümetin tüm ordu güçlerini Slovenya'dan geri çekerek, bu cumhuriyet üzerindeki doğrudan otoritesini ve kontrolünü yitirmiş, bu anlamda Slovenya'nın bağımsızlığını kabul etmek zorunda kalmıştır.

Slovenya halen uluslararası planda emperyalist büyük güçler tarafından tanınmamıştır. Fakat kendi sınırlarını kendi ordusu ile koruyan, kendi anayasasına, parlamentosuna, para birimine, gümrük duvarlarına vb. sahip bir Slovenya'yı emperyalist büyük güçler de tanıyacaktır. Batı Avrupalı emperyalist büyük güçlerin hükümetlerinde de eğilim bu yöndedir.

Yugoslavya'nın sanayi bakımından ileri bir başka cumhuriyeti Hırvatistan'da da bağımsızlık kararı alınmış ve Hırvat burjuvazisi tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Hırvat burjuvazisinin Sırp burjuvazisine bağımsızlık kararını kabul ettirmesi, Sloven burjuvazisi gibi kolay olmayacaktır.

Bu alanda Hırvat burjuvazisinin bir çok güçlüğü vardır: Herşeyden önce Hırvatistan Sırbistan'ın komşusudur ve "Büyük Sırbistan" planını uygulamada kararlı olan Sırp burjuvazisi Hırvat burjuvazisinden koparabileceği en fazla toprak parçasını koparana kadar Hırvatistan'ın bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü tanımayacaktır. İkincisi, Slovenya'nın tersine Hırvatistan'da, Sırp burjuvazisinin "Büyük Sırbistan" amacı için kullanabileceği ve yoğun olarak da harekete geçirdiği bir Sırp azınlık yaşamaktadır. Hırvatistan cumhuriyetindeki Sırp azınlığın desteği ile de Sırp burjuvazisi Hırvatistan'ın 2/3'sini işgal etmiştir ve kendi kontrolü altında bulundurmaktadır. Üçüncüsü, Hırvatistan'da Sırp burjuvazisinin kolay kolay vazgeçemeyeceği ve mutlaka önemli bir bölümünü kendi mülkiyetine geçirmek istediği önemli bir sanayi potansiyeli vardır.

Sırp burjuvazisi maksimal hedef olarak Hırvatistan'ı yutma amacında olsa da, şu ya da bu büyüklükte bir bağımsız Hırvatistan'ın kurulmasını engelleyemeyeceğini bilmektedir. Eninde sonunda Sloven burjuvazisi gibi Hırvat burjuvazisi de "bağımsızlığına" ulaşacaktır. Gelinen yerde Hırvat burjuvazisi kendi bağımsız siyasi ve diplomatik ağlarını kurmuştur.

Özyönetimin anavatanı Yugoslavya nın parçalanmasına hız veren en son önemli gelişme Bosna-Hersek'in bağımsızlık kararı oldu. Bosna-Hersek ulusal mazoiğin çok renkliliğinin, karmaşıklığının bir aynasıdır. Bu cumhuriyette yaşayan toplam nüfusun % 47' si müslüman, % 32'si Sırp, % 18'i Hırvattır. Oranlar, ulusal ve etnik grupların sadece genel nüfus içerisindeki yaklaşık oranlarını vermektedir. Fakat hemen hiç bir ulusal-etnik grup herhangi bir büyük yerleşim bölgesinde % 50, ya da % 50'nin üstünde bir yoğunluğa sahip değildir. Yalnızca bu nedenden dolayı bile Bosna-Hersek'in bağımsız bir cumhuriyet olarak varlığını sürdürme şansı pek yoktur. Ayrıca Bosna-Hersek "düşman cumhuriyetler" tarafından sarılmıştır. Bir yanda Sırbistan, diğer yanda ise Bosna-Hersek'i de içine alan "Büyük Hırvatistan"ı kurma hazırlıkları yapan Hırvatistan tarafından çembere alınmış durumdadır. Hırvat burjuvazisi, bağımsızlık kararını kabul ettirmek için Sırp burjuvazisine –ismeye istemeye de olsa– razıdır. Hırvat burjuvazisi Sırbistan'a vereceği toprak parçasını Bosna-Hersek'ten alacağı toprak parçası ile kapatmaya çalışacaktır. Bu amaç için Sırp ve Hırvat burjuvaları gizli pazarlığa oturmuşlardır. Hırvat burjuvazisi açısından da Bosna-Hersek'in bağımsızlığı "Büyük Hırvatistan" kurulmasının önünde bir engeldir.

Bosna-Hersek açısından geleceğin iki objektif alternatifi vardır; birincisi, daha fazla genişletilmiş bazı hakların kabul edilmesi şartlarında "Büyük Sırbistan"ın bir vilayeti olarak kalmak, ya da Sırbistan ve Hırvatistan arasında parçalanarak cumhuriyet olarak varlığına son verilmek. Tabii ki hangi alternatifin öne çıkacağını tek başına Sırp ve Hırvat burjuvaları değil, bunların yanısıra ve herşeyden önce emperyalist büyük güçlerin somut andaki çıkarlarına uyan politikalar da belirleyecektir. Emperyalist büyük güçler, kısa bir süre öncesine kadar düşündükleri, Slovenya ve Hırvatistan'ın da içinde yer aldığı, bağımsız ve egemen cumhuriyetlerin birleştiği gevşek bir federe, ya da konfedere bir Yugoslavya planlarından giderek uzaklaşmaktadırlar. Bu güçler açısından eğilim Slovenya ve Hırvatistan'ın dışta tutulduğu, diğer cumhuriyetlerin bir birliğidir.

ABD, Yugoslavya sorununun çözümünü esas olarak Batı Avrupalı emperyalist büyük güçlere bırakmıştır. Batı Avrupalı emperyalist büyük güçlerden Almanya ve Fransa şimdilik daha fazla diplomatik ve ekonomik baskı araçları ile Sırp burjuvazisini terbiye etmeye ve çatışan taraflara kendi barış koşullarını kabul etmeye zorlamaktadır. "Barışçıl" araçların yeterli olmadığı yerde, bu emperyalist güç ortak askeri araçlarını devreye sokarak kendi çözümlerini dayatacaklardır. Yugoslav cumhuriyetlerinin geleceği Batı Avrupalı emperyalist büyük güçlerin, özellikle de Almanya ve Fransa'nın elindedir. Ama bu gerçek, Yugoslavya' nın işçi kitleleri ve emekçi yığınları açısından hiçbir temel soruna çözüm getirmeyen bir gelecek olacaktır. Her emperyalist güç gibi, bunların da temel dürtüleri, çıkarları, pazar ve etki alanlarını sağlama almaları, genişletmeleridir.

Bu dönemde Batı Avrupalı emperyalist güçler, ABD ve Japon emperyalizmine karşı kendi bloklarını hızla sağlamlaştırmaktadırlar. Bu blok açısından Yugoslavya da dahil, Doğu Avrupa ve Balkanlar, Batı Avrupalı emperyalist güçlerin "arka bahçesi"dir. "Arka bahçe"lerini kendi çıkarları için, çıkarları çakıştığı ölçüde ortaklaşa bir düzene koyacaklardır. Ama bu birlik de her emperyalist birlik gibi sağlam ve uzun süreli değildir ve çelişmeli bir birliktir. Her emperyalist güç kendi çıkarları için aynı birlik içerisindeki diğer emperyalist güçlerle de dalaş içerisindedir. Örneğin AT içerisindeki İngiltere'nin (bu arada NATO'nun da) itirazlarına rağmen, daha yakın bir ortaklığa girmiş Alman ve Fransız emperyalistleri ortak askeri bir güç kurmuştur. Şimdilik daha ilk önemli adımları atılan bu askeri gücün oynayacağı rol büyük olmayacaktır. Fakat bu yeni askeri güç, Yugoslav ya sorununu gerekirse ve hazırlıklarını tamamladığında askeri olarak da çözecektir.

Sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı ABD emperyalizminin uşaklığını yapan, revizyonist Tito'nun milliyetçi çocuklarına ise, çeşitli emperyalistlerin piyonu olma rolü düşmüştür. Bilindiği gibi hem satrançta, hem de siyasette piyonlar, stratejik planlar için kurban edilen koyunlardır. Yugoslav cumhuriyetlerinin milliyetçi burjuvalarının –isteseler de, istemeseler de– oynayacakları rol de bundan öte gidemeyecektir.

25 Ekim 1991 ●

Komünist Enternasyonal'in Komünist Kadın Hareketi'nin deneyimlerinden öğrenelim! Komünist Partisi'nin aktif kadın savaşçılarının kazanılmasını örgütleyelim!

Proletaryanın kadın öncüsünü kazanalım! Komünist Kadın Hareketini yaratalım! (1)(*)

TKP/ML(BOLŞEVİK), uzun bir dönemden beri kadınların kurtuluşu için mücadele alanında yoğun, sistemli ve planlı bir siyasi çalışma yürütmektedir. Son yıllarda Partinin, kadın çalışması alanında hangi örgütsel perspektifleri önüne koyması gerektiği sorunu merkezi bir sorun olarak önplana çıktı.

Bu soruna doğru bir temelde cevap verebilmek için Komünist Enternasyonal'in bize bıraktığı muazzam malzemenin eleştirel olarak tasnif edilmesi ve incelenmesinin, bu deneyimlerin onlardan öğrenmek için değerlendirilmesinin mutlak önkoşul olduğu tespit edildi. Böyle bir incelemeyi yalnızca kadın çalışmamızda yeni bir örgütsel perspektif geliştirmek için değil; aynı zamanda TKP/ML, TDKP vb. gibi örgütlerin çeşitli oportünist tasarılarını değerlendirebilmek açısından da gerekli gördük.

Yabancı dildeki malzemeleri inceleme süreci içinde tespit ettiğimiz en önemli nokta, Komintern'in, Clara Zetkin'in "Komünist Kadın Hareketi İçin Yönergeleri"nden sonra komünist partilerin kadınlar arasında çalışma için öngördüğü örgütsel yapıda bazı önemli değişiklikler yapmış olmasıdır. Bu değişikliği ve gelişmeyi doğru değerlendirebilmek için incelememizin sonuçlarını kronolojik sıra içinde ortaya koymaya çalışacağız.

Komintern belgelerinin, tartışmalarının vb. nasıl ele alınması gerektiğine ilişkin olarak bazı temel noktalara önceden değinmek istiyoruz:

• Bizi ilgilendiren kadın çalışmasının örgütlenmesi sorunu, elbette ki Komintern partilerinin tüm politik çalışmasının çerçevesi içinde görülmek zorundadır: Kadınlar sorununda ağırlık noktasının ve görevlerin saptanması vb. Komintern partilerinin faaliyetlerinin o anki aşamasında önlerine koydukları esas göreve bağlıdır.

• Çalışmaya temel teşkil eden ilkesel noktaları, genel geçerli ilkeleri, o anki görev tespitine bağlı olarak önplana çıkan çalışma yöntemlerinden ve biçimlerinden özenle ayırmak için çaba göstermek zorundayız.

• Komintern'in kadın çalışması, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi (KEYK) ve Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Başkanlığının değerlendirmesine göre, Komintern partilerinin çalışmasında, zincirin en zayıf halkalarından biriydi. Daha yirmili yılların ortalarında İkinci Enternasyonal partilerinin çalışmasını hem nicel ve hem de nitel olarak aşan Komünist Gençlik Birlikleri'nin, gençlik çalışmasının tersine, Komintern kadın çalışması için aynı şeyi söylemek mümkün değildir.

• Komintern'in kadın çalışmasının örgütsel yapısı üzerine tartışmaları ortaya koyarken, buna paralel olarak, bizzat Komintern'in kadın çalışmasının süreci ve zorlukları üzerine genel değerlendirmesini de eklemeye çalışacağız. Bu; a) çeşitli yöntemler ve örgüt biçimleri üzerine tartışmaların büyük bir bölümünü bir bütün olarak anlayabilmek için, b) alınan kararların ***pratiğe geçirilmesi***nin zorunluluğu sorununda çok öğretici olduğu için, gereklidir. Ayrıca Komünist Enternasyonal'in bir bütün olarak eleştirel yaklaşımı öğreticidir. Hatalarını adlandırmaktan kaçınan ve onların üzerini örtmeye çalışan bir dizi oportünist örgütün tersine, Komünist Enternasyonal örnek bir şekilde eleştiri-özeleştiri silahını kullanmaktadır.

• Burada araştırdığımız dönem 1922 ile 1937 yılları arasını kapsamaktadır. Malzeme olarak da şunlardan yararlandık:

"Die Kommunistische Internationale" (Komünist Enternasyonal), Komintern dergisi, 1920-1941 yıllıkları (Almanca).

"Die Internationale Presse-Korrespondenz" (Enternasyonal Basın-Yazışma), Komintern dergisi, 1920-1933 yıllıkları (Almanca).

"Die Kommunistische Frauenintenationale" (Komünist Kadın Enternasyonali), sayı 1-4, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ve Uluslararası Kadın Sekretaryasının verdiği görevle Clara Zetkin tarafından çıkarılan aylık dergi (Almanca).

Komintern'in "Kadın Sorunu Üzerine – Marx, Engels, Lenin, Stalin, Komintern ve Clara Zetkin" adlı derlemede yeralan çeşitli belgeleri.

Elimizde bulunan en son Komintern belgesi 1937 tarihini taşıyor. Bu-

(*): TKP/ML(BOLŞEVİK) Kadın Komisyonu'nun Komünist Enternasyonal'in Komünist Kadın Hareketi deneyimlerini değerlendiren bir araştırma yazısı elimize geçti. Bu yazıyı 5 bölüm halinde yayınlıyoruz.

nun dışında, bu tarihten sonrası için elimizde Komintern'in kadın çalışmasının örgütlenmesi sorunu üzerine başka bir belgesi yoktur. Bundan dolayı, araştırmamız sadece sözkonusu dönemi kapsamaktadır. Ancak bunların dışında yeni bir pozisyonun sözkonusu olabileceğini düşünmüyoruz; çünkü, görüşümüzce, kadın sorunundaki temel ilkeler bu döneme kadar hazırlanarak açık bir şekilde ortaya konmuştur.

Ele aldığımız dönem açısından, örneğin Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi oturumlarının kadın sorununa ilişkin belirli kararları elimizde yoktur. Ama bunların içeriği, ya *"Internationale Presse- Korrespondenz"*deki makalelerde verilmiştir, ya da Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin diğer kararlarında bunlara içeriksel olarak değinilmektedir. Bizim elimizde bulunan belgelerden çıkarabildiğimiz kadarıyla, Komintern'in kadın sorunundaki tartışmalarını ve kararlarını bu dönemde ortaya koymak açısından elimizde eksik belge yoktur. Olabilecek en fazla şey, elimizde olmayan şu veya bu karardan dolayı, kısmi bir görüş açısının yeterince vurgulanmaması, ya da şu veya bu tartışmaya değinilmemesi olabilir.

Okuyucunun bu dönemdeki kadın sorunu tartışması hakkında daha iyi bilgi sahibi olabilmesi için, yazımızın başına bu dönemin kısa bir kronolojik panoramasını koyuyoruz.

Yazıyı, TKP/ML(BOLŞEVİK)'nin 4. Kongresinde karar altına alınan kadın sorununda örgütsel perspektiflere ilişkin tezlerle bitireceğiz.

• • •

Komintern'in kadın çalışmasına kronolojik bakış

– Birinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı, Haziran 1920 (Komünist Enternasyonal II. Kongresi ile eşzamanlı).

– İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı, Haziran 1921 (Komünist Enternasyonal III. Kongresi ile eşzamanlı).

– Üçüncü Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı, Haziran 1924.

– Komintern Örgütleme Şubesi ve Kadın Şubesi tarafından Yürütme Komitesi Genişletilmiş Plenumunun oturumu sırasında düzenlenen Kadınlar Arasında Çalışma Üzerine Örgütlenme Danışma Toplantısı, Nisan 1925.

– Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Genişletilmiş Plenemu Oturumunda Kadınlar Arasında Çalışma Üzerine Danışma Toplantısı, Mart 1926.

– Kadınlar Arasında Çalışma Üzerine 4. Uluslararası Danışma Toplantısı, Haziran 1926.

– Komünist Enternasyonal Uluslararası Kadın Sekretaryası Avrupa Ülkeleri Uluslararası Kadın Konferansı, Ağustos 1930.

• • •

KADIN SORUNUNDA ÖRGÜTSEL ÇALIŞMANIN ÇIKIŞ NOKTASI VE TEMELİ: "KOMÜNİST KADIN HAREKETİ İÇİN YÖNERGELER"

Komintern'in Birinci Kongresi'nde, Kuruluş Kongresinde, 1919'da, "Kadın İşçilerin Sosyalizm Mücadelesine Çekilmesinin Gerekliliği Üzerine Karar"la, Komünist Enternasyonalin faaliyetine kadınların kurtuluşu bayrağı çekildikten sonra, Komintern'in İkinci Kongresinin Clara Zetkin tarafından kaleme alınan "Komünist Kadın Hareketi İçin Yönergeler"i karara bağlaması gerekiyordu. Ancak zaman darlığından ötürü bu yerine getirilemedi ve karara bağlanması Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne bırakıldı. Daha sonra Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, bu kararları, 1920'de "Komünist Enternasyonal"de yayınladı.

"Yönergeler", Komünist Enternasyonalin örgüt sorunundaki temel pozisyonlarını kısa özet halinde ortaya koymaktadır.

Esas görev olarak, bütün komünist partilerde kadın çalışması için bir aygıtın ve Komintern'in bütün alanlardaki çalışmasına uygun olarak, Komintern'de uluslararası bir aygıtın oluşturulması konmaktadır. Burada sözkonusu olanın, kitle örgütü ya da sempatizan örgütü vs. değil, parti çerçevesinde örgütsel bir aygıt olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Bir bütün olarak komünist partilerin 1920'deki durumu, Ludmilla Stahl tarafından 1921'de şöyle değerlendirilmektedir:

"Geçen yılın Haziran ayında, Moskova'da, Komünist Enternasyonal'in 2. Dünya Kongresi ile eşzamanlı toplanan 1. Uluslararası Kadınlar Konferansı, yalnızca, komünist kadınların uluslararası birliğinin eseri olması gereken yapının taslaklarını çizebildi. Komünist hareket ve örgüt, daha henüz, o dönemden bu yana elde ettiği kapsama sahip değildi. Moskova danışma toplantılarında temsil edilen ülkelerin çoğunluğunda, çok küçük bir etkiye sahip küçük komünist gruplar vardı. Bugün durum değişmiştir. Bugün, Komünist Enternasyonal'e sağlam ve güçlü Komünist Partiler üyedir." ("Komünist Kadın Enternasyonali", No. 4, sayfa 1)

Bir dizi komünist partinin ilk kez 1924-1925'te bolşevikleştirmeyle birlikte –geniş kitleleri seferber etme ve onları eyleme sürükleme anlamında– gerçek kitle partilerine dönüştüklerini biliyoruz. Bu bilgi çerçevesinde, alıntıladığımız yukarıdaki pasaj yine de, tüm partiler sözkonusu edildiğinde, Komünist Enternasyonal'deki partilerin 1920-1921'de çok hızlı bir gelişme içinde bulunduklarını ifade etmektedir. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, "Yönergeler", Komünist Enternasyonal'in ve onun partilerinin çalışması için hem ideolojik-politik, hem de örgütsel temeli oluşturuyordu.

"Yönergeler"de, örgütsel inşaya ilişkin olarak şunlar söylenmektedir:

"2. Her yerel parti örgütünde, erkek yoldaşların da yer alabileceği bir kadın ajitasyon komitesi vardır. ...

... Yerel kadın ajitasyon komitesi, örgütlü kadın yoldaşlar tarafından önerilen ve yerel parti yönetimi tarafından onaylanan 5-7 üyeden oluşur. Bu komite, parti yönetimi ile sıkı bir birlik için çalışır ve önlemleri ve kararları için onun onayını alır. Komite, parti yönetiminde, genel parti sorunlarında tavsiye oyu ve kadın hareketinin bütün sorunlarında karar oyuyla bütün oturumlara ve çalışmalara katılan sürekli bir kadın temsilci bulundurur. ...

3. Partinin her bölge yönetiminde, bir bölge kadın ajitasyon komitesi bulunur. Bunun görevi, bütün bölgenin yerel kadın ajitasyon komitelerinin görevlerini yerine getirmesini teşvik etmek ve enerjik olarak desteklemektir. Bundan dolayı bu komite: ...

f) Yerel kadın ajitasyon komitelerinin bir ya da iki temsilcisinin katılmak zorunda olduğu ve ayrıca tek tek yerlerin kadın parti üyelerinin seçilmiş delegelerinin gönderildiği bölge kadın konferansları düzenlemelidir. Her 50 kadın üyeye bir delege düşer. Bölge kadın komitesi, ayrıca bölge için partisiz delege konferanslarını toplantıya çağırmalı ve gerçekleştirmelidir.

Bölge kadın komitesi, bölgede örgütlü kadın yoldaşlar tarafından kendi konferaslarında önerilen ve bölge parti yönetimi tarafından onaylanan 5-7 üyeden oluşur. Bölge yönetimi ile en sıkı ilişki içinde çalışır ve önlemleri ve kararları için onun onayını alır. Komi-

te, bölge yönetimi içinde bir ya da daha fazla kadın yoldaşla temsil edilir. Komite temsilciliği, genel parti sorunlarında tavsiye oyu, kadın hareketinin tüm sorunlarında karar oyuyla parti yönetiminin bütün oturumlarına katılır." (Kadın Sorunu Üzerine, İnter Yayınları, sayfa 276/277)

"h) Her bölge kadın komitesinden bir yada iki kadın temsilcinin katıldığı ve her yerin kadın parti üyelerinin seçilmiş delegelerinin gönderildiği ülke kadın konferansları toplamak. Her 100 kadın parti üyesine bir delege düşer; 100'ün altında üye sayısı olan yerler de yine bir delege gönderir. Ülke kadınlar konferansı ihtiyaca göre, ama yılda en az bir kere düzenlenir. Ülke kadın ajitasyon komitesi, tüm ülke için partisiz delege konferansları da düzenler." (age, sayfa 278)

Bu örgütsel yönergelerle ilgili olarak, kadın ajitasyon komitelerinin kadın parti üyeleri tarafından seçildiğine ve daha sonra da parti yönetimleri tarafından onaylandıklarına dikkat çekmek gerekir. Aynı zamanda, kadınlar konferansına, yine partinin kadın üyelerinin seçtiği kadın delegelerin gönderilmesi talep edilmektedir.

İçeriksel olarak ise, kadın ajitasyon komitelerinin çalışmasının hem örgütlü partili kadınlarla yapılan çalışmayı ve hem de emekçi kadın kitleleri arasında yapılan çalışmayı kapsadığı saptanmaktadır. Kadın parti üyelerinin aktifleştirilmesi ve eğitilmesi gerektiğine özel bir ağırlık verilmektedir, çünkü onlar özel konumları nedeni ile genelde pasiftirler vb.

Clara Zetkin

"Yönergeler", genel yaklaşım itibariyle, kadın parti üyelerinin ayrı örgütlenmesini ilkesel olarak reddetmektedir. Böylesi ayrı örgütlenme o dönemlerde bir dizi sosyal-demokrat partide varlığını sürdürüyordu. Bu pratikte, erkeklerin ayrı, kadınların ayrı parti hücrelerinde toparlanması şeklinde bir görünüm sergiliyordu. Bununla birlikte ama "Yönergeler", kadın üyelerin kadın çalışması için kadın temsilcileri seçmelerine, kadın sorununa ilişkin konferanslara delege seçmelerine vb. izin vererek, örgütsel yapı olarak belli ölçüde ayrı bir parti aygıtını olumluyordu.

İKİNCİ ULUSLARARASI KOMÜNİST KADINLAR KONFERANSI - KOMÜNİST ENTERNASYONAL ÜÇÜNCÜ DÜNYA KONGRESİ

1921'de İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı yapılır. İki gündem maddesinde şu önemli örgütsel sorunlar ele alınır:

1. Komünist kadınların uluslararası bağlarını pekiştirme ve biçimlendirmenin araç ve yolları,
2. Çalışan kadınlar arasında komünist çalışmanın yöntemleri ve biçimleri.

Ancak, bundan kısa bir süre sonra toplanan Komintern Üçüncü Dünya Kongresinde Clara Zetkin, İkinci Uluslararası Kadınlar Konferansının sonuçlarını ortaya koyar ve Üçüncü Dünya Kongresi, Kadın Konferansı tarafından sunulan "Kadınlar Arasında Komünist Çalışmanın Biçim ve Yöntemleri"ni karar olarak kabul eder.

• Burada önemli olan, kadınlar arasında çalışma için parti aygıtı sorununda, "Yönergeler"le *bu kararların* çeliştiği (en azından bizim elimizdeki malzemede) ***belirtilmeden*** değişikliklerin yapılmış olmasıdır. (Bu tartışma ama İkinci Kadınlar Konferansında sürdürülmüş ve bunun sonucunda da bu değişiklikler yapılmış olabilir.) Sözkonusu değişiklik şudur: Kadın ajitasyon komiteleri, artık kadın parti üyeleri tarafından seçilmemekte, tersine genel parti konferanslarında seçilmekte veya ilgili komisyon tarafından belirlenmektedir.

Kararda şöyle denmektedir:

"İl-ilçe kadın ajitasyon komisyonu 5-7 üyeden oluşur. Komisyonların üyeleri, komisyon yöneticisinin önerisi üzerine il veya ilçe yönetimi başkanı tarafından onaylanır. İlçe ve il komisyonunun yöneticisi ve tüm diğer üyeleri, ilçe veya il parti konferansında seçilir. İl-ilçe ve yöre komisyonlarının üyeleri il-ilçe, şehir ve bucak konferanslarında seçilir veya ilgili komisyon tarafından Parti komitesiyle anlaşarak atanır. Kadınlar arasındaki çalışma için merkezi komisyon 2-5 üyeden oluşur, bunlardan en az bir tanesi Parti işçisi olarak çalışır." (age, sayfa 139)

"Bu amaca varmak için Üçüncü Enternasyonale bağlı tüm partiler bütün organ ve kurumlarında -en alttan en üste kadar- kadın komisyonları kurmakla yükümlüdür. Bu komisyonların başında parti yönetiminin bir üyesi bulunur. (Bu komisyonların /ÇN) görevi, emekçi kadınların en geniş yığınları içinde ajitasyon, örgütlenme ve eğitim çalışması yürütmektir ve bunların temsilcileri partilerin tüm yönetici ve idari örgütlerinde bulunur." (age, sayfa 113)

Burada artık her kadın organı sorumlusunun, bağlı olduğu parti yönetiminin bir üyesi olması gerektiği saptanmaktadır. "Yönergeler"de bu, bu mutlaklıkla öngörülmemektedir. Bilakis orada kadın ajitasyon komitesi temsilcilerinin bölge parti organının üyesi olmamasına rağmen, bunların oturumuna *"genel parti sorunlarında tavsiye oyu, kadın hareketinin tüm sorunlarında karar oyuyla"* katılabileceği vurgulanmaktadır. Demek ki bu konferansta kadınlar arasında çalışma için parti aygıtı ile genel parti aygıtı birbirine bağlanmakta ve kaynaştırılmaktadır! Bu döneme kadar varolan bu iki aygıtın paralelliği, bundan sonra, bunların genel parti aygıtı tarafından merkezi olarak yönetilmesi ve denetlenmesi anlamında ortadan kaldırılmaktadır.

• Kadınlar arasında çalışma organları sorunu dışında, bizim tartışmamız için, Kongre'de "kadın örgütleri" sorununun hangi yeri aldığı önemlidir. Bununla ilgili olarak şunlar söylenmektedir:

"Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi, parti içinde, sendikalardan özel, ayrı kadın birliklerinin oluşturulmasına ya da daha başka özel kadın örgütlerine kesinlikle karşı olduğunu belirtir, buna rağmen ama Komünist Partileri tarafından kadınlar arasında özel çalışma yöntemlerinin kullanılmasının gerekliliğini kabul eder ve bu nedenle bütün Komünist Partiler içinde bu çalışmanın yürütülmesi için özel organlar yaratılmasının amaca uygun olduğunu tespit eder." (age, sayfa 125)

17 Haziran 1921'de, Kızılmeydan'da, Komünist Enternasyonal delegeleri selamlanırken, Moskova'lı kadınların korteji...

Özel kadın örgütleri, ilkesel olarak reddedilmektedir. Bu özel kadın örgütlerinden, a) sadece parti üyesi kadınları kapsayan örgütler, b) kadın sendika örgütleri, c) salt kadınlar için kitle örgütleri anlaşılmaktadır.

• Komintern Üçüncü Dünya Kongresindeki tartışmada, öncelikle Clara Zetkin, İkinci Uluslararası Kadınlar Konferansının değerlendirmesini özetleyerek, Komintern'in kadın çalışmasının durumunu aşağıdaki noktalarda toparlar:

"Fakat kaydedilen ilerlemelerin yarattığı sevince, acı bir damla da karışıyor. Çoğu ülkelerde komünist kadınlar hareketinin kaydettiği ilerlemeler komünist partisinin desteği olmaksızın, ve evet, hatta şurda burda komünist partisinin açık ya da gizli direnişine rağmen elde edilmiştir. Henüz şu gerçek yeterince kavranmamıştır: Kadınlar devrimci mücadelelere bilinçle, hedef şaşmaz biçimde, emin adımlarla, fedakârca katılmadıkları sürece ne proletarya içsavaşla egemenliği kazanabilir, ne de kendi diktatörlüğünü kurduktan sonra komünist toplumun inşasına başlayabilir." (age, sayfa 83)

a) Komünist kadın hareketinde önemli ilerlemeler vardır, ama bu önemli ilerlemeler, kısmen, komünist partilerdeki şiddetli direnişe rağmen elde edilmiştir.

b) Çalışmanın ana motifi ile ilgili olarak şunların altını çizer:

"Yürütme Kurulu Başkanı yoldaş Zinovyev, kadınlar arasında komünist çalışmanın, tüm komünist çalışmanın yarısı anlamına geldiği konusunda tam bir anlayış göstermiştir." (age, sf. 87)

Kollontai, bunu, kendisi de özel organları zorunlu görüp karara bağlayan Birinci Kadınlar Konferansı'nın kararına ilişkin aşağıdaki değerlendirmeyle tamamlar (Bkz. aynı zamanda Clara Zetkin'in 1920 "Yönergeler"i):

"Bundan dolayışunu da gördük ki, bu araca, bu organa her partinin sahip olması gerekmektedir. Yoldaşlar, bu karar yeni bir karar değildir. Bu karar daha geçen yıl ilk Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansında alınmıştır.

Fakat Zetkin yoldaşın da söylediği gibi, bu kararı uygulayanlar, salt bazı ülkelerin partileridir, çünkü bu karar yalnızca bizim Konferansımızda alınmış ve Uluslararası Kongre tarafından kabul edilmemiştir. İnanıyoruz ki, eğer burada bu kararı geçirtmeyi başarırsak, o zaman belki de kadın yoldaşlara, olanaklı olan yerlerde, kendi ülkelerinde de bu yıl içinde bu aracı kurma konusunda ilham vermiş, onları teşvik etmiş oluruz." (age, sayfa 103)

KOMİNTERN DÖRDÜNCÜ DÜNYA KONGRESİ

Kadın sorununa ilişkin bundan sonraki uluslararası tartışma, Komintern'in 1922'deki Dördüncü Dünya Kongresi'nde olur. Clara Zetkin'in Dördüncü Dünya Kongresi'ndeki konuşması, komünist partisinin kadın çalışmasındaki ikili görevinin ortaya çıkarılması, vurgulanması bağlamında bizim açımızdan önemlidir. Clara Zetkin, a) örgütlenmiş bulunan komünist kadınların aktif kadın savaşçılar haline getirilmesini, ve b) henüz örgütlenmemiş işçi kadınların proletaryanın mücadele ve eylemlerine çekilmesini talep ediyor.

"Bu [yani Komünist Kadın Hareketi -YN], kadınlar arasında ikili bir amaç doğrultusunda planlı, komünist çalışmadır: Birincisi, komünist düşüncelerle dolu olan kadınları Komünist Enternasyonal'in tek tek ulusal örgütlerine ideolojik ve örgütsel bakımdan sıkı bir şekilde çekmek ve orada faaliyete geçirmek, bu seksiyonların tüm yaşantısının ve dokusunun bilinçli birlikte çalışanları ve taşıyıcıları yapmak; ikincisi, henüz komünist düşüncelerle dolu olmayan kadınları bu seksiyonlara kazanmak, onları proletaryanın eylemlerine ve mücadelelerine çekmek. Çalışan kadın yığınları böylesi mücadeleler için seferber edilmeli ve yetkin hale getirilmelidir. Tek tek ülkelerin komünist partilerinin, birlikte yürütülmesini ve desteklenmesini biz kadınların ilk ve en soylu yükümlülüğü olarak hissetmediğimiz hiçbir faaliyeti ve mücadelesi yoktur. Ve dahası, komünist partilerin faaliyetinde ve mücadelelerinde ve onları toparlayan Enternasyonalde ilk sırada ve en yoğun kurşun yağmuru altında durma hırsına ve ama aynı zamanda en sade günlük çalışmada da gayretle önde olma hırsına sahibiz.

Kadın sekreterliklerinin, varolan görevleri yerine getirmek, komünist kadınları örgütlemek ve eğitmek, çalışan kadınları seferber etmek ve toplumsal mücadelelere çekmek için çalıştıkları Bulgaristan ve Almanya'da böyle oldu. Buralarda, Komünist Kadın Hareketi genel komünist parti yaşantısının bir güçlülüğü, bir gücü olmuştur." (age, sayfa 142 ve 144-145)

9-15 Haziran 1921 tarihleri arasında yapılan II. Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı toplandı. Clara Zetkin ve konferansa katılan Yakın ve Uzakdoğu ülkelerinin kadın delegelerinden bir grup Kızıl Meydan'da...

Bu görevlerin doğru bir şekilde yerine getirilmesinin *ölçütü* olarak, *kadınların komünist partilere sayısal olarak katılımı, onların aktif ya da pasif üyeliği ve komünist partilerin öncelikle de proleter kadınlar tarafından sürdürülen mücadeleler üzerindeki etkisi* alınmaktadır; ve bu, Komintern'in bu sorunla ilgili tüm tartışmasında böyle kalmaktadır.

Clara Zetkin, komünist partisi içinde kadınların geliştirilmesi ve teşviki için, onları erkek üyeler düzeyine getirebilmek için, hem teorik ve hem de pratik olarak özel eğitime gereksinim olduğuna dikkat çeker.

"Bundan dolayı, kadın ve erkek yoldaşlar, kadın proleterler arasında komünist çalışmayı yürütmeleri gerekenler içindeki toyluğu ve zayıflığı hızla aşmamız büyük bir öneme sahiptir. Bundan dolayı hepinize şu acil uyarıyı yöneltiyorum: Saflarınızdaki komünist kadınların sizin tarafınızdan partinin pratik görevlerine, tek tek demek isterim, bizzat çekilmelerini, bizzat yükümlülüğünü almalarını sağlayınız. Üyelerin teorik ve pratik eğitimi için varolan bütün eğitim birimlerinin, kurumlarının onlara açık tutulmasını sağlayınız. Ortak eğitimin mümkün olmadığı yerlerde kurslar ve seminerler biçiminde, kadınlar için uygun yayın ve yazın biçiminde eğitim organlarının oluşturulmasını sağlayınız. Kadınların eğitimini, ilkesel ve pratik olarak, tam anlamıyla yerine getirmek; komünist kadın savaşçılar ve erkek yoldaşlar, bu sizin kendinizin eğitim çalışmanızın bir bölümüdür; başarınızın önemli, vazgeçilmez bir önkoşuludur. Buna emin olun." (age, sayfa 160-161)

Herta Sturm, tek tek partiler içindeki kadın üyelerin yüzdesi ile ilgili somut sayılar temelinde yine Dördüncü Dünya Kongresi'nde şu sonuçları ortaya koyar:

"Bu örneklerden çıkan sonuç, Komünist Partisi içinde çalışma ne kadar yoğunsa, Parti ya da Partinin parçaları bütünlük içinde ne kadar pekişmiş ve aydınlanmış olursa, Partinin kadın yığınları arasında sağlayacağı etkinin de o kadar geniş olduğudur. Bu, kadınların Komünist Partiye üye olmalarının oranında yansımasını bulur." (age, sayfa 164)

Bu konuşmada Herta Sturm, önem derecesine göre varolan görevleri şöyle sıralar: 1. Kadın çalışmasını her bakımdan yönetmek, 2. Partili kadın yoldaşları geliştirmek ve onları kadın kitleleri arasındaki çalışmada yetkinleştirmek üzere pratik ve teorik eğitimden geçirmek, 3. Kadın proleter kitleleri içerisinde kök salmak için çalışmak.

"Bu komitelerin görevleri ne olacaktır?

En temel ve doğrudan görev, az sayıda aktifleşmiş kadın yoldaşın, geciktiremeyeceğimiz işleri bizzat yapmalarıdır. Bunlar, «her işe koşan hizmetçi kızlar» olmak zorundadırlar. İlk başta bütün ülkede örgütlenmeyi yapmak, konuşmak, yazmak, politik hayatın bütün alanlarında belirli faaliyet alanları için talimatlar vermek zorundalar. Eğer bütün çalışmaları bununla sınırlı olsaydı, yanlış olurdu. Bugün az sayıdaki kadın yoldaşla önümüzde duran muazzam görev yığınının üstesinden gelmemiz olanaksızdır. Bu kadın yoldaşların dikkatinin merkezi, halihazırda Partide örgütlü olan, ama henüz tecrübe sahibi olmayan kadın yoldaşları, bu çalışma için eğitmeye ve belirli görevler için aktif hale getirmeye yönelik olmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, çalışmayı genel olarak ciddiye alan tüm komünist partilerde de ayrıca geçerli olan, kadın yoldaşların, bunları parti dışındaki kitle çalışması için hazırlamak üzere, kadınlara yönelik tartışma toplantıları, kurslar yapmaları ve çevreler kurmalarıdır. Oradaki kadın yoldaşlarımız doğru bir önsezi ile, kadın yoldaşlar için, Zetkin yoldaşın sözünü ettiği küçük okulu oluşturarak çalışmayı canlandırmak için ilk adımı attıklarında; bu, İngiliz Partisinde çalışmanın güçlü yanının bir belirtisi, en azından olumlu bir başlangıcıdır. Özellikle Çekoslovakya'daki gibi sayıca büyük kadın üyeye sahip olan, ama kadın üyelerinin hissen devrimci oldukları, fakat henüz planlı bir şekilde eğitilmedikleri Partilerde de, yalnızca tek tek bölgelerde değil, aksine tüm ülkede ve planlı bir şekilde Kadın Sekretaryasının önderliği altında ve Parti merkezinin desteği ile, çok sayıda kadın yoldaşı aktifleştirmek ve onlara komünist bir kadın olmanın ne demek olduğunu, komünist kadınlar olarak görevlerinin ve yükümlülüklerinin ne olduğunu öğretmek amacıyla böylesi eğitim fırsatlarının verilmesi zorunlu olacaktır.

Üçüncü görev, en önemli görevdir. Bu görev, kadın komitelerinin tüm parti içinde, kadın proletaryanın geniş kesimleri arasındaki çalışmanın genel Parti çalışması içinde demir atmasını, kadınlar arasındaki çalışmanın, sadece ufak bir grup komünist kadının sorunu olarak kalmamasını sağlamaları gerekir; kadınlar arasındaki çalışmanın, genel hareketin bir halkası haline getirilmesine ve bu çalışmanın bütün örgütsel ve politik yardımcı araçlarla ve tüm Partinin tam bir otoritesi ve onun bütün organları tarafından yürütülmesine ve desteklenmesine her fırsatta ve Partinin tüm eylemlerinde çaba göstermelidirler." (age, sayfa 168/169)

Tüm bu alıntılar, bizim şimdiye kadar izlediğimiz çizginin doğru olduğunu ispatlamaktadır. Kadın çalışması için organların inşası, komünist kadın hareketinin yönetimi ve önderliği ancak yukardan aşağıya doğru olabilir. Bir dizi oportünist örgütün yaptığı gibi kadın çalışmasına sempatizan kadınları kitle örgütleri içerisinde toparlayarak veya hiç yoktan kadın kitle örgütleri yaratarak ve fakat kadınları bu alanda çalışmaları yönlendirecek ve yürütebilecek şekilde yetiştirmeden başlamak, oportünist ve erkek şovenisti bir tavırdır.

(Devam edecek)

Irak İnfo'dan...

Bu sayımızda, Almanya-Hamburg'da yayınlanan ve Alman ve Iraklı antifaşistlerin ortak çalışma içinde çıkardıkları "Irak-Informationen" (Irak'tan Bilgiler) adlı dergiden aldığımız iki makalenin çevirisini yayınlıyoruz. Bunlardan birincisi, "Başbuğ İçin Çocuk Doğurma Makinesi Olarak Kadın", ilk defa 1988 yılında "Irak Echo"da yayınlanmıştır. Makale, sekiz yıl süren İran-Irak savaşı süresince Iraklı işçi ve emekçi kadınların çektiklerine sadece bir işarettir. Ama Iraklı kadınların çileleri bitmemiş, onlar milyonlarca emekçinin ölümü, açlık ve sefaleti ile noktalanan İran-Irak savaşının ardından yeni bir savaşa, Körfez savaşına sürüklenmişlerdir. Faşist Saddam rejiminin Iraklı işçi ve emekçi kadınlara yönelttiği ideolojik ve fiziki saldırı aynen gündemde kalmıştır. Emperyalistlerin ve faşist Saddam rejiminin Ortadoğu'da çıkardıkları "Körfez savaşı"nın tüm yükünü kanı ve canıyla genelde bütün Iraklı işçi ve emekçiler, özelde de işçi ve emekçi kadınlar ödemek zorunda bırakılmıştır. Irak halklarının, kadın-erkek işçi ve emekçilerinin tüm bu acılardan, baskı ve sömürüden kurtulmak için bir tek seçimleri vardır: İşçi sınıfı önderliğinde devrim ve sosyalizm!

İkinci makale, yayıncıların önsözde belirttiği gibi, Irak Komünist Partisi'nin kurucusu ve önderi Yusuf Salman Yusuf Fahad'ın Ağustos 1944'de yayınlanmış olan 8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü ile ilgili bir yazısının tercümesidir. Fahad'ın yazısı, Iraklı kadınların durumuna ilişkin söylediklerinin önemli bir bölümünün bugün için de geçerli olduğunu göstermesi açısından ilginçtir. Diğer önemli bir nokta, Fahad'ın Sosyalist Sovyetler Birliği'ne yaklaşımıdır: Lenin ve Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği'nin bir zamanlar bütün dünyada işçi ve emekçi kadınlara her türlü baskı ve sömürüden kurtuluş yolunda ışık ve umut kaynağı olduğuna bir kere daha örnek sunmaktadır. Lenin ve Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği, bütün dünyada ezilenlerin kurtuluş yolunu aydınlatır, bütün komünist, devrimci ve demokratların gönlünü fetheder ve mücadeleleri için enerji kaynağı oluştururken, modern revizyonistler Sovyetler Birliği'nin emekçiler üzerindeki bu muazzam etkisini adım adım kırmış ve yok etmişlerdir. Sosyal-emperyalizmin çöküşü ile birlikte, bütün dünyada burjuvazinin ve her türden gericiliğin komünizme karşı saldırılarını coşturduğu, Stalin şahsında Marksizm-Leninizm'e saldırıların doruğa çıktığı günümüzde, geçmişteki yaklaşımlardan örnek vermek daha da bir önem kazanmaktadır.

Irak-Informationen Yazı Kurulu'nun Önsözü

Fahad'ın yazılarıyla ilgili olarak:

1901 Bağdat doğumlu, "Fahad" = Panter adıyla tanınan Yusuf Salman Yusuf, Irak Komünist Partisi'nin kurucusu ve idam edilinceye dek (1949) Genel Sekreteri idi. *(Bkz. Irak-İnformationen Sayı 6, sayfa 4-7)* Onun önderliği altında parti, görece zayıf Irak işçi sınıfına rağmen, bir kitle partisine dönüştü. Yazıları o dönemki Irak toplumunun ve zamanının uluslararası politikasının tüm alanlarını konu etmektedir. Halen Irak'ın en önemli teorisyenlerinden biri olmasına ve kendine komünist diyen her örgütün ona atıfta bulunmasına rağmen, yazıları bu örgütlerin hiçbiri tarafından tercüme edilmemiştir. Bunun nedeni herhalde, (bu örgütlerin/ÇN) bugünkü siyasetlerinin, Fahad'ın geliştirdiği komünist teori ve pratiğe dair taleplerine cevap verememesinde yatmaktadır. Öyle ki, örneğin IKP-MK'nin Baas-faşistleriyle ortak çalışması, *"Yoldaş, faşistlere kin besle..."* Fahad-şiarı ile hiçbir şekilde kaynaştırılamaz. Kendine komünist diyen, ama sürgün ülkedeki sol siyasete aktif bir şekilde katılmayan bir dizi sürgün Iraklı'nın tavrı da, Fahad'ın *"Enternasyonalist ol, halkların ve insanların kardeşliği ilkesini savun!"* çağrısına pek uymamaktadır. Her iki alıntı da başka bir tarihsel döneme (Alman faşizmi, Irak'ta mücadele) ait olmasına rağmen, Fahad'ın teori ve pratiğinin hangi yönde devam ettirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır (örneğin, BRD solları ile ortak anti-faşist mücadele). Fahad'ın yazıları bir parça Irak tarihidir ve bir çok şey halen günceldir (örneğin Filistin karşısındaki tavrı). Biz bu yazıların Almancaya ve başka dillere çevrilmesini doğru buluyoruz. Bunu yapmaya isteği ve imkanı olanlar lütfen bize başvursun!

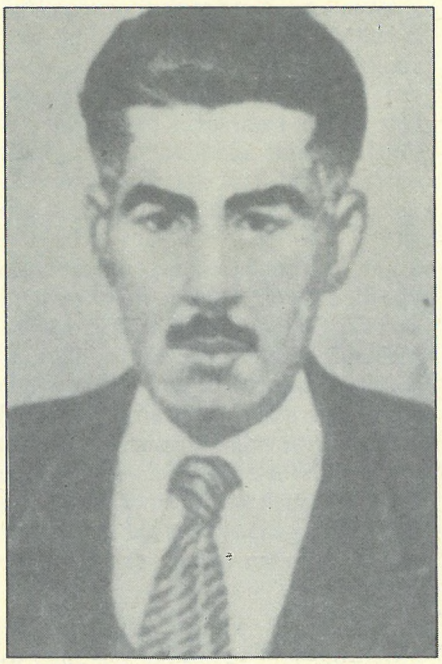

Yusuf Salman Yusuf Fahad

8 Mart: Enternasyonal Kadınlar Günü

Bugün senin günündür Iraklı kadın, senin ve bütün dünyada kızkardeşlerinin günü. Bugün, saflarda toplandığınız, anlamlı şiarları, kendi taleplerinizi yükselttiğiniz, geçen yılın ve bu yılın muhasebesini yaptığınız ve gelecek yılın görevlerini ortaya koyduğunuz gündür. Bugün, senin dünyanın tüm kadın savaşçıları ile dayanışmanı ilan ettiğin gündür. Bugün, senin dayanışmanı ve tüm diğer mücadele eden güçlerle birlikte, derin köklü ve yeni köleliştirmenin her türlü biçimine karşı, yağmalamaya ve açlığa, tüm kötü güçlere karşı mücadelede, gelişen bir yurt için, mutlu, refah içinde bir yaşam için, yüce ve değerli bir dünya için mücadeleye gerçek katılımını (ilan ettiğin /ÇN) gündür.

Bugünde neredesiniz benim Iraklı kızkardeşlerim! Günün yürüyüşlerinin hangisinde ilerliyor sizin konvoyunuz, günün hangi saatinde seyircilerin meydanından geçiyor bloğunuz! Size çağrımız: yürüyüşünüzü güneşin batmasından sonraya, izleyicilerin gözlerinin göremeyeceği zamana bırakmayın; dikkatli olun, yürüyüşünüz kimse görmeden, ara sokaktan meydana girip çıkmış olmasın.

Bütün dünyada kadınların yürüyüşleri bu hedef için ilerliyor. SSCB'ndeki kızkardeşlerin amaçlarına ulaştılar; erkeklerle birlikte, pratikte kendi dünyalarını, özgür bir insana layık

dünyalarını taş üstüne taş koyarak inşa etmeye başladılar. Onlar, size ve bütün dünyada kadınlara, nesiller boyu süren zincirlerden kurtulmak için onların tuttuğu yolu devralmanızın, onların yaşamını ve amaçlarını nasıl pratiğe geçirdiklerini tanımanızın sizin için ne kadar değerli olduğuna örnektir. Bugün –bütün dünyanın da söylediği gibi– SSCB'nin insanlığın bugüne kadar tanımış olduğu en üst iktidar biçimi olduğunu, SSCB halklarının her türden siyasi, ekonomik ve sosyal köleleştirmeden kurtulmuş halklar olduklarını, hiçbir ordunun Kızıl Ordu'nun cesurluğu, gücü, yönetimi ve bilinci ile karşılaştırılamayacağını, SSCB halklarının yurtseverliğinin, dirençliğinin, atılımının, fedakarlıklarının ve daha bir dizi başka şeyin hiçbir şeyle karşılaştırılamaz olduğunu söylediğimizde, bunları SSCB'nin kadınları için de söylüyoruz –ve bunu herkes söylüyor– çünkü onlar iktidara, üretime, savunmaya ve fedakarlıklara katılıyorlar, erkekle eşit haklara ve yükümlülüklere sahipler.

Yurtsever ve enternasyonal kurtuluş hareketinin bir parçası olan yurtsever kadın hareketinin mücadelesi içinde, neredesiniz Iraklı kızkardeşlerim! Hareketiniz henüz duygulardan ve özlemlerden oluşmuş midye kabuklarıyla örtülü ve siz hareketinizi ilerlemesi gereken yolda, yani gerçek mücadele yolunda ilerlemeye başlayabilmesi için bu kabuklardan kurtarma soğukkanlılığına yeterince sahip değilsiniz. Zorbalığı hissetmek, zorbalıktan kurtulmak için yetmez, geri kalmışlığa ve boyunduruğa dair bilinç, onu ortadan kaldırmak için iradenin olmadığı yerde, birşey değiştirmez. Yapılması gerekeni gerçekleştirmek için itiraz etmeli ve çalışmaya koyulmalısınız.

Iraklı kadın, tüm eski toplumların bize bırakmış olduğu kölelik altında eziliyor, bu nedenle en basit haklarından yoksun. Köylerde, babasının evinde ve babasının tarlasında çalışıyor, sonra –evlilik ticaretinden sonra– kocasının evine gidiyor, ve orda emekçiliğine devam ediyor. Ve onun sefaleti, sömürülen köylü kocasının ve çıplak ve aç çocuklarının sefaletinin üstüne eklenmesiyle katmerleşiyor. Köyde, bazen aşiret yasaları denen yasalarla aşağılanıyor, bu yasaların yardımıyla, sebepli ya da sebepsiz öldürülüyor, yalnız veya başkalarıyla birlikte kan davası uğruna, ölenin karşılığında (öldürülenin ailesine /çevirenin notu) veriliyor. Onun bütün yaşam konumunu belirleyen her alanda hakim süren karanlıktır. Bunlar, kadınların çoğunluğunu oluşturan kırsal kesim kadınlarıdır, onların durumudur.

Şehirdekilere gelince, önce bunlar iki kategoriye bölünmek zorundadır (zengin aileler istisnaidir), emekçi ve yoksul sınıfların kadınları ve orta sınıfın kadınları. Birincisi, şehirde yaşadığı için burjuva değildir, durumu aynı köylü kadın gibidir, biraz yumuşatılmış şekliyle, ama içeriği değişmeyen aynı zorbalıklarla karşı karşıyadır. Ev kadını olarak en az bütün gün, sıkça da gece yarısına dek çalışır. İyimserlikle, varolan eksiklikleri tamamlamaya ve ailesinin yaşamını güvencelemeye çabalar, ama amacına ulaşamadan ölür gider. Dışarda ücretli emek sarfedenlerden biriyse, o zaman işçinin sefaletinin iki katıyla karşılaşır. Kadınlar en aşağılık, en ağır işlerde çalışır, buna karşılık erkeğin aldığı ücretin yarısını alırlar. Çoğunlukla, tatil günlerinden faydalanamaksızın, günlük ücretle geçici işlerde çalışırlar.

Bir bölümü ilk ve orta okula gidebilmiştir, ama çok azı yüksek okula. Bu hak dışında, tüm Iraklı kadın gibi haktan yoksundurlar, onların sosyal ve ekonomik durumu (belirli bir sınırlamayla) içeriksel olarak diğer tüm kadınlarla aynıdır.

Bu, Iraklı kadının çehresi hakkında ilk taslaktır. Acele, bizi tam detaylı olmayan, ama buna rağmen açıkça Iraklı kadının haktan yoksunluğunu, çaresizliğini ve karanlık yaşamını gösteren bu karışık tabloyu çizmeye zorladı. Iraklı kadınların hastalıkları bilinçli kadınlar için açık ve belirgindir, ama onların çok azı mikrobun kaynağının nerede olduğunu soracak atılganlığa sahiptir. Kaynağı yüreğinde midir, kafasında mıdır, yoksa bütün vücudunda mı? Yoksa mikroplar yakındaki bir başka bataklıktan mı gelmektedir? Bunun gerçek kaynağı, ülkemizin bağımsızlığını yitirmesinde, sömürgeci güçlerin ülkemizdeki kendi konumlarını sağlamlaştırmak için gericileri desteklemesinde ve gerici gelenekleri güçlendirmesinde yatmaktadır. Buna, geleneklerin de insanlar üzerinde egemen olduğu eklenmek zorundadır.

Kadınların yaşam şartlarının değiştirilmesinin ve nesiller boyunca yoğunlaşmış kölelikten kurtuluşunun düşmanı, halkın yaşam şartlarının değiştirilmesine ve onun kurtuluşuna karşı olan düşman ile bir ve aynıdır. Düşman, dayanaklarıyla, gericileriyle ve gelenekleriyle şimdiki dönemimize uymayan yabancı etkidir. Bu nedenle kadınlar iki cephede mücadele etmek zorundadır; birincisi kendi özel sorunları için, ikincisi genel yurtsever kamp içinde.

Kadınların özel sorunları için mücadele, bilinçli kadınlara, mümkün olan en çok kadını, onları siyasi kültür ve genel kültür alanında eğitme yolu olarak örgüte ve mücadeleye çekme, bazı reformlar elde etme ve kendilerine yönelen saldırıları örgütlerinin gücüyle karşılama olanağını sunuyor.

Onun (kadınların/ÇN) halkını kurtuluşa götürme ve demokratik bir iktidar ve kurumlar oluşturma amacını güden yurtsever mücadele, onlara kendi kurtuluşu ve erkekle hak eşitliği uğruna gerçek tayin edici mücadeleye atılma olanağını tanıyor.

Irak'taki kadın hareketinin şimdiki görevi nedir? Yerel durumumuz kadınların eylemliliklerini göstermelerine hangi noktaya kadar izin veriyor? Toplumumuza kendi hareketini kabul ettirebilmek için hangi olanakları sonuna kadar kullanabilir? Irak'ta bugün kadın hareketinin önünde duran en önemli görevler, yurtsever kurtuluş hareketine katılmak, demokratik haklar için mücadele –örgütlenme hakkı–, kendi hareketlerinin örgütlenmesi –düşünce özgürlüğü– (kadınların) gazete çıkarma ve düşünce özgürlüğü –kültürün yaygınlaştırılması– eğitimde kadınların oranlarının artırılması, vs., ekonomik krizin hafifletilmesi için mücadele, tekellere ve spekülatörlere karşı mücadele, işçi kadınların, kadın memurların vs. ücretlerinin arttırılması, vb..

Iraklı kadınlar birçok yurtsever ve ulusal olaylara katılabilirler. İçlerinden en bilinçlileri tanıdıklarına gidip bir protesto için imza alabilirler; örneğin Filistin'e karşı yönelen bir saldırıya karşı veya geçen yıl olduğu gibi değişiklik yapma bahanesiyle Irak anayasasına yönelen saldırılara karşı; ertesi gün onların arasından en bilinçlileri –imza atanlar– veya onların çoğunluğu kendi sokaklarından kadınları toparlar ve kadınlar –onlarla birlikte Raşid ve Gaziler– sokaklara dökülürler. Aynı eylemi parti kurma izni talep eden ve parti programında kadın haklarını savunmayı garantileyen her yurtsever grubu desteklemek için de yapabilirler. Bu suretle kadınlar, yurtsever ve demokratik kampa kendi hareketlerini kabul ettirebilirler. Onlar (kadınlar/ÇN) genel çatışmaya katılımdan adım adım kendi öz demokratik haklarına ve benzerine dair taleplere doğru yükselecektir. Yukarıda yurtseverlik ve demokratik alanda mücadele için söylediklerimizi, ekonomik alanda mücadele için de söylüyoruz. Özellikle ikmal poroblemleri açısından.

Geçen yılın 1 Mayıs'ında ve iki sene önce ekmek sıkıntısı iyice arttığında gösteri yürüyüşü yapmaya çalıştılar ve gerçekten yaptılar da. Sonuç

iyiydi ve çabuk elde edildi. Bozuk siyah ekmeğin yerine beyaz ekmek geldi ve un dağıtılmaya başlandı.

Örgütlenmek için mücadele olanaklarına ilişkin olarak, bilinçli kızkardeşlerimiz öncelikle var olan kadın örgütlenmelerini kullanmalı ve onları kitle örgütlerine veya kadın sorununa hizmet eden örgütlere dönüştürmelidirler.

Kadın Ligası derneğini, *"Al-Afandiat"* (hanımlar /çevirenin notu) derneğini kitle kadın derneklerine dönüştürme imkanı vardır. Bu, kadınlar için genel bir dernek olmaya elverişli özel bir merkezin hazırlanmasıyla olabilir; kadınların sorunlarını çok sayıda kadına anlatabilmek amacıyla, odalar ve salonlar, ders, konferans ve tanışma toplantıları için bir alan olabilir. Bilinçli kadınlar, mümkün olan en fazla sayıda genç kızı komitelere çekebilmek amacıyla orta ve yüksek okulları, üniversiteleri kullanabilirler ve onların diğer kadınlarla ilişkilerini güçlendirmesini, bilgilerini okuma yazma bilmeyen kadınlara aktarmalarını, böylece onların ortak mücadeleye çekilmesini sağlayabilirler.

Başka kadın derneklerini de kullanmak mümkündür; örneğin, Irak halkına büyük ve saygın hizmetler sunan ve yoksul, emekçi sınıfların binlerce günahsız çocuğunun hayatını kurtaran, onbinlerce okuma-yazma bilmeyen kadına öğrenim sağlayan çocuk koruma derneği gibi. Ve bu dernek hatırı sayılır bir kitle tabanına sahiptir.

Diğer önemli konu, kadınlara sorunları anlatan ve irdeleyen, kadın pozisyonunu ortaya koyan ve düşünsel mücadelede keskin bir silah görevini yerine getiren özel bir kadın gazetesinin yaratılması için güçlerin seferber edilmesidir.

Iraklı kadınların kurtuluş mücadelesini, ülkenin genel hareketi ve ilerici hareketinin bir parçası olarak görmek, onu cesaretlendirmek, kişi veya grup olarak desteklemek, vatanın özgürlüğü ve halkının mutluluğu ile ilgili her bilinçli ve sadık yurttaşın görevidir.

Her sadık yurttaş, kendi tanıdığı kadınlara, materyal vererek, tavsiye ve öneride bulunarak yardım etmeli, onlara mümkün olan her hizmeti sunmalıdır.

Iraklı kızkardeşlerime bu mektubumu sona erdiriyor ve gelecek yılın bugününde, kendi cinslerinin kurtuluşu ve yurtsever kurtuluş yolunda ileriye doğru adım atmış olmalarını görmeyi ümit ediyorum.

Fahad

"Al Qa'ida" (Taban) Sayı 9-11/Ağustos 44'de yayınlanmış.
Irak-Information (Sayı 11/90)'da yayınlanan Almancasından çevrildi.

Başbuğ İçin Çocuk Doğurma Makinesi Olarak Kadın

"Saddam! Sana yemin ederiz ki, senin için sana ve Irak için hergün bin çocuk doğuracağız!"

"Başbuğ Saddam, yemin ederiz, şan-lı kadınlar sana çiçek gibi çocuk doğuracaklar!"

"Gururlu Irak'ta düşmanın entrikalarına cesur cevabımız: Çok sayıda oğul!"

Bunların *"Birbirgece Masalları"*ndan süslü alıntılar olduğunu sananlar yanılıyorlar. Nazi egemenliği dönemini anımsadığını hissedenler ise gerçeğe oldukça yaklaşmış sayılır.

Bunlar, Irak'ın tanımış olduğu en ilkel kliğin güncel şiarlarıdır. Pahalı silahlar, gaz bombaları ve maddi zararlar yabancı ülkeler tarafından derhal karşılanmakta, takviye zamanında yapılmakta, kârın arttırılması amacıyla işyerleri beslenmektedir. Ölen baba ve oğulları ama yabancı ülkeler takviye etmiyor. Boş kasalarını doldurmak için asker kılığında köle satın alan eski Avrupa derebeyleri yok artık. Irak "Başbuğ"u da barışın hakkı için geri çekilmediğinden ve intihar etme yürekliliğini gösteremediğinden, Iraklı kadın, asker üretmek zorunda. Oğlu cepheden kaçtığında veya muhalefete katıldığında ve bu nedenle kurşuna dizildiğinde ise, naaşı teslim alabilmek için, bu kurşuna dizmenin masraflarını karşılamak zorunda. Sevgili oğlu, vatanı ve Başbuğu için kahramanca ölmüş olsa da o yas tutamaz.

Bundan kısa bir zaman önce Batı Alman televizyonu Irak üzerine bir yayınında, savaşın bir sonucu olarak kadının bir islam topluluğunda *"olumlu"* gelişmesini övdü. Savaş dulu, yetim çocuklarını doyurabilmek için şeref ve onurunu sattığında "olumluluk" oluyor. Kadın fabrikalarda ortaya çıkan erkek boşluğunu da doldurduğunda ve üretimi ayakta tutuğunda "olumlu" oluyor.

Savaşın bir başka kazanımı, doğum oranının artırılması: Emir ile gebelik.

Kadın doktorları, eczacılar, kadın dernekleri, parti fonksiyonerleri, taşra muhtarları ve kendini yetkili gören başkaları, medyalar üzerinden ve özel toplantılarda halka çocuk sahibi olmanın ne denli önemli, doğum kontrol haplarının ise ne denli zararlı olduğunu anlatıyorlar.

Doğum kontrol hapı eczanelerden aforoz edilmiş durumda ve artık sadece büyük ilaç depolarında bulunuyor. Doğum kontrol hapı için reçete ve –bu sağlık makamlarının direktifidir– ikiden fazla kadın hastalıkları mütehassısı ve bir hastahane müdürü veya onun yardımcısı tarafından imzalanmak zorunda. İkmal depoları reçeteyi iyice kontrol etmekle yükümlüler.

Doğum evleri modernleştiriliyor ve genişletiliyor; sorumlu makamlar çocuk ölümü oranını düşürmek için daha çok çaba göstermek zorundalar.

Kim bilir, belki cefa uzun dönemde bir erdeme dönüşür; bebeklerin yararına bir savaş avantajı.

Avrupa ölçülerine göre Iraklı kadın savaş şartları içinde kurtuluşa ermiştir, şu nedenlerden dolayı:

- Akarşeritte çalışabilir ve aynı erkek işi için daha az ücret alır.
- Evi idare etmek ve çocukları eğitmek zorundadır.
- Geçimi sağlamak zorundadır, çünkü erkekler savaştadır.
- Şehitlerin yerini doldurmak, yaralılara ve sakatlara bakmak zorundadır.
- Şehit düşen oğlunun karşılığında bir araba armağan alır ve onu kullanabilir.
- Yüz peçesini atmıştır ve makyaj yapmaktadır.
- Komşu ülke İranla karşılaştırıldığında bu çok ilericidir.
- Savaş cephesinden ölüm haberi geldiğinde, giyinip kuşanmak ve sevinç naraları atmak zorundadır.
- Bir erkek gibi cesur olduğundan, yas tutamaz, ağlayamaz.

- Ateş etmeyi öğrenmekte ve iç düşmanlara karşı "devrimi" korumaktadır.

- Sonradan babası veya erkek kardeşi tarafından öldürülmekten korkmaksızın egemenlerin gamsız playboylarının cinsel arzularını tatmin etmek zorundadır.

- Eli silah tutan oğulları "Başbuğ" ve vatan için ölürken, o, İran asıllı olduğu gerekçesiyle İran'a sürülmektedir.

- Aranan kocasının veya oğlunun gizlendiği yeri söylemediği için, o bir erkek gibi, tutuklanmakta, dövülmekte, aşağılanmakta, zindana atılmakta, işkence görmekte ve en nihayet öldürülmektedir.

- Cinsiyeti nedeniyle –bir erkekten fazla olarak– o, tecavüze maruz kalmakta, annelik rolü nedeniyle çocuklarından ayrılığa katlanmak zorunda kalmaktadır.

Iraklı kadın, tüm bunları ve daha bir dizi şeyi yapmak ve katlanmak zorundadır. O tüm faydası ve zararıyla erkekle eşit konuma getirilmiş durumdadır ve hatta cinsiyeti nedeniyle ondan daha fazla şey talep edilmektedir. O erkek gibi "normal" bir insan oldu, artık kutsal ve "haram" olmaktan çıktı. O artık kadın olarak, kutsal ana olarak, yanına yaklaşılmaz varlık olarak saygı görmüyor. O aşağılanmış ve normal bir insanın seviyesine düşürülmüştür. O, faşist keyfiliğin karşısında korumasızdır. Tüm bunların adı da *"ilerici, devrimci toplumsal dönüşüm ve Baas 8. Parti Kongresinin şiarlarının gerçekleştirilmesi"* oluyor.

Devrim Konseyinin 474 sayılı kararının gösterdiği gibi Iraklı kadın, Bağdatlı iktidar sahiplerinin şovenizminden de kurtulamıyor:

474 sayılı 15.4.1981 tarihli kararın metni

"Geçici anayasanın hükümlerine göre, madde 1, § 42, Devrim Konseyi 15.4.81 tarihli oturumunda şunu kararlaştırdı:

1) İranlı bir kadınla evli her Iraklı askeriye mensubuna, boşandığında veya karısı yurtdışı edildiğinde, 4000 Dinarlık bir yardım, her sivile 2500 Dinarlık bir ödeme yapılacaktır.

2) Bu kararın 1. maddesinde adı geçen ödeme yapıldığında, belgelerin veya yurtdışı edilmenin resmi makamlarca onaylanması ve bir Iraklı kadınla yeniden evlenme gereklidir.

3) Bu kararın yürütülmesini sorumlu bakanlar üstlenir.

Saddam Hüseyin"

(Irak-Informationen, Sayı 11/90, sf. 23-24)

Kadınların gerçek kurtuluşunu bayrağına yazan, genelde bütün toplumda, özelde de devrimci ve komünist saflarda kadınlar üzerindeki her türlü baskı ve horlanmaya karşı tutarlı mücadelede eden biz Bolşevikler, bu mücadelenin motor gücünü, Komünist Kadın Hareketini yaratmak için mücadele veriyoruz.

Kadın-erkek eşitliğinin boş söz olmaktan çıkarılması, kitlelerin devrimci eylem ve faaliyetlerinde yaşam bulan bir pratiğe dönüşmesi, kadınların kurtuluş mücadelesinin genel mücadelenin ayrılmaz bir parçası olması, Komünist Kadın Hareketinin güçlenmesine doğrudan bağlıdır.

Baskı ve sömürüye, horlanmaya, haktan yoksunluğa daha fazla tahammülü olmayan her devrimci, komünist kadının, sınıf bilinçli her işçi ve emekçi kadının ivedi görevi, böylesi bir kadın hareketinin yaratılması ve güçlenmesi için mücadeleye olanakları ölçüsünde aktif olarak katılmak ve ona destek vermektir.

KOMÜNİST KADIN HAREKETİ İÇİN

Bütün milliyetlerden işçi ve emekçi kadınlar...
Devrimci ve komünist kadın yoldaşlar...
Tüm devrimciler!...

Görevlerin büyüklüğünü bilinçte tutarak cesaretle ileri atılın! Yapacağın, yapabileceğinin en "küçük" fedakarlıkların bile bu görevlerin çözülmesinde önemli olduğunu unutmayın! Kendinize en yüksek talepleri yöneltin! Genç Komünist Kadın Hareketinin propaganda-ajitasyon ve örgütlenme çalışmasını ilerletmek için açtığımız

BAĞIŞ KAMPANYASINA KATILIN!

Bu kampanyaya en büyük desteği sağlamak için çaba gösterin!

TKP/ML(BOLŞEVİK)
Merkezi
Kadın Komisyonu

Anti-semitizm ve siyonizm üzerine

– I –

ÖNAÇIKLAMA

Bu yılın Ekim ayı içinde yapılması planlanan "Ortadoğu Barış Konferansı"nın Kasım ayına kaldığı Şamir tarafından açıklandığında, ABD Dışişleri Bakanı Baker son bir yılda gerçekleştirdiği "Ortadoğu gezileri"ne bir yenisini daha ekledi.

ABD emperyalizmi başta olmak üzere, dünya emperyalist güçleri bir "Ortadoğu Barış Konferansı" ile bugün Ortadoğu'da İsrail ve Arap dünyası arasında bir "barış" sağlayarak, bölgede "Arap komşuları ile İsrail arasında barış ve dostluğu, iyi komşuluk ilişkilerini yaratmak" *istediklerini dünya ve bölge halklarına ilan etmektedirler.*

Bu isteğin içeriğinin ne anlama geldiği yanı sıra, hedeflenen "çözüm"ün mümkün olup olmadığı ve gerçek çözümün ne olduğunu, bu ve daha sonra yayınlayacağımız yazılarımızda ele alacağız.

Ancak, sorunun anda gündeme gelen emperyalist çözüm önerilerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve gerçek çözümün doğru ortaya konması için, ***anti-semitizm*** *ve* ***siyonizm*** *olgularının çok iyi bilinmesi; tarihi sürecin çok iyi kavranması gerekmektedir.*

Bu nedenle, yazı dizimizin temelini, anti-semitizm ve siyonizmin ortaya çıkışından günümüze kadar geçen sürecin incelenmesi oluşturacaktır.

Bu amaçla, yazı dizimizde yer alacak olan başlıca bölümler şunlardır:

- *Yahudi sorununun ortaya çıkışı ve ilk Yahudi göçleri;*
- *Yahudi sorununa çözüm olarak ortaya atılan anti-semitizm ve sonuçları;*
- *Yahudi sorununa çözüm olarak siyonizm ve sonuçları;*
- *Yahudi sorununun Sosyalizm koşullarında nasıl çözüldüğü ve bize öğrettikleri;*
- *Osmanlı imparatorluğu ve TC' nin Yahudi sorununa yaklaşımı ve bugünkü politik sonuçları;*
- *Sonuç.*

GİRİŞ

1900'lü yılların sonuna gelindiği günümüzde, bir yandan sosyal-emperyalist kampın çöküşü ve Rus sosyal-emperyalizminin dağılma süreci yaşanırken, bir yandan da emperyalist güçler yeniden paylaşımı hummalı bir biçimde –çeşitli araçlarla– sürdürmektedirler.

ABD emperyalizmi, bu yeniden paylaşım sürecinde en kârlı yanı oluşturma çabasıyla "dünyanın tek jandarması" olduğunu, Devlet Başkanı Bush'un adıyla anılan "plan ve programlar" ile ilan ederken, müttefikleri ve rakipleri olan Batı Avrupalı emperyalistler de Ortak Pazarı güçlendirerek, ABD'yi dengelemeye ve –Fransızların deyimi ile– tek başına dünya emperyalizminin jandarmalığını engellemeye çalışmaktadırlar,

Japon emperyalizmi de bir yandan Çin ve diğer yandan da diğer Uzakdoğu ülkeleri ile yeni ekonomik işbirliği anlaşmaları ile durumunu güçlendirip, Doğu Avrupa pazarlarına girme hazırlığı yürütürek, bu paylaşımdan payına düşeni alma çabasını sürdürmektedir. Bugün, emperyalist sömürünün en büyük parçasını daha fazla koparıp, gücüne güç katmak isteyen emperyalist büyük güçler aralarındaki çelişkileri keskinleştirirlerken; "Ortadoğu sorunu"nun çözümü bağlamında, görünürde ve yer yer pratikte uyum içindedirler.

Bunun son örneği, Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakı ardından Irak'a yönelik yürütülen savaştır. Ortak çıkarları gereği petrolün Ortadoğu'daki büyük bir bölümünün bir bölgesel büyük güç olma çabası ile çırpınan Saddam önderliğindeki faşist Irak rejiminin eline geçmesini emperyalist bir savaşla ortaklaşa engelliklerini hepimiz yakın zamanda yaşadık. Böylece, Ortadoğu sorunlarından biri, şimdilik kaydıyla, bir emperyalist savaş ile çözülmüştür.

Yine bu ortaklık çerçevesinde çözülmüye çalışılan bir diğer Ortadoğu sorunu da "Arap-İsrail çatışması"dır. Emperyalist güçler bu sorunun çözümü için bu kez emperyalist "barış"

yolunu izlemek istemekte ve "Ortadoğu Barış Konferansı" çerçevesinde bunu gerçekleştirerek, bölgedeki kontrollerini sağlama almaya çalışmaktadırlar.

Adı geçen konferansı örgütleyecek emperyalist güçlerden Sovyetler Birliği'nin şu anda fazla pazarlık gücü yoktur. ABD emperyalizmi ise, diğer emperyalist güçlerin de onay ve desteği ile bu konferansı toplayıp sonuçlandırma kararındadır.

ABD ve SB'nin yanı sıra, İsrail ve komşusu Arap devletlerinin temsilcilerinin katılımıyla yapılması planlanan konferansın görünürdeki iki engeli; Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) doğrudan taraf olarak Filistinli Arap ulusun temsilci sıfatıyla konferans masasında yerini alıp alamayacağı, ve İsrail siyonizminin yeni Yahudi göçmenler için işgal altındaki topraklarda yeni yerleşim yerleri kurma çalışmalarını aralıksız sürdürmesidir.

FKÖ hangi görünüm altında katılırsa katılsın, ABD başta olmak üzere dünya emperyalist güçleri ve bölgedeki gericiliğin hedefi, "dünya ve bölge barışı" adına, kendilerince sorunu "çözmek"tir.

Bu çözümün temel unsurları; bölge devletlerinin mevcut politik yapılarını değiştirmeden, coğrafi bir düzenleme ile, İsrail ve diğer Arap devletleri yanı sıra, bir Filistin Arap Devleti'nin de kurulması ve devletine kavuşmuş Filistinli Araplar ve diğer Arap komşular ile İsrail arasında "barış ve dostluğu, iyi komşuluk ilişkilerini" yaratmaktır.

Böyle bir çözüm: siyonizm ile anti-semitizmin "barış ve dostluğu, iyi komşuluk ilişkileri"ni hedefleyen tam da emperyalistlere özgü bir çözümdür.

Böyle bir çözüm; siyonizmi devlet ideolojisi edinmiş ve buna uygun emperyalist, işgalci, yayılmacı bir gerici, karşı-devrimci çizgiyi pratik eylem kılavuzu yapan İsrail burjuvazisi ile; pan-arabizmi ve bunun en önemli unsurlarından biri olan anti-semitizmi devlet ideolojisi edinmiş Arap burjuvazisi yanı sıra, yine anti-semitizmi bayrak edinen islami dini gericiliğin şeriatçı yayılmacılığının temsilcileri feodalleri barıştırıp, uzlaştırma üzerine kurulu bir "çözüm"dür.

Şu çok açıktır bizim için: Siyonizm ve onun karşısında da anti-semitizm, pan-arabizm, islami dini gericilik vb. şeklinde karşı karşıya durduğu; buna uygun devlet örgütlenmeleri ve bu düşüncelerle yaşamını sürdüren milyonlarca insanın yaşadığı bir bölgede uzlaşma eğer olursa geçici olacak; çatışma, gerici, emperyalist savaşlar ve katliamlar her zaman gündemde olacak, yeniden gündeme gelecektir.

Bu konu bağlamında bölgede gerçek çözüm; ancak bölgede siyonizm ve anti-semitizm ideolojik, siyasi ve örgütsel olarak yenildiği ve süreç içinde de tümden yok edildikleri zaman sözkonusudur.

Bu hedefe ulaşabilmek için ise; çatışmanın kaynaklarını oluşturan siyonizm ve anti-semitizmin ne olduğunu iyice kavramak, bunlara karşı mücadele araçları yaratabilmek mutlak zorunluluktur...

Yazı dizimizin amacı, bu hedefe hizmet edecek ilk temel bilgileri okuyucuya sunarak araştırma yapma ve doğru siyasetleri savunmasına olanak yaratmaktır.

Bu konuda okuyucunun aydınlanmasına hizmet edecek olan, türkçeye kazandırılmış eserlerden en önemlilerinden biri hiç kuşkusuz "İnter Yayınları" tarafından yayınlanmış olan, I. Rennap'ın *"Anti-semitizm ve Yahudi sorunu"* adlı eseridir.

Bir Yahudi komünisti olan I. Rennap tarafından ve William Gallacher' in önsözü ile 1942 yılında yayınlanan bu eser, okuyucuya çok değerli bilgiler sunmaktadır.

Yazı dizimiz içinde yer yer adı geçen eserden de alıntılar yaparak, komünistlerin anti-semitizm ve siyonizme yaklaşımının geçmişte nasıl olduğu ve bugün de nasıl olması gerektiğini ortaya koymaya çalışacağız.

Önerimiz, okuyucunun adı geçen eseri dikkatle incelemesi ve anti-semitizm ve siyonizme karşı yürütülecek mücadelede önemli bir silah olduğunu bilince çıkartmasıdır.

1. YAHUDİ SORUNUNUN ORTAYA ÇIKIŞI VE İLK YAHUDİ GÖÇLERİ

Yahudiler ve onların öncülleri İbraniler, köleci toplum döneminden, kapitalizmin emperyalist aşamaya ulaştığı döneme kadar sürekli göçe zorlanmış, katliam ve soykırımlar ile yüzyüze gelmiş ve fakat bugüne kadar var olmayı başarmış belki de tek halk topluluğudur dünya üzerinde.

I. Rennap, Yahudi sorununu incelediği eserinin ilk bölümünde adı geçen süreci açıklarken şöyle başlamaktadır yazısına:

"Yahudi sorunu modern bir olgu değildir. Yüzyıllardır varolmuştur. Bunun bir sonucu olarak, anti-Semitizmin tamamen kendine özgü bir karakteri ve geleneği vardır. Başka hiçbir "ırk duygusu"nun ardında böyle uzun bir gelenek yoktur ya da bu kadar yaygınlık kazanmamıştır.

Bundan dolayı, birçok insan, Yahudi sorununun çok özel ve özgün bir şey olduğunu, toplumun gelişmesinde ortaya çıkan genel ekonomik ve toplumsal sorunlardan tamamen ayrı ve farklı olduğunu düşünür. Bundan daha hatalı bir düşünce olamaz. Yahudi sorunu çağların akışı içinde belirli toplumsal koşullardan kaynaklanmıştır. Yahudiler yaklaşık 3500 yıldır toplumun bir parçasıdır, ve onların tarihi ve sorunları, bir bütün olarak toplumun tarihi ve sorunlarından ayrılamaz.

Bu sorunların kökenine inmek için antik çağlara gitmek gerekir. Yahudilerin antik tarihinin büyük bir kısmı muğlak ve yarı destansıdır, gene de, çağlar boyunca yaşamalarının ve ortaya bir Yahudi sorunu çıkmasının nedeninin, "seçilmiş bir halk" olmak gibi özel bir nitelikten kaynaklanmadığını göstermeye yetecek kadar şey bilinir. Yahuda ve İsrail antik krallıklarının halkı, komşu ülkelerinin halklarının yaptığı gibi, kendi işlerini yaptılar ve kendi ulusal tanrılarına taptılar; yaşamlarını sürdürmelerinin ve ele aldığımız problemin kökeninin nedenleri başka yerde aranmalıdır.

İlk İbrani kabilelerinin göçtüğü antik Filistin, o dönemde bilinen dünyanın ticaret yollarının merkeziydi. Hindistan ve Arabistan'ın en güzel ürünleriyle yüklü kervanların geçtiği stratejik ve ticari bir uğrak yeriydi. Bu yüzden, alım-satım ve ticaret, antik Filistin'de yaşayanların hayatlarında önemli bir unsur haline geldi. *Bu, Yahudilerin gelecekteki gelişimlerinin belirleyici güçlerinden biri olacaktı.*

Dahası, Yahudi krallıkları, antik çağdaki savaşçı imparatorluklar arasında bulunuyordu: Mısır, Asur ve daha sonra Babil. Onların çatışmalarında küçük Yahudi krallıkları örsle çekiç arasında ezildi.

M.Ö. sekizinci yüzyılın ikinci yarısında, İsrail Krallığı Asurlular tarafından fethedildi. Egemen sınıfı tutsak alındı ve İsrail tarihten silindi. M.Ö. altıncı yüzyılın başlarında, Babil, geriye kalan Yahuda Krallığı'nı fethetti; bu krallığın tüccar, toprak ağası ve zanaatkâr üst sınıfları sürgün edildi. Babil'de ticaret çok gelişmişti. Dolayısıyla, tüm kayıtlara göre esas itibariyle tüccar olan Yahudi tutsaklar, İmparatorluğun ticaretinde yer aldı.

Kısa süren sürgünden sonra, öyle anlaşılıyor ki, bazı Yahudiler, yeni bir Yahudi Devleti kurmak üzere Filistin' e geri döndü. Orada savaşçı imparatorluklar arasında bir tampon Devlet olarak acı çeken bir ülke buldular. Savaşlarla geçen yüzyıllardan sonra issizlaşmış ve tüketilmişti. Dahası, eski günlerin büyük ticari uğrak yeri ve kervan yolu olmaktan uzun süre önce çıkmıştı. Doğu Akdeniz ve Küçük Asya dolaylarında Filistin'den uzakta

yeni ticaret yolları ortaya çıkmıştı.

Bu küçük, yeniden canlandırılmış Yahudi Devleti dışında yaşayan birçok Yahudi vardı. M.Ö. beşinci ve dördüncü yüzyıllarda yeni Devlet ortaya çıktıktan hemen sonra, Doğu Akdeniz civarındaki büyük ticaret kentlerinde serpilen cemaatler boy gösterdi. Antakya'da, İskenderiye'de, daha sonra Roma'da, bu güçlü ve kuvvetli Yahudi cemaatleri içindeki başat unsurlar dönemin geniş ticaretinde önemli bir oynadılar, yoksul Yahudiler ise küçük ticaret ve elsanatlarıyla uğraşıyorlardı. Ticaret yollarının Filistin'den uzaklaşmasıyla, mesleği tüccarlık ve dükkancılık olan çok sayıda Yahudi, yeni ticaret yollarını izlemiş ve bu cemaatleri kurmuşlardır kuşkusuz.

Yahudilerin o dönemde bilinen dünyaya bu dağılmaları, Yahudi burjuva tarihçilerinde Yahudi sorununun nedeni olarak görülmüştür. Ne var ki, ticaret genişlediği sürece, Yahudi cemaatlerinin düzene uyduğunu ve Yahudilerin hiçbir sorun teşkil etmediğini göreceğiz. Daha sonra, ticaret giderek küçüldüğü ve antik toplum yıkıldığında, bir sorun ortaya çıkmaya başladı.

Kuşku yok ki, Yahudi tüccarlarla Yunanlı, Fenikeli ve diğer rakipleri arasındaki rekabet bir miktar sürtüşmeye yol açmıştır, özellikle de Yahudiler bu işte daha eski olduklarından ve muhtemelen daha başarılı olduklarından. Bununla birlikte, dünya antik çağın bu döneminde daha fazla keşfedilmeye başlandığı zaman, zalim, şiddet yanlısı ve yaygın anti-semitizme ilişkin hiçbir kayıt yoktur." *(age, sayfa 13-15)*

Gerçekten de tarihi belgeler incelendiğinde görülebileceği gibi, Filistin çeşitli medeniyetlerin ortaya çıkıp çöktüğü, çeşitli güçlü devletlerin işgaline uğramış ve ilhakına sahne olmuş bir düğüm noktasıdır.

Filistin; Mezapotamya ve Nil bölgelerinde ortaya çıkmış medeniyetler yanı sıra, Roma Yunan medeniyetlerinin de etki alanı içine girmiş; bu süreç, bu bölgede yaşıyan topluluklar üzerinde çeşitli sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının ticaret yollarının kesiştiği, dolayısıyla daha köleci dönemde bölge güçlerinin ticari, askeri stratejik önem verdiği Filistin'de yaşayan topluluklardan biri olan İbraniler, önce göçebe olarak yaşadıkları Filistin'de yerleşik düzene geçip tarım ve ticaretle uğraşmaya başladıktan sonra, yukarda özetlenen süreç yaşanmıştır.

O dönemde, bugünkü Filistinli Arapların öncülleri olan Filistler de başka topluluklar yanı sıra Filistin'de yaşamaktadır.

Filistinli Arapların tarihini inceleyen ve *"Belgelerle Filistin"* adlı eserini, Bülent Ecevit'in önsözü ile 1988'de yayınlayan FKÖ'nün Türkiye temsilcisi Abu Firas, bir dizi açıklama ve "veri" ardından şunları söylemektedir:

"Netice olarak şunu söyleyebiliriz ki; Filistin memleketi, adından da anlaşılacağı üzere, Filistlere aittir. Üstelik onlar, bu topraklara İsrailoğullarından önce yerleşmişlerdir. Çünkü, yukarıda da temas ettiğimiz üzere, Filistler, Filistin'e M.Ö. 1190 tarihinde, Mısır firavunu III. Ramses'e mağlup olduktan sonra, adı geçen firavunun vassali olmak ve ona vergi ödemek şartıyla yerleşmişler ve daha sonra da memleketin gerçek sahibi olmuşlardır. İsrail kavmi ise, Musa'nın önderliğinde Filistin memleketi sınırlarına ancak M.Ö. 1136 yıllarında ulaşabilmiştir. Bu da gösteriyor ki, İsrailoğulları, Filistin'e Filist iskânından aşağı yukarı yarım asır sonra gelmişlerdir. Bundan başka şu hususu da belirtmek gerekir ki, şayet İsrailoğulları, Filistin'e Filistlerden önce gelmiş olsalardı, hiç şüphesiz, iç kesimlere değil, toprakları daha verimli olan ve deniz ticareti açısından büyük önem taşıyan sahil şeridine yerleşirlerdi.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Filistin memleketi, her ne kadar bu topraklar üzerinde bugün İsrail devleti mevcut ise de, Filistlere aittir." *(Abu Firas, "Belgelerle Filistin", sayfa 124)*

Yukarda aktardığımız alıntıda belirtildiği üzere, "İsrailoğulları" "Filistler"den yaklaşık 50 yıl sonra bölgeye gelip yerleşmiş de olsa, yaklaşık 3000 yıl bir arada yaşamış bu iki topluluğun birbirine olan yakınlık ve ortak yanlarının varlığı; 50 yıllık "gecikmeli" yerleşimin etkisinden daha fazla olduğu bir gerçektir.

Bir diğer gerçek de, Yahudilerin önemli bir bölümünün M.Ö. 800 ile M.S. 300 yılları arasında Filistin'i terk ve göçe zorlandığı; M.S. 100 yıllarında her dört Yahudiden üçünün Filistin dışında yaşadığıdır.

Örneğin, Helenistik çağda Doğu Akdeniz ülkelerinde yaşayan her beş kişiden biri Yahudidir. Filistin ise, İbranilere (Yahudilere) komşu toplulukların işgalleri altında kaldığı sürece nüfus karışımına sahne olmakta; özellikle kentlerde yaşayan Yahudiler göçlere zorlanarak, toplam nüfus içindeki oranları düşmektedir.

Tarımla uğraşarak göçmeyen Filistinli Yahudi halkın bir bölümü ise, bu süreç içinde Abu Firas'in sözünü ettiği öncülleri Filistlerle karışarak, bugünkü Filistinli Arap halkın ataları arasında yerlerini almışlardır.

Yahudilerin Roma imparatorluğu ve yıkılışına kadar ki durumlarını Rennap şöyle özetlemektedir:

"İskender'in fetihleri bilinen dünyayı genişlettiği zaman, ordularla birlikte giden tüccarlar arasında Yahudiler de vardı. Ticaret genişledikçe, İskender imparatorluğunun en uç noktalarını birbirine bağlamaya başladı. Yahudiler bunda büyük bir rol oynadılar. Bu dönemde Yahudi cemaatlerinin imparatorluğun her köşesinde fışkırmaya başlaması, ulusun her yere dağılmış cemaatlere ayrılması sürecinin hızlanması bir raslantı değildir. İskender hemen Yahudilerin değerini farketmiş ve onlara özel ayrıcalıklar vermiştir.

Daha sonra Romalılar da Yahudi tüccarların büyük önemini kavrayacaktı. Yahudi cemaatler, bu döneme gelindiğinde, zenginlik ve güçlerini çok büyük oranda arttırmış ve Roma'nın egemenliğinde olan her ticari merkezde bulunur olmuşlardı. Güneydoğu Avrupa'nın büyük bir kısmına ve İberik yarımadasına zaten sızmışlardı. Onların geniş ticari ve finansal kurumlar ağı bir gereklilikti, çünkü uzak yerlere yayılmış teritoryal sömürgeleri ile Roma'nın ticaretini geliştirmeye yardımcı oluyordu. Dahası, Yahudi bankerler Roma imparatorlarına büyük borçlar veriyordu. Yahudi cemaatler bu yüzden Roma egemen sınıfına toplumsal açıdan gerekliydi ve bu yüzden Yahudiler, İskender yönetimi altında olduğu gibi özel ayrıcalıklar elde ettiler.

Bu nedenle, Yahudiler toplumsal olarak gerekli, yerleştikleri ülkelerdeki egemen sınıflar açısından önemli oldukları sürece, bir Yahudi sorunu olamazdı ve olmadı.(abç)

Ne var ki, Roma İmparatorluğu'nun yıkılışıyla birlikte, yeni koşullar ortaya çıktı. Ticaret küçüldü. Çökkün Roma egemen sınıfları halk üzerindeki sömürüyü arttırdıkça, kitlelerin çektiği acı da arttı. Hoşnutsuzluk büyüdü ve bu hoşnutsuzluğu gidermek için bir günah keçisi gerekti. Üstelik, egemen sınıf içinde Yahudi tüccar ve bankerlere borcu olanlar vardı. O sırada ticaret neredeyse durduğundan, Yahudiler artık *toplumsal olarak gerekli*, vazgeçilmez değildi.

Bir cemaat olarak korunmasız ve dolayısıyla saldırılması kolay, yaralanabilir bir azınlıktılar. Romalı toprakağaları Yahudileri, aç ve isyancı halkı yatıştırmak ve aynı zamanda tek kuruş ödemeden Yahudilere olan borçlarını silmek için kullanabilirdi. Dolayısıyla ***Batı Roma İmparatorluğu'nun çöküşü ve dağılması sırasında M.S. birinci yüzyıldan beşinci yüzyıla kadar Yahudi pogromları sıradan bir özellik oldu. (abç)***

Romalı Yahudi antik çağ tarihçisi Josephus, M.S. 38'de İskenderiye'deki

dehşet verici pogromu anlatır. Daha sonra, imparatorlar birbirinin ardından Yahudilere karşı her tür kışkırtmayı cesaretlendirdi ve onların elinden, sadece çok yararlı oldukları dönemlerde bahşedilen özel ayrıcalıkların değil, sıradan hak ve özgürlüklerin de alındığını belirten fermanlar çıkardı.

Böylece tarihin akışı içinde bir Yahudi sorunu ortaya çıktı. Yalnızca antik çağın toplumsal koşullarının Yahudi ulusunu dağınık cemaatlere parçalaması değil, köleliğe dayanan eski toplumsal düzenin çözülmesi sürecinde açığa çıkan sınıf savaşımları ve sosyal çatışmalar da bir günah keçisi; dikkatleri başka yana çekmenin bir başka biçimini bulmayı gerekli kıldı. Dağınık, egemen sınıfa eskiden olduğu gibi yararlı olmayan Yahudi cemaatlerde, hoşnutsuzluğu ve kitlesel isyanı başka yöne çevirmek için gereken araçlar hazırdı. *(abç)*

M.S. 71'de Judaea'nın [Roma İmparatorluğu'nda Filistin'in güney kısmı –ÇN] yıkılmasıyla birlikte Yahudiler [belirli bir alanda yerleşik –ÇN] *bir ulus** olarak varolmaktan çıktı. ***Yaklaşık dört yüzyıl boyunca yaşanan süreç tamamlandı ve antik çağ gelecek nesillere, etrafa dağılmış kompakt Yahudi cemaatleri ve büyük bir Yahudi sorunu bıraktı. Daha sonra göreceğimiz gibi, bu sorun, en açık kurbanlar olan Yahudiler için de, aynı zamanda, savaşımları haklı amaçlarından saptırılan halk yığınları için de dev gibi sorunlar yaratmaya devam edecekti.*** *(abç)*

Yahudi ulusu varolmaktan çıktığı halde, dağınık cemaatlerin birlik ve bütünlüğü, Yahudilerin bir halk olarak kimliklerini korumalarında önemli bir unsur oldu; toplumsal koşullardan kaynaklanan bu unsur, ulusal dini ideolojiyle, Judaizmle güçlendi. Çünkü Babilliler tarafından sürgüne gönderildikleri sırada, Yahudiler zaten güçlü bir ulusal duygu, savaşan imparatorluklar arasındaki eski baskı görmüşlüklerinden kaynaklanan bir duygu geliştirmiş bulunuyorlardı. Sürgün bu duyguyu yalnızca yoğunlaştırdı. Ulusal ideoloji onların şanssızlığını ve umarsızlığını yansıtıyordu. Kendini ulusal tanrıya tutkulu bir bağlılıkla ifade ediyordu. Babil'de Ezekiel, "yanlış yapmış bir ulusun hak edilmiş cezası olarak ulusal yaşamın yok edildiğini açıklamaktan hiç yorulmadı. Ama hızlı bir restorasyon umudunu da hep yüksekte tuttu. Yakında, çok yakında sürgün bitecekti, teokrasi kurulacaktı. Tapınak restore edilecekti ve doğru yolu bulan bir halk, her zaman müşfik Yehova'ya kurbanlar sunacaktı... Halkı sanki yarın dönüş başlayacakmış gibi plan yapmaya teşvik etti. Ve onlar ezik sürgünler olmaktan çıkıp umutlu yapıcılar oldular"** Yahudiler arasındaki zenginlerle yoksullar, sosyal gerilim dönemlerinde egemenlerce kışkırtılan ayaktakımının saldırısına karşı birlikte tehlike altındaydı. Bu yüzden, zaten yeterince gelişmiş ulusal ideoloji ve süregiden ortak tehlike, Yahudilerin bütünlüğünü güçlendirmede etkileşim içindeydi.

Üstelik, Yahudileri kendi cemaatleri içinde birbirine bağlayan bağların, ve farklı cemaatler arasındaki bağların, Yahudi tüccarların ticari girişimlerinde büyük bir yarar sağladığından kim kuşku duyabilir? Yahudi yaşam tarzının sürmesi için çok güçlü bir itki böylece sağlanıyordu.

Yahudilerin kendi kendilerini izole ettğini, kendi kendilerine kaldıklarını ve bunun anti-Semitizmin önemli bir nedeni olduğunu ileri sürenlerle sık sık karşılaşılır. Örneğin H. G. Wells, bir an bile anti-Semitizmi destekleyip haklı çıkarmayı istememesine karşın, Yahudilerin şimdi gördüklerinden daha iyi muamele umamayacakları, çünkü bir halk olarak yaşama konusunda ısrarlı oldukları görüşüne kendini ver miştir. Oysa görmüş olduğumuz gibi, onların birbirine kenetlenmesine ve kimliklerini korumasına baskıyla dolu bir tarih yardımcı olmuştur. Basit bir seçim yapma sorunu değildi bu.

Gene de, bu haksızlığa uğratılmış halkın yaşamasını belirleyen, bütünlük içinde olmaları değildi. Ticaret ortadan kalksaydı Yahudiler ve Yahudi sorunu da onunla birlikte gidebilirdi. Ama yeni ve daha yüksek bir toplum biçimi doğdu: feodal sistem. Yahudilerin ticari işlevi bir kez daha toplumsal bir gereksinme haline geldi. Yahudileri ayakta tutan da buydu. Toplumsal sistemle zorunlu bir işlevi yerine getiren bir halktılar." *(abç)(age, sayfa 15-19)*

Buraya kadar aktarılanlardan da görülebileceği gibi, Yahudilerin Filistin'de kalanlarının çok büyük bir bölümü diğer halklarla karışıp, asimile olurken; Yahudiliği ayakta tutup yaşatanlar, göçen ve bulundukları ülkede azınlık olarak yaşamını sürdürenler olmuştur.

Ticaret ve para piyasasında belirleyici rol oynamaları; antik-köleci çağda egemenlerin hizmetinde, ezilenlerin sömürülmesinin aracı haline gelmeleri, azınlık özellikleriyle birleşince; geniş yerli halk kitlelerinin boy hedefi olma koşullarını yaratmış; hakim sınıflar da tıpkı köleci toplum döneminde olduğu gibi, feodalizm ve kapitalizm dönemlerinde de aynı işlevi sürdüren Yahudileri; "kötülüklerin kaynağı" göstererek, kendilerine yönelen toplumsal muhalefeti bir azınlık üzerine yöneltmeyi bilmişlerdir.

Ortaçağda Yahudiler

Avrupa'da feodal ekonominin hakim olduğu dönem, çeşitli Avrupa ülkelerine dağılmış bir biçimde yaşayan Yahudi tüccarlarında zenginlik dönemi oldu.

"... Yahudi tüccarlar, yalnızca uzun deneyimlerinden dolayı değil, cemaatlerinin bir yandan çok geniş bir alana yayılmasından, diğer yandan ortak ulusal, ailesel ve dini geleneklerle çok sıkı birbirlerine bağlı olmasından da yararlandı; bu ilk dönemin ticareti giderek daha fazla Yahudilerin eline geçti, öyle ki "Yahudi" ve "tüccar" sözcükleri neredeyse eşanlamlı oldu. Dokuzuncu yüzyılı kasteden Pirenne*, "*Judaeus* ve *mercator* neredeyse eşanlamlıdır" der." *(age, sayfa 19)*

Bu dönemde Yahudi tüccarlar yukarda sözü edilen özellikleri yardımıyla aristokrasi ve kralların çeşitli ihtiyaçları yanı sıra lüks tüketim malzemelerini sağlarken; aristokrasi de onları himayeleri altında tutmakta, saldırılardan korumaktadır.

Ortaçağın sonlarına doğru, pek çok kralın idari ve mali kadrosu arasında Yahudiler yeralmaktadır. Bu dönemin M.S. onbirinci yüzyıla kadarki sürecini I. Rennap şöyle özetlemektedir:

"Ticaret hâlâ ilkeldi, feodal üretim asıl olarak tüketim içindi, değiş-tokuş için değil. Feodal baronların küçük yönetici sınıfı, baş toprak ağası olan krala sadakatleri sebebiyle, köylülüğü, nüfusun muazzam yığınını sömürdü, toprağı işleme hakkı karşılığında çok sayıda hizmet görmelerini sağladı. Köylülüğün tarımsal ürünlerinin bir kısmı feodal lordlar tarafından, kendilerinin, avanesi ve askerlerinin tüketimi için alındı; sadece artakalan çok küçük bir kısmı yurtdışından silah ve mal karşılığında değiş-tokuş ediliyordu.

Bu koşullarda, doğal olarak, henüz büyük bir yerli tüccar ve tefeci sınıfı ortaya çıkmamıştı. Fakat feodal toprak ağasının ya da kralın vergi tahsildarlarına, ilkel de olsalar, dönemin mali işlerini çekip çevirecek uzmanlara,

---

* Ulus kavramı, burda kapitalizm öncesi dönemde de belli topraklar üzerinde yerleşmiş ortak ulusal özelliklere sahip topluluklar için kullanılıyor. –Bizim notumuz.

** A. Sachar, *History of the Jews*, New York, 1930, s. 80.

* *Economik and Social History of Medievel Europe, s. 11.*

komşularına karşı savaşmak için borca, çok çeşitli zevklerini gidermek ve daha sonra göreceğimiz gibi Haçlı Seferleri'nde yer almak için kaynaklara gereksinimi vardı. Dolayısıyla Yahudiler hem tüccar, hem vergi tahsildarı, hem muhasebeci, hem de finansör oldu. Zengin Yahudiler kral ve prenslerin sırdaşı olurken, yoksul Yahudiler küçük ticaret ve elsanatlarıyla uğraştılar. Bazılarına (küçük bir azınlığa) toprağa yerleşme izni bile verildi. Yahudi tüccarlarla finansörler, Charlemagne İmparatorluğu ile İslam dünyası arasındaki ticareti arttırdı. Fatih William iktidara gelirken, özel koruması altındaki kendi Yahudi finans uzmanlarını da beraberinde getirdi.

Böylece Yahudi cemaatler, egemen feodal kastların koruması altında Batı Avrupa'da fışkırdılar. Yabancı bir ülkede yabancılar olarak, biraraya toplanmaya doğal bir eğilimleri vardı. Yüzyıllar boyunca kompakt cemaatler halinde yaşamışlardı; dinleri ve ticaretleri en iyi bu şekilde sürdürülebilirdi; dolayısıyla nüfusun büyük çoğunluğundan ayrı gruplar halinde yaşamaya devam ettiler.

Bütün bunlardan dolayı, Yahudiler daha önce olduğu gibi toplumsal olarak gerekliydiler; ama yine de ne egemen sınıfın bir üyesi, ne de köylüler olarak, feodal toplumun temel ilişkileri içinde yerleri vardı. Bir gereksinmeyi karşıladıkları sürece, hizmet ettikleri egemen sınıfın koruyuculuğunu elde ediyorlardı. Bu koşullarda, oynadıkları rol ilerici bir roldü; ilkel feodal ekonominin daha ileri bir düzeye çıkmasına yardımcı oldular. Anti-Semitik aşırılıklar ve pogromlar ortaçağın ilk döneminin belirgin bir özelliği değildi. Ünlü akademisyen ve tarihçi Dr. James Parkes, bu dönemdeki Yahudiler hakkında, "sıradan kentlilerin yaşadığı biçimde yaşadılar, diğerlerinin ayrıcalık ve sorumluluklarını paylaştılar ve onlardan yalnızca dinleriyle ayrıldılar" der." *(age, sayfa 20-21)*

Ünlü haçlı seferleri sırasında, bir yandan seferlerin finansmanı ile ilgilenen Yahudiler, yer yer de bu seferlerin hedefleri olmalarına karşın işlevlerini sürdürmüşlerdir.

Ne var ki, M.S. onbirinci yüzyıla gelindiğinde, değiş-tokuş ve ticaretin gelişmesi ile birlikte yerli halktan hıristiyan tüccarlar sahneye çıkmaya ve Yahudileri kendi alanlarından zorlamaya başlamışlardır. Yahudilerin ticaret tekeli kırılmış ve bunlar da esas olarak, soylulara borç para veren, üst tabaka ile bağı kalan durumuna düşmüşlerdir.

I. Rennap bu dönemi de şöyle aktarmaktadır:

"Bu sırada, feodal toplumun yayılmasını izleyen değiş-tokuş ve ticaretin gelişmesi, bir yerli Hıristiyan tüccar ve tefeciler sınıfının ortaya çıkmasını getirdi. Fakat feodal toprak ağaları Yahudilersiz yapamazdı, çünkü Hıristiyan tefeciden borç almak, siyasal iktidarını genişletmeyi amaçlayan yükselen *burgher* [kentsoylu –ÇN] sınıfına siyasal imtiyazlar vermeyi gerektiriyordu, oysa Yahudilere hiçbir siyasal imtiyaz vermek gerekli değildi. Bunun sonucu olarak, Yahudiler, yükselen burjuva sınıfın siyasal gereksinim ve emellerini boşa çıkarmak üzere kullanılan ve *burgher*'lerin yalnızca rakip olarak değil, artan güçlerine bir engel olarak da görüp nefret ettikleri bir tampon konumuna oturtuldular.

Köylülük de giderek Yahudilerden nefret etmeye başladı. Para ekonomisinin gelişmesiyle birlikte, toprak ağalarının onlardan aldıkları haraç da büyümüştü. Köylüler yoksul Yahudi zanaatkârı ya da satıcıları değil, köylülerin kanını emen bir efendinin uşağı ya da vergi tahsildarı olarak gözüken zengin Yahudileri görüyorlardı. Üstelik Yahudilerin sıkı sıkıya sarıldıkları tuhaf bir dinleri vardı ve bir köylünün asla anlayamayacağı gizemli mali işlerle ilgiliydiler: köylünün gözünde Yahudiyle şeytan aynı kapıya çıkıyordu.

Toplumsal çatışmaların ve keskin sınıf savaşımlarının ortaya çıktığı onüçüncü ve ondördüncü yüzyıllara gelindiğinde, feodal egemen sınıf çoğu zaman zorlukları kendi üzerinden atıp Yahudilere yükledi. Yalıtılmış azınlıklar halinde yaşayan, belirtmiş olduğumuz nedenlerle nefret edilen Yahudiler, artık vazgeçilmez değildi, ve feodal aristokrasi borçlarını ödemekten sıyrılmaktan hoşnut olacaktı. Bu dönem, Yahudi cemaatlerinin kitlesel biçimde mülksüzleştirilmeleri ve toplu sürülmeleriyle dikkati çeker. Lombardların krala para verebilecek durumda oldukları İngiltere'den, Yahudiler 1290'da atıldılar. 1306'da Fransa'dan, daha sonra da Almanya'nın bir çok yerinden sürüldüler.

Bu Yahudi mülteciler nereye gidebilirdi? Yahudilerin yok olmamasına büyük oranda katkıda bulunan bir etmen, çeşitli Avrupa ülkelerinin ekonomik gelişim düzeyinin farklılığı oldu. Batı Avrupa'da yerel tüccar sınıfın yükselişi Yahudilerin tekelini kırmıştı, Yahudilersiz edilebilirdi. Fakat Doğu Avrupa'da feodal ekonomi daha düşük bir düzeydeydi. Yerli orta sınıf henüz ortaya çıkmamıştı. Eskiden Batı'da olduğu gibi, bir tüccar-tefeci sınıfına gereksinim vardı. Yahudiler bu işlevi bir kez daha yerine getirebilirdi." *(age sayfa 22-23)*

Bu koşullarda mevcut konumlarını yitirerek giderek yoksullaşan, saldırılara hedef olan Yahudiler, yeni göçlere başlamadan önce daha fazla kendi içlerine kapanmış, bir arada korunma düşüncesi ile, büyük kentlerdeki gettoların gönüllü yaratıcıları haline gelmişlerdir.

Doğu Avrupa ülkelerine göçen Yahudiler, ticaret yanı sıra zanaatkarlık alanlarında etkili olurken, çok azı toprağa yerleşti. Ancak süreç içinde bu ülkelerde de yerli rakipler ortaya çıktıkça, tekrar durumları kötüleşmeye başladı.

"Feodal düzenin gerileme döneminde, Avrupa acımasızca bastırılan köylü ayaklanmalarıyla sarsılırken, isyancıların asılması ve kesilmesine Yahudilere barbarca saldırılması eşlik etti. Dini boş inanlar ve korkular, feodal toprak ağası ve papazlar tarafından kurnazca kullanıldı. Tuhaf dinleri ve büyük miktarlarda para işleriyle Yahudiler; kötü hasat, veba, kuyuların zehirlenmesi gibi topulumun tüm hastalıklarından sorumlu tutuldu! Feodal Devlet, ayaklanmaları bastırdı; yoldaşı feodal Kilise (feodal sistemde en büyük paya ve çıkara sahip en büyük toprak ağası), kitlelerin kızgın isyancı duygularını gerçek sorumlululardan uzaklaştırıp Yahudilere yöneltmesine ortak oldu. Bu Yahudi karşıtı aşırılıklar aslında, toplumsal isyanın saptırılmış bir ifadesiydi – sosyal düzenin çökmüşlüğünün bir sonucu olarak anlatılmaz bir eziyet çeken ve eziyet çekmelerinin sorumlusu olanlara saldırmak isteyen geri halkın karanlık öfkesi. Yahudi yine, aslında feodal sömürücülere yönelik olması gereken kör, zalim darbeleri yemek üzere bir tampon olarak yerleştirildi; tıpkı yüzyıllar sonra Çarlık Rusya'sında egemen sınıfın Yahudileri, kendisiyle devrimci kitleler arasında tampon olarak kullanacağı, kanlı pogromlarla, yükselen devrimci dalgayı kendisinden uzaklaştırıp Yahudilere yönelteceği gibi.

Onbeşinci yüzyılda Bohemya'da Hussitlerin Roma Kilisesi'ne karşı verdiği ulusal devrimci savaşlarda da aynı şeyler oldu. Yükselen burjuva sınıfın feodal aristokrasiye karşı yaptığı bu ulusal ayaklanmalar dehşet verici bir şekilde bastırıldı. Fakat feodal "kanun ve nizam"a karşı ayaklanmaların bastırılması sürecinde, tüm Yahudi cemaatleri de soykırıma uğratıldı. Hussitlere karşı "haçlı seferine girişen"ler arasında en ünlüsü, Dominiken keşişi Capistranolu St. John'du; o, bu "haçlı seferleri"nde "Yahudi Kırbacı" ünvanını kazandı. ...

Yahudilerin salt feodal prenslerin çıkarlarına hizmet etmekle kalmayıp, ülkenin tüccar sınıfının gelişme sürecinden pay alacak kadar güçlü olduğu

bazı ülkelerde başını Kilise'nin çektiği feodal egemen kast, iktidarını denetlemek istediği sınıfın önemli bir bileşenini oluşturan bu sektöre artan bir zalimlikle saldırmakta gecikmedi. Bu özellikle İspanya'da çarpıcı bir şekilde oldu; onbeşinci yüzyıl sonunda, o dönemdeki dünyanın en büyük ve en zalim Yahudi zorunlu göçü vuku buldu.

Oniki yüzyıldan fazladır İspanya'da yaşayan İspanyol Yahudileri, tüccar ve zanaatkâr sınıfın önemli bir unsuru haline gelmişti. Bir kısmı monarşiye hizmet eden vergi tahsildarı ve finans uzmanıydı. Yahudiler bir bütün olarak ticari, mali, ve endüstriyel alanlarda önemli bir konum işgal ediyorlardı. Sanat ve bilimlere sınırsız katkıları oldu. Aralarında, büyük nüfuz sahibi olağanüstü zengin kişiler vardı. Fakat 1492'de, uzun bir baskı ve zulüm döneminden sonra, mülkleri ellerinden alındı ve (Mağriplilerle birlikte) sonunda ülkeden atıldı. Köylü ayaklanmaları ve toplumsal çatışmaların yaşandığı bir dönemde, Yahudilere yönelik saldırılar, Ferdinand ve Isabella'nın yönetimi altındaki feodal egemen sınıfın amaçlarına ve Kilise'nin çıkarlarına hizmet etti; Yahudilere yapılan zulüm salt kitlelerin enerjilerini saptırmakla kalmadı, feodal devlete düşman bir burjuva unsuru da yok etti ve yükselen orta sınıfı zayıflattı. Böylece, İspanyol feodal egemen sınıfı ve Kilise, "İspanyol ticari ve sınai yaşamının belkemiğini..., orta sınıfın sinir sistemini oluşturan (bir) unsuru" ülkeden sınırdışı etti. ...

İspanya'yı terkeden Yahudilerin çoğu Türkiye'ye ve bu dönemde genişleme sürecinde olan Osmanlı İmparatorluğu'nun diğer kısımlarına gitti. Burada Yahudilere gereksinim vardı ve yararlılıkları bir kez daha onlara özgürlük ve ayrıcalıklar sağladı. Ticari, profesyonel ve diğer meşgalelerini takip ettiler ve İmparatorluğun gelişmesine büyük katkıda bulundular." *(age, sayfa 24-27)*

İspanya'dan Osmanlı imparatorluğuna göçün 500. yılı nedeniyle bugünkü T.C. devletinde yürütülen çalışmalar ve amacı üzerinde ayrı bir başlık altında duracak; özellikle bugünkü faşist Türk devletinin siyonizm ile işbirliği içinde nelerin hesabını yaptığını ortaya koymaya çalışacağız.

Buraya kadar aktardığımız bilgiler ışığında şunu söyleyebiliriz:

Yahudi kitleler, feodal toplum düzeni döneminde de önce, hakim sınıfların yardımcıları tüccarlar ve tefeciler olarak koruma altında yaşayıp, yerli halk üzerindeki baskı ve sömürüye hizmet ederken bir sorunla karşılaşmadan bulundukları ülkede azınlık yaşamını sürdürmüşlerdir. Ancak aristokrasinin yıkılma sürecinde de himayenin ortadan kalktığı, yerli tüccar ve tefeciler ile rekabet içinde gerileyen; giderek yerli geniş halk kitlelerine yıkımın kaynağı olarak gösterilip yeni katliam hedefi haline gelen azınlık olmayı sürdürmüştür. Bu süreç her seferinde yeni göçlerle noktalanmıştır.

"(3) Burjuva Düzende Yahudiler

Burjuvazinin egemenliği, *yeni toplumda oynayacakları önemli bir rol olduğu* sürece, Yahudilere yavaş yavaş özgürlük getirdi. Bu demek değildi ki, merkantilist sermayenin geliştiği ülkelerde anti-Semitizm otomatik olarak yokoldu, ama anti-Semitizmin en iğrenç ve zalim yöntemleri ortadan kalk maya başladı.

Hollanda'da ve Hollanda İmparatorluğu'nda (buraya İspanya'dan kaçan çok sayıda Yahudi göçmen gelmişti) ve daha sonra Fransa, İngiltere ve Amerika'da, Yahudi tüccarlar dönemin ticaretinde yer aldılar. Yeni egemen tüccar sınıf Yahudilerin burjuva Devlet açısından değerini kavradı. Kuşkusuz birdenbire Yahudisever olmadı. Cromwell, Yahudilerin İngiltere'ye üç buçuk yüzyıllık bir aradan sonra dönmelerine, Yahudileri çok sevdiğinden değil, Yahudi tüccar ve bankerlerin burjuva İngiliz Devleti açısından değerini kavradığından izin verdi. Böylece, burjuva Devlet iktidarının tamamlandığı yerlerde, getto duvarları yavaş yavaş yıkıldı ve Yahudiler komşularıyla barış içinde yaşamak üzere ortaya çıkabildiler." *(age, sayfa 28)*

Hiç kuşkusuz, Yahudi yaşamındaki bu gelişim, sadece ekonomik süreçteki değişimin ürünü değildi. Burjuvazinin en büyük devrimi olan Fransız Devrimi yanı sıra Amerika'nın bağımsızlığı gibi tarihi olayların gündeme getirdiği "eşitlik", "kardeşlik" vb. türünden siyasi talep ve buna denk düşen hukuki düzenlemeler de Yahudilerle Yahudi olmayanlar arasındaki duvarları parçalamaya başladı.

Bulundukları ülkelerde Yahudiler de yeni sınıf ayrışmalarına uğradılar.

"Onsekizinci yüzyıl sonuyla ondokuzuncu yüzyıl başlarında sanayi kapitalizminin yükselişi Yahudi gruplar arasındaki birlik ve beraberliği yıkma eğilimindeydi; büyük ölçekli sanayi Yahudileri kapitalist gelişmenin içine çekti. Büyük oranda, kapitalizme tekabül eden sınıflara parçalandılar. Sınıf formasyonları onların arasında keskin bir biçimde ortaya çıkmaya başladı.

Yahudi büyük kapitalist, kapitalist egemen sınıfa gayet normal bir biçimde uyum gösterdi. Yoksul Yahudiler de kendilerine denk düşen sınıflara bir dereceye kadar uyum gösterdiler, ama burjuva Yahudiler kadar tam değil. Batı Avrupa'daki ortaçağ loncaları Yahudilerin elsanatlarıyla uğraşmasını engelliyordu. Feodal toprak imtiyazı onu topraktan uzak tutuyordu. Pek az Yahudi köylüsü bulunuyordu. Modern sanayi proletaryası, geniş ölçekli sanayiyle rekabet edemeyen deklase zanaatçılardan ve topraklarından atılan köylülerden doğduğu için, Batı ve Orta Avrupa'daki Yahudiler arasından geniş bir Yahudi proleterleri katmanı ortaya çıkmadı. Yalnızca, loncaların gücünün daha zayıf ve Yahudi zanaatkârların nisbeten çok olduğu Doğu Avrupa'da nisbeten küçük bir Yahudi proletaryası ortaya çıktı. Ama çok sayıda Yahudi hâlâ her türden ticaretle uğraşıyordu, proletaryadan çok, alt orta sınıfa dahildi.

Bununla birlikte, yükselen sanayi kapitalizmi, tam olarak olmasa da, Yahudileri kendine entegre etme eğilimindeydi. Sanayileşmiş Batı avrupa ve ABD'nde Yahudiler, ondokuzuncu yüz yıl ortalarında eşit siyasal haklar ve eşit vatandaşlık hakkı kazandılar. Fakat anti-Semitizm tam olarak ölmedi. Zayıf, düzensiz ve önemsiz bir biçimde hâlâ varolmayı sürdürdü. Bununla birlikte, pogromlar ve Yahudilere yönelik şiddetli fiziksel saldırılar uzak bir geçmişte kaldı. Birçok insan, Yahudi sorununun varolmaktan çıktığını bile düşünmeye başladı." *(age, sayfa 28-29)*

Yahudi kitlelerin bulundukları ülkelerde sınıf ayrışma süreçleri, asimilasyon ile birlikte sürerken; din değiştirme, diğer din ve ulustan kişilerle evliliğin de arttığı; Yahudilerin yeni mesleklere yöneldikleri de belirlenen olgular arasındadır.

Bu dönemde Yahudi dininde reformist akımlar da ortaya çıkmaya başlamıştır. Örneğin 1818'de Hamburg'ta "Reform sinagogu" oluşturulmuştur. Bu akımın temsilcisi Moses Mendelson'un amacı; dini, ulusal-etnik ögelerden ayırarak; ilk çıktığı dönemdeki gibi, "Musa'ya inanç" noktasına getirmekti.

Bu akımın tüm Batı Avrupa'da etkinlik kurup, Yahudilerin asimilasyonunu hızlandırması, ancak Doğu Avrupa'dan –özellikle Polonya'dan– Batıya göçen Yahudiler sayesinde engellenebilmiştir.

"Öte yandan Doğu Avrupa'da, özellikle kapitalizmin zayıf olduğu ve feodal ilişkilerin hâlâ sürdüğü Çarlık Rusya'sında, Yahudilerin içinde yaşadığı koşullar büyük oranda ortaçağda içinde bulundukları koşullara benziyordu. Toprakla meşgul olmaları yasaklanmıştı. Ezici çoğunluk itibariyle ticaret ve büyük elsanatlarında yoğunlaşmışlardı. Köylülüğün artan yoksulluğu, küçük Yahudi tüccarın konumunu sarstı. Büyük ölçekli sanayinin ge-

lişimi Yahudi olan ve olmayan el zanaatkârlarına büyük zarar verdi. Yahudi olmayan deklase zanaatkârlar proleter olarak büyük fabrikalara girebilirdi, ama deklase Yahudi zanaatkârlar, çoğu zaman, anti-Yahudi yasalar yüzünden büyük ölçekli sanayiden uzak tutuluyordu. Yüzbinlerce Yahudi ve onların aileleri böylece açlıktan ölme noktasına getirildiler. Politik açıdan Yahudiler hiçbir hakka sahip değildi. Çarcı egemen sınıf, keskin toplumsal çatışma ve devrimci huzursuzluk dönemlerinde sömürülen kitlelerin artan öfkesini kendisinden uzaklaştırmak için Yahudilere karşı soğukkanlılıkla pogromlar düzenledi. Batıya büyük göçler başladı (s.35). Daha gelişmiş Batı ve özellikle ABD'nin büyüyen sanayileri bu Yahudilerin yüzbinlercesini içine çekti, onları, işçi sınıfını tüm olarak etkileyen konularda işçi yoldaşlarıyla yan yana savaşmayı hemen öğrenen sömürülen proleterler haline dönüştürdü.

Tarihsel gelişim sürecinde Yahudiler bir kez daha toplumsal bir yer buldular; demokratik kurumlarıyla "liberal" sanayi kapitalizmi Yahudi sorununu çözmüş görünüyordu." *(age, sayfa 29)*

Ancak gelişen kapitalizm Yahudi toplumu için yeni göçler yanı sıra; tefeci-tüccar kesimin etkinliğinin azalarak küçük-burjuva katlarına itilmelerini; zanaatkarların da proleterleşmesini beraberinde getirmiştir.

İflas eden zanaatkar Yahudi, özellikle küçük Yahudi işletmelerin proleterlerine dönüşürken; makinalı sanayinin gelişimi ile de, makinanın Yahudi proleterin yerini alması ölçüsünde de işsizler ordusuna katılımı, göç kervanlarına yeni Yahudi kitlelerin katılımını beraberinde getirmiştir.

Bu yeni göç akımı ve "Yahudi Sorunu" Batı Avrupa'da tam da Yahudilerin asimile edilmeye başlandığı bir dönemde gündeme gelmiş ve 19. yüzyılın sonunda Doğu Avrupa'da oluşan ve batıya taşınan bir sorun olarak yerini almıştır.

Bu yoğun göç olayı, 19. yüzyılda endüstrileşme sürecine giren ülkelerdeki dışa yönelen göç olayının bir parçası, ama çok önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Örneğin 1880'lere kadar Yahudiler bulundukları ülke içinde bir bölgeden bir başka bölgeye göçme durumundadır. Daha sonra Yahudi nüfus hareketi yurtdışına, özellikle de ABD'ye yönelmiştir. Göç hareketi, Rusya ve Polonya'da politik baskı (1882 Mayıs Dekreti) ve pogromları neticesinde 1881'de artmıştır. Sadece 1881-1898 yılları arası ABD'ye göçenlerin sayısı 533 bindir. 1900-14 arası ise 1.200.000.

Doğu Avrupa'da durum her geçen gün daha da kötüleşmiştir Yahudiler için. Yerli yerel burjuvazi, Yahudi zanaatkar ve küçük-burjuvazi karşısına daha da güçlü bir biçimde çıkmış, gelişen büyük endüstri ile de bu ulusal çekişme daha da artmıştır. Bu süreç Yahudi zanaatkarı yıkıma sürüklemiş, yeni mesleklere yönelmelerinin önü tıkanmış, ürettikleri ürünlerin pazar alanları daraltılmıştır.

Aslında doğuda gelişen kapitalizm, ekonomik kriz ve işsizliği beraberinde daha yoğun olarak ortaya koymuş, bu koşullarda bağnazca savunulan ekonomik milliyetçilik küçük-burjuvazi tarafından anti-semitizm biçiminde ortaya konmuştur.

Bu dönem; Yahudilerin yoksulluğa, üretimin dışına itildiği, işsizler ordusunun büyük bölümünü Yahudilerin oluşturduğu; tüberkuloz vb. hastalıkların hızla yayıldığı, yoğun Yahudi dilencilerin ortaya çıktığı bir dönem olmuştur.

Bu koşullarda batıya yönelen Yahudiler, batıda orta tabaka arasında güçlü bir anti-semitizmin dışa vurulmasını gündeme getirmiş; özellikle Almanya'da 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşanan ekonomik kriz ve yıkım, anti-semitizmin güçlenmesine yolaçmıştır.

1873 borsa yıkımı ardından anti-semit hareket güçlenmiş, anti-semit ideoloji (Treitschke, Marr, Dühring) tutucu parti programlarına girmiştir. 19. yüzyılın sonunda aynı gelişim Fransa'da, sonra da Avusturya-Macaristan da olmuştur.

Çürüyen, çöken kapitalizm olan emperyalizm, yurtsuz işsiz Yahudileri eritip, yerli halkla kaynaştırmaktan yoksundur artık. Çare, problemlerin, yıkımın, krizin kaynağı olarak Yahudi kitleleri, yerli halka sunup hedef şaşırtmak; emperyalist politikaların, sosyal patlamaların engellenmesinin aracı olarak kullanmaktır.

Bu süreç; Batı Avrupa'da hakim ulus şoven milliyetçiliğinin bir ifadesi olarak geniş kitleler arasında verimli toprak bulan anti-semitizmin karşısına; bir çıkış yolu olarak Yahudiler arasında da siyonizmi koyma eğilimlerinin ortaya çıktığı bir süreçtir aynı zamanda.

[Yazımızın bundan sonraki bölümünde emperyalizm koşullarında Yahudi sorununun nu olduğu üzerinde duracak; yakın tarihte emperyalist burjuvazinin Avrupa'da gerçekleştirdikleri en büyük Yahudi kitle katliamlarına çıkış noktası yaptıkları faşist, anti-semit anlayışlarını irdelemeye çalışacağız.]

(Devam edecek)

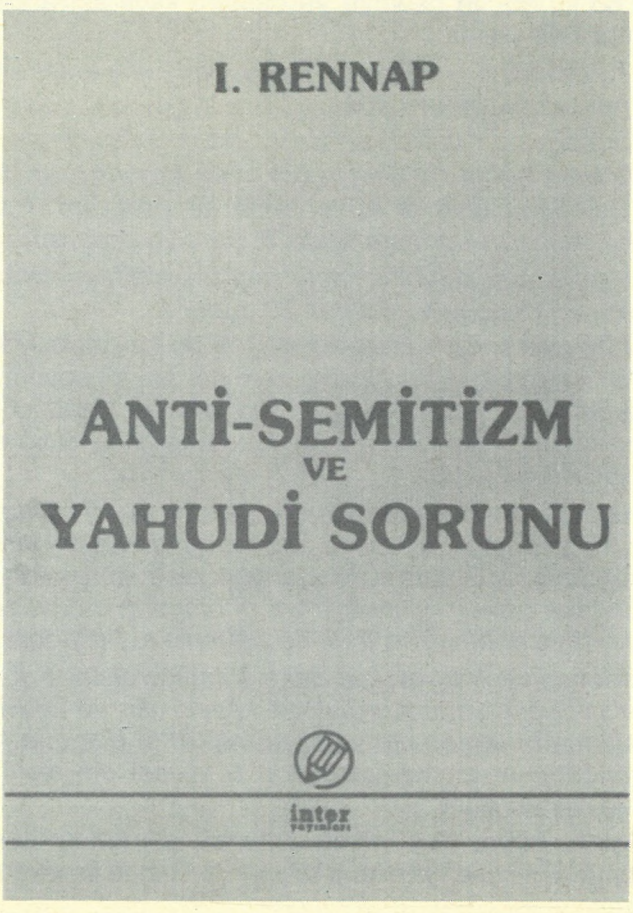

Seksiyona Kurdistana Bakur

(Em daxûyanîke TKP/ML(BOLŞEWİK) ya ku keta destê me, weke wê çap dikin.)

Erkên ku konferansa me ya rêxistinî bi cî anîn çi ne? me di nivîsekê de ya ku di Bolşevîk Partîzan hêjmara 46 an de çap bû, bi vî awayî kurtayî kirî bû:

"TKP/ML(BOLŞEWİK) di konferansa rêxêstini ya yekemîn de ya ku piştî amedekirireneke giran di nava partiyê û li dorhêla wê de, di havina 1988 de pêk anî, li ser pêrsên xwerû yên sazbûnî sekinî û gelek biryarên girîn û presîbî yên ku di gavên girgîng de ku DI HERÊMA SAZBÛNÎ DE BOLŞEWİKBÛNÊ re bên avêtin de bibin bingeh hatin girtin." (Bolşewik Partizan Hêjmar 46, rûpel 8)

Ji van biryaran yek jî, biryara ku "di beşê destûrê de ku avahiya partiyê" tîne holê, di pevgirêka "Seksiyona Kurdistana Bakur" de hatiye girtinê ye. Di vê pevgirêkê de, di beşê ku me destûra xwe ya kevn rexne kir jî me ev hêjand:

"Destûra me ya kevn rêxisbtiniya di Kurdistana Bakur de, weke rûkarên rêxistiniyên herêmên din didît; ne digihêştê ku di herêma Kurdistanê de pêrsên xwerû yên taybetî yên netewî ji bo wê derê rêxistiniyeke taybetî dixwaze." (Bolşewik Hêjmar 23, rûpel 14)

Ji bo ku em vê çewtiyê ya destûra kevn serrasbikin, me di ve derheqê de ew made kir destûra xwe ya nû:

"TKP/ML(B) li Kurdistane Bakur, rêxistiniya seksiyonî çêdike ya ku taybetiyên herêmê yên netewî berbiçav dike.

- Seksiyona Kurdistana Bakur, hemû komunîstan yên jê her milliyetî yên ku di herêma Kurdistana Bakur de dijîn di bin banê xwe de kom dike.

- Seksiyon divê di vê herêmê de program û siyaseta partiyê bide jiyan. Di hemû pirsên derheqa Kurdistanê de, di çarçiva programa partiyê de xweser e.

- Merkeza seksiyonê, raste rast bi komita merkezî ya TKP/ML(BOLŞEWİK) va girêdayî tê çêkirin." (Bolşewik Hêjmar 23, rûpel 6)

Ev biryara li cem pirsa rêxistinî, ji bo ku dîtina Marksîst-Lenînîstan li ser pirsa netewî jî nîşan dike girîng e. Ev biryara berê hertiştî dij şovenîzma Tirk ya serdest û li cem vê û bi vê ve girêdayî dij netewekariya Kurd, tewrên Marksîst-Lenînîst divê çawa be tîne holê. Divê biryar çawa bê fêmkirin û xala derketînê çi be, di vê derheqê de, di peyvê konferansa me de usa hatiye tespît kirin:

"Her çikas rêxistina bi navê Seksiyona Kurdistana Bakur ji bo netewa Kurd vê gavê mafê veqetandinê diparêze jî, veqetandin nayê parastin, plana komunîstan ne veqetandina Kurdistana Bakur e, plana wan piştî şoreşa bi tev proleterya û kedkarên Tirkiyê û Kurdistana Bakur re, awayê wê di bingeha daxwaza netewa Kurd bi xwe de bê nîşan kirin, yekitiya di bingeha ji dil de pêkanîn e..." (Rapora Konferansê, rûpel 52)

"Rêxêstiniyek bi awayê Seksiyona Kurdistanê ji rêxêstina herêmî ya partîkê bi babetî cuda ye, Seksiyona Kurdistanê navekî din yê DABK nîn e, perspektifên geşbûnê yên vê seksiyonê bi beşên din yên TKP/ML(B) di bingeha programeke tev de, lê belê di nav xwe de rêxêstiniyeke xwe ya cuuda, bi awakî din partîke cûda..." (Rapora Konferansê, rûpel 53) ye, xistiye holê.

Piştî ku biryar tê çi manê şirovebû, em dîtina "şoreşek, programa tev, rêxêstiniya tev" û "herêma serbixwe" yên ku ji biryarê re bingeh in, xwedidin çi, têxin holê.

DI GIHAHEV DANINE DE XALA DERKETINE ÇÎ YE ?

Weke di her pirsê de, di vê pirsê de jî xala me ya derketinê Marksîzm- Lenînîzm û klasîkê wê ne; bi taybetî jî yên ku vê pirsgirêkê bi kûrayî dixên holê Lenîn û Stalîn e. Di gihaheviya her partiya komunîst de xla derketinê, ne netewî, proleterya hemû netewn e. Di gotara *"Dîtina Sosyal Demokrasiyê di pêvendiya Pirsgirêka Netewî de çi ye?"* ku hevrê Stalîn di sala 1904 de, bersîva wî ku di "naveroka pirsgirêka netewî de" dide ev e:

"Çîtên netewî yên ku di navbera milletan de hatêne daçikandin wê çawa bên xilandin, ji bo proleterên Rûsyayê heta ku dibe bînin nêzîka hev û wana bi awakî hîn saxlem bi yekkin, dêvê netewiya nav xwe de girêdayî çawa ji holê rabe?

Di Sosyal Demokrasiyê de naveroka 'Pirsgiêka Netewî' ev e." (Stalîn, Cild 1, rûpel 52, Weşanên Inter.)

Ev naveroka ku Stalin xistiye holê, di dîtina Bolşewikan ya pirsgirêka netewî de bingeh e û ev îro ji rastîya xwe diparêze. Ev dîtina bingeh e ku, Bolşewik tekoşînê di xeteka rast de weke ku dij şovenîzma netewa serdestin û dij netewekariya netewa bindest jî dimeşînin. Dij yên ku di cûde cûde partiyan de rêxistiniyê pêşniyar dikin, dema ku Stalîn dîtinên RSDIPê dixe holê usa dibêje:

"Weke tê xuya ji me re, jî serî de di partîke bi tenê ya Rûsyayê ya ku merkeziya wê tev be de ne yekbin, nîşanî me didin ku em di gelek partiyan de yên ku gelek merkezên wan yên birêvebirênê hene de perçebin û ev hemû ji bo teqûzkirina yekbûna çînê tên kirin! Em dixwazên proleterê cûda cûda miletan nêzîka hev bikin, em dipirsin; ji bo vê divê em çibikin. Sosyal-demokrat federasyonvan dibêjin ku hûn proleteran ji hev dûrxin, hûnê bigêhêjin armancê! Em dipirsin, em dixwazin proleteran di partîkê de biyekkin, divê em ji bo vê çi bikin. Sosyal-demokrat federasyonvan dibêjib eger hûh proleterya Rûsya cûde cûde partiyan de perçebikin, hûnê bigêhêjine armancê! Em dipirsin, em dixwazin çîtên netewî bixilînin, divê em çê tedbîrê bigrin. Ew dibêjin, eger hûn çîtên netewî bi çîtên rêxistinî teqûzbikin, hunê bigêhêjine armancê! Ev hemû ji me re, ji proleterya Rûsyayê re, ya ku di bin eynî mercên polîtîk de ku tekoşîna xwe dimeşîne, xwedanê eynî dijminkî ye, têye nîşandan. Bi kurtî ya ku ji me re tê gotin ev e: bi şiklê ku dijmin pê şabibin hereket bikin û armanca xwe ya tev bi destên xwe binax bikin!" (Stalin, and. rûpel 52)

Weke di jêgirtîniyê bi xwe de jî eşkere tê xuyakirin, ku di gihanheviyê de xala derketinê, ne eve ku, proleterên cûre netewan di cûre cûre rêxistinan de bigêhin hev, dij vê, proleterên hemû netewan di *tek partiyekê de* bigêhin hev.

Sedemên di partiyekê de gihahevîn danînê jî, "ji bo, di bin eynî hoyên polîtik de tekoşîna xwe berdewam dikin û dijminê wan yek û eyni ye.

(Di Rûsya Çarî de, gihêjtina erka di *tek partiyekê de* gihahevî danînê, di pêvajokede dûr û dirêj û dijwar de pêk hat, ya ku tê de weke di dîrokê de di herêmên millî de, cûre cûre partiyên kommunîst û rêxistin yên ku ji hevûdin serbixwe derketibûn bûn yek. Xuyaye ku, pêşveçûneke wisa, ango, derketina partiyên komunist û rêxistinên ji hev serbixwe di cûre cûre herêman de, di welatên din de jî mimkûn e. Lê ev ne rêyeke tenê ye ku tek partiyek bê afirandin. Ya bi prensîb "di bin eynî hoyên polîtîk de tokoşin dayîn û yekbûn û eynîbûna dijminê" proleterên ji cûre cûre netewan di partiyekê de yekbûn e. Ev bi rêya yekitîdanîna partiyên komunîst yên ku ji hevûdin serbixwe derketine, ji sêrî de bi avahiyeke merkezî ve girêdayî, di herêmên millî de jî bi avahiyên merkezî ve girêdayî, di nav xwe de serbixwe partiyan de jî dibe.)

Ku îro ev prensîba li Kurdistana Bakur-Tirkiyê bê pêk anîn, yên ku bibêjin dijmin û tekoşîna proleterya ya ku ji cûre netewan û miliyetan pêkhatiye hatiye cûda cûda ye, ew rastiyên hebûyî dernexwîn dikin. Gerek proleterên netewa serdest yên Tirk, gerek proleterên netewa bindest yên Kurd û proleterên ji cûda cûda miliyetan û kêmnetewan, hoyên politik yên ku ew tê de ditekoşin û dijminê wan eynî ye, dewleta Tirk ya faşîst û hukmat wêye.

Dixwaze rizgariya proleterya û ya yên tebaxên kedkaran, an jî rizgariya netewe û miliyetên bindest hêjayê gotinê be; astenga bingeh ya li pêşiya rizgariya wan hemûyan, dewleta faşîst ya Tirk e. Ji bo meriv bigêhije rizgariyê gava yekemîn, xurandina vê dewletiy e. Wê demê, proleterên ji cûre netewan yuen ku dijminê wan yek e, gor netewa wan dabeşkirina rêxistinan, tespîtkirina cûda cûda stratejîyên soreşê, bi dîtina Marksîzm-Lenînîzmê ve û bi ya şoreşê ve ji bin de nakokîdibe.

DÛMAHÎK HEYE

Dünyanın en tuhaf mahlûku

Akrep gibisin kardeşim,
korkak bir karanlık içindesin akrep gibi...
Serçe gibisin kardeşim,
serçenin telâşı içindesin.
Midye gibisin kardeşim,
midye gibi kapalı, rahat
ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun kardeşim.
Bir değil,
beş değil
milyonlarcasın maalesef.
Koyun gibisin kardeşim,
gocuklu celep kaldırınca sopasını
sürüye katılıverirsin
ve adetâ mağrur koşarsın salhaneye.
Dünyanın en tuhaf mahlûkusun yani,
hani şu derya içinde olup,
deryayı bilmiyen balıktan da tuhaf.
Ve bu dünyada, bu zulüm
senin sayende.
Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeysek
ve hâlâ şarabımızı vermek için
üzüm gibi eziliyorsak,
kabahat senin
demeğe de dilim varmıyor ama,
kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!

1949

Okuyucu Mektupları

MAOİSTLERE HAKARET Mİ ETTİK?

Elimize Paris TKP/ML Maoist Merkez Taraftarları imzalı bir okuyucu mektubu geçti. Aşağıda bu mektubu olduğu gibi yayınlıyoruz. Bu mektup, Bolşevik Partizan sayı 65, sayfa 19'da yayınlanan kısa eleştirinin yanıtı değil; yanıt adına, bir yanıltma denemesi gibi bir artniyetlerinden çıkılmaz ise, en iyi halde yanlış bir yaklaşımın somut bir örneğidir.

Paris TKP/ML Maoist Merkez Taraftarları (TKP/ML MMT), Bolşevik Partizan sayı 65'te yapılan açıklamanın *"yanlış ve esas olarakta okuyucu kitlesine yönelik yanıltıcı haber vermekte"* olduğu iddiasını getirmektedir. Bu iddiaya tavır takınmadan önce sözkonusu kısa açıklamayı tekrar aktaralım ki, bizim Işıklı Yol'a eleştirimizin neye dayandığını herkes bir kez daha görebilsin:

"Yazıya geçmeden bir de aynı sayı Irak-İnfo'dan Peru'daki Işıklı Yol'un savaş konusundaki tavrını okuyucularımıza aktarmak istiyoruz.

«Kuşkusuz ki, mükemmel adam Saddam'ın yumruğu ile emperyalistlere bir yenilgi tattırılacaktır.» diyormuş Peru "Işıklı Yol" örgütü açıklamasında. (Bkz. Irak-İnfo 1/3)

"Halk savaşı" veriyoruz dese de, Maocu örgütlerin üç dünya teorisinden kopmadıkları sürece, karşı-devrimle devrim arasında kesin ayrım çizgileri çekemediklerini gösteren ibret verici bir tavırdır, bu tavır..."

Görüldüğü gibi, Bolşevik Partizan, Irak-İnfo'dan alınan "habere göre" ***değil,*** Peru Komünist Partisi'nin bir belgesinden yapılan ***alıntıya*** dayanarak eleştiri getirmektedir. Bizim eleştirimize itirazı olanın, önce aktardığımız alıntının Peru Komünist Partisi'ne ait olmadığını söylemesi ve bunu belgelemesi gerekmektedir. TKP/ML MM Taraftarları, bu alıntı Peru Komünist Partisi'ne ait değildir diyemiyorlar.

Dedikleri, bu habere göre Peru Komünist Partisi'nin tavrını yorumlayamazsınız iddiası. Eğer bir örgüt yazdıklarına göre de değerlendirilmeyecekse, ideolojik-siyasi tartışma nasıl yürüyecek? Gerçek bir tartışmadan kaçma niyetleri olmayanlar, getirilen somut gerçekler konusunda tavır takınırlar. Siyasette belgeye dayanarak tartışmak güçlülüğün, iddiaya dayanarak tartışmak zayıflığın göstergesidir.

Paris TKP/ML MM Taraftarları, Irak-İnfo'dan aktarılan alıntının tersini belgeleyecek bir tek başka, somut bir alıntı ya da kaynak verememektedirler. Eğer, Peru Komünist Partisi'nin "gerçek" tavrını belgeleyecek onlarca başka kaynak varsa, bunlardan bir tanesinden de olsa alıntı yaparak gerçeği göstermek zor olmasa gerek!

İkincisi, Bolşevik Partizan'daki kısa açıklamada PKP *"üç dünya teorisini savunuyor"* denmiyor. Söylenen, PKP de dahil Maocu örgütlerin *"üç dünya teorisinden kopmadıkları"*dır. Bunlar iki farklı tespittirler. Hiçbir sınırlama yapılmadan üç dünya teorisini savunduğu tespit edilen bir örgüt devrimci olamaz, tersine böyle bir örgüt karşı-devrimci bir örgüttür, çünkü üç dünya teorisi karşı-devrimci bir teoridir.

Üç dünya teorisine bir dizi eleştiri getirmesine rağmen, üç dünya teorisinden, onun kimi temel tezlerinden kopmayan bir örgüt, göreceli bir devrimci yapıya sahip olabilir, ama bu yönüne rağmen, üç dünya teorisinden kopamayan bir örgüt, "devrimle, karşı-devrim arasında kesin ayrım çizgileri"ni çekemez. Bu nedenle, üç dünya teorisinden kopamayan bir örgüt, genel devrimci çizgisi içerisinde kaçınılmaz olarak karşı-devrimci politika ve yaklaşımları da barındıracaktır.

PKP'nin üç dünya teorisinden kopa madığını biz, daha Temmuz 1981'de, bundan 10 yıl önce Bolşevik Partizan 12/2'de yayınlanan ve PKP'nin de altına imza attığı "Devrimci Enternasyonal Hareket"in platformunun eleştirisi ile belgeledik. Bu eleştirimizden (belki) haberi olmayan TKP/ML MM Taraftarlarına bu değerlendirme yazımızı okumalarını tavsiye ederiz. *(agd, "Dünya Marksist-Leninist Hareketinin Birliği Üzerine", sayfa 3-65)*

Uluslararası planda Körfez savaşının en önemli ve aktüel bir sorun olduğu, Marksizm-Leninizm adına konuşan örgütlerin ne ölçüde Marksist-Leninist bir politika izlediklerini, böylesi somut bir olayda sınamanın zorunlu olduğu bir ortamda, PKP'nin Körfez savaşı konusundaki tavrını ele almayı ve uğraşmayı; PKP halk savaşı veriyor, vb. gerekçeleri ile reddetmek ve *"siz ne ile uğraşıyorsunuz?"* demek, ilkel bir demagoji çabasına girmenin ötesinde, berbat bir burjuva milliyetçisi gibi davranmak, Peru'daki devrimci mücadeleyi destekleme adına, şakşakçılık yapmak demektir.

Ayrıca, "Işıklı Yol" tanımlaması ile, PKP'yi grup olarak gösterme, onu bu şekilde aşağılama diye bir amacımız olmadı, olmayacaktır da. Her örgüt, kendi savundukları ve yaptıkları ile kendisini küçültür, ya da yüceltir!

• • •

Maocuların faşist Irak rejimine hayırhah yaklaşımlarına iki örnek de DEH Komitesi'nin "Kazanılacak Dünya"da yayınlanmış iki açıklamasından verelim: Birinci açıklama 17 Ocak 91 tarihini taşıyor. "Irak'a karşı ABD'nin başını çektiği saldırganlığa karşı mücadele et" başlıklı bu açıklamanın hiç bir yerinde savaşın iki yönlü gerici ve karşı-devrimci bir savaş olduğu tespiti yok! Tavır, Irak halkları yanında olmak adına Irak yanında bir tavırdır.

"Tüm dünyada işçiler, köylüler, devrimci aydınlar ve emperyalistlerin zorbalığına ve saldırganlığına karşı olan herkes, Irak'taki ve tüm bölgedeki kardeşlerinin bu saldırganlığa karşı mücadelesini destekliyor. ...

Tüm ülke halklarının Irak'a karşı ABD'nin başını çektiği bu saldırı savaşını yenilgiye uğratmak ortak çıkarı vardır." (Bkz. Kazanılacak Dünya 16/91, sayfa 24)

Bunlar, DEH'in çağrısının temel görüşleridir. Burada net olarak ABD'nin başını çektiği savaş, emperyalist-saldırı savaşı olarak görülürken; Irak'ın savaşı, emperyalizme karşı savaşı olarak görülmektedir.

3 Mart 1991 tarihli açıklamasında ise, DEH'in komitesi "ABD'nin başını çektiği saldırganlar cezasız kalmayacak" başlığı altında tavır takınıyor. Bu açıklamada 27 Aralık açıklamalarından bir alıntı ile Irak rejimi karşısında tavırlarını şöyle koyuyarlar:

"27 Aralık 1990 tarihli açıklamamızda söylediğimiz gibi: «Ortadoğu ve Arap dünyasının dört bir yanında milyonlarca halk, saldırı durumunda, Irak rejiminin ABD emperyalizmine ciddi darbeler indireceğini umud ediyor ve DEVRİMCİ KOMÜNİSTLER BUNLARI TAMAMEN ANLAYIŞLA KARŞILIYOR (bhby). Ancak halkın bu umudu MUHTEMELEN (bhby) bir kez daha hüsrana uğrayacaktır». Halk meseleyi kendi eline almadığı ve kendi önderliğini geliştirmediği müddetçe, Saddam Hüseyin gibi bol keseden üfüren - ama geçmişte pek çok defa olduğu gibi- sonuç itibariyle işi teslim veya mağlup olarak bitirenler her zaman olacaktır." (Bkz. "Kazanılacak Dünya 16/91, sayfa 26)

Yani Maocuların gözünde Irak rejimi –komprador bürokrat burjuva nitelikte de olsa– bu savaşta haklı bir yanın temsilcisi idi. Ancak yığınların kendine bağladığı, Maocuların da anlayışla karşıladığı "umudu" hüsrana uğrattı!! İşte iki yanlı karşı-devrimci savaşın bir yanındaki tarafa Maocuların yaklaşımı bu! Bunun devrimci ve

komünistlikle ilişkisi Maocuların gizidir!

Yazı Kurulu

■ ■ ■

Bolşevik Partizan Okuyucu Köşesi İlgililerine veya Yazı Kurulu

BP sayı 65 sayfa 19'da Körfez Savaşı konusunda Irak'tan doğru bir ses! diye başlayan açıklamada yanlış ve esas olarakta okuyucu kitlesine yönelik yanıltıcı haber vermektedir. Sözkonusu "Işıklı Yol" diye hitap edilen örgüt PKP'dir (Peru Komünist Partisi). "Irak-İnfo"dan alınan habere göre PKP'nin tavrını yorumlamak gerçekten siyasi olarak artniyetliliktir.

PKP'nin Saddam'ı veya Irak faşist egemen burjuvazisini desteklediğini söylemek ve ardında üç dünya teorisini savunuyor demek tamamen PKP'den ve çizgisinden bihaber olduğunuzun kanıtıdır. Birincisi size onlarca burjuva basının o sıralar PKP için yazdıklarını size gönderebiliriz. Fakat bunlarda bizin söylediğinizi doğrulamaz. Çünkü Peru'da PKP'nin önderliğinde yürütülen Halk Savaşı eski devlete önemli kayıplar vermiştir ve esas olarak kırlarda Yeni Demokratik Cumhuriyet her yönüyle teshis edilmiştir. Dolayısıyla başını Gorbaçov'un ve Teng'in çektiği karşı devrimci revizyonist saldırı ve sözümona "sosyalizmin yıkıldığı" yaygarası tam da gündemdeyken Peru'da bir devrimin önüne geçilmek isteniyor. ABD her gün asker çıkartıyor. Önümüzdeki kısa zamanda işgal veya başka türlü (yan devletlerden birini Peru'ya saldırtma) ihtimalleri varken ve bunlara tavır alınması gerekirken, siz ne ile uğraşıyorsunuz.

NOT: PKP hiç bir şekilde "Aydınlık Yol" veya "Işıklı Yol" diye kendini adlandırmadı. Burjuva basın bu adla PKP'nin KP ve genişçe bir örgütlenmesi olduğunu ve grup vs. tipinde aşağılamak için kullanıyor.

Paris TKP/ML Maoist Merkez Taraftarları.

DÜZELTME...

BOLŞEVİK PARTİZAN sayı 64'te, "İbretlik Haberler" bölümünde, 49. sayfada, ABD emperyalizminin teşhir edildiği makalede Can Yücel imzalı bir şiirde yeralmaktadır. Bu şiir Can Yücel'in olmayıp, Adnan Yücel'indir. Düzeltir, okurlarımızdan ve Adnan Yücel'den özür dileriz.

"EMPERYALİSTLERİN DOSTLARI YOKTUR!" BAŞLIKLI YAZIYA GELEN ELEŞTİRİ:

Yazı Kurulumuz, Bolşevik Partizan sayı 65'te yayınlanan "Emperyalistlerin dostları yoktur! Emperyalist çıkarları vardır!" başlıklı yazıya tavır takınmış olan ve aşağıda bu yazısını yayınladığımız bir BP okurunun getirdiği bazı eleştirilerin doğru ve haklı olduğu düşüncesindedir.

Yazıda geçen, Stockholm Kürt konferansı bildirgesinin "bütün Kürt örgütlerince imzalanmış..." olduğu ifadesine getirilen eleştiri, Komala bağlamında doğrudur, çünkü Komala'nın bu bildirgeyi imzalayıp imzalamadığı konusunda bizler de bilgi sahibi değiliz. Fakat KAWA, bu bildirgeyi imzalamıştır. Yine de bu bildirgeye imza atan örgütlerin tek tek yazılması, ya da böyle toptancı bir ifade kullanılmaması doğru olurdu.

Yazının 17. ve 18. sayfalarında yer alan "Kürdistan Seksiyonu" tanımlamaları, redaksiyonda dikkatsizlik sonucu gözden kaçmış olan yazım hatalarıdır. Cümlenin tümü okunduğunda, aslında kastedilenin neresi ve kimin örgütlenmesi olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bolşevik Partizan'da yayınlanan yazıda PKK'nın değerlendirilmesi bağıntısında kullanılan kavramlarda sorun görmüyoruz.

Yazı Kurulu.

■ ■ ■

BP Yazı Kuruluna ve
Kuzey Kürdistan Seksiyonu'na.
Değerli yoldaşlar,

BP Sayı 65'de "Emperyalistlerin dostları yoktur! Emperyalist çıkarları vardır!!!" başlıklı "Kürdistan Seksiyonu" imzalı yazıyla ilgili bazı sorunlara tavır takınmak istiyorum. Önce yazının genel itibarı ile güzel bir yazı olduğunu belirtmek istiyorum. BP'lerde yayınlanan yazılarda kullanılan "dil" itibarı ile alışılagelmiş olmaması, yani; şiir, kupür, resimlerle desteklenerek konunun çok kolay anlaşılıyor olması güzel.

Bu yazıda, yazının uzun oluşuna bağlı olarak, ***alt başlıklara*** bölünerek, ele alınan konular daha netleştirebilinirdi. Bu olsaydı çok daha güzel olurdu. Yazıda sorun olarak gördüğüm noktalar şunlar:

1. Stockholm Uluslararası Kürt Konferansı Bildirgesi hakkında şu söylenmekte:

"Bu yalakçı bildiri PKK dışında bütün Kürt(abç) örgütlerince imzalanmıştır." (sayfa 12)

Bildiğim kadarıyla bu bildirgeye -mesela- KAWA imza atmamıştır. Ya da -mesela- İran KP'nin Kürdistan(İran) Seksiyonu Komala tarafından da imzalandığına rastlamadım. Buradan şu sonuç çıkar: Bildirgeye bütün Kürt örgütlerinin imza attığını söylemek doğruyu yansıtmamaktadır. Bilgi eksikliğimizden, haksız bir eleştiri getiriyorsak, şimdiden bunu geri çekiyoruz.

2. PKK hakkında:

"... henüz kesin işbirlikçi olmaması, bu yüzden de taşıdığı demokratik-devrimci yanıdır..." (sayfa 12-13)

Burada, "henüz kesin işbirlikçi olmaması, bu yüzden de taşıdığı" dense de PKK'nın değerlendirmesinde yeterli dikkat gösterilmediği kanısındayım. IV. Kongremizin kararına göre de ele alırsak, *yetersizdir*. En azından; "bu yüzden de taşıdığı *güdük demokratik-devrimci yanıdır*" denmeliydi. Yazıda konduğu şekliyle büyük bir problem yok, ancak benim açımdan sorun; konduğu şekliyle bunun *yeterli* bir değinme olup olmadığıdır. Böyle anlaşılmak zorundadır.

3. Yazının bütünü içerisinde girmesi mutlaka gereken sorun olarak, "dört-beş parçada (Kürdistan'ın) ayrı ayrı ülkelerde birlikte örgütlenme-tek parti ve devlet esasına göre ayrı ayrı devrimler" gündemde yoktur. Değinilmemiştir. Halbuki "Kürdistan" Seksiyonu adına tavır takınılırken, ezilen ulus milliyetçiliğine karşı tavır açısından, zorunluluktu. Ne yazık ki, bu yok. Bizim çizgimizde, Marksizm-Leninizm ile uyumluluk arzetmiyor bu.

4. Üçüncü nokta olarak belirttiğim ve eleştirdiğim sorun, kendisini "TKP/ML(B) *Kürdistan* Seksiyonu" olarak tanımlamasında da gösteriyor:

"... yığınların sınıf bilinçli örgütü TKP/ML(BOLŞEVİK)'in «Kürdistan Seksiyonu» aracılığıyla..." (sayfa 17)

Ve yazının bitiminde de;

"• KUZEY KÜRDİSTAN'DA ULUSAL VE TOPLUMSAL KURTULUŞ İÇİN, TKP/ML(BOLŞEVİK)'İN KÜRDİSTAN SEKSİYONU" (abç) (sayfa 18) deniyor.

Görüldüğü gibi, "Kuzey Kürdistan'da" vb. dense de, TKP/ML(BOLŞEVİK) *KUZEY KÜRDİSTAN* SEKSİYONU, "Kürdistan" Seksiyonuna dönüştürülüyor.

Bilinçli veya bilinçsiz; yapılan yanlıştır. Son alıntıladığım yerde; "Kuzey Kürdistan'da ... Kürdistan Seksiyonu" denerek muğlak ve eklektik ve sonuçta da YANLIŞ tanımlama sözkonusudur.

Bu tanımlama YENİ ve Kongre kararlarımızla çelişen yanlış tanımlamadır. Düzeltilmelidir.

Yoldaşça Selamlarla. 08.08.1991

Bir BP okuru. ●

BOLŞEVİK PARTİZAN'I GÜÇLENDİRME KAMPANYASINA KATIL!

Kadın ve erkek işçiler, devrimciler, yoldaşlar...

BOLŞEVİK PARTİZAN
komünizmin; enternasyonalizmin sesidir!
BOLŞEVİK PARTİZAN
barbarlığın biricik alternatifi;
sosyalizmin sesidir!
Bu ses, işçi sınıfının sömürüsüz,
sınıfsız yeni bir dünya davasının sesidir!
Bu sesi güçlendirmek,
sosyalizm-komünizm davasının
haklılığını savunan
her kadın-erkek devrimcinin görevidir!
BOLŞEVİK PARTİZAN'ı güçlendirme
kampanyasına katıl!

BOLŞEVİK PARTİZAN okuyucuları...
BOLŞEVİK PARTİZAN'ın
yalnızca okuyucusu olmaktan çıkın!
BOLŞEVİK PARTİZAN'ın
aktif destekçisi; onun dağıtıcısı,
muhabiri olun!

Emeğinizle, beyninizle; maddi gücünüzle
destekleyin **BOLŞEVİK PARTİZAN**'ı!

Her BOLŞEVİK PARTİZAN okuyucusu, yeni bir BOLŞEVİK PARTİZAN okuyucusu kazansın!

Yıkılan sosyalizm-komünizm değil!

Herşeye rağmen: Ekim Devrimi yolumuzu aydınlatıyor!

TKP/ML(BOLŞEVİK)

TKP/ML(BOLŞEVİK)'in elimize geçen bir afişini aynen yayınlıyoruz.